

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

โดย
นายกิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

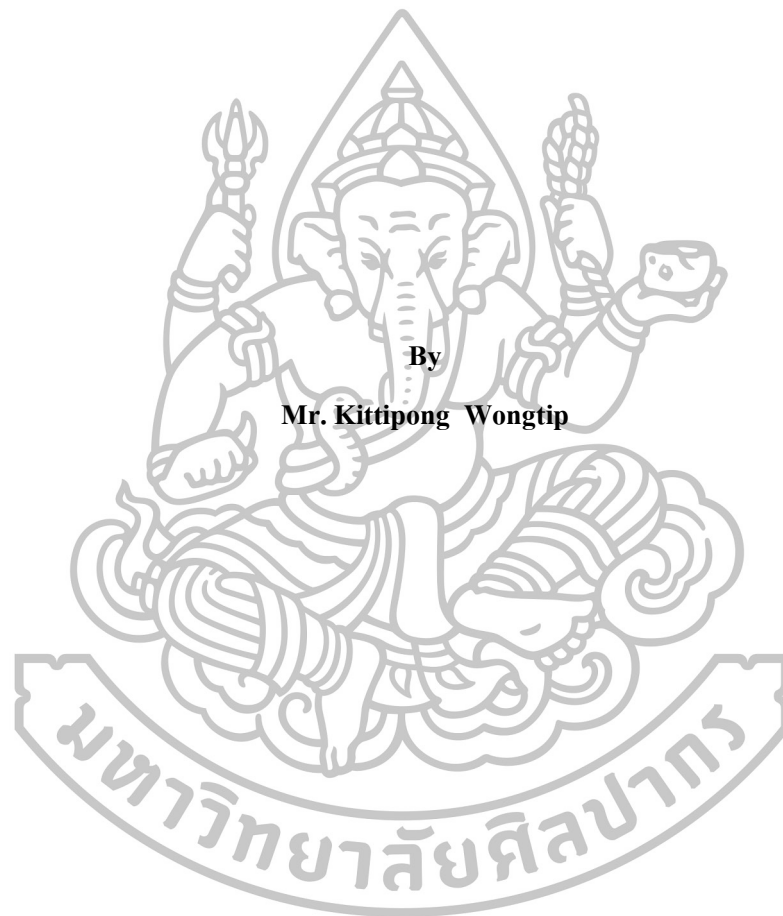
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**A DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON PRAGMATICS
THEORY TO ENHANCE INTERPRETATIVE READING ABILITY OF
UNDERGRADUATE STUDENTS**

**By
Mr. Kittipong Wongtip**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2016

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจ্ঞปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของ
 นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” เสนอโดย นายกิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
 หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา
2. อาจารย์ ดร. บำรุง ชำนาญเรือ
3. อาจารย์ ดร. ภัทร์ธีรา เทียนเพิ่มพูล

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บัวสมบูรณ์)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. เฉลิมชัย ไชยชมภู)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. บำรุง ชำนาญเรือ)

...../...../.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ภัทร์ธีรา เทียนเพิ่มพูล)

...../...../.....

52525902: สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน/ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์/การอ่านตีความ

กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ. ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา, อ. ดร. บำรุง ชำนาญเรือ และ อ. ดร. กัทธิธรา เทียนเพิ่มพูล. 376 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 3. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และ 4. ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เริ่มจากศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารและแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นจึงออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การอ่านตีความมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันดังนั้นจึงควรฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความ โดยผู้สอนจะต้องอธิบายวิธีการตีความให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วให้นักศึกษาฝึกตีความด้วยตนเอง 2. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวางแผนและการเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา ระยะที่ 2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนอ่าน ประกอบด้วยขั้นเรียนรู้ลักษณะบทอ่าน ขั้นให้เครื่องมือผ่านการสาธิต ขั้นตอนที่ 2 ขั้นระหว่างอ่าน ประกอบด้วยขั้นอ่านพินิจด้วยตนเอง ขั้นครั้นแรงแสดงความเห็น ขั้นใช้ให้เป็นลองฝึกหัด ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหลังอ่าน ประกอบด้วยขั้นปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน 3. นักศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 4. ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนด้านปริมาณพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินด้านคุณภาพพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นช่วยเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความให้สูงขึ้นและทำให้พัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ มีแนวคิดที่หลากหลาย และมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. .... 2. .... 3. ....

55255902: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL MODEL/PRAGMATICS THEORY/INTERPRETATIVE
READING

KITTIPONG WONGTIP: A DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL
MODEL BASED ON PRAGMATICS THEORY TO ENHANCE INTERPRETATIVE
READING ABILITY OF UNDERGRADUATE STUDENTS. THESIS ADVISORS:
ASST.PROF. MEECHAI IEMJINDA, Ph.D., BAMROONG CHAMNANRUA, Ph.D.,
AND PATTEERA THIENPERMPOOL, Ph.D. 376 pp.

The objectives of this research were to conduct a needs analysis for the development of an instructional model based on the Pragmatics Theory to enhance interpretative reading ability of undergraduate students, to design and develop the instructional model, to implement the instructional model in the classroom, and to evaluate the efficiency of the instructional model. The research and development process was used to analyze the needs in developing the model from documentary and individual sources in an attempt to define the conceptual framework of the model. After that, the model was designed and developed, based on the pragmatics theory, and tried with the sample group. The sample group consisted of 30 Thai-major students who enrolled in THAI 3206 Interpretative Reading in the third semester of the 2015 academic year. The research instruments comprised an interpretative reading proficiency test, instructional management plans, and an opinion questionnaire. The data were analyzed for mean, standard deviation, and t-test.

The study findings revealed that interpretative reading ability is so crucial that students should practice to master. Instructors should demonstrate how to do it first and then let their students practice by themselves. The constructed model has two phases. The first phase comprises planning and preparing students to learn. The second phase is organizing learning activities, which consists of three major steps. The first step is the pre-reading activities, consisting of understanding features of reading texts and demonstrating how to read interpretatively. The second step is the main reading activities, consisting of reading interpretatively by the students themselves, sharing ideas among group members, and practicing interpretative reading. The third step is the post-reading activity, comprising re-implementation for assessment. It is also found that the overall posttest scores of the students after having implemented the model were higher than the pre-test scores. For the quantitative assessment, it is found that the posttest scores on the interpretative reading proficiency test of the students were significantly higher than the pre-test scores at the .05 level. For the qualitative assessment, it is revealed that the model could enhance the interpretative reading ability of the students, enable them to think systematically, and gain more diverse and rational opinions from group discussions.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University
Student's signature ..... Academic Year 2016
Thesis Advisors' signature 1. .... 2. .... 3. ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ซึ่งคอยห่วงใย ให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่มีคุณค่าต่อการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้ข้อคิดทางด้านวิชาการและด้านการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายและลึกซึ้ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจจนไม่สามารถที่จะกล่าวออกมาเป็นถ้อยคำใด ๆ ได้นอกจากคำว่า ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. บำรุง ชำนาญเรือ และ อาจารย์ ดร. ภัทธีธรา เทียนเพิ่มพูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เรียนรู้สิ่งใหม่ในวงการ การศึกษา รวมทั้งให้คำแนะนำและให้กำลังใจตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลา ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญบา บัวสมบุญณ์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. เฉลิมชัย ไชยชมภู ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะ เพื่อให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์สาขา การสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และให้ ประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยมีความแข็งแกร่งทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนและ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย

ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ชั้นปี ที่ 3 และ 4 ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการ วิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ทั้งกลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ กลุ่ม การสอนภาษาอังกฤษ กลุ่มการสอนสังคมศึกษา และกลุ่มการสอนภาษาไทย ที่ได้ให้กำลังใจในการ เรียนและการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่คอยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
คำถามการวิจัย	17
วัตถุประสงค์การวิจัย	17
สมมติฐานการวิจัย	18
ขอบเขตของการวิจัย	18
นิยามศัพท์เฉพาะ	19
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	22
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์.....	23
ความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์	23
ความแตกต่างระหว่างวากยสัมพันธ์ วรรคศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์.....	25
ขอบข่ายเนื้อหาของวัจนปฏิบัติศาสตร์	28
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน	56
ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	56
องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน	57
ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน	60
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	63
การจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka	64

บทที่	หน้า
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านตีความ	67
ความหมายของการอ่านตีความ.....	67
ความสามารถในการอ่านตีความ.....	69
ข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ	73
ลักษณะของข้อเขียนที่ต้องใช้การอ่านแบบตีความ	75
ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านตีความ	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวงนปฏิบัติศาสตร์.....	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ.....	98
3 วิธีดำเนินการวิจัย	107
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	108
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	115
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน	131
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน	137
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	141
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	142
ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	155
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน.....	191
ตอนที่ 4 ผลประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน	193
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	204
สรุปผลการวิจัย.....	206
อภิปรายผล.....	216
ข้อเสนอแนะ	234
รายการอ้างอิง	236
ภาคผนวก	250
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและ การสนทนากลุ่ม	251

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพ.....	253
ภาคผนวก ค คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน.....	302
ประวัติผู้วิจัย	376

สารบัญญัตราง

ตารางที่		หน้า
1	ความแตกต่างระหว่างวากยสัมพันธ์ อร์รศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์	27
2	ตัวบ่งบอกที่แสดงถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง	35
3	การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน	59
4	การสังเคราะห์ความสามารถในการอ่านตีความ	72
5	การสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านตีความ	80
6	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 1	112
7	การกำหนดจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ	120
8	จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ	121
9	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2	125
10	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3	133
11	สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 4	138
12	การสังเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ	145
13	ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความของนักศึกษา	152
14	โครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	182
15	ผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน	186
16	ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	189
17	คะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อน และหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	192
18	คะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อน และหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนจำแนกตามประเภทของงานเขียน ..	192
19	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียน	194
20	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยละของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต	194
21	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยละรองของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต	195
22	ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียน การสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์	196

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	16
2	กรอบดำเนินการวิจัย.....	140
3	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์	167
4	ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน กับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน.....	170
5	ความสอดคล้องระหว่างหลักการกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์	172
6	ความสอดคล้องระหว่างหลักการ วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการเรียนการสอนของ รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์	177
7	ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกับ ขั้นตอนการเรียนการสอน	178
8	รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	180

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสาร (informational society) ไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใดของโลกก็สามารถรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างทันทั่วถึงที่ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพราะฉะนั้นสิ่งที่จำเป็นอย่างหนึ่งสำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบันก็คือการอ่าน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาหาความรู้ ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทันสมัย ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ดังที่ นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2529: 48) เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536: 5) และศิริพร ลิ้มตระกูล (2537ก: 46) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ได้ทันกับเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน เพราะฉะนั้นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูงก็จะสามารถใช้การอ่านในการแสวงหาความรู้เพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่านน้อย กล่าวคือผู้ที่มีความสามารถในการอ่านมากก็จะสามารถเข้าใจเนื้อหา เรื่องราว หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่านน้อย ยิ่งมีความสามารถในการอ่านมากเท่าใดก็จะทำให้เข้าใจเนื้อหา เรื่องราว หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การอ่านเพียงเพื่อให้เข้าใจเนื้อหา เรื่องราว หรือประเด็นสำคัญของสิ่งที่อ่านยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏในสื่อประเภทต่าง ๆ นั้น บางครั้งผู้เขียนไม่ได้สื่อความหมายตามถ้อยคำหรือข้อความที่ใช้ แต่ผู้เขียนได้ซ่อนความเอาไว้เพื่อให้ผู้อ่านได้ขบคิดด้วยตัวเอง

การเขียนในลักษณะที่ซ่อนความไว้นี้ ผู้เขียนอาจจะมีเหตุผลบางประการหรือขึ้นอยู่กับลักษณะของสื่อ เช่น โฆษณา ย่อมที่จะต้องใช้ภาษาที่มีลักษณะเชิญชวนให้ใช้สินค้าของตน ลักษณะภาษาที่ใช้จะต้องแสดงให้เห็นถึงสรรพคุณที่ดีเลิศของสินค้าที่เมื่อผู้ซื้อสินค้าซื้อไปแล้วจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อได้ หรือการ์ตูนล้อเลียนการเมืองตามหนังสือพิมพ์ชื่อต่าง ๆ ผู้เขียนก็ต้องใช้ภาษาที่ไม่สื่อความหมายตรงไปตรงมา เพราะอาจจะไปกระทบหรือพาดพิงถึงบุคคลที่นำมาล้อเลียน ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องใช้ภาษาที่แสดงความหมายโดยอ้อมหรือใช้คำเปรียบเทียบหรือใช้คำให้น้อยแต่กินความมาก เพื่อให้ผู้อ่านคิดเองว่าผู้เขียนต้องการจะสื่อความหมายหรือบอกอะไร

ซึ่ง วัลภา ศศิวิมล (2541: 6) ได้กล่าวว่า สาเหตุประการหนึ่งที่ผู้เขียนไม่นิยมส่งสารถึงผู้อ่านโดยตรง อาจจะเป็นเพราะเรื่องที่เขียนนั้นเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ขัดค่านิยมบางประการ หรือทำ ความเดือดร้อนเสื่อมเสียให้แก่ผู้อื่นหรือตนเองเนื่องจากผู้เขียนอาจจะเขียนถึงเรื่องราวเกี่ยวกับ บุคคลที่ไม่อาจเขียนอย่างเปิดเผยจึงต้องเขียนออกมาในรูปของสัญลักษณ์ เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ ของผู้อ่านที่ต้องตีความเอง นอกจากนี้ วรรณ วัฒนธรรางกูล (2552: 2) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับ เหตุผลที่ผู้เขียนไม่นิยมส่งสารถึงผู้อ่านโดยตรงไว้อีกว่า การที่ผู้เขียนไม่ใช้ภาษาแบบตรง ๆ ใน งานเขียนของตนเอง โดยเฉพาะงานเขียนประเภทเรื่องสั้นในปัจจุบัน อาจจะเป็นเพราะผู้เขียนมี ความเห็นว่า การที่จะส่งสารถึงผู้อ่านอย่างเปิดเผยนั้น นอกจากจะทำให้งานเขียนด้อยคุณค่าทาง ศิลปะแล้ว ยังเป็นการจำกัดสิทธิ์ของผู้อ่านอีกด้วย

การตีความเป็นการอ่านเพื่อค้นหาเจตนาหรือจุดประสงค์ที่แท้จริงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ ความหมายให้ผู้อ่านได้รับรู้ ดังที่ พรวิภา ไชยสมคุณ (2548: 102) ได้กล่าวว่า การอ่านตีความ หมายถึง การให้ความหมายหรืออธิบายความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อมายังผู้อ่านซึ่งลึกซึ้งกว่า ความหมายตามตัวอักษรในงานเขียน หากผู้เขียนต้องการแสดงชั้นเชิงทางการเขียนหรือต้องการ วิพากษ์วิจารณ์เรื่องสำคัญ บางครั้งผู้เขียนมักจะ ไม่แสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมา แต่ผู้อ่าน จะต้องค้นหาความหมายของสารที่ซ่อนเร้นเคลือบแฝงอยู่ สอดคล้องกับ วัลภา ศศิวิมล (2541: 5) ที่ ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านตีความ หมายถึง การพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเรื่อง ได้แก่ แก่นเรื่อง หรือแนวคิด (theme) น้ำเสียงของผู้เขียน (tone) ตลอดจนจุดประสงค์อื่น ๆ ของ ผู้เขียนที่แอบแฝงอยู่ในงานเขียนนั้น ๆ เพื่อจะได้เข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียน แต่อย่างไรก็ตาม การอ่านตีความไม่ใช่จะตีความตามความคิดของตนเองโดยไม่สนใจเนื้อหาหรือบริบทที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่อ่าน แต่การอ่านตีความต้องอาศัยบริบทของเนื้อหาที่อ่านนั้นเป็นแนวทางในการตีความ ด้วย ดังที่ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2544: 28) และเถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2542: 2) ได้ระบุไว้ว่า การอ่าน ตีความเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้ประสบการณ์และความเข้าใจที่มีอยู่เพื่อพิจารณาตัดสินว่า ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างไรและมีน้ำเสียงอย่างไร เนื่องจากผู้เขียนมิได้บอกไว้ตรง ๆ เป็นหน้าที่ของ ผู้อ่านจะต้องตีความเอาเองและสรุปความซึ่งเป็นความคิดใหม่ของผู้่านที่ได้จากข้อความที่อ่านเป็น แนวทางในการสรุป

จากความหมายของการอ่านตีความดังกล่าวข้างต้นจะเห็น ได้ว่าการอ่านตีความเป็นการอ่าน ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตในสภาพสังคมที่มีข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลายและ ข้อมูลข่าวสารบางอย่างไม่ได้สื่อความหมายออกมาโดยตรงดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เพราะฉะนั้นหาก ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านตีความแล้วย่อมที่จะทำให้รับสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย ได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับเจตนาหรือจุดประสงค์ของผู้เขียนได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การอ่านตีความยังมีความสำคัญต่อความสามารถในการอ่านขั้นสูง หรือที่เรียกว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วย เพราะถ้าหากยังไม่สามารถอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญ หรือเข้าใจเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสาร ตลอดจนไม่สามารถอ่านเพื่อบอกเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้แล้ว ย่อมเป็นการยากที่จะใช้วิจารณญาณในการวินิจฉัย ประเมินค่าสิ่งที่อ่านนั้นว่ามีคุณค่าหรือประโยชน์อย่างไร ดังที่ สนิท ตั้งทวี (2528: 123) และอรษา บุญปัญญา (2540: 10) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาเข้าใจความคิดของผู้เขียน เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สรุปความคิดและจับใจความสำคัญ ตลอดจนอธิบายขยายความได้ นอกจากนี้ยังต้องสามารถวิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผล ความน่าเชื่อถือของเนื้อความระบุได้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น รวมทั้งประเมินค่าของสิ่งที่อ่านได้ว่ามีประโยชน์หรือไม่ เพราะฉะนั้นการอ่านตีความจึงมีความสัมพันธ์กับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หากผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านตีความอย่างดี กล่าวคือ สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์หรือเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้แล้ว ก็จะทำให้สามารถใช้สติปัญญาและประสบการณ์เพื่อทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยหลักความจริงและเหตุผลต่อไปได้ เพื่อให้ถึงขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากความสำคัญของการอ่านตีความดังกล่าวข้างต้นทำให้หน่วยงาน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการอ่านตีความมากยิ่งขึ้น เช่น สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้ดำเนินการจัดทำโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) เพื่อเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขันได้ในอนาคต ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในชีวิตจริง สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ ซึ่งจะทำให้เยาวชนสามารถดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นพื้นฐาน ทำให้บุคคลสามารถรับรู้และตัดสินใจ ประเด็นปัญหาของสังคมที่เกิดจากผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีความรู้ความเข้าใจ โดยการจัดการศึกษาด้านการอ่านนั้น PISA ได้ให้ความสำคัญกับการอ่านเพื่อการเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้เพื่อการอ่าน นักเรียนจะไม่ถูกประเมินการอ่านธรรมดา (เช่น อ่านออก อ่านได้ คล่อง แบ่งวรรคตอนถูก ฯลฯ) เพราะถือว่านักเรียนจะต้องมีทักษะเหล่านั้นมาแล้วเป็นอย่างดี แต่ PISA จะประเมินสมรรถภาพของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

1. ความสามารถที่จะดึงเอาสาระของสิ่งที่ได้อ่านออกมา “การเข้าถึงและค้นคืนสาระ” (access and retrieve)

2. ความเข้าใจข้อความที่ได้อ่าน สามารถตีความ แปลความสิ่งที่ได้อ่าน คิดวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตหรือในโลกที่อยู่ “การบูรณาการและตีความ” (integrate and interpret)

3. ความเข้าใจข้อความที่ได้อ่าน สามารถตีความ แปลความสิ่งที่ได้อ่าน คิดวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตหรือในโลกที่อยู่ พร้อมทั้งความสามารถในการประเมินข้อความที่ได้อ่าน และสามารถให้ความเห็น หรือโต้แย้งจากมุมมองของตน “การสะท้อนและประเมิน” (reflect and evaluate)

นอกจากนี้ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้กำหนดเกณฑ์การจำแนกระดับความรู้และทักษะการอ่านไว้เป็นระดับต่าง ๆ 5 ระดับ ดังนี้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555: 3)

การอ่านระดับ 1 ถือว่าเป็นการอ่านระดับต่ำที่สุด นักเรียนจะต้องอ่านแล้วรู้ว่าสิ่งที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร สามารถบอกหรือค้นสาระสำคัญได้เพียงอย่างเดียว สามารถเชื่อมโยงข้อเขียนที่ได้อ่านกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนได้น้อย ไม่สามารถอ้างอิงหรือเปรียบเทียบได้ถ้าต้องมีการคิดวิเคราะห์เพิ่มเติม

การอ่านระดับ 2 นักเรียนจะสามารถอ่านและบอกสาระได้ต่อเมื่อข้อความที่อ่านค่อนข้างเด่นชัดตรงไปตรงมา สามารถอ้างอิงหรือเปรียบเทียบ หรือเชื่อมโยงกับสิ่งที่เคยรู้ได้ในระดับต่ำ ประเมินและวิเคราะห์ได้ในระดับพื้นฐาน หากนักเรียนมีความสามารถในการอ่านระดับ 2 นี้ ถือว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านระดับพื้นฐานเท่านั้น แต่ถ้านักเรียนมีความสามารถในการอ่านระดับ 3-5 แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านระดับสูง

การอ่านระดับ 3 นักเรียนจะต้องสามารถอ่านเข้าใจเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก สามารถบอกสาระสำคัญและตีความจากข้อความที่มีความซับซ้อนพอสมควร และมีจุดเน้นที่เด่นชัดหลายจุด และสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเรื่องที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน สามารถประเมิน และวิเคราะห์รูปแบบและสาระของสิ่งที่ได้อ่านได้ในระดับปานกลาง

การอ่านระดับ 4 นักเรียนจะต้องสามารถอ่านเข้าใจเนื้อเรื่องที่ยาก บอกตำแหน่งของสาระต่าง ๆ ในเรื่องที่ได้อ่าน สามารถตีความและแปลความจากข้อเขียนที่ค่อนข้างซับซ้อน สามารถประเมินและวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาและรูปแบบของการเขียน แล้วสะท้อนออกมาเป็นปฏิกิริยาตอบสนอง หรือเป็นแนวความคิดของตนเอง โดยมีข้อเขียนที่อ่านเป็นหลัก

การอ่านระดับ 5 นักเรียนจะต้องสามารถจัดการกับข้อเขียนสิ่งที่ยากและซับซ้อน เช่น สามารถอ่านข้อเขียนที่มีสาระยาก ๆ และที่ไม่ค่อยพบในข้อเขียนทั่วไป แสดงให้เห็นว่าสามารถเข้าใจ แปลความตีความข้อเขียน สามารถอ้างอิงหรือเชื่อมโยงสาระที่อ่านกับวัตถุประสงค์หรือ

ภารกิจของตน และสามารถวิเคราะห์และประเมินการเขียนอย่างวิพากษ์วิจารณ์ สามารถคาดการณ์ หรือสร้างสมมติฐานจากสิ่งที่ได้อ่าน และดึงเอาความรู้มาสร้างเป็นแนวคิดของตนได้ แม้ว่าสิ่งนั้น จะไม่คุ้นเคยหรือไม่ใกล้เคียงกับสิ่งที่คาดหวังไว้ก็ตาม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555: คำชี้แจง, 2)

จากระดับความรู้และทักษะการอ่านในระดับต่าง ๆ ข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับการอ่าน 3 4 และ 5 ล้วนเกี่ยวข้องกับการอ่านตีความทั้งสิ้น หากนักเรียนมีความสามารถในการอ่านตีความมากขึ้นเท่าใดก็แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านตามที่ PISA กำหนดไว้มากขึ้นเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงแล้วกลับพบว่า นักเรียนไทยยังมีความสามารถในการอ่านไม่ถึงระดับ 1 ตามที่ PISA ได้กำหนดไว้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555: 3-4) กล่าวคือ เกือบจะไม่แสดงความสามารถตามที่ PISA ต้องการวัด นักเรียนอ่านได้ บางคนอาจอ่านได้คล่อง แต่จะรู้ตามตัวอักษรที่ได้อ่าน โดยอาจเข้าใจความหมายที่ลึกกว่าความหมายตามตัวอักษรไม่ได้หรือไม่กระจ่าง ตีความและวิเคราะห์หรือประเมินข้อความที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชีวิตหรือในความเป็นจริงไม่ได้ ซึ่งถือว่านักเรียนที่มีความชำนาญการอ่านไม่ถึงระดับ 1 ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านในการดำเนินชีวิตและยังไม่อาจใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเล่าเรียน ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่านักเรียนที่มีการอ่านไม่ถึงระดับ 1 เป็นนักเรียนที่ยังไม่สามารถแสดงทักษะเบื้องต้นของการอ่านตามนิยามของ PISA นั่นคือยังมีการอ่านไม่เพียงพอสำหรับที่จะใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้และทักษะในวิชาอื่น ๆ และสำหรับการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพในสังคมในอนาคต

สำหรับผลการประเมิน PISA ด้านการอ่าน ประจำปี 2555 นั้น สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2556: 4-6, 14-16) ได้ระบุว่า หลังจากที่ประเทศไทยเข้าร่วมโครงการมาตั้งแต่ปี 2543 ผลการประเมินลดลงในปี 2546 และปี 2549 แล้วค่อย ๆ ปรับตัวสูงขึ้นในปี 2552 และปี 2555 ซึ่งผลการประเมินในปี 2555 คะแนน PISA ด้านการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในอันดับที่ 48 ได้ 441 คะแนน ค่าเฉลี่ย PISA อยู่ที่ 496 สูงขึ้นจากคะแนนการอ่านในปี 2552 ซึ่งได้ 421 คะแนน เมื่อจำแนกตามระดับการอ่านพบว่า มีนักเรียนไทยหนึ่งในสาม (33%) ที่มีการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน (ไม่ถึงระดับ 2) และมีนักเรียนไทยประมาณสองในสาม (67%) ที่มีความสามารถในการอ่านตั้งแต่ระดับพื้นฐานขึ้นไป (ระดับ 2-4) ประเด็นที่สำคัญคือไม่มีนักเรียนไทยที่มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับสูง (ระดับ 5 และ 6)

แม้ว่าผลการประเมินดังกล่าวจะประเมินความรู้และทักษะของนักเรียนไทยที่มีอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ก็ส่งผลต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เพราะเมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

นักศึกษาจะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน เพราะฉะนั้นหากนักศึกษาไม่มีทักษะในการอ่านก็จะไม่สามารถจับใจความสำคัญ แปลความ สรุปความ ตีความ หรือใช้ความคิดวิเคราะห์ห้ชั้นสูงอื่น ๆ ต่อไปได้ อันจะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

สภาพปัญหาของการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษาที่ผู้วิจัยพบก็คือ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งรายวิชาดังกล่าวเป็นรายวิชาเลือกในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตและครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่รวมทั้งเป็นรายวิชาเลือกเสรีของนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้รับผิดชอบสอนรายวิชานี้มาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้รับผิดชอบสอน ผู้วิจัยพบว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนจำนวนทั้งสิ้น 71 คน มีคะแนนการสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (21-30 คะแนน) จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 69.02 รองลงมาคือมีคะแนนอยู่ในระดับมาก (31-40 คะแนน) จำนวน 13 คน ระดับน้อย (11-20 คะแนน) จำนวน 8 คน และระดับมากที่สุด (41-50 คะแนน) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 11.27 และ 1.41 ตามลำดับ และไม่มีนักศึกษามีคะแนนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักศึกษามีคะแนนการอ่านตีความอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังไม่น่าพึงพอใจมากนักสำหรับการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ และมีความสามารถในการแข่งขันได้ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งจะต้องออกไปเป็นครูเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนหลังจากที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ควรจะมีความสามารถด้านการอ่านตีความอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุด เพราะนอกจากจะทำให้ตนเองมีความสามารถในการอ่าน กล่าวคือ สามารถที่อ่านเพื่อสรุปความ แปลความ และตีความ จนกระทั่งเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนแล้ว ยังช่วยให้ตนเองเป็นผู้ที่มีความคิดลึกซึ้ง รู้จักพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบ มีเหตุผล มองสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบด้าน รวมทั้งสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่ตนเองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคตอีกด้วย

ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนนักศึกษาก็คือการจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านในปัจจุบัน ครูผู้สอนส่วนมากยังคงจัดการเรียนการสอนแบบที่ครูผู้สอนป้อนข้อมูลให้แก่ผู้เรียน เน้นในด้านความรู้ ความจำ และความเข้าใจในเรื่องเป็นสำคัญ ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดเป็นและอ่านเป็น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังไม่เปิดโอกาสให้ฝึกทักษะการอ่าน การทำงานร่วมกัน

และไม่มีการระดมสมอง ปรัชญาหรือเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน (ศิริรัตน์ นิลคุปต์, 2526: 8; สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์, 2536: 6; ศรีสุดา จริยากุล, 2539: 135-136)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์และสอบถามอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านพบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้สอนยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและตีความให้นักศึกษาฟัง โดยไม่มีการบอกขั้นตอนหรือวิธีการในการตีความ จากนั้นจึงให้นักศึกษาตีความงานเขียนด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อถามคำตอบจากนักศึกษาก็ปรากฏว่าคำตอบนั้นตีความไม่ถูกต้องหรือตีความไม่ใกล้เคียงกับจุดประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน หรือหากมีการแบ่งกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาตีความงานเขียนร่วมกันก็ปรากฏว่านักศึกษาไม่มีการระดมสมองหรือไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อตีความงานเขียนที่ให้อ่าน (บุญทิศา สิริชยานุกุล, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558; วาทีศ ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558) นอกจากนี้ผู้สอนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านตีความไม่ถูกต้องมากนัก บางครั้งสอนไปในแนวการแปลความหมายมากกว่าจะตีความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเขียนประเภทร้อยกรอง ครูผู้สอนมักจะแปลคำประพันธ์และตีความตามความหมายที่ปรากฏเท่านั้น ไม่ได้ตีความให้ลึกไปถึงจุดประสงค์ของผู้เขียน (พัชรินทร์ สุริยวงศ์, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558) ปัญหาอีกประเด็นหนึ่งที่พบก็คือ สื่อหรืองานเขียนที่นำมาให้นักศึกษาตีความ หากเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว นักศึกษาสามารถตีความได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับเจตนาของผู้ส่งสารมากกว่างานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากนี้หากงานเขียนนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักศึกษาหรือนักศึกษามีความคุ้นเคย นักศึกษาก็จะสามารถตีความได้ดีกว่างานเขียนที่เป็นเรื่องไกลตัวของนักศึกษาหรือเป็นเรื่องที่ต่างกับวัฒนธรรมของนักศึกษา (จรรยาลักษณ์ คันธะวงศ์, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558; วาทีศ ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558)

จากปัญหาที่พบดังกล่าวข้างต้นจึงได้มีงานวิจัยหลายเล่มที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่จะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษามีความสามารถด้านการอ่านเพิ่มมากขึ้น เช่น วิธีสอนแบบ SQ4R (ตั้งเทา ถู๋, 2555; เพลินพิศ สุพัตกุล, 2555; นงนุช ปัญญาศรี, 2556) วิธีสอนแบบ IAR (อดิเรก สาริพิมพ์, 2555) วิธีสอนที่ประยุกต์ทฤษฎีสมองเป็นฐาน (ยุวเรศ ราชานนท์, 2554; รัตติกาล เทียงกระโทก, 2554; มธุรดา ท่าช้าง, 2554; ถวิล ทำนุ, 2554) วิธีสอนเพื่อให้เกิดมโนคติ (ยุพคิน ไชยรบ, 2554) วิธีสอนที่บูรณาการทฤษฎีสหบาทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (ธัญญา พิทยาพิทักษ์, 2553) เป็นต้น

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความก็มีงานวิจัยหลายเล่มที่ได้ศึกษาหาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านตีความ เช่น ใช้แบบฝึกการอ่านได้แก่ งานวิจัยของ ชนาฎ จันทะโก (2536) ใช้บทเรียนโมดูล ได้แก่ งานวิจัยของ พรอมา

พิชยะสุนทร (2546) และรักตภา ชนาวรรณิต (2549) ใช้บทเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ งานวิจัยของ วรวัฒน์ วัฒนธีรวงกูร (2552) หรือใช้บทเรียนออนไลน์ ได้แก่ งานวิจัยของ คารกา วรรณวนิช (2552) ซึ่งจะเห็นว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นมุ่งพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาคำอ่านตีความของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความสามารถด้านการอ่านตีความไม่ได้เกิดจากการใช้สื่อการเรียนการสอนแต่เพียงอย่างเดียว สื่อการเรียนการสอนอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการอ่านตีความมากขึ้น แต่ถ้าหากมีวิธีการสอนที่เป็นระบบหรือมีลำดับขั้นตอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการอ่านตีความจนกระทั่งสามารถตีความได้ในที่สุดก็ย่อมที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านตีความอย่างยั่งยืน

ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) เป็นแนวคิดในการศึกษาภาษาแนวใหม่ที่ทำให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาโดยไม่คำนึงว่าการใช้นั้นจะถูกไวยากรณ์หรือไม่ แต่จะเน้นบทบาทของบริบทในการตีความ ซึ่งจะแตกต่างจากการศึกษาภาษาในสมัยก่อน ๆ ที่จะศึกษาเพียงภาษาหรือสามัคติยะของภาษา (langua/competence) โดยจะศึกษาเกี่ยวกับภาษาและกฎในการสร้างประโยคที่เป็นไปตามไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ และละเลยคำพูดหรือการใช้ภาษา (parole/performance) เนื่องจากเป็นลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ใช้ภาษา ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน และไม่สามารถศึกษาได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้นสิ่งที่นักภาษาศาสตร์ในสมัยนั้นศึกษาจึงติดอยู่กับรูปภาษาและกฎที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายลักษณะที่เกี่ยวข้องกับรูปภาษาเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยเสียง หน่วยคำ หรือประโยค (กฤษดาพรรณ หงส์คารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 1-2) แต่วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับบริบท บริบทจะเป็นตัวกำหนดการใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสารต่าง ๆ ดังที่ Leech (1983: 6) และ Mey (2001: 6) ได้กล่าวไว้ว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งถูกกำหนดโดยบริบททางสังคมหรือสถานการณ์การสื่อสาร โดย Levinson (1983: 9) ได้อธิบายขยายความเพิ่มเติมไว้ว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทที่ผ่านกระบวนการกลายมาเป็นคำไวยากรณ์ หรือกล่าวอีกอย่างคือ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทที่ถูกถ่ายทอดในโครงสร้างของภาษา

นอกจากนี้ Verschueren (1999: 1) ยังได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาจากมุมมองของผู้ใช้ ส่วน Morris (1971: 1) ได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับผู้ตีความสัญลักษณ์ เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับบริบท โดยบริบทจะเป็นตัวกำหนดการใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสารต่าง ๆ รวมทั้ง

วจนปฏิบัติศาสตร์ยังเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่ผู้พูดหรือผู้ส่งสารต้องการจะสื่อสาร ผู้ฟังหรือผู้รับสารจะต้องตีความหมายจากถ้อยคำที่ได้ยินหรือได้อ่าน ดังที่ สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (2552: 1-2) ได้กล่าวไว้ว่า วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่สื่อสารโดยผู้พูดหรือผู้เขียน และความหมายที่ดีความโดยผู้ฟังหรือผู้อ่าน เป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรมากกว่าการวิเคราะห์ว่าคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำนั้นมีความหมายว่าอะไรในบริบทและบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเช่นไร รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับการที่ผู้รับสารสามารถอนุมานได้อย่างไรว่า การที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือที่พูดเช่นนั้นต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา สอดคล้องกับ กฤษดาพรรณ หงส์คารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช (2551: 11-16) ที่ได้ให้ความหมายของ วจนปฏิบัติศาสตร์ไว้ว่า วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นแนวทางหนึ่งในการศึกษาภาษาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้โดยให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษา และกระบวนการทางปริธานที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูด ยกตัวอย่างเช่นประโยคทักทายของคนไทยที่ว่า “จะไปไหนคะ” “ไปไหนคะ” และ “ทำอะไรอยู่คะ” ตามปกติแล้ว คนไทยนิยมใช้ประโยคทั้ง 3 ประโยคข้างต้นในการทักทายกัน ซึ่งมักจะทำให้ชาวต่างชาติเข้าใจผิดอยู่เสมอว่าคนไทยชอบถามเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นเพราะชาวต่างชาติจะตีความหมายของถ้อยคำทั้งสามตามความหมายของคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำเท่านั้น แต่ไม่เข้าใจความหมายในแง่ของการทักทายที่ผู้พูดคนไทยต้องการสื่อสาร ซึ่งคนไทยมักจะใช้ประโยคทั้ง 3 นี้ในการทักทายเมื่อพบกันเสมอ ไม่ว่าจะเป็สถานที่ใด เวลาใด หรือสถานการณ์ใดก็ตาม อีกทั้งผู้พูดยังไม่ได้ต้องการคำตอบที่แท้จริงจากผู้ฟังอีกด้วย เพราะฉะนั้นการกล่าวถ้อยคำทั้งสามประโยคดังกล่าวข้างต้นจึงถือว่าการทักทาย (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 1-2) แต่ถ้าผู้พูดกล่าวถ้อยคำเหล่านี้ในสถานการณ์อื่น ๆ ก็อาจจะเป็นการถามที่ต้องการให้ผู้รับสารตอบคำถามก็ได้ เช่น ภรรยาถามสามีว่า “จะไปไหนคะ” แล้วสามีตอบว่า “เปล่า” จากบทสนทนานี้จะเห็นได้ว่า ประโยคที่ว่า “จะไปไหนคะ” ในสถานการณ์นี้ย่อมไม่ใช่คำทักทาย แต่เป็นคำถาม และสามีก็เข้าใจว่าเป็นคำถามจึงตอบปฏิเสธคำถามว่าไม่ได้ไปไหน โดยตอบว่า “เปล่า” ทั้ง ๆ ที่สามีกำลังตั้งใจจะออกไปเที่ยวข้างนอก แต่ก็ตอบว่า “เปล่า” และก็ไม่กล้าออกไปข้างนอก เพราะเข้าใจว่าสิ่งที่ภรรยาต้องการสื่อสารด้วยคำถามดังกล่าวนั้น เป็นการพูดคัดคอมมากกว่าจะเป็นคำถามที่ต้องการข้อมูลธรรมดาทั่วไป นั่นคือสามีเข้าใจผิดว่า คำถามดังกล่าวไม่ใช่คำถามที่ต้องการคำตอบเท่านั้น แต่เป็นคำถามที่สื่อความหมายมากกว่าการถามที่ต้องการคำตอบ (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 2)

เมื่อพิจารณาขอบข่ายของทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์จากทั้งเอกสารและตำราภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวจนปฏิบัติศาสตร์ ผู้วิจัยพบว่าหัวข้อที่ผู้เขียนทั้งชาวไทยและ

ชาวต่างประเทศกล่าวตรงกันมี 6 หัวข้อ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) วัจนกรรม (speech act) หลักการความสุภาพ (politeness principle) และการวิเคราะห์บทสนทนา (conversation analysis) (Levinson, 1983; Leech, 1983; Yule, 1996; Verschueren, 1999; Mey, 2001; ทรงธรรม อินทจักร, 2550; กฤษดาวรรณ หงส์दारมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวณิช, 2551; สุจริตลักษณ์ ศิผดุง, 2552) โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวบ่งบอก (deixis) เป็นการใช้รูปภาษาที่ความหมายไม่ได้ยึดติดกับรูปแต่แปรไปตามบริบทหรือรูปภาษาที่ไม่สามารถกำหนดอย่างชัดเจนว่าความหมายคืออะไร เนื่องจากความหมายผูกกับสถานการณ์ในการใช้ เช่น คำสรรพนาม “ฉัน เธอ” คำบอกเวลา “เมื่อวานนี้ วันนี้ ปีหน้า” คำบอกความใกล้ไกลของสถานที่ “ที่นี่ ที่นั่น” และกริยาแสดงการเคลื่อนไหว “ไป มา เอาไป เอามา” รูปภาษาเหล่านี้มีความหมายหลากหลายขึ้นกับว่าสิ่งที่อ้างถึงคืออะไร (กฤษดาวรรณ หงส์दारมภ์ และชีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 47) ยกตัวอย่างเช่น “พรุ่งนี้ฉันจะพาเธอมาที่นี่อีก เวลาเดิมนะ” ประโยคนี้ผู้อ่านข้อความจะทราบได้อย่างไรว่า “พรุ่งนี้” คือวันไหน “ฉัน” และ “เธอ” คือใคร “ที่นี่” คือสถานที่ใด และ “เวลาเดิม” คือเวลาใด หากไม่มีบริบทหรือถ้อยคำอื่นที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม เช่น สมชายพาสมหญิงไปรับประทานอาหารกลางวันที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งแล้วรู้สึกประทับใจรสชาติของอาหาร ขณะที่ขับรถออกมา สมชายก็พูดกับสมหญิงด้วยประโยคดังกล่าว เมื่อผู้อ่านได้เห็นบริบทของข้อความก็จะทราบได้ทันทีว่า “พรุ่งนี้” คือ วันที่ถัดจากวันที่สมชายพาสมหญิงไปรับประทานอาหาร “ฉัน” คือ สมชาย “เธอ” คือ สมหญิง “ที่นี่” คือ ร้านอาหารที่สมชายพาสมหญิงไปรับประทานอาหาร “เวลาเดิม” ก็คือเวลาที่สมชายนัดกับสมหญิง ซึ่งอาจจะก่อนเวลา 12.00 นาฬิกา เนื่องจากสมชายจะพาสมหญิงไปรับประทานอาหารกลางวัน ดังนั้นจึงต้องนัดเวลาก่อน 12.00 นาฬิกาเพื่อไปรับประทานอาหารแล้วเดินทางไปยังร้านอาหารแห่งนี้ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่ารูปภาษาที่ใช้เป็นตัวบ่งบอกจะไม่มีมีความหมายที่กำหนดอย่างชัดเจนว่าหมายถึงอะไรต้องพิจารณาจากสถานการณ์หรือบริบทที่มีการใช้รูปภาษาเหล่านั้น

2. สภาวะเกิดก่อน (presupposition) สภาวะเกิดก่อนเป็นความรู้ที่ได้จากการอนุมาน (inference) หรือการคาดการณตามหลักเหตุผล เป็นความรู้ที่เป็นภูมิหลัง (background knowledge) หรือความรู้ร่วมกันของกลุ่มสนทนา (common knowledge, shared knowledge หรือ mutual knowledge) ของผู้คนทุกคนที่อาจมีได้ทั้งเหมือนกันและต่างกัน (สุจริตลักษณ์ ศิผดุง, 2552: 6-7) ซึ่งตามปกติแล้วสภาวะเกิดก่อนมักไม่ได้แสดงในรูปภาษาโดยตรงแต่ต้องอาศัยบริบทในการตีความ ยกตัวอย่างเช่น มีคนหนึ่งถามอีกคนว่า “เอาชยะออกไปหรือยัง” แล้วได้คำตอบว่า “เอาออกไปแล้ว ชยะสดเอาออกไปแล้ว วันนี้วันศุกร์” สภาวะเกิดก่อนในสถานการณ์นี้คือ 1. มีการแยกชยะเป็น 2 ประเภท

ได้แก่ ขยะสดและขยะแห้ง 2. ผู้เก็บขยะจะมาเก็บขยะทั้ง 2 ประเภทคนละวัน 3. วันศุกร์เป็นวันที่ต้องเอาขยะสดออกไปไว้นอกบ้านเพราะคนเก็บขยะสดมาเก็บขยะสดทุกวันศุกร์ โดยสภาวะเกิดก่อนข้อ 1. กับ 2. เป็นข้อมูลที่ได้จากการอนุมานหรือคาดการณ์ตามหลักเหตุผล ส่วนสภาวะเกิดก่อนข้อ 3. เป็นสภาวะเกิดก่อนซึ่งเป็นข้อมูลที่รู้กันอยู่แล้ว (สุจริตลักษณ์ ดิผดุง, 2552: 48)

3. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาจะช่วยในการพิจารณาเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด เนื่องจากการตอบคำถามในบางครั้งเหมือนเป็นการตอบที่ไม่ตรงประเด็น แต่เมื่อพิจารณาตามหลักการความร่วมมือในการสนทนาแล้วจะทราบได้ว่าผู้ตอบคำถามต้องการแสดงความหมายหรือต้องการให้สิ่งที่พูดออกไปหมายความว่าอย่างไร เช่น มีคนถามว่า “เธอชอบเสื้อตัวนี้ไหม” แล้วมีผู้ตอบว่า “สีแดงแปร๊ดนี้นะนะ” จากคำตอบนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบคำถามไม่ได้ใช้หลักการความร่วมมือในการสนทนาโดยละเมิดหลักตรงประเด็น แต่ความจริงแล้วผู้ตอบคำถามตั้งใจละเมิดหลักตรงประเด็นเพื่อให้ข้อความที่พูดแสดงหมายปฏิเสธว่า “ไม่ชอบเสื้อตัวนี้” แต่อย่างไรก็ตามเมื่อบริบทเปลี่ยนไป ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยก็จะแตกต่างกันไป เช่น มีคนพูดว่า “รถคันนี้สวยมาก ๆ เลย” อีกคนตอบว่า “สีแดงแปร๊ดนี้นะนะ” ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยจากคำตอบนี้อาจจะตีความได้ว่า “ไม่ชอบรถคันนี้” แต่ถ้าเพิ่มข้อมูลบางอย่างให้แก่บทสนทนาว่า ผู้พูดรู้ว่าผู้ตอบเป็นคนชอบสีแดง ความหมายก็จะเปลี่ยนไปเป็นการตอบรับเห็นด้วย เพราะฉะนั้นการมีความรู้ร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเข้าใจความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยได้ถูกต้องตรงกัน

4. วัจนกรรม (speech act) วัจนกรรมเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียนกล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่งกับผู้ฟังหรือผู้อ่านหรือผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง (สุจริตลักษณ์ ดิผดุง, 2552: 77) วัจนกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมตรงกับวัจนกรรมอ้อม วัจนกรรมตรงคือ ถ้อยคำที่สื่อความหมายตามรูปภาษาที่ใช้หรือตามถ้อยคำที่ผู้พูดพูด ส่วนวัจนกรรมอ้อมคือ ถ้อยคำที่สื่อความหมายไม่ตรงตามรูปภาษาที่ใช้ แต่ต้องการให้แสดงความหมายอย่างอื่น เช่น คนหนึ่งพูดประโยคว่า “ช่วยหยิบน้ำปลาให้ฉันหน่อยได้ไหม” แล้วก็มีคนส่งน้ำปลาให้แก่ผู้พูด จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า ไม่มีข้อความใดในประโยคที่แสดงว่าผู้พูดกล่าวถ้อยคำขอร้องให้ผู้ฟังหยิบน้ำปลามาให้ แต่ประโยคที่พูดออกไปเป็นรูปประโยคคำถาม ซึ่งผู้ฟังก็เข้าใจและคิดเองว่า ผู้พูดคงไม่ได้ถามว่าตนเองมีความสามารถที่จะยกขวดน้ำปลาได้หรือไม่ เพราะคงเป็นเรื่องที่แปลกหากคนหนึ่งคนจะไม่สามารถยกขวดน้ำปลาได้ ดังนั้นผู้ฟังจึงตีความคำพูดและอาศัยบริบท ณ เวลานั้นว่า ผู้พูดกำลังทำอาหารหรือทานอาหาร และต้องการน้ำปลาเพื่อปรุงรสอาหารให้เค็มขึ้น แต่ขวดน้ำปลาอยู่ไกลจึงพูดเพื่อให้ผู้ฟังหยิบขวดน้ำปลามาให้

5. หลักการความสุภาพ (politeness principle) ความสุภาพเป็นการลดการคุกคามหน้าของผู้พูดผู้ฟัง เนื่องจากการสื่อสารผู้พูดผู้ฟังต้องกระทำการหลายอย่างที่อาจทำให้ผู้พูดหรือผู้ฟังต้องเสียหน้า ดังนั้นผู้พูดหรือผู้ฟังจึงพิจารณาอย่างรอบคอบในการใช้ภาษา ซึ่งเรียกว่า มุมมองการรักษาหน้า (face-saving view) หรือมุมมองการจัดการหน้า (face-meaning view) อย่างไรก็ตามในการเลือกกลวิธีลดการคุกคามหน้า ซึ่งเรียกว่า กลวิธีความสุภาพ (politeness strategies) ผู้ใช้ภาษาต้องพิจารณาความเหมาะสมของสถานการณ์เป็นหลัก อันได้แก่ ลักษณะของการกระทำว่ามีความรุนแรงหรือไม่ในวัฒนธรรมนั้น ๆ อำนาจของผู้ฟังที่มีต่อผู้พูดซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง และระยะห่างระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง คือความสัมพันธ์แนบแน่นเคาระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งมีส่วนกำหนดการเลือกใช้กลวิธีเมื่อผู้ใช้ภาษาต้องทำวัจนกรรมที่มีการคุกคามหน้า (กฤษดาพรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 121-122) โดยการทำให้สุภาพในภาษาไทยอาจทำได้หลายวิธี เช่น ใช้คำลงท้ายหรือใช้รูปประโยคคำถามแทนการใช้รูปประโยคคำสั่งหรือรูปประโยคขอร้อง

6. การวิเคราะห์หีบทสนทนา (conversation analysis) สิ่งที่นักวิจัยปฏิบัติศาสตร์สนใจศึกษาเป็นหลักคือความหมายของผู้พูดที่สรุปความได้จากบริบทที่กว้างกว่าระดับคำและประโยคโดยผนวกสถานภาพของผู้ใช้ภาษาตลอดจนปัจจัยภายนอกมาเป็นตัวกำหนดด้วย นอกจากนั้นนักวิจัยปฏิบัติศาสตร์ยังสนใจวิเคราะห์ภาษาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นของมนุษย์มากที่สุด การมีปฏิสัมพันธ์ไม่ได้มีเพียงประโยคหรือข้อความสั้น ๆ แต่จะประกอบไปด้วยผลัดการสนทนาจำนวนหลายผลัดและมีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 1 คนขึ้นไป (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 176-177) เพราะฉะนั้นการจะเข้าใจความหมายของผู้พูดและผู้ฟังจึงสามารถพิจารณาจากการผลัดกันพูด (turn-taking) จุดผลัดเปลี่ยนผู้พูดที่เหมาะสม (transitional relevance place- TRP) และการหาคู่วัจนกรรม (adjacency pairs)

องค์ประกอบต่าง ๆ ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีส่วนช่วยให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านสามารถตีความหมายที่แท้จริงที่ผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการจะสื่อได้ ยกตัวอย่างเช่น มีผู้ถามว่า “เวลาที่โหมงแล้ว” แล้วมีผู้ตอบว่า “เพลงชาติเพิ่งจบไป” เมื่อพิจารณาจากคำตอบแล้วจะเห็นว่าไม่มีถ้อยคำใดที่แสดงว่าผู้ตอบกำลังตอบคำถาม ผู้ถามจะต้องพิจารณาจากบริบท สภาวะเกิดก่อนความหมายซึ่งบังเป็นนัย และวัจนกรรมเองว่า ทำไมผู้ตอบจึงพูดเช่นนั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคำตอบแล้วจะเห็นว่าผู้ตอบใช้วัจนกรรมอ้อมในการสื่อสาร คือ ไม่ได้ตอบว่าเวลาที่โหมง แต่ใช้ถ้อยคำอื่นเพื่อแสดงถึงเวลา คือ เวลาที่เปิดเพลงชาติ ซึ่งผู้ถามจะต้องอาศัยสภาวะเกิดก่อน (ความรู้ที่มีร่วมกัน) และความหมายซึ่งบังเป็นนัยในการสนทนาว่าในประเทศไทยเวลาแปด โหมงเช้าหรือหก โหมงเย็นมักจะ

มีการเปิดเพลงชาติไทยตามสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ จากนั้นผู้ถามก็ต้องอาศัยบริบทว่า ณ เวลานั้นเป็นเวลาเช้าหรือเวลาเย็น จึงจะสามารถทราบคำตอบได้ว่าเวลาเท่าไร

ตัวอย่างอีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น อาจารย์เดินมาในห้องเรียนซึ่งนักเรียนยังไม่ได้เปิดพัดลม อาจารย์จึงพูดขึ้นว่า “ทำไมวันนี้อากาศร้อนจังเลย” เมื่อนักศึกษาได้ยินประโยคนี้ นักศึกษาจะต้องอาศัยความรู้ด้านวัจนกรรมแล้วว่า อาจารย์ใช้วัจนกรรมตรงหรือวัจนกรรมอ้อม หากนักศึกษาคิดว่า อาจารย์ใช้วัจนกรรมตรง นักศึกษาก็อาจจะตอบไปว่า “ค่ะ/ครับ ร้อนจริง ๆ ด้วย” แต่ถ้าหากนักศึกษาอาศัยบริบทและสภาวะเกิดก่อนช่วยในการพิจารณา คือ เห็นว่าในห้องยังไม่ได้เปิดพัดลม และเห็นเหงื่อครูดอก นักศึกษาก็จะรู้ว่าถ้อยคำที่ครูพูดเป็นวัจนกรรมอ้อมเพื่อต้องการให้นักศึกษาเปิดพัดลม การสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในครั้งนี้ก็จะประสบผลสำเร็จ

ตัวอย่างที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นคงจะแสดงให้เห็นชัดเจนแล้วว่าความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์มีความสำคัญต่อการตีความเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

ประเภทที่ 1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ของภาษาไทยหนึ่ง เช่น งานวิจัยของ ชญาดา ธนวิสุทธิ (2540) ที่ทำวิจัยเรื่องลักษณะทางสัทศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ของภาษาที่แม่พูดกับลูกในภาษาไทย: การศึกษาเชิงพัฒนาการต่อเนื่อง งานวิจัยของ สินี วณิชชานนท์ (2541) ที่ทำวิจัยเรื่องวัจนกรรมการสัญญาของเด็กไทย: การศึกษาเชิงอภิวัจนปฏิบัติศาสตร์ งานวิจัยของ ธนพรพร สหายรุ่ง (2542) ที่ทำวิจัยเรื่องกลวิธีการปฏิเสธในภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ: การศึกษาการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ งานวิจัยของ นวมินทร์ ประชานันท์ (2549) ที่ทำวิจัยเรื่องการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการตอบรับข้อร้องเรียนของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในธุรกิจการโรงแรม และงานวิจัยของ ปาจารย์ นิพาสพงษ์ (2550) ที่ทำวิจัยเรื่องผลของประเภทการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดความสามารถทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ด้านการพูดปฏิเสธของผู้เรียน

ประเภทที่ 2 งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ของภาษาสองภาษา เช่น งานวิจัยของ ฮามัม สุปรียาดิ (2548) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาลักษณะวัจนกรรมที่ปรากฏในเว็บโฆษณาไทย-อินโดนีเซีย ตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ งานวิจัยของ ดนยา รักศีล (2551) ที่ทำวิจัยเรื่อง กลวิธีและรูปแบบภาษาที่ใช้ในการขอร้องในภาษาเยอรมันและภาษาไทย: การศึกษาวัจนปฏิบัติศาสตร์เปรียบเทียบ และงานวิจัยของ จินดารัตน์ ธรรมรงวูทย (2553) ที่ทำวิจัยเรื่อง

ข้อบกพร่องเชิงวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม: กรณีศึกษาการใช้ภาษาไทยของผู้พูดชาวอเมริกันและชาวจีน

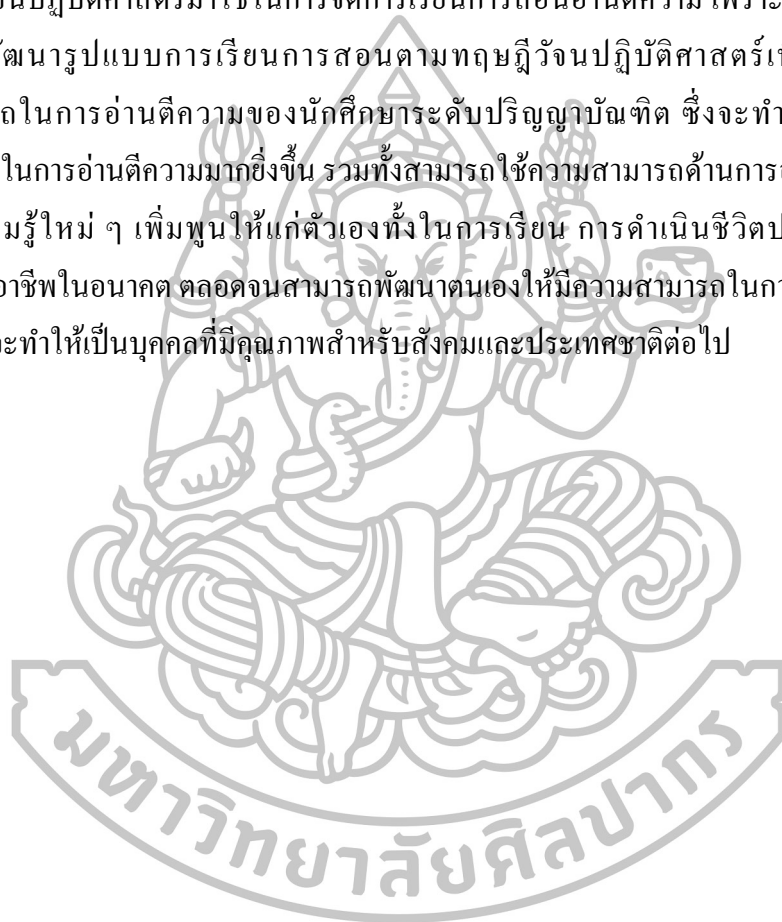
ประเภทที่ 3 งานวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดทางวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์เป็นหลักในการวิเคราะห์ เช่น งานวิจัยของ เนาวนิจ สิริผาดิวิรัตน์ (2544) ที่ทำวิจัยเรื่อง ภาษาชักจูงในโฆษณาทางโทรทัศน์: การศึกษาภาษาระดับข้อความตามแนววัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ งานวิจัยของ วรรณรินทร์ วินิจกิจเจริญ (2547) ที่ทำวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมือง: การศึกษาตามแนววรรณคดีและวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ งานวิจัยของ นิภาวรรณ มั่นทะเล (2550) ที่ทำวิจัยเรื่อง การใช้แนวความคิดวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์เพื่อตีความนวนิยายไทยเรื่องข้างหลังภาพของศรีบูรพา งานวิจัยของ นภัทร อังกุลสินธนา (2551) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัย: ตามแนววัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ และงานวิจัยของ จันจิรา จุลากา (2552) ที่ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ประโยคบอกเล่าเชิงวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์และรูปแบบการเขียนหนังสือธรรมะ: กรณีศึกษางานเขียนชุดธรรมะประยุกต์สำหรับคนรุ่นใหม่ของ ว.วชิรเมธี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการวิจัยในสายอักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากบุคคลและเอกสาร โดยการศึกษาจากบุคคลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือให้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนการศึกษาจากเอกสารจะศึกษาจากงานเขียนลักษณะต่าง ๆ บทพูดในเพลง บทโฆษณาในสื่อประเภทต่าง ๆ บทสนทนาในนวนิยาย บทสนทนาในละครโทรทัศน์ และการถอดคำพูดจากรายการประเภทต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางสื่อมวลชน เป็นต้น ทฤษฎีทางวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่แล้วจะใช้ทฤษฎีวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังอาจใช้ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) หลักการร่วมมือในการสนทนา (the cooperative principle) ร่วมวิเคราะห์ด้วย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นมีทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ แต่ส่วนใหญ่จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

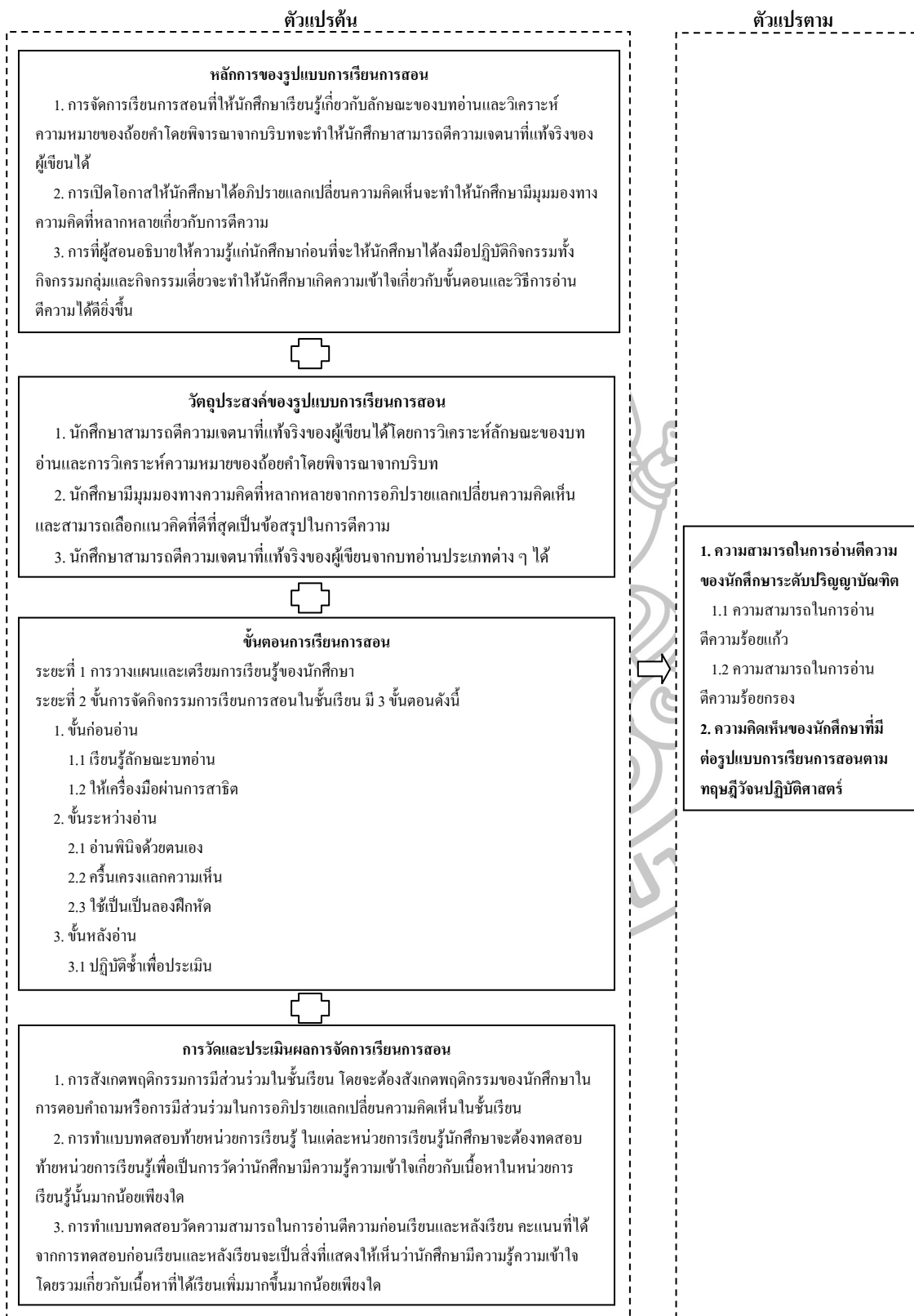
สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ในต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่าได้มีการศึกษาอย่างแพร่หลายและหลายลักษณะมากกว่าประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะมีการศึกษาวิจัยในสายอักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ยังมีการศึกษาวิจัยทางด้านศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ด้วย เช่น งานวิจัยของ Chia-Ning Liu (2007) Feng Jing (2007) Heidi E. Vellenga (2008) Etienne Tchoutezo (2010) Mallon-Gerland, S. (2010) Tahnee Bucher Barbosa da Silva (2012) Aufa Fauzul (2013) MaryLynn Patton (2014) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำทฤษฎี

วัจนปฏิบัติไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่สองเพื่อยืนยันว่าวัจนปฏิบัติศาสตร์สามารถที่จะสอนได้ และควรจะมีการนำไปใช้ในการจัดการเรียนสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยคิดว่าหากมีการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านตีความมากยิ่งขึ้น กอปรกับยังไม่พบงานวิจัยเรื่องใดที่นำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งจะให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถใช้ความสามารถด้านการอ่านตีความเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มพูนให้แก่ตัวเองทั้งในการเรียน การดำเนินชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพในอนาคต ตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการอ่านระดับสูงต่อไปได้ อันจะทำให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสำหรับสังคมและประเทศชาติต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีคำถามของการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็น (needs analysis) ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีอะไรบ้าง
2. การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (design and development) ตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเป็นอย่างไร
3. การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (implementation) ตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเป็นอย่างไร
4. การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน (evaluation) ตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
4. เพื่อประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.2.1.1 ความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้ว

2.2.1.2 ความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรอง

2.2.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองเป็นไปตามประมวลการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้กำหนดให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและงานเขียนที่เป็นร้อยกรอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดบทอ่านที่เป็นร้อยแก้วและบทอ่านที่เป็นร้อยกรองจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (needs analysis) ดังนี้

1. บทอ่านร้อยแก้ว ได้แก่

1.1 คำคม

1.2 เรื่องขำขัน

1.3 โฆษณา

1.4 เรื่องสั้น

2. บทอ่านร้อยกรอง ได้แก่

2.1 คำประพันธ์กัตสรจากวรรณคดีไทย

2.2 บทกวีซีไรต์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ โดยจัดการเรียนการสอน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์** หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้ภาษาโดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษา เป็นการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายว่าอะไร รวมทั้งศึกษากระบวนการทางปริชาณที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูดได้ว่าการที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้เลือกใช้เนื้อหาของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ 4 หัวข้อ มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียน

การสอน เนื่องจากทั้ง 4 หัวข้อนี้ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการตีความงานเขียนทุกประเภททั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง ได้แก่

1. ตัวบ่งบอก (deixis) จะทำให้ทราบว่าเป็นผู้พูด พูดเมื่อไร เวลาใด ที่ไหน
2. สภาวะเกิดก่อน (presupposition) เป็นความรู้ที่ได้จากการอนุมาน (inference) หรือการคาดการณ์ตามหลักเหตุผล เป็นความรู้ที่เป็นภูมิหลัง (background knowledge) หรือความรู้ร่วมกัน (common knowledge, shared knowledge หรือ mutual knowledge) ของคู่สนทนา
3. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) จะทำให้ทราบเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดโดยการพิจารณาจากรูปประโยคที่ผู้พูดแสดงออกมา
4. วัจนกรรม (speech act) จะแสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และแสดงให้เห็นว่าผู้ส่งสารมีเจตนา มีเจตนา หรือวัตถุประสงค์ในการส่งสารอย่างไร

2. แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของ Brock and Nagasaka หมายถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ Brock and Nagasaka ได้นำเสนอไว้ 4 ขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ในครั้งนี้

1. See คือ การที่ครูให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่อยู่ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งให้ผู้เรียนตระหนักในบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ และครูอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ในสถานการณ์การสื่อสารลักษณะต่าง ๆ
2. Use คือ การที่ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ให้ถูกต้องตามสถานการณ์
3. Review คือ การที่ครูทบทวน ส่งเสริม และกล่าวถึงความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอนไปแล้ว
4. Experience คือ การที่ครูให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และสังเกตบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร

3. รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ หมายถึง แบบแผนในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความที่ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมี 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา และระยะที่ 2 เป็นขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนอ่าน ประกอบด้วย ขั้นเรียนรู้ลักษณะบทอ่าน ขั้นให้เครื่องมือผ่านการสาธิต ขั้นตอนที่ 2 ขั้นระหว่างอ่าน ประกอบด้วย ขั้นอ่านพินิจด้วยตนเอง ขั้นครุ่นแตรงแลกความเห็น ขั้นใช้ให้เป็นลองฝึกหัด และขั้นที่ 3 ขั้นหลังอ่าน ประกอบด้วย ขั้นปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน

4. **ความสามารถในการอ่านตีความ** หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการที่จะเข้าใจถึงเจตนา จุดประสงค์ และความคิดที่แท้จริงของผู้เขียน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แนวคิดด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และวัจนกรรม (speech act) เป็นเกณฑ์

5. **ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. **นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต** หมายถึง ผู้เรียนในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์
  - 1.1 ความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์
  - 1.2 ความแตกต่างระหว่างวาทศาสตร์ อรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์
  - 1.3 ขอบข่ายของวัจนปฏิบัติศาสตร์
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน
  - 2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน
  - 2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
  - 2.3 ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน
  - 2.4 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
  - 2.5 การจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านตีความ
  - 3.1 ความหมายของการอ่านตีความ
  - 3.2 ความสามารถในการอ่านตีความ
  - 3.3 ข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ
  - 3.4 ลักษณะของข้อเขียนที่ต้องใช้การอ่านแบบตีความ
  - 3.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านตีความ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์
    - 4.1.1 งานวิจัยในประเทศ
    - 4.1.2 งานวิจัยต่างประเทศ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

4.2.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

รายละเอียดวรรณกรรมที่เกี่ยวเนื่องในแต่ละหัวข้อมิดังต่อไปนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์

ความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์

ทรงธรรม อินทจักร (2550: 1) ได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นศัพท์บัญญัติมาจากภาษาอังกฤษว่า pragmatics มีรากศัพท์มาจากคำว่า pragma ในภาษากรีก หมายถึง การกระทำ (action) หรือ กิจกรรม (activity) ดังนั้นจึงอาจกล่าวในเบื้องต้นได้ว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำหรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ

ความหมายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการให้คำจำกัดความโดยพิจารณาจากรูปคำ ซึ่งอาจจะยังเป็นความหมายที่ไม่ครอบคลุมหรือสื่อความหมายได้ยังไม่ชัดเจน แต่หากศึกษาจากเอกสารตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศจะพบว่าการให้ความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์ไว้ 2 แนวทาง

แนวทางแรกกล่าวว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่ผู้พูดหรือผู้ส่งสารต้องการจะสื่อสาร ผู้ฟังหรือผู้รับสารจะต้องตีความหมายจากถ้อยคำที่ได้ยินหรือได้อ่าน นักภาษาศาสตร์ที่ให้ความหมายไปในแนวทางนี้ ได้แก่ Verschueren (1999: 1) ซึ่งได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษา เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาจากมุมมองของผู้ใช้ ส่วน Morris (1971: 1) ได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับผู้ตีความสัญลักษณ์ สอดคล้องกับ สุจริตลักษณ์ ตีผลดง (2552: 1) ที่กล่าวว่าวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาความหมายที่สื่อสารโดยผู้พูด (หรือผู้เขียน) และตีความโดยผู้ฟัง (หรือผู้อ่าน) อีกทั้งเป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่า ผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายว่าอะไร มากกว่าการวิเคราะห์ว่าคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำนั้นมีความหมายอะไร

แนวทางที่สอง นักภาษาศาสตร์บางกลุ่มมองว่าวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับบริบท บริบทจะเป็นตัวกำหนดการใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสารต่าง ๆ เช่น Levinson (1983: 9) ได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทที่ผ่านกระบวนการกลายมาเป็นคำไวยากรณ์ หรือกล่าวอีกอย่างคือ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทที่ถูกถ่ายทอดในโครงสร้างของภาษา ส่วน Horn and Ward

(2004: xi) ได้กล่าวว่า วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายของถ้อยคำที่ขึ้นอยู่กับบริบทซึ่งแตกต่างจากความหมายตามรูปคำ นอกจากนี้ Leech (1983: 6) และ Mey (2001: 6) ยังได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งถูกกำหนดโดยบริบททางสังคมหรือสถานการณ์การสื่อสาร เช่นเดียวกับ กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวนิช (2551: 11-16) ที่ได้ให้ความหมายของวังนปฏิบัติศาสตร์ไว้ว่า วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาภาษาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้โดยให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษาและกระบวนการทางปริชานที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูด

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าความหมายของวังนปฏิบัติศาสตร์ที่ Yule (1996: 3) ได้กล่าวไว้ นั้นเป็นความหมายที่น่าจะครอบคลุมมากที่สุด โดยเขาได้กล่าวถึงความหมายของวังนปฏิบัติศาสตร์ออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายของผู้พูด กล่าวคือวังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายที่สื่อสาร โดยผู้พูดหรือผู้เขียน และความหมายที่ดีความโดยผู้ฟังหรือผู้อ่าน เป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรมากกว่าการวิเคราะห์ว่าคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำนั้นมีความหมายว่าอะไร

2. วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายในบริบท กล่าวคือ วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตีความว่าผู้ใช้ภาษาต้องการหมายความว่าอย่างไรในบริบทนั้น ๆ และบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาอย่างไร เป็นการพิจารณาว่าการที่ผู้พูดจะพูดอย่างไรก็ต้องเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมว่าจะพูดกับใคร ที่ไหน เมื่อไร หรือในสถานการณ์เช่นไร

3. วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อความหมายที่มากกว่าการพูด กล่าวคือ วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการที่ผู้ฟังหรือผู้รับสารสามารถอ้างอิงสิ่งที่ผู้พูดหรือผู้ส่งสารพูดเพื่อที่จะตีความความหมายที่แท้จริงได้อย่างไร และศึกษาว่าการที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือที่พูดเช่นนั้นต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา

4. วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อความที่แสดงถึงความสัมพันธ์ กล่าวคือ วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการที่ผู้พูดตัดสินใจว่าจะพูดหรือไม่พูดแคไหน อย่างไร ซึ่งสิ่งที่จะทำให้ผู้พูดตัดสินใจพูดหรือไม่พูดอยู่ที่ความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นความใกล้ชิดทางเครือญาติ ความใกล้ชิดทางสังคม ความคิดหรือประสบการณ์ที่มีร่วมกัน

จากความหมายของวังนปฏิบัติศาสตร์ที่นักภาษาศาสตร์ได้ให้คำจำกัดความไว้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า วังนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้ภาษาโดย

คำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษา เป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรในบริบทและบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา เช่นไร รวมทั้งศึกษากระบวนการทางปริชาณที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูดได้ว่าการที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา

ความแตกต่างระหว่างวากยสัมพันธ์ วรรคศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์

วัจนปฏิบัติศาสตร์ได้ถือกำเนิดขึ้นในวงการภาษาศาสตร์ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 1970 และมีนักภาษาศาสตร์หลายคนได้หันมาให้ความสนใจและศึกษาวัจนปฏิบัติศาสตร์กันอย่างแพร่หลาย ในฐานะที่วัจนปฏิบัติเป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์มีขอบเขตที่ค่อนข้างกว้างและครอบคลุมประเด็นอื่น ๆ จึงทำให้วัจนปฏิบัติศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ของภาษาศาสตร์ เช่น สัทวิทยา (phonology) วากยสัมพันธ์ (syntax) วรรคศาสตร์ (semantics) การวิเคราะห์สัมพันธสาร (discourse analysis) และภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistics) เป็นต้น

แม้ว่าวัจนปฏิบัติศาสตร์จะมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ก็ตาม แต่วัจนปฏิบัติศาสตร์ก็มีวิธีการศึกษาที่แตกต่างจากศาสตร์แขนงอื่น ๆ ของภาษาศาสตร์ ดังที่ Yule (1996: 4) ได้กล่าวไว้ว่า วากยสัมพันธ์ (syntax) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษา (linguistic forms) คือจะศึกษาว่ารูปภาษาเหล่านั้นเรียงลำดับกันอย่างไรจึงจะถูกรูปแบบ (well-formed) การศึกษาลักษณะนี้จะไม่นำสถานที่ การอ้างถึงสิ่งต่าง ๆ ในโลก (reference) และรูปภาษาที่ผู้ใช้ (user) ใช้เข้ามาพิจารณาด้วย ส่วนวรรคศาสตร์ (semantics) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาและสิ่งต่าง ๆ ในโลก นั่นคือศึกษาว่าคำเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างไร การวิเคราะห์ทางวรรคศาสตร์เป็นการพยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการอธิบายด้วยคำพูดกับเหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่จริงในโลกโดยไม่สนใจว่าใครเป็นผู้อธิบาย สำหรับวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) นั้น เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาและผู้ใช้รูปภาษาเหล่านั้น ซึ่งวัจนปฏิบัติศาสตร์เท่านั้นที่จะนำผู้ใช้ภาษาเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ประโยชน์ของการศึกษาภาษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ก็คือผู้ฟังจะสามารถบอกความตั้งใจที่แท้จริงของผู้พูด สมมติฐานของผู้พูด จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของผู้พูด และประเภทของการกระทำ เช่น การขอร้อง ซึ่งผู้พูดแสดงออกออกมาขณะที่พูด

นอกจากนี้ ทรงธรรม อินทจักร (2550: 5-7) ก็ได้กล่าวถึงความแตกต่างของวัจนปฏิบัติศาสตร์กับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ของภาษาศาสตร์ไว้ว่า ในอดีตเมื่อนักภาษาศาสตร์จะศึกษาเกี่ยวกับภาษา

มักจะพิจารณาเพียงสิ่งที่ปรากฏในรูปภาษาเท่านั้น เช่น วากยสัมพันธ์จะวิเคราะห์เฉพาะ การเรียงลำดับองค์ประกอบต่าง ๆ ของประโยคตามหลักไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ ในขณะที่ วรรณศาสตร์จะวิเคราะห์ความหมายของคำซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นรูปประโยคว่าถูกต้องตามหลัก วรรณศาสตร์ (logic) และเงื่อนไขความเป็นจริง (truth condition) หรือไม่ ซึ่งหากไม่เสริม การวิเคราะห์ดังกล่าวด้วยแนวทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ เช่น ไม่พิจารณาตัวผู้พูด-ผู้ฟังและบริบท ไปด้วยอาจทำให้ไม่สามารถเข้าใจการสื่อสารหรือการใช้ภาษาของมนุษย์ได้ครบวงจร ยกตัวอย่าง เช่น ประโยคที่ว่า “She sent me a card from her holiday” หากวิเคราะห์ด้วยแนวคิดด้าน วากยสัมพันธ์จะพบว่า ประโยคนี้ใช้รูปแบบถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (grammatical well-formedness) และเป็นประโยคความเดียวเนื่องจากการผันกริยาแท้เพียง 1 แห่ง โดย “she” เป็น ประธานของประโยคและทำหน้าที่แสดงกริยา to sent ส่วน “card” ทำหน้าที่เป็นกรรมตรง “me” เป็นกรรมรอง จากนั้นเมื่อนำแนวคิดด้านวรรณศาสตร์ซึ่งจะเน้นเกี่ยวกับการสืบค้นความหมายตาม รูปภาษา (sense) และการอ้างอิง (reference) มาใช้ จะสามารถวิเคราะห์ได้ว่า “sent” มีความหมาย ตามรูปภาษาคือ แปลว่า ส่ง ในรูปอดีตและสามารถใช้ได้กับกรรมที่เป็นทั้งคนและสิ่งของ ส่วนคำ ว่า “card” มีความหมายตามรูปภาษาที่หลากหลาย เช่น กระดาษแผ่นเล็ก ๆ ไปรษณียบัตร หรือ บัตร เครดิต แต่ความหมายที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดเมื่อพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ ในประโยค คือ ไปรษณียบัตร เพราะเป็นสิ่งที่คนนิยมส่งถึงกันขณะเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดพักผ่อน ส่วนคำว่า “holiday” หมายถึง การหยุดพักผ่อน ซึ่งมักจะกินระยะเวลาานมากกว่าการหยุดสุด สัปดาห์ เมื่อพิจารณาในแง่ของการอ้างอิง เช่น “she” ที่กล่าวถึงนี้เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้อ้าง ถึงบุคคลที่เป็นเพศหญิงและเป็นเอกพจน์ และ “me” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้อ้างถึงตัวผู้พูด แต่ ก็ไม่สามารถรู้ได้เลยว่าบุรุษสรรพนามทั้งสองคำนี้บ่งชี้ถึงบุคคลใดบ้างเพราะไม่มีสิ่งใดในรูป ประโยคที่จะช่วยบ่งบอกได้ หากพิจารณาในแง่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ก็จะพบว่า ประโยคนี้เป็น ประโยคบอกเล่าและเป็นการสื่อเจตนา (intentionality) บางอย่าง ซึ่งในกรณีนี้เป็นการแจ้งให้ทราบ ข้อมูลและแสดงทัศนคติในแง่บวกของผู้พูด การส่งข่าวคราวให้ผู้อื่นทราบเป็นการแสดงว่าผู้ส่ง ระลึกถึงและมีความปรารถนาดีต่อผู้พูด แต่หากมีข้อมูลเพิ่มเติมว่าผู้ที่ถูกอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม “she” และผู้พูดประโยคนี้เคยเป็นคู่รักกันมาก่อน ซึ่งในขณะนี้ “she” กำลังเดินทางท่องเที่ยวอยู่กับ คู่รักใหม่ เราอาจวิเคราะห์ได้ว่าประโยคนี้แสดงถึงทัศนคติในแง่ลบและความเศร้าใจของผู้พูด เป็นต้น

ส่วน อัจฉรา เฟ่งพานิช (2551: 2-4) ได้สรุปความแตกต่างระหว่างวากยสัมพันธ์ วรรณศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ ไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความแตกต่างระหว่างวากยสัมพันธ์ วรรณศาสตร์ และ วัจนปฏิบัติศาสตร์

วากยสัมพันธ์	วรรณศาสตร์	วัจนปฏิบัติศาสตร์
1. คือความสัมพันธ์ของรูปคำ	1. คือการศึกษาถึง ความสัมพันธ์ของเครื่องหมาย ที่ใช้ในภาษากับความเป็นจริง เช่น ● refugees; entry / exit ● diplomats; left / right	1. คือการศึกษาถึงการใช้อย่างไร ในสถานการณ์ที่เป็นจริงโดย ต้องพิจารณาผู้พูด ผู้ฟัง และ บริบท
2. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ กฎเกณฑ์และกฎข้อบังคับของ ภาษา	2. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ หลักเกณฑ์และกฎข้อบังคับ ของภาษา	2. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลัก ในการสนทนา
3. กฎเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ มักจะเป็นกฎตายตัวที่ยึดถือกัน มา	3. วรรณศาสตร์อาจจะ ตีความหมายของคำหรือ ประโยคโดยไม่ต้องคำนึงถึง บริบทก็ได้	3. การตีความหมายของภาษา ที่ใช้ในความหมายของ วัจนปฏิบัติศาสตร์นั้น ไม่ยึด กฎเกณฑ์ที่ปฏิบัติกันมา เป็น ประเพณีอย่างเคร่งครัด การใช้ ภาษาที่แท้จริงนั้นจะถือเอา จุดประสงค์ของการสนทนา เป็นหลัก
4. สามารถอธิบายไวยากรณ์ โดยอาศัยกฎเกณฑ์ที่แยกแยะ และตายตัวได้		4. ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวที่จะ อธิบายการใช้ภาษาได้ ทั้งนี้ เพราะการใช้ภาษาต้องอาศัย บริบทเป็นเครื่องช่วยใน การตีความ
5. บางครั้งไวยากรณ์ก็มี กฎเกณฑ์และการสื่อ ความหมายที่เป็นนามธรรม		5. เกี่ยวกับการใช้ภาษาที่เป็น รูปธรรมซึ่งเราจะตีความได้โดย อาศัยเหตุการณ์และเวลาที่ คำพูดนั้น ๆ เกิดขึ้น

ตารางที่ 1 ความแตกต่างระหว่างวากยสัมพันธ์ วรรณศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (ต่อ)

วากยสัมพันธ์	วรรณศาสตร์	วัจนปฏิบัติศาสตร์
6. สามารถอธิบายไวยากรณ์ในประโยคได้โดยไม่ต้องอาศัยบริบท		6. ไม่สามารถอธิบายการใช้ภาษาได้โดยไม่ต้องอาศัยบริบท
7. ไวยากรณ์เกี่ยวข้องกับคำและความหมายของประโยค		7. เกี่ยวข้องกับคำพูด ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และความต่อเนื่องของข้อความ

ขอบข่ายเนื้อหาของวัจนปฏิบัติศาสตร์

เมื่อพิจารณาขอบข่ายของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์จากทั้งเอกสารและตำราภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์พบว่า หัวข้อที่ผู้เขียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศกล่าวตรงกันมี 6 หัวข้อ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สถานะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) วัจนกรรม (speech act) หลักการความสุภาพ (politeness principle) และการวิเคราะห์หีบทสนทนา (conversation analysis) (Levinson, 1983; Leech, 1983; Yule, 1996; Verschueren, 1999; Mey, 2001; ทรงธรรม อินทจักร, 2550; กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวนิช, 2551; สุจริตลักษณ์ ศีผดุง, 2552) ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ใช้ในการวิเคราะห์เจตนาที่แท้จริงของผู้พูดหรือผู้เขียนในลักษณะที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น หากเป็นการพูดหรือการเขียนธรรมดา สิ่งที่ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สถานะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และวัจนกรรม (speech act) หากเป็นการสนทนาหรือเป็นบทสนทนา สิ่งที่ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือจากองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาแล้วก็คือ หลักการความสุภาพ (politeness principle) และการวิเคราะห์หีบทสนทนา (conversation analysis) จึงจะทำให้ตีความเจตนาของผู้พูดหรือผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง

งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เพียง 4 หัวข้อ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สถานะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และวัจนกรรม (speech act) มาเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ เนื่องจากหัวข้อทั้ง 4 หัวข้อนี้สามารถใช้ได้ในงานเขียนทุกประเภท โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวบ่งบอก (deixis)

ความหมายของตัวบ่งบอก

ตัวบ่งบอก เป็นศัพท์บัญญัติเพื่อให้ใช้แทนคำว่า deixis (ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 24) ซึ่งเป็นคำที่มาจากภาษากรีก มีความหมายว่าการชี้ (pointing, indicating) (Yule, 1996: 9; Archer, Aijmer and Wichmann, 2012: 26; สุจริตลักษณ์ ดิพคุณ, 2552: 13) ในทางภาษาศาสตร์นอกจากจะใช้คำว่า deixis แล้ว ยังมีการใช้คำอื่นอีกหลายคำ ได้แก่ deictics, deictic expressions, indexicals, indexical expressions นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้คำอื่นเพื่อแทนคำว่า deixis อีก เช่น รูปภาษาแสดงการบ่งชี้ (deictics หรือ deictic expressions) อย่างไรก็ตาม ในที่นี้จะใช้คำว่า ตัวบ่งบอก ตามที่ศัพท์ภาษาศาสตร์ได้บัญญัติไว้เพื่อจะได้เป็นแนวทางเดียวกัน

กฤษดาวรรณ หงส์คารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช (2551: 47-48) ได้อธิบายเกี่ยวกับตัวบ่งบอกไว้ว่า ความหมายของรูปภาษาบางรูปไม่ได้ยึดติดกับรูปแต่แปรไปตามบริบท รูปภาษาเช่นนี้ไม่สามารถกำหนดอย่างชัดเจนว่าความหมายคืออะไร เนื่องจากความหมายผูกกับสถานการณ์ในการใช้ ทำให้รูปภาษาเหล่านี้มีความหมายหลากหลายขึ้นกับว่าสิ่งที่อ้างถึงคืออะไร ตัวอย่างของรูปภาษาเหล่านี้ เช่น คำสรรพนาม “ฉัน เธอ” คำบอกเวลา “เมื่อวานนี้ วันนี้ ปีหน้า” คำบอกความใกล้ไกลของสถานที่ “ที่นี่ ที่นั่น” รวมทั้งกริยาแสดงการเคลื่อนไหว “ไป มา เอาไป เอามา”

ด้วยเหตุที่ตัวบ่งบอกมีความหมายแปรไปตามบริบทเพราะฉะนั้นการตีความตัวบ่งบอกเหล่านี้จึงขึ้นอยู่กับบริบทของถ้อยคำ เช่น “ผมรักคุณ” จะเข้าใจได้ก็จะต้องรู้ว่า “ผม” และ “คุณ” หมายถึงใคร “ผม” คือผู้ที่กล่าวถ้อยคำนั้นในขณะนั้น “คุณ” คือผู้ที่รับฟังถ้อยคำดังกล่าวในขณะนั้น (สุจริตลักษณ์ ดิพคุณ, 2552: 13) หรือสมมติว่ามีชายคนหนึ่งนั่งตกปลาอยู่ที่ริมฝั่งน้ำสักพักหนึ่งเขาเห็นขวิดใบหนึ่งลอยน้ำมา ในขวิดนั้นมีกระดาศเสียบอยู่ เมื่อเขาหยิบกระดาศขึ้นมาอ่าน เขาพบข้อความว่า “จงมาหาฉันพรุ่งนี้ที่นี่” เขาจะทราบได้อย่างไรว่า คำว่า “ฉัน” ในข้อความหมายถึงใคร “พรุ่งนี้” ที่พูดหมายถึงเวลาใด เขาจะแน่ใจได้อย่างไรว่าหมายถึงวันรุ่งขึ้น (วันถัดจากวันที่เขาพบข้อความ) ในเมื่อเขาไม่รู้ว่าข้อความนั้นถูกบันทึกไว้ตั้งแต่เมื่อใด และคำว่า “ที่นี่” หมายถึงสถานที่ริมฝั่งน้ำที่เขา นั่งตกปลาอยู่หรือไม่ คำต่าง ๆ เหล่านี้คือรูปบ่งชี้ซึ่งต้องอาศัยการตีความในแต่ละสถานการณ์ที่มีการใช้ นอกจากนี้ เขาคงจะสงสัยอีกว่าบุคคลที่เขียนข้อความมีความสัมพันธ์แบบใดกับเขา เนื่องจากในรูปภาษาที่สั่งเขาได้ก็ย่อมแสดงว่ามีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า (กฤษดาวรรณ หงส์คารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 47)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวบ่งบอก คือ รูปภาษาที่ไม่ได้มีความหมายยึดติดกับรูปแต่แปรไปตามบริบทหรือสถานการณ์ในการใช้ การที่จะทราบความหมายของตัวบ่งชี้ต้องพิจารณาว่าสิ่งที่อ้างถึงคืออะไร

ประเภทของตัวบ่งบอก

ตัวบ่งบอกสามารถแบ่งได้หลายประเภทดังนี้ (Levinson, 2004: 112-121; กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 49-57; สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 16-35; อัจฉรา เฟื่องพานิช, 2551: 27)

1. ตัวบ่งบอกบุรุษ (person deixis) ตัวบ่งบอกบุรุษ คือ ถ้อยคำที่สามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่น บอกเพศ บอกจำนวน บอกสถานภาพทางสังคม หรือความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ดังที่ สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (2552: 16) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งบอกบุรุษที่มีอยู่ในทุกภาษาคือ ตัวบ่งบอกบุรุษที่เป็นผู้พูด (speaker) และตัวบ่งบอกบุรุษที่เป็นผู้รับสาร (addressee) ของแต่ละถ้อยคำที่เกิดขึ้น ตัวบ่งบอกบุรุษสามารถบ่งชี้ให้เห็นหลาย ๆ ลักษณะที่บ่งชี้เฉพาะเกี่ยวกับผู้พูดและผู้รับสาร เช่น บอกเพศ บอกจำนวน บอกสถานภาพทางสังคม บอกความสัมพันธ์ทางสังคม และความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้พูดและผู้รับสาร นอกจากนี้ในบางครั้งยังบอกถึงสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นระหว่างผู้พูดและบุคคลที่สามหรือผู้ที่ถูกอ้างถึงได้ด้วย

ตัวบ่งบอกบุรุษในภาษาไทยส่วนมากแล้วจะเป็นคำสรรพนามประเภทบุรุษสรรพนาม ซึ่งสามารถบอกลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นได้ ตามปกติแล้วในภาษาไทยมีการแยกเพศของสรรพนามบุรุษที่ 1 อย่างชัดเจน นั่นคือ “ผม กระผม” สำหรับบุรุษที่ 1 เพศชาย และ “หนู ดิฉัน” สำหรับบุรุษที่ 1 เพศหญิง ซึ่งเป็นคำที่ใช้พูดกับบุคคลทั่วไปในสังคม และใช้คำว่า “กระหม่อม” สำหรับบุรุษที่ 1 เพศชาย คำว่า “หม่อมฉัน” สำหรับบุรุษที่ 1 เพศหญิง ซึ่งเป็นคำที่ใช้พูดกับพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์ เป็นต้น (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 18) เพราะฉะนั้นผู้ฟังเมื่อได้ยินผู้ใช้คำว่า “ผม กระผม กระหม่อม” ก็จะสามารถอนุมานได้ว่า ผู้พูดต้องเป็นเพศชาย และหากมีผู้ใช้คำว่า “หนู ดิฉัน หม่อมฉัน” ผู้ฟังก็จะอนุมานได้ว่าผู้พูดเป็นเพศหญิง นอกจากนี้หากผู้ส่งสารใช้คำว่า “กระหม่อม” กับ “หม่อมฉัน” ก็สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารได้ กล่าวคือ คำทั้งสองคำในภาษาไทยแสดงถึงความเคารพอ่อนน้อมของผู้ส่งสารที่มีต่อผู้รับสาร และเป็นคำที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์เท่านั้นซึ่งในสังคมไทยไทยถือว่าเป็นสถานภาพทางสังคมที่สูงที่สุด ดังนั้นหากผู้ส่งสารใช้คำทั้งสองนี้ก็ย่อมแสดงว่าสถานภาพทางสังคมของผู้รับสารสูงกว่าผู้ส่งสาร เป็นต้น

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตัวอย่างของตัวบ่งบอกบุรุษที่สามารถบอกเพศและสถานภาพทางสังคมของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ส่วนตัวอย่างของตัวบ่งบอกที่บอกจำนวนของผู้ส่งสารและผู้รับสารได้ก็คือ ในภาษาไทยจะมีคำว่า “ดิฉัน นั้น” สำหรับผู้หญิง และคำว่า “ผม กระผม” สำหรับผู้ชาย ซึ่งคำเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 เอกพจน์ แต่หากผู้ส่งสารใช้คำว่า “เรา” ก็จะ

แสดงให้เห็นถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 พหูพจน์ เป็นต้น (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 17) เพราะฉะนั้น หากมีผู้ใช้คำว่า “เรา” ผู้ฟังก็จะสามารถอนุมานได้ว่า ผู้พูดไม่ได้หมายความถึงเพียงเฉพาะแต่ตนเอง (ผู้พูด) เท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงบุคคลอื่นที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

2. ตัวบ่งบอกเวลา (time deixis หรือ temporal deixis) ตัวบ่งบอกเวลา คือ ถ้อยคำที่สามารถแสดงให้เห็นถึงเวลาที่สัมพันธ์กับเวลาที่มีการกล่าวถ้อยคำหรือเวลาที่มีการเขียนข้อความที่ใช้ในการสื่อสาร โดยจะมีตัวผู้พูดเป็นศูนย์กลางของตัวบ่งชี้ กล่าวคือ ใช้เวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำนั้นเป็นศูนย์กลางของเวลา เช่น คำว่า “เมื่อวานขึ้น เมื่อวานนี้ วันนี้ วันพรุ่งนี้ มะรืนนี้” หากวันนี้เป็นวันที่ 1 มกราคม เมื่อวานนี้ก็ตรงกับวันที่ 31 ธันวาคม เมื่อวานขึ้นก็คือวันที่ 30 ธันวาคม วันพรุ่งนี้ก็คือวันที่ 2 มกราคม มะรืนนี้ก็เป็นวันที่ 3 มกราคม เป็นต้น

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (2552: 21-22) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งบอกเวลาจะปรากฏอยู่ในไวยากรณ์ของภาษาต่าง ๆ ได้ 3 แบบ คือ

1. ตัวบ่งบอกเวลาปรากฏอยู่ในรูปของระบบคำระบุเฉพาะ (demonstrative system) ซึ่งจะเหมือนกับที่พบในเรื่องของตัวบ่งบอกสถานที่ ได้แก่ this, that, นี่ นั้น โน้น

2. ตัวบ่งบอกเวลาปรากฏอยู่ในรูปของกาล (tense) ซึ่งจะสัมพันธ์กับคำกริยา เช่น ปัจจุบันกาลบ่งชี้เวลาเดียวกับเวลาของการกล่าวถ้อย อดีตกาลบ่งชี้เวลาที่เกิดขึ้นก่อนการกล่าวถ้อย

3. ตัวบ่งบอกเวลาปรากฏอยู่ในหน่วยศัพท์ ซึ่งจะมีลักษณะแสดงเรื่องเวลาอยู่ในความหมายของหน่วยศัพท์นั้น ๆ เช่น now, there, today, ตอนนี้ ตอนนั้น วันนี้ ฯลฯ

นอกจากนี้ตัวบ่งบอกเวลามักจะเกี่ยวข้องกับปัจจัย 2 ประการคือ

1. วงจรในธรรมชาติ เช่น เรื่องของกลางวัน กลางคืน การนับเวลาทางจันทรคติ ฤดูกาล และปี ตัวบ่งบอกเหล่านี้สามารถใช้ได้ทั้งการใช้นับจำนวนหรือปริมาณ โดยเปรียบเทียบกับศูนย์กลางของตัวบ่งชี้

2. การใช้ตามแบบปฏิบัติเพื่อบอกเวลาที่สมบูรณ์โดยเปรียบเทียบกับจุดเริ่มต้นของเวลาที่สมบูรณ์ตามปฏิทิน

ตัวบ่งบอกในภาษาไทยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ใช้วงจรธรรมชาติรวมกับการใช้คำระบุเฉพาะ เช่น วันนี้ วันนั้น เดือนนี้ เดือนนั้น ปีนี้ ปีนั้น ฯลฯ

2. ใช้หน่วยศัพท์ที่มีลักษณะแสดงเรื่องเวลาอยู่ในความหมายรวมกับการใช้คำระบุเฉพาะ เช่น เดียวนี้ ขณะนี้ ขณะนั้น ตอนนี้ ตอนนั้น เวลานี้ เวลานั้น ฯลฯ

3. ใช้เวลาตามแบบปฏิทินหรือตามนาฬิกาเป็นตัวอ้างอิง เช่น เมื่อเช้านี้ ตอนเที่ยงเมื่อวันจันทร์ ตอน 8 โมงเช้า วันอาทิตย์ที่ 29 สิงหาคม 2547 ฯลฯ

ตัวบ่งบอกเวลาเหล่านี้สามารถใช้แสดงถึงความหมายที่เกี่ยวข้องกับเวลาได้ ยกตัวอย่างเช่น “เดี๋ยวนี้ ฉันออกกำลังกายทุกวัน” คำว่า “เดี๋ยวนี้” ถือว่าเป็นเวลาที่ใกล้ตัวผู้พูดหรือเป็นช่วงเวลาที่รวมจุดเวลาของการกล่าวถ้อยคำนั้นและถือว่าเป็นสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน แต่หากพูดว่า “ตอนนั้น ฉันยังเด็กยังไม่รู้ประโยชน์ของการออกกำลังกาย” คำว่า “ตอนนั้น” ถือว่าเป็นเวลาที่ใกล้ตัวผู้พูดหรือเป็นช่วงเวลาที่ไม่วรรวมจุดเวลาที่มีการกล่าวถ้อยคำนั้น ๆ และบอกถึงเวลาในอดีตที่ได้เกิดขึ้นแล้ว หรือหากมีผู้พูดว่า “ถ้าฉันอยากหุ่นดีถึงตอนนั้นฉันจะออกกำลังกายเอง” คำว่า “ตอนนั้น” บ่งบอกถึงเวลาในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น เป็นต้น

อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ ถ้ามีผู้กล่าวว่า “เจอกันวันศุกร์นะ” ผู้รับสารก็จะต้องพิจารณาว่า ถ้อยคำนี้พูดในวันใด หากพูดในวันศุกร์ก็จะต้องหมายถึงวันศุกร์ของอาทิตย์ถัดไปคือ วันศุกร์หน้า ไม่ใช่วันศุกร์ที่กำลังพูดถ้อยคำนี้ เพราะถ้าเป็นการพูดในวันศุกร์และต้องการให้หมายถึงวันศุกร์ที่กำลังกล่าวถ้อยคำนี้จะต้องใช้คำว่า “วันนี้” ไม่ใช่ชื่อวัน แต่หากผู้ส่งสารต้องการให้มีความหมายชัดเจนว่าหมายถึงวันศุกร์ของอาทิตย์ต่อไป ส่วนใหญ่ก็จะต้องมีคำว่า “หน้า” ปรากฏร่วมด้วย เช่น “เจอกันวันศุกร์หน้านะ” เป็นต้น

3. ตัวบ่งบอกสถานที่ (place deixis หรือ spatial deixis) ตัวบ่งบอกสถานที่ คือ ถ้อยคำที่แสดงสถานที่ที่สัมพันธ์กับสถานที่ของผู้ร่วมในการสนทนา โดยทั่วไปจะชี้บอกสถานที่ที่อยู่โดยอ้างถึงสถานที่ที่อยู่ของผู้ส่งสารเป็นสำคัญแต่บางครั้งก็ชี้บอกสถานที่ที่อยู่ของผู้รับสาร

ถ้อยคำที่ใช้เป็นตัวบ่งบอกสถานที่ในภาษาไทยที่พบมากที่สุดมี 4 ชนิด ดังนี้

1. คำสรรพนามระบุเฉพาะ (demonstrative pronoun) ได้แก่ “ที่นี่ ที่นั่น ที่โน่น นี่ นั่น โน่น” โดย “ที่นี่” หมายถึง สถานที่ใกล้ตัวผู้พูด “ที่นั่น” และ “ที่โน่น” หมายถึง สถานที่ไกลตัวผู้พูด โดย “ที่โน่น” หมายถึง สถานที่ไกลกว่า “ที่นั่น” สุจริตลักษณ์ ศิผดุง (2552: 26) ได้กล่าวว่า แม้ว่าสรรพนามระบุเฉพาะ (demonstrative pronoun) จะจัดระบบในลักษณะตรงไปตรงมาตามมิติความใกล้ไกล เช่น “นี่” หมายถึงสิ่งของที่อยู่ใกล้ผู้พูดในเวลาที่จะส่งสาร ส่วน “นั่น” ก็จะหมายถึงสิ่งของที่อยู่ไกลจากผู้พูดในเวลาที่จะส่งสาร แต่ในความเป็นจริงอาจมีการปรับเปลี่ยนจาก “นั่น นั่น” เป็น “นี่ นี่” เพื่อแสดงความเข้าใจเป็นหนึ่งเดียวกัน และจาก “นี่ นี่” เป็น “นั่น นั่น” เพื่อแสดงความห่างไกลทางความรู้สึก หรือที่เรียกว่า ตัวระบุเฉพาะเพื่อผลทางอารมณ์ความรู้สึก (empathetic deixis) หรือระยะทางจิตวิทยา (psychological distance) (Yule, 1996: 13) เช่น “รู้กินน้ำนี้สวยจริง ๆ” “ฉันไม่ชอบกลิ่นน้ำหอมนั่นเลย” นอกจากนี้ในบางครั้งอาจจะมีการเปลี่ยนสภาพกลายเป็นกลาง (neutralized) เกิดขึ้นในเรื่องมิติใกล้ไกล เมื่อความใกล้ไกลนั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญในขณะนั้น ๆ เช่น ผู้พูดที่กำลังค้นหาบางอย่างในลิ้นชัก อาจจะพูดว่า “นี่ไงเจอแล้ว” หรือ “นั่นไงเจอแล้ว” ซึ่งไม่มีความแตกต่างของคำว่า “นี่” และ “นั่น” ในแง่ของมิติใกล้ไกลจากผู้พูด

2. คำคุณศัพท์ระบุเฉพาะ ได้แก่ “นี้” สุจริตลักษณ์ ศีผดุง (2552: 27) ได้กล่าวว่า คำคุณศัพท์ระบุเฉพาะ เมื่อใช้ร่วมกับคำที่ไม่ใช่ตัวบ่งบอกก็อาจจะทำให้ได้คำบอกสถานที่ที่ซับซ้อนได้ในอีกระดับหนึ่ง เช่น “นี้” คู่กับคำว่า “ด้าน” ในประโยค “ด้านนี้ของกล่อง” เนื่องจากกล่องเป็นสิ่งที่มีความในตัวเอง ก็จะหมายถึงด้านหนึ่งของกล่องที่อยู่ใกล้กับตัวผู้พูด แต่ในประโยค “ด้านนี้ของต้นไม้” ก็จะหมายถึงด้านใดด้านหนึ่งของต้นไม้ ทั้ง ๆ ที่ต้นไม้ไม่มีด้านในตัวเอง แต่เป็นด้านที่ผู้พูดสามารถมองเห็นได้จากจุดที่ผู้พูดอยู่ในขณะที่พูดถ้อยคำนี้

3. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (motion verb) บางคำ ได้แก่ “ไป มา” สุจริตลักษณ์ ศีผดุง (2552: 27) กล่าวว่า คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ (motion verb) บางคำจะมีความหมายแสดงการบ่งบอก เช่น คำว่า “ไป มา” เช่น “เขาจะมาที่บ้านฉัน” หมายความว่า เขากำลังจะเคลื่อนที่จากจุดใดจุดหนึ่งมายังจุดที่ผู้พูดอยู่ในขณะที่ส่งสาร หรือ “เขากำลังจะไป” หมายความว่า เขากำลังจะเคลื่อนที่ออกไปจากจุดที่ผู้พูดอยู่ในขณะที่ส่งสาร นอกจากนี้คำกริยา “ไป มา” อาจมีการใช้ในลักษณะที่แสดงถึงการให้ความสำคัญกับผู้ฟังมากกว่าผู้พูด เช่น “ฉันกำลังจะมา” หมายความว่าผู้พูดกำลังเคลื่อนที่จากจุดใดจุดหนึ่งไปยังที่ที่ผู้รับสารอยู่ในขณะที่มีการส่งสาร ดังนั้นคำว่า “มา” จึงสามารถหมายความถึง การเคลื่อนที่จากจุดใดจุดหนึ่งไปยังจุดที่ผู้พูดหรือผู้ฟังอยู่ในขณะส่งสารก็ได้

4. ตัวบ่งบอกเวลา ในภาษาไทยสามารถใช้ตัวบ่งบอกเวลาเพื่อบ่งบอกสถานที่ที่ได้ เช่น “เดินไปแค่สิบนาทีก็เจอร้านอาหารแล้ว” หรือ “หรือไม่ต้องไปส่งหรือเดินไป 5 นาทีก็ถึงแล้ว” ประโยคทั้งสองประโยคนี้มีตัวบ่งบอกเวลา คือ “สิบนาที” “5 นาที” ซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงระยะทางไปยังสถานที่ที่ผู้ส่งสารต้องการไปว่าไม่ไกลเท่าใด เพราะใช้เวลาไม่นาน เป็นต้น

4. ตัวบ่งบอกสัมพันธสาร (discourse deixis) ตัวบ่งบอกสัมพันธสาร คือ ถ้อยคำที่ใช้เกริ่นนำส่วนของสัมพันธสารหรืออ้างอิงสัมพันธสารที่มีมาก่อนหรือที่กำลังจะตามมา เช่น ตามที่กล่าวถึงมาแล้ว ในตอนต่อไป เคยได้ยินเรื่องนี้ไหม เป็นต้น (Levinson, 2004: 118-119; Archer, 2012: 27)

สุจริตลักษณ์ ศีผดุง (2552: 30-31) ได้กล่าวถึงลักษณะการใช้ตัวบ่งบอกสัมพันธสารในภาษาไทยไว้ 2 ประการ ได้แก่

1. ใช้ตัวบ่งบอกเวลา การบ่งบอกเวลามีการใช้คำว่า “อาทิตย์ที่แล้ว วันนี้ ชั่วโงมต่อไป” ในการบ่งบอกสัมพันธสารก็มีการใช้คำว่า “ในบทที่แล้ว ในหัวข้อนี้ ในบทต่อไป” กล่าวคือ ส่วนของสัมพันธสารที่มาข้างหน้าถือว่าเกิดขึ้นก่อนในแง่ของเวลา ส่วนสัมพันธสารที่มาทีหลังก็ถือว่าเกิดขึ้นทีหลังในแง่ของเวลา ดังนั้นจึงสามารถใช้ตัวบ่งบอกเวลาเป็นตัวบ่งบอกสัมพันธสารได้ด้วย

2. ใช้ตัวบ่งบอกสถานที่ ตัวบ่งบอกสถานที่โดยเฉพาะคำว่า “นี้” และ “นั่น” สามารถใช้เป็นตัวบ่งบอกสัมพันธสารได้ เช่น ในบทนี้ เรื่องนั้นน่าสนใจมาก นี่เป็นตัวอย่างของการทำ ความดี ฯลฯ

การใช้ตัวบ่งบอกสัมพันธสารบางครั้งอาจทำให้เกิดความสับสนกับเรื่องการอ้างตาม (anaphora) ซึ่งแท้จริงแล้วการใช้ตัวบ่งบอกสัมพันธสารกับการอ้างไม่ใช่สิ่งเดียวกัน กล่าวคือ การอ้างตามจะเป็นการใช้สรรพนามเพื่ออ้างถึง (refer) สิ่งที่อ้างถึง (referent) สิ่งเดียวกันกับที่ได้พูด ถึงมาก่อนแล้ว เช่น “สมชายเป็นเด็กดีดังนั้นเขาจึงได้รับคำชมจากบุคคลต่าง ๆ รอบข้าง” ในตัวอย่าง นี้ “สมชาย” และ “เขา” หมายถึง คนคนเดียวกัน (same referent) โดยคำว่า “เขา” ใช้อ้างตามคำนาม ที่มาข้างหน้าคือ “สมชาย” และ “เขา” ก็ใช้อ้างถึงบุคคลคนเดียวกับที่ “สมชาย” อ้างถึง นั่นคือ เมื่อใดที่สรรพนามนั้นใช้อ้างถึงบุคคลเดียวหรือสิ่งเดียวกับที่ข้อความเฉพาะที่มาจากหน้าอ้างถึง ก็ ถือว่าสรรพนามนั้นเป็นการอ้างตาม (anaphoric) แต่เมื่อใดที่สรรพนามหรือตัวบ่งบอกนั้นใช้อ้างถึง ข้อความเฉพาะหรือใช้อ้างถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของสัมพันธสารก็ถือว่าสรรพนามหรือตัวบ่งบอกนั้น เป็นตัวบ่งบอกสัมพันธสาร

5. ตัวบ่งบอกทางสังคม (social deixis) ตัวบ่งบอกทางสังคม คือ ถ้อยคำที่แสดงให้เห็น ความสัมพันธ์ของสถานภาพทางสังคมหรือบทบาททางสังคมของผู้พูด ผู้ฟัง และบุคคลอื่น ๆ (Levinson, 2004: 119; Archer, Aijmer and Wichmann, 2012: 27) ตัวอย่างของตัวบ่งบอกทางสังคม ในภาษาไทย คือ คำสรรพนามและคำเรียกขาน ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมของ ผู้พูด ผู้ฟัง และความสนิทสนม

กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช (2551: 56) ได้กล่าวว่า ในอดีต ตัวบ่งบอกทางสังคมมักถูกจัดเป็นประเภทเดียวกับตัวบ่งบอกบุคคล แต่นักภาษาศาสตร์ในปัจจุบัน เห็นว่าตัวบ่งบอกทางสังคมมีลักษณะพิเศษและควรแยกออกเป็นประเภทต่างหาก เช่น สรรพนาม “กู” ในภาษาไทย นอกจากจะบ่งชี้บุรุษแล้วยังบ่งชี้ว่าผู้พูดเป็นเพศชายและมีความสนิทสนมกับผู้ฟัง (ยกเว้นในการดำรงผู้พูดอาจไม่รู้จักผู้ฟัง) หรือคำว่า “อาตมา” เป็นคำที่บ่งบอกว่าผู้พูดเป็นพระภิกษุ เป็นต้น

นอกจากนี้ อัจฉรา เพ่งพานิช (2551: 27) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า ตัวบ่งบอกบุรุษที่ หนึ่งในภาษาอังกฤษมีเพียงคำเดียวคือคำว่า I แต่ตัวบ่งบอกบุรุษที่แสดงถึงผู้ฟังนั้นแตกต่างกัน ออกไปตามฐานะทางสังคมของผู้ฟัง ส่วนในภาษาไทยนั้น ตัวบ่งบอกฐานะทางสังคมจะชัดเจนมาก ทั้งตัวบ่งบอกที่อ้างถึงผู้พูดและผู้ฟัง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวบ่งบอกที่แสดงถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง

ตัวบ่งบอกที่แสดงถึงผู้พูด	ตัวบ่งบอกที่แสดงถึงผู้ฟัง	ความสัมพันธ์ทางสังคม
ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	ผู้พูดพูดกับพระเจ้าอยู่หัวหรือพระราชินี
ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าละอองพระบาท	ผู้พูดพูดกับสมเด็จพระราชชนนี
ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าพระบาท	ผู้พูดพูดกับพระราชวงศ์
อาตมา	โยม ลีกา	พระพูดกับพุทธศาสนิกชนชายและหญิง
ดิฉัน ผม (กระผม)	พระคุณเจ้า	ผู้พูดพูดกับพระสงฆ์
ฉัน / เค้า	เธอ / ตัวเอง	ผู้พูดและผู้ฟังสนิทกันมาก
ผม / หนู / ชื่อตัวผู้พูด	พ่อ แม่ หรือบรรดาญาติทั้งหลาย	ผู้พูดอาวุโสน้อยกว่าบรรดาญาติ

จากตารางที่ 2 ข้างต้นจะเห็นได้ว่าถ้อยคำที่ผู้พูดใช้แทนตัวเองเพื่อพูดกับผู้ฟังนั้นสามารถบ่งบอกฐานะทางสังคมระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้อย่างชัดเจนโดยไม่ต้องใช้คำอื่นใดมาอธิบายฐานะทางสังคมของตนเอง

นอกจากนี้ ตัวบ่งบอกทางสังคมยังรวมถึงถ้อยคำที่แสดงความสุภาพ (honorifics) ในภาษาไทย ซึ่งในภาษาไทยจะมีการกำหนดการใช้รูปคำที่แน่นอน เช่น คำว่า “ครับ” เป็นคำลงท้ายแสดงความสุภาพของผู้ชาย และ “ค่ะ” เป็นคำลงท้ายแสดงความสุภาพของเพศหญิง เป็นต้น (กฤษดาพรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 56)

2. สภาวะเกิดก่อน (Presupposition)

ความหมายของสภาวะเกิดก่อน

สภาวะเกิดก่อน เป็นศัพท์บัญญัติที่ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้แทนคำว่า presupposition (ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 64) Yule (1996: 25) ได้กล่าวไว้ว่า สภาวะเกิดก่อน คือ สิ่งที่ผู้พูดรู้ก่อนที่จะพูดออกมา ซึ่ง สุจริตถักยณ ศิผดุง (2552: 47) ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า สภาวะเกิดก่อนเป็นสิ่งที่ เป็นภูมิหลังที่ผู้พูดรู้อยู่แล้วและมักจะละไว้ในฐานะที่เข้าใจ โดยถือว่าเป็นภูมิหลังที่ผู้รับสารก็น่าจะรู้อยู่แล้วเช่นกัน โดยทั่วไปแล้วภูมิหลังนี้จัดเป็นสิ่งที่ ผู้พูดและผู้รับสารมีความรู้ร่วมกันอยู่แล้ว (common knowledge หรือ shared/mutual/background

knowledge) จึงไม่ต้องกล่าวออกมาเป็นถ้อยคำ อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งของบางสถานการณ์หรือบางบริบท ภูมิหลังนี่จะเป็นสิ่งที่ผู้พูดถือเอาว่าเป็นสิ่งที่รู้กันอยู่แล้วจึงไม่ได้กล่าวออกมาเป็นถ้อยคำ และหลายครั้งที่ผู้ฟังอาจจะไม่มีความรู้เรื่องภูมิหลังนั้น ๆ แต่ผู้ฟังก็สามารถอนุมาน (inference) ภูมิหลังเรื่องเดียวกันนี้ได้จากถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกมา เช่น ถ้าผู้พูดกล่าวถ้อยคำว่า “พี่ชายของฉันเพิ่งแต่งงาน” กับผู้รับสาร ในขณะที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำนี้มีสภาวะเกิดก่อนคือ “ฉันมีพี่ชาย” แต่ผู้รับสารซึ่งไม่เคยมีความรู้มาก่อนเลยว่าผู้พูดมีพี่ชายก็สามารถอนุมานสภาวะเกิดก่อนเดียวกันได้จากถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกมา กล่าวคือ ผู้รับสารสามารถอนุมานได้ว่า “ผู้พูดมีพี่ชาย” สอดคล้องกับชลธิชา บำรุงรักษ์ (2550: 101-102) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สภาวะเกิดก่อนเป็นความรู้ที่ผู้พูดใช้เป็นพื้นฐานในการเปล่งถ้อยคำ กล่าวคือ ก่อนที่ผู้พูดจะเปล่งถ้อยคำจะต้องพิจารณาว่าโลกจริง ๆ เป็นอย่างไร มีสภาพอย่างไร ผู้ฟังมีพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังจะกล่าวมาน้อยเพียงใด และลักษณะภาษาและถ้อยคำที่พูดออกไปจะสะท้อนให้เห็นพื้นฐานความรู้ส่วนนี้ รวมทั้งผู้พูดอาจใช้สภาวะเกิดก่อนนี้เพื่อให้รายละเอียดหรือข้อมูลแก่ผู้ฟังทางอ้อม ยกตัวอย่างเช่น “ศิริมาเข้าบ้านอยู่กับน้องสาว” สภาวะเกิดก่อนของประโยคนี้ คือ “มีบุคคลหนึ่งชื่อศิริมา” และ “บุคคลที่ชื่อศิริมานั้นมีน้องสาว” หรือประโยค “ผมไม่อยากจะเชื่อเลยว่าเค้าจะคิดสินบนเจ้าหน้าที่” สภาวะเกิดก่อนที่พบในถ้อยคำนี้คือ “เขาคิดสินบนเจ้าหน้าที่” หรือมีผู้กล่าวว่า “ลูกชายผมอายุ 2 ขวบ” แม้ว่าผู้ฟังไม่เคยทราบมาก่อนว่าผู้พูดมีลูกแล้ว ผู้ฟังก็จะทราบได้จากถ้อยคำที่ได้ยินนี้แม้ว่าเขาจะไม่ได้ให้รายละเอียดนี้แก่เราโดยตรงก็ตาม เป็นต้น

ส่วน กฤษดาวรรณ หงส์คารมภ์ และธีรนุช โชคสุวนิช (2551: 35-36, 43-44) ไม่ได้ใช้คำว่า สภาวะเกิดก่อน แต่ใช้คำว่า มูลบท แทน และได้กล่าวไว้ว่า มูลบทเป็นความรู้ที่เป็นภูมิหลังที่แอบแฝงในการใช้ภาษา ความรู้นี้มักเป็นความรู้ที่ผู้พูดผู้ฟังมีร่วมกัน จึงเรียกมูลบทว่าความรู้ที่ผู้พูดผู้ฟังมีร่วมกัน (mutual knowledge between s and h) นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ว่า มูลบทเป็นมโนทัศน์ที่คาบเกี่ยวระหว่างอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยที่วัจนปฏิบัติศาสตร์ไม่ได้สนใจเพียงรูปภาษาหรือความหมายที่แฝงในรูปหรือโครงสร้างภาษาที่ใช้เท่านั้น แต่สนใจเพิ่มเติมว่าถ้อยคำนั้น ๆ สื่ออะไร ในการตีความเราต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับผู้พูดผู้ฟัง ความเชื่อของคนในสังคม ธรรมเนียมการปฏิบัติต่าง ๆ ข้อมูลเหล่านี้ทำให้เรามีข้อจำกัดในการใช้ภาษา เป็นสิ่งที่เรียกว่า มูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ มูลบทประเภทนี้ไม่ได้เขียนไว้หรือแสดงไว้อย่างแจ่มชัดเมื่อเราสื่อสารและมนุษย์ไม่ได้เรียนรู้มันภายในหนึ่งวัน แต่ได้มาโดยการสะสมประสบการณ์ที่แปรไปตามวัฒนธรรม ความรู้เกี่ยวกับธรรมเนียมการปฏิบัติที่แฝงอยู่เบื้องหลังถ้อยคำเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการตีความ โดยปกติความรู้เช่นนี้จะเป็นสิ่งที่เราไม่พูดออกมานอกจากมีความจำเป็นอะไรบางอย่าง เช่น ถ้าเราพูดถึงคนชื่อสมศักดิ์ เราไม่จำเป็นต้องบอกผู้ที่เราสนทนาด้วยว่า บุคคลที่เราพูด

ถึงเป็นผู้ชายหรือเป็นใคร ถ้าสมศักดิ์เป็นคนที่เรารู้จักดี แต่ถ้าเกิดมีผู้หญิงชื่อสมศักดิ์ซึ่ง โดยปกติจะ ใช้เป็นชื่อผู้ชาย เราคงต้องบอกผู้ที่เราสนทนาว่าบุคคลที่เรากล่าวถึงเป็นผู้หญิงถ้าผู้ที่สนทนาด้วยไม่ รู้จักเขา หรือในข้อความที่ว่า “ห้ามทิ้งสิ่งใด ๆ หรือบัววนน้ำลาย น้ำมูก น้ำหมากลงบนถนน ทางเท้า ฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 2,000 บาท” ข้อความนี้ แฝงข้อกำหนดเบื้องต้นหลายประการที่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น

1. คนในสังคมนี้ (คนไทย) นิยมทิ้งขยะบนถนนและทางเท้า (ซึ่งน่าจะหมายถึงที่สาธารณะทั่วไป)

2. คนไทยนิยมบัววนน้ำลาย น้ำหมาก และสิ่งน้ำมูกบนถนนและทางเท้า

3. คนไทยกินหมาก (ปัจจุบันก็ยังกินอยู่ ไม่เช่นนั้นคงไม่มีความจำเป็นจะต้องระบุไว้)

4. มีการรณรงค์ไม่ให้มีพฤติกรรมเช่นนี้โดยใช้การชู (ถ้าไม่ทำตามจะต้องถูกปรับ)

มูลบทเหล่านี้ไม่ได้แฝงอยู่ในรูปภาษาโดยตรงแต่ต้องอาศัยบริบทในการตีความ จึง เรียกว่า มูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatic presupposition)

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า สภาวะเกิดก่อน คือ ความรู้ที่ได้จากการอนุมานหรือ การคาดการณ์ตามหลักเหตุผล และเป็นความรู้ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีร่วมกัน โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวออกมา

ชนิดของสภาวะเกิดก่อน

สุจิตต์ลักษณ์ ดิฬดุง (2552: 42-44) ได้แบ่งประเภทของสภาวะเกิดก่อนออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. สภาวะเกิดก่อนชนิดบอกการดำรงอยู่ (existential) การที่ประโยคระบุคุณลักษณะ ให้แก่ให้แก่อะไรสิ่งหนึ่งก็หมายความว่า ต้องมีสภาวะเกิดก่อนแสดงการดำรงอยู่ของสิ่งนั้น ๆ เช่น ประโยคที่ว่า “รถของสมศักดิ์สีเทาดำ” สภาวะเกิดก่อนซึ่งบอกการดำรงอยู่คือ สมศักดิ์มีรถยนต์ หรือประโยค “ลูกสาวคุณสิริงามสวยมาก” สภาวะเกิดก่อนซึ่งบอกการดำรงอยู่คือ คุณสิริงามมีลูกสาว

2. สภาวะเกิดก่อนชนิดบอกสิ่งที่เป็นจริง (factive) สภาวะเกิดก่อนชนิดบอกสิ่งที่เป็นจริงจะเกิดกับประโยคหลักที่ต้องมีข้อความตามมา โดยประโยคหลักจะบอกคุณสมบัตินหรือบอก ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นจริงหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ส่วนมากแล้วมักจะเป็นประโยคที่มี ภาวะแสดงซึ่งใช้คำกริยา เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ เข้าใจ แปลกใจ ประหลาดใจ ภูมิใจ ยกตัวอย่างเช่น “สมศักดิ์เสียใจที่สุนัขของเขาตาย” ประโยคหลักคือ สมศักดิ์เสียใจ ข้อความตามมาซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นจริงคือ สุนัขของเขาตาย หรือในประโยค “ผมประหลาดใจที่แม่น้ำสายนี้ไหลจากทิศใต้ไปทิศ

เหนือ” ประโยคหลักคือ ผมประหลาดใจ ข้อความตามมาซึ่งเป็นจริงคือ แม่น้ำสายนี้ไหลจากทิศใต้ไปทิศเหนือ เป็นต้น

3. สภาวะเกิดก่อนชนิดบอกประเภท (categorical) สภาวะเกิดก่อนประเภทนี้ไม่สามารถตัดสินได้ว่าจริง หรือ เท็จ เช่น “อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยฉลาด” การที่จะบอกว่าประโยคดังกล่าวจริงหรือเท็จก็คงจะตอบได้โดยใช้ค่าความจริงที่สาม คือ ไม่จริง และ ไม่เท็จ หรือ ค่าศูนย์นั่นเอง เพราะภาคแสดง “ฉลาด” จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อต้องมีสภาวะเกิดก่อนเป็นสิ่งที่ใดสิ่งหนึ่งที่จะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีมันสมอง มีความคิดและจิตใจเข้ามาเป็นตัวกำหนดด้วย ดังนั้นประโยคดังกล่าวจึงไม่สามารถใช้ค่าความเป็นจริงวิเคราะห์ได้ ต้องกำหนดค่าความจริงที่สาม คือ ไม่จริงและไม่เท็จ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ประธานของประโยคจะเป็นตัวกำหนดแควว (domain) การใช้ภาคแสดง (predicate) จึงจัดเป็นสภาวะเกิดก่อนบอกประเภท

คุณสมบัติของสภาวะเกิดก่อน

สุจิตลักษณ์ ดิพคุณ (2552: 45-46) กฤษดาภรณ์ หงส์คารมภ์ และธีรนุช โชกสุวนิช (2551: 39-41) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของสภาวะเกิดก่อนไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. สภาวะเกิดก่อนยังคงอยู่แม้ว่าข้อความจะถูกปฏิเสธ หรือที่เรียกว่า การคงอยู่ภายใต้การปฏิเสธ (constancy under negation) ยกตัวอย่างเช่น

1. ฉันดีใจที่สมศรีมางานเลี้ยงรุ่น มีสภาวะเกิดก่อน คือ สมศรีมางานเลี้ยงรุ่น

2. ฉันไม่ดีใจที่สมศรีมางานเลี้ยงรุ่น มีสภาวะเกิดก่อน คือ สมศรีมางานเลี้ยงรุ่น

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการพรรณนาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือ สมศรีมางานเลี้ยงรุ่น โดยปรากฏในตำแหน่งเนื้อความของอนุภาคย่รอง และอนุภาคย่หลักประกอบด้วยกริยาประเภท factive verb ที่สื่อว่าเหตุการณ์ในอนุภาคย่รองเกิดขึ้นจริง ดังนั้นใน 2. แม้ว่ากริยาหลักในประโยคจะอยู่ในรูปปฏิเสธ สภาวะเกิดก่อนก็ยังคงเดิม

2. สภาวะเกิดก่อนสามารถยกเลิกได้ (defeasibility) แม้ว่าสภาวะเกิดก่อนจะยึดติดกับรูปภาษาและคงอยู่เมื่อมีการปฏิเสธ แต่สภาวะเกิดก่อนก็สามารถถูกยกเลิกได้ ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับ 1. ข้อมูลเพิ่มเติมที่ผู้พูดมีมากขึ้น 2. เจตนาของผู้พูดในการสื่อสาร และ 3. ความเชื่อหรือความรู้ที่เป็นสากล เช่น

1. ฉันเสียใจจริง ๆ ฉันลืมเอาหนังสือมาให้เธอ

2. ฉันไม่มีหนังสือ

3. เสียใจจริง ๆ ฉันลืมเอาหนังสือมาให้เธอ...ฉันล้อเล่น นี่ไง หนังสือ

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า 1. มีสภาวะเกิดก่อนคือ 2. ฉันไม่มีหนังสือ แต่เมื่อผู้พูดมีเจตนาเป็นการล้อเล่นและได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ขัดกับข้อมูลในข้อ 1. ถ้อยคำใน 3. จึงไม่มีสภาวะเกิดก่อนตามข้อ 2. หรือสภาวะเกิดก่อนตามข้อ 2. สามารถถูกยกเลิกได้

หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง

1. พรศรีร้องไห้ก่อนทำวิทยานิพนธ์เสร็จ สภาวะเกิดก่อน คือ พรศรีทำวิทยานิพนธ์เสร็จ

2. พรศรีตายก่อนทำวิทยานิพนธ์เสร็จ สภาวะเกิดก่อน คือ พรศรีทำวิทยานิพนธ์เสร็จ (ใช่หรือไม่)

จากตัวอย่าง 1. จะเห็นว่าเป็นไปตามคุณสมบัติของสภาวะเกิดก่อนดังกล่าวข้างต้น แต่ตัวอย่างในข้อ 2. แสดงให้เห็นชัดว่าสภาวะเกิดก่อนเป็นปัญหาต่อการวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ที่ยึดติดกับรูปภาพเพียงอย่างเดียว ถ้าคำเชื่อม “ก่อน” สื่อว่าสิ่งที่ตามมาได้เกิดขึ้นแล้ว ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าคำสรุปลักษณะนั้นไม่เป็นจริง ประโยคดังกล่าวไม่ได้กำหนดว่าพรศรีทำวิทยานิพนธ์เสร็จ แม้ว่า รูปภาพจะสื่อความเช่นนั้น เพราะผู้อ่านผู้ฟังทราบดีว่าเมื่อพรศรีตายก็แสดงว่าเขาไม่ได้ทำวิทยานิพนธ์เสร็จ เพราะฉะนั้นสภาวะเกิดก่อนจึงเป็นสิ่งที่ยกเลิกได้ และสาเหตุที่ทำให้สภาวะเกิดก่อนถูกยกเลิกก็เนื่องจากความเชื่อหรือความรู้ที่เป็นสากล

3. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature)

ความหมายของความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา

ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาเป็นศัพท์บัญญัติที่ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดขึ้นมาใช้แทนคำว่า conversational implicature ในภาษาอังกฤษ (ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 21) สุจริตลักษณ์ ดิผดุง (2552: 54-56) ได้อธิบายไว้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาที่ Paul H. Grice นักปรัชญาภาษาศาสตร์ (ordinary language philosophy) เป็นผู้นำเสนอแนวคิดเรื่องหลักการความร่วมมือ (co-operative principle, cooperative principle-CP) และหลักต่าง ๆ (maxims) ที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาเพื่ออธิบายว่าผู้พูดและผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยที่สื่อสารกันในการสนทนาได้อย่างไร ซึ่งการนำเสนอแนวคิดหลักการความร่วมมือและหลักอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กันก็เพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดอยู่เป็นประจำในการพูดและการตีความเกี่ยวกับความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา เช่น เมื่อน้องชายเดินเข้ามาในบ้านพร้อมกับกาแฟหนึ่งถึง พอเห็นพี่ชายนั่งอยู่หน้าบ้านก็พูดว่า

น้องชาย : อ้าว ไม่รู้ว่าอยู่เลยไม่ได้ซ้อมมาฝาก

พี่ชาย : แล่คิดถึงก็ขอบใจมากล้นแล้ว

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ตามความรู้สึกของพี่ชายแล้ว เขาไม่ได้รู้สึกตามนั้นจริง ๆ และไม่ได้ตั้งใจจะขบใจจริง ๆ และน้องชายก็เข้าใจว่าพี่ชายไม่ได้หมายความว่าตามนั้นจริง ๆ แต่พี่ชายพูดอย่างนั้นเพื่อเป็นการบอกถึงลักษณะพฤติกรรมและนิสัยของน้องชาย นั่นคือ พี่ชายพูดถ้อยคำที่ไม่จริงเพื่อสื่อถึงความหมายเป็นนัยที่เป็นจริงอย่างอื่น ซึ่ง Grice อธิบายว่า การที่ผู้พูดพูดอย่างนี้เพราะ ผู้พูดปฏิบัติตามหลักความร่วมมือและหลักความร่วมมือนี้เองเป็นกลไกทำให้ผู้รับสารต้องพยายามค้นหาความถ้อยคำในระดับที่อยู่ลึกกว่าถ้อยคำที่พูดออกมา

ส่วน Horn (2004: 3) ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา หมายถึงความหมายที่ผู้พูดต้องการจะให้หมายความถึง โดยไม่ปรากฏในประโยคส่วนหนึ่งที่ผู้พูดพูดออกมา คือ เป็นสิ่งที่ผู้พูดตั้งใจที่จะสื่อสารออกมามากกว่าสิ่งที่เขาพูด เช่นเดียวกับ Archer (2012: 47) ที่กล่าวว่า ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา คือ ความหมายที่อยู่เบื้องหลังของถ้อยคำที่ผู้พูดพูดออกมา

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา คือ การค้นหาความหมายของถ้อยคำในระดับที่อยู่ลึกกว่าถ้อยคำที่พูดออกมา ซึ่งความหมายที่ลึกลงไปนี้อาจจะเป็นความหมายที่ต่างไปจากความหมายตามถ้อยคำที่พูดหรืออาจจะเป็นความหมายที่เพิ่มเติมขึ้นมาจากถ้อยคำที่พูดนั้นก็ได้ (สุจิตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 54, 58)

ประเภทของความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย

Archer (2012: 48-49) Mey (2001: 46-52) กฤษดาพรรณ หงส์ลดาธรรม์ และธีรบุษ โชคสุวณิช (2551: 69-74) สุจิตลักษณ์ ดีผดุง (2552: 65-67) ได้แบ่งประเภทของความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยจากรูปภาษาหรือความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยตามแบบแผน (conventional implicature) เป็นความหมายตามแบบแผนที่ติดมากับการใช้หน่วยคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านี้มาแล้ว ยกตัวอย่างเช่น

1. นักเรียนทุกคนสอบได้
2. นักเรียนบางคนสอบได้

หากมีผู้กล่าวถ้อยคำใน 1. ผู้ฟังก็ตีความได้ใน 2. นั่นคือ 2. เป็นความหมายที่อนุมานได้จาก 1. โดยมีคำว่า “ทุกคน” ที่เอื้อต่อการตีความเช่นนี้ ความหมายของ “ทุกคน” รวมความหมายของ “บางคน” แนวคิดนี้เรียกว่า ความหมายที่อนุมานได้จากระดับชั้น (scalar implicature) ซึ่งผู้ใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน หากผู้ใช้ภาษาเลือกรูปที่สูงในระดับ แสดงว่ารูปที่ต่ำกว่ารวมอยู่ด้วย แต่ถ้าเลือกรูปที่ต่ำกว่ากว่าแสดงว่ารูปที่สูงกว่าไม่เกี่ยวข้อง

อีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น “นักการเมืองบางคนไม่เคยคิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตน” จากถ้อยคำนี้ การใช้ บางคน แทน ทุกคน ในตัวอย่าง แสดงเห็นว่า รูปที่เข้มข้นกว่าหรือสูงกว่าในระดับชั้น คือ ทุกคน ใช้ไม่ได้ในกรณีนี้

2. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยจากการสนทนา (conversational implicature) เป็นความหมายที่ได้จากการอนุมานความหมายของถ้อยคำในระดับที่ลึกมากกว่าที่ผู้พูดกล่าวออกมา เช่น

ก : คีนนี้ไปคูหนังกันมัย

ข : พรุ่งนี้มีสอบ

หากตีความทางอรรถศาสตร์ก็จะตีความหมายตามรูปประโยค ดังนี้

ก : เวลาหลังจากขณะที่กำลังพูดกันนี้ซึ่งเป็นเวลากลางคืนของวันที่มีเหตุการณ์การพูดเกิดขึ้น คุณมีความสนใจที่จะไปคูหนังกันกับฉันหรือไม่

ข : เวลาหลังจากขณะที่กำลังพูดกันนี้ซึ่งเป็นวันหลังจากวันที่มีเหตุการณ์การพูดเกิดขึ้น ฉันมีการสอบ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ไม่สามารถอธิบายได้ว่าจริง ๆ แล้วคำพูดของ ก ไม่ใช่การถามคำถามธรรมดา แต่เป็นการเชิญชวนและคำตอบของ ข ไม่ใช่การบอกเล่าถึงสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้อง แต่เป็นการปฏิเสธคำเชิญชวนของ ก ทั้ง ๆ ที่ในคำพูดนี้ ไม่มีคำใดที่ใช้ในความหมายของการปฏิเสธ แต่หากตีความทางวจนปฏิบัติศาสตร์อาจพูดใหม่ได้ว่า

ก : เวลาหลังจากขณะที่กำลังพูดกันนี้ซึ่งเป็นเวลากลางคืนของวันที่มีเหตุการณ์การพูดเกิดขึ้น คุณมีความสนใจที่จะไปคูหนังกันกับฉันหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ฉันไม่ได้สนใจเพียงแค่ว่าคุณจะทำคำตอบนี้ว่าคุณสนใจหรือไม่สนใจ แต่ฉันอยากให้คุณไปกับฉัน และฉันคิดว่าคุณจะมีเวลาไปคูหนังกันกับฉัน ฉันไม่รู้ว่าคุณมีอะไรอย่างอื่นที่ต้องทำ

ข : เวลาหลังจากขณะที่กำลังพูดกันนี้ซึ่งเป็นวันหลังจากวันที่มีเหตุการณ์การพูดเกิดขึ้น ฉันมีการสอบและเพราะการสอบนี้ทำให้ฉันไม่สามารถไปคูหนังกันกับคุณได้ เพราะฉันต้องอ่านหนังสือเตรียมสอบซึ่งเป็นการกระทำที่ใช้เวลาและเพราะการไปคูหนังกันจะเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกับที่การสอบจะเกิดขึ้น

ข้อความที่ว่า “อย่างไรก็ตาม ฉันไม่ได้สนใจเพียงแค่ว่าคุณจะทำคำตอบนี้ว่าคุณสนใจหรือไม่สนใจ แต่ฉันอยากให้คุณไปกับฉัน และฉันคิดว่าคุณจะมีเวลาไปคูหนังกันกับฉัน ฉันไม่รู้ว่าคุณมีอะไรอย่างอื่นที่ต้องทำ” ใน ก และข้อความ “และเพราะการสอบนี้ทำให้ฉันไม่สามารถไปคูหนังกันกับคุณได้ เพราะฉันต้องอ่านหนังสือเตรียมสอบซึ่งเป็นการกระทำที่ใช้เวลาและเพราะการไปคูหนังกันจะเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกับที่การสอบจะเกิดขึ้น” ใน ข คือสิ่งที่ได้จากการตีความ เป็นความหมาย

ที่อนุมานได้จากถ้อยคำ ก และ ข ไม่มีอะไรในโครงสร้างหรือรูปภาพที่บอกว่าจะต้องตีความแบบนี้ แต่จากประสบการณ์การใช้ภาษาในสังคมจะทำให้ตีความได้และมักจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ

กล่าวโดยสรุปก็คือ ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) จะเกิดในถ้อยคำที่เป็นบทสนทนา และจะเกิดขึ้นโดยการปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามหลักการ แต่ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยตามแบบแผน (conventional implicature) ไม่จำเป็นต้องเกิดในถ้อยคำที่เป็นบทสนทนาและไม่ต้องมีบริบทอื่นใดมาช่วยในการตีความ จัดเป็นความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยที่ติดมากับคำคำนั้น

หลักในการให้ความร่วมมือในการสนทนา (cooperative principle)

Leech (1983: 8) Yule (1996: 37) Mey (2001: 72) Horn (2004: 7) Archer (2012: 51) ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2550: 100-101) กฤษดาภรณ์ หงส์दारมภ์ ชีรนุช โชคสุวรรณ (2551: 74-76) และ สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง (2552: 56) ได้กล่าวถึงหลักในการให้ความร่วมมือในการสนทนาไว้ดังนี้

1. หลักด้านคุณภาพ (quality) ประกอบด้วยสองหลักย่อยภายใต้หลักใหญ่ที่ว่า “จงให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง”

1.1 อย่าพูดในสิ่งที่คุณเชื่อว่าผิด

1.2 อย่าพูดในสิ่งที่คุณขาดหลักฐาน

หลักด้านคุณภาพว่าด้วยเรื่องความจริงใจเป็นหลัก ผู้ร่วมสนทนาจะต้องเลือกพูดแต่สิ่งที่เป็นความจริงหรือเชื่อว่าเป็นความจริง

2. หลักด้านปริมาณ (quantity) หมายถึง ปริมาณของข้อมูลที่จำเป็นในการสื่อสาร ประกอบด้วยหลักย่อยสองหลัก

2.1 จงให้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น

2.2 จงอย่าให้ข้อมูลเกินความจำเป็น

3. หลักด้านความสัมพันธ์ (relation) ประกอบด้วยหลักข้อเดียว คือ “จะพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้อง” หลักด้านความสัมพันธ์เน้นเรื่องการทำให้การสนทนาตรงประเด็น บางครั้งมีผู้เรียกหลักนี้ว่า หลักด้านความเกี่ยวข้อง เพราะการสนทนาควรจะสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำลังพูดคุยกันอยู่

4. หลักด้านลักษณะ (manner) หลักนี้ไม่เกี่ยวกับเนื้อหาของสิ่งที่พูดเท่ากับวิธีการสื่อเนื่อหานั้น ๆ ประกอบด้วยหลักย่อย 4 หลัก ภายใต้หัวข้อหลักใหญ่คือ “จงพูดอย่างแจ่มแจ้งและชัดเจน”

4.1 หลีกเลี่ยงคำพูดที่คลุมเครือ

4.2 หลีกเลี่ยงการพูดที่กำกวม

4.3 จงพูดให้กระชับ

4.4 จงพูดให้เป็นลำดับขั้นตอน

หลักการข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้พูดควรให้ข้อมูลที่เพียงพอ เกิดความเข้าใจไม่มากหรือน้อยเกินไป (หลักด้านปริมาณ) ผู้พูดควรพูดความจริง (หลักด้านคุณภาพ) พูดในสิ่งที่เกี่ยวข้อง (หลักด้านความสัมพันธ์) และพูดอย่างชัดเจน เป็นลำดับ ไม่คลุมเครือ (หลักด้านลักษณะ)

การปฏิบัติตามหลักการสนทนา

สุจริตลักษณะ ดิศดุจ (2552: 58-60) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปแล้ว เมื่อเวลาที่ผู้พูดปฏิบัติตามหลักการสนทนา ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาจะไม่เกิดขึ้น แต่หากไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนาเมื่อใด ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาจะเกิดขึ้นทันที ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามหลักคุณภาพ

1. ภรรยา : พรุ่งนี้ไปเดินเที่ยวจตุจักรกันมั้ย

สามี : ไปซิถ้าอากาศดี แต่ไม่ไปนะ ถ้าฝนตก

2. ภรรยา : พรุ่งนี้ไปเดินเที่ยวจตุจักรกันมั้ย

สามี : ถ้าฝนตกก็ไม่ไป

คำตอบของสามีในตัวอย่าง 1. เป็นการตอบตามความเป็นจริงที่จะเกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ เป็นการตอบที่ครอบคลุม และจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในอนาคตถ้าฝนตกหรือฝนไม่ตกในวันรุ่งขึ้น แต่การตอบในข้อ 2. ที่ไม่ได้ให้ข้อมูลที่แน่นอนว่า ถ้าฝนไม่ตกจะไปได้หรือไม่ได้ไปเท่ากับว่าสามีตอบคำถามในสิ่งที่ไม่ใช่หลักฐานเพียงพอ และเป็นการตอบในสิ่งที่ไม่ตรงคำถาม นั่นคือ สามีปฏิบัติตามหลักคุณภาพในข้อ 1. และไม่ปฏิบัติตามหลักคุณภาพในข้อ 2.

2. การปฏิบัติตามหลักปริมาณ

1. สามี : กุญแจรถอยู่ที่ไหนคุณ

ภรรยา : ในลิ้นชักที่โต๊ะเครื่องแป้งค่ะ

2. สามี : กุญแจรถอยู่ที่ไหนคุณ

ภรรยา : ก็ปกติคุณเก็บที่ไหนล่ะ โต๊ะเครื่องแป้งก็มีอยู่โต๊ะเดียวในห้อง ก็ในลิ้นชักโต๊ะเครื่องแป้งนี่ซี

ทั้งสามีและภรรยาในตัวอย่างที่ 1. ปฏิบัติตามหลักการความร่วมมือในการถามและการตอบคำถาม เมื่อสามีถามว่า “กุญแจรถอยู่ที่ไหน” ภรรยาที่ตอบสั้น ๆ ได้ใจความกระชับตรงคำถาม แต่การตอบในตัวอย่างที่ 2. เป็นการตอบที่มากเกินไปจนกลายเป็นการประชดประชัน นั่นคือ ภรรยาปฏิบัติตามหลักปริมาณในข้อ 1. และไม่ปฏิบัติตามหลักปริมาณในข้อ 2.

3. การปฏิบัติตามหลักด้านความสัมพันธ์

1. สามี : โทรศัทพ์ตั้ง

ภรรยา : ช่วยรับหน่อย กำลังอาบน้ำค่ะ

2. สามี : โทรศัทพ์ตั้ง

ภรรยา : กำลังอาบน้ำ

ถ้อยคำในตัวอย่างข้อ 1. เป็นการปฏิบัติตามหลัก ในกรณีที่ภรรยาไปรับโทรศัพท์ ไม่ได้ก็พูดขอให้สามีไปรับแทน พร้อมทั้งบอกเหตุผลด้วยว่าทำไมจึงไปรับไม่ได้ แต่ในข้อ 2. การที่ภรรยาตอบแต่ว่า “กำลังอาบน้ำ” เป็นถ้อยคำที่ไม่สัมพันธ์และดูเหมือนจะเป็นการพูดคนละเรื่องกับถ้อยคำของสามี นั่นคือ ภรรยาตอบตรงประเด็นในข้อ 1. และตอบไม่ตรงประเด็นในข้อ 2.

4. การปฏิบัติตามหลักด้านลักษณะ

1. สามี : จะหุงข้าวด้วยหม้อไฟฟ้านี้ทำยังไง

ภรรยา : ก็ใส่ข้าวลงไป แล้วก็ใส่น้ำให้ท่วมข้าวสักสองเซนติเมตร

2. สามี : จะหุงข้าวด้วยหม้อไฟฟ้านี้ทำยังไง

ภรรยา : ก็ใส่น้ำ แล้วก็ใส่ข้าวลงไป แล้วก็ใส่น้ำให้ท่วมข้าว

การตอบของภรรยาในข้อ 1. เป็นการตอบทีละลำดับขั้นตอนก่อน-หลังไปที่ละขั้น เป็นการปฏิบัติตามหลักด้านลักษณะที่ว่าด้วยการพูดตามลำดับขั้น แต่การตอบของภรรยาในข้อ 2. นั้น ไม่เป็นไปตามลำดับ กล่าวคือเมื่อให้ใส่น้ำก่อนแล้วจึงใส่ข้าว ก็อาจจะต้องเทน้ำทิ้ง เพราะใส่มากเกินไป และก็คงจะเทน้ำทิ้งลำบากเพราะใส่ข้าวลงไปแล้ว หรืออาจจะต้องเติมน้ำเพิ่มอีกเพราะใส่น้ำน้อยเกินไป และไม่มีปริมาณของข้าวเป็นมาตรฐานก่อนเติมน้ำ การตอบของภรรยาในข้อ 1. จัดเป็นการปฏิบัติตามหลักด้านลักษณะ แต่การตอบในข้อ 2. ไม่เป็นการปฏิบัติตามหลักด้านลักษณะ

อย่างไรก็ดี การปฏิบัติตามหลักในการสนทนาก็ทำให้เกิดความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยได้เช่นกัน เช่น

ก : มีน้ำแข็งไหม

ข : ผู้เขียนอยู่ในครัว

ตัวอย่างนี้ ถ้อยคำของ ข สื่อความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยว่า “ก สามารถไปหยิบน้ำแข็งได้จากตู้เย็นที่อยู่ในครัว” ผู้รับสารสามารถตีความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อสาร โดยการปฏิบัติตามหลักการสนทนาได้ ทั้งนี้เพราะแม้จะดูเหมือนว่าผู้พูดตอบไม่ตรงคำถาม แต่เมื่อผู้รับสารมีความเชื่อหรือมีสมมติฐานว่า ผู้พูดให้ความร่วมมือในการสนทนา และแน่นอนว่าผู้รับสารเองก็สามารถเชื่อมโยง

ความสัมพันธ์ระหว่าง “น้ำแข็ง” และ “ตู้เย็น” ได้ ผู้รับสารจึงสามารถตีความหมายของความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยได้ถูกต้อง

การไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนา

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (2552: 56) ได้กล่าวไว้ว่า Grice แบ่งการไม่ปฏิบัติตามหลักเป็น 2 ประเภทคือ การไม่ปฏิบัติตามหลักที่ไม่ก่อให้เกิดความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย แต่เป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักที่ผู้พูดตั้งใจก่อให้เกิดการเข้าใจผิด หรืออาจเป็นการโกหก ที่เรียกว่า การละเมิดหลัก (violating a maxim) กับ การไม่ปฏิบัติตามหลักที่ก่อให้เกิดความหมายแบบมีนัย (flouting a maxim) ดังนี้

1. การไม่ปฏิบัติตามหลักที่ไม่ก่อให้เกิดความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยหรือการละเมิดหลัก (violating a maxim) การละเมิดหลักเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนาอย่างชัดเจนทั้งนี้ด้วยความตั้งใจที่จะก่อให้เกิดการเข้าใจผิดหรือด้วยความตั้งใจที่จะเบี่ยงเบนประเด็นความสนใจหรือด้วยความไม่ต้องการให้เกิดปัญหาหรือการรับผิดชอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การละเมิดหลักปริมาณ

คุณแม่ : ลูกอาบน้ำ เก็บที่นอนแล้วใช่ไหม

ลูกชาย : ตื่นปุ๊บ อาบน้ำ แต่งตัวลงมาเลยครับ

การถามคำถามของคุณแม่ข้างต้นถามถึงเรื่อง อาบน้ำและการเก็บที่นอนของลูกชาย แต่ลูกชายตอบว่า ทำเรียบร้อยแล้วทั้งการอาบน้ำและการแต่งตัว และจงใจไม่ตอบเกี่ยวกับ “การเก็บที่นอน” จัดเป็นการตั้งใจที่จะทำให้คุณแม่เข้าใจผิดว่า เรียบร้อยแล้วเหมือนกับการอาบน้ำและการแต่งตัว เป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักปริมาณ

1.2 การละเมิดหลักคุณภาพ

ลูกค้า : ที่ร้านนี้มีพิมเสนน้ำชายใหม่คะ

พนักงานขาย : ที่ร้าน 7-11 มีคะ

จากตัวอย่างเมื่อลูกค้าถามหาพิมเสนน้ำกับพนักงานขาย แล้วพนักงานขายที่ร้านแห่งนี้บอกชื่อร้านอื่นว่า มีขายพิมเสนน้ำที่ลูกค้าต้องการ โดยไม่ตอบว่าที่ร้านของตนเองมีหรือไม่มีสินค้านั้น และโดยความเป็นจริงที่ร้านของตนเองก็มีพิมเสนน้ำชายอยู่ด้วย การตอบชื่อร้านอื่นก็ทำให้ลูกค้าเข้าใจว่าที่ร้านนี้ไม่มีสินค้านั้นดังกล่าว จัดเป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักคุณภาพ นั่นคือให้ข้อมูลที่ไม่วจริง จะโดยตั้งใจหรือด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม

1.3 การละเมิดหลักความสัมพันธ์

ภรรยา : แหวนเพชรวงนี้สวยมากจริง ๆ

สามี : หนังสือเล่มนี้ก็ดีนะ

ถ้อยคำของสามีในตัวอย่างเป็นถ้อยคำ “เรื่องหนังสือ” จัดเป็นถ้อยคำที่ไม่สัมพันธ์กับถ้อยคำของภรรยาที่พูดขึ้นก่อนเกี่ยวกับ “เรื่องแหวนเพชร” เลย เป็นการพูดที่ไม่ปฏิบัติตามหลักความสัมพันธ์ เป็นการละเมิดหลักความสัมพันธ์ซึ่งน่าจะเป็นการจงใจพูดเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของภรรยา

1.4 การละเมิดหลักลักษณะ

พี่ชาย : ใครกินขนมในตู้เย็นหมด

น้องชาย : ก็คงมีใครกินไปนั่นแหละ

น้องชายในตัวอย่างตอบคำถามของพี่ชายที่ถามว่า “ใครกินขนมหมด” โดยจงใจจะทำให้เข้าใจว่า ใครก็ไม่รู้กินขนมหมด ทั้ง ๆ ที่น้องชายเองก็รู้ว่า ใครคือคนคนนั้น และเป็นไปได้ว่าอาจจะเป็นตัวน้องชายเองที่กินขนมในตู้เย็นหมดไป นั่นคือ เป็นความจงใจของน้องชายที่พูดคลุมเครือให้เกิดการเข้าใจผิด เป็นความจงใจไม่ปฏิบัติตามหลักลักษณะ

2. การไม่ปฏิบัติตามหลักที่ก่อให้เกิดความหมายแบบมีนัย (flouting a maxim)
การละเมิดหลักแบบมีนัยเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดไม่ปฏิบัติตามหลักข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อพร้อมกัน โดยชัดเจนอย่างจงใจด้วยความตั้งใจที่จะให้เกิดความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การละเมิดหลักโดยละเมิดหลักหนึ่งเพื่อรักษาอีกหลักหนึ่ง เช่น การให้ข้อมูลมากเกินไปหรือน้อยเกินไปเพื่อรักษาหลักคุณภาพ เช่น

คุณแม่ : ใครทำแก้วแตก

คุณพ่อ : ถ้าไม่ใช่ยายแดง ก็ต้องเป็นยายน้อย แต่ไม่น่าจะเป็นยายน้อยนะ

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า คุณพ่อไม่ปฏิบัติตามหลักปริมาณ นั่นคือ ให้ข้อมูลมากเกินไป แต่ก็เพื่อรักษาหลักคุณภาพ นั่นคือ พยายามให้ข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งคุณพ่อนั้นพยายามปฏิบัติตามหลักการความร่วมมือ แต่ด้วยเหตุผลบางประการทำให้คุณพ่อให้ข้อมูลมากเกินไป ซึ่งก็คือเกิด การขัดกันระหว่างความพยายามให้ข้อมูลที่เป็นจริงตามหลักคุณภาพ แต่ก็ไปขัดกับการให้ข้อมูลมากเกินไปตามหลักปริมาณ ดังนั้นคุณแม่ก็จะต้องพยายามค้นหาความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยของคำตอบของคุณพ่อว่า คุณพ่อได้ให้ความร่วมมือในการสนทนาตามหลักการความร่วมมือ และการตอบของคุณพ่อเป็นความพยายามที่จะให้ข้อมูลที่เป็นจริง แต่ก็ไม่มีหลักฐานชัดเจนที่คุณพ่อจะตอบได้อย่างสั้น ๆ ว่า “แดงเป็นคนทำแก้วแตก” จึงเลือกที่จะตอบคำถามยาวเกินความจำเป็น ทำให้เกิดการขัดกันระหว่างหลักคุณภาพและหลักปริมาณ และเป็นเหตุให้ผู้ฟังต้องค้นหาความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยของถ้อยคำนี้

2.2 การละเมิดหลักแบบมีนัยโดยการใช้หลักให้เป็นประโยชน์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.2.1 การละเมิดหลักแบบมีนัยโดยการใช้อย่างไรจากหลักคุณภาพ

สมศักดิ์ : นายกฯ ไปวันเดียว พม่ายอมเปิดด่านแล้วหรือ

สมชัย : สงสัย นายกฯ จะยกประเทศไทยให้เขาไปแล้วมั้ง

ทั้งสมศักดิ์และสมชัยต่างก็รู้ว่าถ้อยคำของสมชัยเป็นสิ่งที่ไม่เป็นจริง และสมศักดิ์ก็รู้ว่าสมชัยไม่มีเจตนาจะหลอกตนเอง และการสนทนานี้ก็เป็นการพูดคุยที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็ปฏิบัติตามหลักการความร่วมมือ จึงเป็นหน้าที่ของสมศักดิ์ที่จะต้องค้นหาความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยที่สมชัยต้องการสื่อสาร นั่นคือ สมชัยคงต้องการหรือตั้งใจสื่อสารบางสิ่งบางอย่างดีความได้ อย่างแรกคือ ไม่มีทางที่ใครจะยกประเทศไทยไปให้กับใคร เป็นความหมายปฏิเสธถ้อยคำที่กล่าวออกมา แต่ถ้อยคำนี้ของสมชัยก็เป็นถ้อยคำที่สัมพันธ์กับถ้อยคำของสมศักดิ์ ดังนั้นสมศักดิ์จึงสามารถตีความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยอย่างที่สองของสมชัยได้ว่า เป็นการพูดเห็นบนั่นเอง และสมศักดิ์ยังอาจจะตีความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยอย่างที่สามได้อีกว่า สมชัยไม่ค่อยชอบท่านนายกฯ เท่าไรนัก

2.2.2 การละเมิดหลักแบบมีนัยโดยการใช้อย่างไรจากหลักปริมาณ

ก. เด็กก็เป็นเด็กวันยังค่ำ

ข. ถ้าเขาจะมาก็มาละนะ

ค. อะไรจะเกิดมันก็ต้องเกิด

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นการกล่าวถ้อยคำที่เรียกว่า “ประพจน์ซ้ำความ (tautology)” และดูเหมือนจะไม่ได้สื่อสารความหมายอะไรเลย แต่จริง ๆ แล้วตัวอย่างทั้งหมดแม้จะใช้คำที่ซ้ำกัน แต่การกล่าวถ้อยคำลักษณะนี้ ถ้าพิจารณาจากการไม่ปฏิบัติตามหลัก จัดเป็นการละเมิดหลักโดยการใช้อย่างไรจากหลักปริมาณ โดยทั่วไปในการกล่าวถ้อยคำออกมา ผู้พูดย่อมต้องการสื่อสารบางสิ่งบางอย่าง การที่ผู้พูดเจตนาใช้การพูดเช่นซ้ำความลักษณะนี้ก็เพราะผู้พูดต้องการสื่อสารอะไรบางอย่าง เช่น ในข้อ ก. อาจตีความได้ว่า “เมื่อยังเป็นเด็กก็มีความคิดและการกระทำเหมือนเด็ก เป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่มีประโยชน์ที่จะต้องกังวลหรือเสียใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น” ข้อ ข. อาจตีความได้ว่า “ผู้พูดเกิดความรำคาญกับการกระทำหรือการพูดบางอย่างของคนบางคน ซึ่งเป็นการพูดที่ต้องการสื่อสารว่า อยู่เฉย ๆ เอะ อย่าไปกังวลหรือหงุดหงิด ไม่มีประโยชน์อะไร ไม่ว่าจะมาหรือไม่มา เราก็ทำอะไรไม่ได้” และในข้อ ค. อาจตีความได้ว่า “ปลงเสียเถอะ อย่าคิดมาก”

2.2.3 การละเมิดหลักแบบมีนัยโดยการใช้อย่างไรจากหลักความสัมพันธ์

รัศมี : เธอว่าอาจารย์สุจริตลักษณะเป็นยังไง

ดารา : ฉันว่าเราไปห้องสมุดกันดีกว่า

จากบทสนทนาการที่ดาราไม่ตอบคำถามของรัศมี แต่กลับกล่าวชักชวนรัศมีให้ไปห้องสมุดด้วยกันเป็นการละเมิดหลักความสัมพันธ์ แต่เป็นการละเมิดหลักแบบมีนัยโดยใช้ประโยชน์จากหลักความสัมพันธ์ เพราะเมื่อดาราตอบคำถามที่ไม่สัมพันธ์หรือเกี่ยวเนื่องกับคำถามของรัศมี ทำให้รัศมีต้องคิดต่อไปถึงสิ่งที่ดาราเจตนาที่จะสื่อสาร นั่นก็คือ เป็นไปได้ว่าขณะที่ดาราตอบคำถามดังกล่าว ดาราเห็นว่าผู้ที่ถูกกล่าวถึงหรือผู้ที่ดาราเห็นว่า อาจจะนำเรื่องที่ทั้งสองพูดไปเล่าต่ออื่นอยู่ใกล้ ๆ นั่นเอง เท่ากับการสื่อสารจริง ๆ ที่ดาราตั้งใจจะบอกรัศมีอาจจะเป็น “ระวังนะอย่าเพิ่งพูดอะไรเกี่ยวกับอาจารย์สุจริตลักษณ์ตอนนี้ เพราะอาจารย์กำลังเดินมา หรือเพราะมีคนที่ดาราเห็นว่า จะนำเรื่องไปบอกต่อได้อยู่ใกล้ ๆ”

2.2.4 การละเมิดหลักแบบมีนัยโดยการใช้ประโยชน์จากหลักลักษณะ

นักข่าว : ท่านคิดว่านายกฤษฎาใจซุกหุ้หรือเปล่าครับ

ร.ม.ต. : ผมคิดว่ารัฐธรรมนูญของเราเป็นของใหม่ อะไร ๆ ก็เพิ่งเริ่มใช้เป็นครั้งแรก มันก็ต้องให้เวลาพิจารณาพิจารณา ไม่ว่าจะใครก็ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ความเข้าใจการตีความก็อาจจะไม่ตรงกันได้

การตอบคำถามอย่างยืดยาวของท่านรัฐมนตรีน่าจะจัดเป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักลักษณะ เป็นการละเมิดหลักแบบมีนัยโดยการใช้ประโยชน์จากหลักลักษณะในข้อที่เกี่ยวกับ “การพูดให้กระชับ” และอาจจะรวมทั้งข้อที่เกี่ยวกับ “การหลีกเลี่ยงความคลุมเครือ” ด้วยถ้อยคำของรัฐมนตรีเป็นการกล่าวถ้อยคำที่มีการชี้บ่งเป็นนัยที่นักข่าวน่าจะตีความได้ว่า “ไม่มีความคิดเห็น ไม่กล้าออกความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้นักข่าวถาม” หรือ “ไม่อยากจะออกความคิดเห็น”

นอกจากการไม่ปฏิบัติตามหลักที่จัดเป็นการละเมิดหลัก (violation) และการละเมิดหลักแบบมีนัย (flout) โดยการใช้ประโยชน์จากหลักข้อใดข้อหนึ่ง (exploitation of a maxim) ซึ่งก่อให้เกิดความหมายชี้บ่งเป็นนัยในการสนทนาแล้ว ยังมีการไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนาอีกหลายประเภท ได้แก่

1. การฝ่าฝืนหลักการสนทนา (infringing a maxim) เป็นการที่ผู้พูดไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนา แต่ไม่มีเจตนาจะสื่อความหมายชี้บ่งเป็นนัย และไม่มีเจตนาจะหลอกหรือโกหก หากแต่เป็นเพราะผู้พูดพูดภาษานั้น ๆ ได้ไม่ดีพอ หรือเพราะผู้พูดอยู่ในสภาวะตื่นเต้ตกใจ หรือเมา หรือเป็นเพราะผู้พูดมีปัญหาเรื่องการรับรู้

2. การเลือกไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนา (opting out of a maxim) เป็นการที่ผู้พูดเลือกที่จะไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนา หรือไม่เต็มใจจะให้ความร่วมมือ ตัวอย่างเช่น การเลือกไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนาด้วยเหตุผลทางจริยธรรม หรือทางศีลธรรม หรือทางกฎหมาย หรือที่สำคัญก็คือผู้พูดเลือกไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนาเพราะไม่ต้องการก่อให้เกิด

การชี้แจงเป็นนัยที่ผิด หรือไม่ต้องการให้ตีความเป็นความไม่ร่วมมือ หรือไม่ต้องการก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เช่น การพูดของแพทย์ หรือการพูดของพระภิกษุ หรือการพูดของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กำลังสืบสวนคดีสำคัญ ฯลฯ

3. การแขวนหลักการสนทนาไว้ชั่วคราว (suspending of a maxim) เป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักแบบชั่วคราวในบางสถานการณ์ เช่น ให้ข้อมูลไม่หมดเพราะมีข้อห้าม (taboo) บางประการเกี่ยวกับการพูด เป็นต้น การไม่ปฏิบัติตามหลักการสนทนาประเภทนี้มักจะเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรมแตกต่างกันไป

4. วังจันกรรม (speech act)

ความหมายของวังจันกรรม

คำว่า วังจันกรรม เป็นศัพท์บัญญัติที่ราชบัณฑิตยสถาน ได้กำหนดให้ใช้แทนคำว่า speech act (ศัพท์ภาษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 93-95) กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวนิช (2551: 74-76) ได้อธิบายว่า ผู้บุกเบิกแนวคิดเรื่องวังจันกรรมคือ John Austin นักปรัชญาภาษาสำนักภาษาธรรมดา (ordinary language philosophers) เขามีแนวคิดที่ผู้พูดไม่ได้เพียงใช้ภาษาเพื่อสื่อความแต่ยังใช้ภาษาเพื่อกระทำสิ่งต่าง ๆ วังจันกรรมเป็นเรื่องของการใช้ภาษาไม่ใช่เรื่องพิสูจน์ความเป็นจริงเท็จ เขาแบ่งถ้อยคำออกเป็น 2 ประเภท คือ ถ้อยคำแสดงความจริงเท็จ (constatives) คือ ถ้อยคำที่ใช้พรรณนาหรือบอกเล่า และสามารถตัดสินค่าความจริงได้ กับ ถ้อยคำบ่งการกระทำ (performatives) คือ ถ้อยคำที่ไม่ได้ใช้เพียงพรรณนาแต่การกล่าวถ้อยคำถือว่าเป็นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่สามารถตัดสินค่าความจริงเท็จไม่ได้ Austin (1962, อ้างถึงใน กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวนิช, 2551: 74-76) ได้อธิบายความแตกต่างของถ้อยคำทั้งสองโดยยกตัวอย่างถ้อยคำ “เขากำลังวิ่ง” กับถ้อยคำ “ฉันขอโทษ” ในกรณีแรกประเด็นอยู่ที่ว่าบุคคลที่ผู้พูดกล่าวถึงกำลังวิ่งจริงหรือไม่ หากเขาวิ่งจริง ข้อความนั้นก็จะเป็นความจริง ในขณะที่ประเด็นของถ้อยคำ “ฉันขอโทษ” ไม่ได้อยู่ที่การตัดสินความจริงเท็จแต่อยู่ที่การที่ผู้พูดซึ่งเป็นผู้ทำผิดพูดคำว่าขอโทษ และได้รับการให้อภัย Austin สรุปว่า นี่เป็นทางหนึ่งที่จะยืนยันความแตกต่างระหว่างถ้อยคำแสดงความจริงเท็จกับถ้อยคำบ่งการกระทำซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างการพูดกับการทำ

ส่วน ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2550: 98) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับวังจันกรรมไว้ว่า มนุษย์ใช้ภาษาเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามความประสงค์ของตนเอง ซึ่งภาษาที่ใช้ก็แสดงบทบาทและทำหน้าที่หลายประการ ทั้งถ่ายทอดข้อมูล ขอรายละเอียดข้อมูล ขอร้อง ดักเตือน ชมเชย และให้สัญญา เป็นต้น กิจกรรมที่แสดงออกด้วยภาษานี้ เรียกว่า วังจันกรรม ซึ่งวังจันกรรมจะแสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และแสดงให้เห็นว่าผู้ส่งสารมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ในการสื่อสารอย่างไร เช่น เราอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อขอร้องให้เพื่อนช่วยซื้อหนังสือเรียนให้ เรา

จำเป็นต้องใช้ภาษาเป็นสื่อเพื่อให้สนองความตั้งใจนี้ และลักษณะทางภาษาที่แสดงการขอร้องมักอยู่ในรูปของประโยคคำสั่ง ได้แก่ “ซื้อหนังสือให้ด้วยนะ” หรืออาจแสดงการขอร้องแบบสุภาพโดยใช้รูปประโยคคำถาม เช่น “ช่วยซื้อหนังสือให้หน่อยได้ไหม” ประโยคทั้งสองนี้ต่างทำหน้าที่เพื่อให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำไปในทางใดทางหนึ่ง วัจนกรรมในลักษณะนี้ เรียกว่า วัจนปฏิบัติ (illocutionary act) ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากแรงผลักดันที่มีชื่อว่า พลังวัจนกรรมปฏิบัติ (illocutionary force)

นอกจากนี้ สุจริตลักษณ์ ศีผดุง (2552: 77) ยังได้กล่าวไว้ว่า วัจนกรรม (speech act) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียน (speaker/writer-S) กล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่ง (utterance-U) กับผู้ฟังหรือผู้อ่าน (hearer/reader-H) หรือผู้รับสารในบริบทบริบทหนึ่ง (context-C) ตัวอย่างเช่น เมื่ออาจารย์เดินเข้าไปในห้องเรียนและพูดว่า “ห้องนี้ร้อนจัง” นักศึกษาที่นั่งอยู่ในห้องก็รีบลุกขึ้นไปลดอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศ หรือไม่กี่ลุกขึ้นไปเปิดหน้าต่างให้เปิดกว้างกว่าเดิม จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า อาจารย์ที่เดินเข้าไปในห้องเรียนไม่ได้กล่าวถ้อยคำขอร้องหรือคำสั่ง เพียงแต่พูดขึ้นมาลอย ๆ ว่า “ห้องนี้ร้อนจัง” แต่ถ้อยคำนี้ก็ทำได้มากกว่าเป็นแค่เสียงบ่นเรื่องความร้อนในห้องเรียน กล่าวคือ ถ้อยคำที่อาจารย์กล่าวออกมาทำหน้าที่แสดงการกระทำ ซึ่งก็คือการสั่งหรือการขอร้องไปพร้อม ๆ กับการกล่าวถ้อยคำ สอดคล้องกับ Yule (1996: 47) ที่กล่าวว่า วัจนกรรม คือ ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดการกระทำ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า วัจนกรรม คือ การกระทำที่ถ่ายทอดทางคำพูดหรือคำพูดที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่ได้พูดไว้

ลักษณะเด่นของวัจนกรรม

การที่จะระบุว่าถ้อยคำใดเป็นการกล่าวถ้อยบ่งการกระทำ หรือเป็นวัจนกรรมปฏิบัติ หรือเป็นวัจนกรรม อาจจะใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ในการพิจารณา (Yule, 1996: 48-49; Vanderveken and Kubo, 2001: 3; Sadock, 2004: 54-55; กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวนิช, 2551: 96-97; สุจริตลักษณ์ ศีผดุง, 2552: 85-86)

1. ถ้อยคำทุกถ้อยคำไม่เพียงแต่บอกถึงข้อความที่อ้างถึงแต่ยังใช้เพื่อก่อให้เกิดการกระทำ นั่นคือเป็นการกระทำผ่านภาษา

2. ถ้อยคำหนึ่ง ๆ สามารถตีความได้ว่า ประกอบด้วยการกระทำ 3 ประเภท

1. วัจนกรรมตรงตามคำ (locutionary act) คือ พฤติการณ์ของการพูดที่สัมพันธ์กับคำพูด กล่าวคือ เป็นการกล่าวถ้อยคำที่ประกอบด้วยเสียง ซึ่งสามารถสื่อความหมายได้ตามกฎไวยากรณ์และความหมายของคำในภาษานั้น และบางทีก็มีค่าทางความจริงด้วย ตัวอย่างเช่น

ก. คุณถูกไล่ออก

ข. ผมจะใช้เงินคืนคุณเดือนหน้า

2. วจนกรรมปฏิบัติ (illocutionary act) คือ การกระทำที่ผู้พูดตั้งใจจะให้ประสบผลในการพูดบางสิ่งบางอย่าง โดยพลัง (force) หรือความตั้งใจของผู้พูดจะเป็นไปตามแบบแผน หรือสิ่งที่ปฏิบัติกันในสังคมนั้น เมื่อได้ยินหรือได้รับรู้ถ้อยคำนั้น เราจึงสามารถใช้ถ้อยคำในข้อ ก. ในสังคมของคนไทยเพื่อเปลี่ยนสถานภาพของผู้ฟังจากผู้ที่มี “เคยมีงานทำ” เป็นผู้ที่ “ว่างงาน” ได้ หรือเมื่อผู้พูดกล่าวถ้อยคำในข้อ ข. ในสังคมไทยก็หมายความว่า ผู้พูดได้ให้คำมั่นเกี่ยวกับสิ่งที่เขาจะกระทำในอนาคต กล่าวคือ การกระทำที่ผ่านถ้อยคำในข้อ ก. คือการกระทำการไล่ออกจากงาน ส่วนพลังวจนกรรมปฏิบัติ คือ ความตั้งใจที่จะไล่ออกจากงาน และการกระทำที่ผ่านถ้อยคำในข้อ ข. คือ การกระทำการสัญญา ส่วนพลังวจนกรรมปฏิบัติ คือ ความตั้งใจที่จะรับผิดชอบใช้เงินคืนให้แก่ผู้ฟัง

3. ผลวจนกรรม (perlocutionary act) คือ การกระทำที่เป็นประสิทธิผล (effect) จากการกล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่ง ซึ่งอาจจะอยู่นอกเหนือจากสิ่งที่ปฏิบัติกันตามแบบแผนโดยทั่วไปในสังคมนั้น ๆ เช่น การกล่าวถ้อยคำในข้อ ก. ภายใต้งเงื่อนไขเหมาะสม ก็จะมีผลลัพธ์ที่ทำให้ผู้ฟังสูญเสียงานที่เขาทำอยู่ไป และในขณะเดียวกันก็อาจจะมีผลลัพธ์ที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกท้อแท้ หดกำลังใจ และอาจถึงฆ่าตัวตายได้ นั่นคือ ผลวจนกรรมที่เป็นผลจากการกล่าวถ้อยคำในข้อ ก. อาจจะเป็นประสิทธิผลที่ตรงกับความตั้งใจตามวจนกรรมปฏิบัติ ได้แก่ การที่ผู้ฟังไม่มีงานทำ หรือเป็นประสิทธิผลที่ไม่ตรงกับที่ตั้งใจไว้ก็ได้ เช่น ผู้ฟังไปกระโดดตึกตาย หรือผู้ฟังตั้งใจที่ไม่ต้องลาออกเอง เพราะไม่ชอบงานนั้นอยู่แล้ว และจะไม่ได้เงินชดเชยถ้าลาออกเอง แต่เมื่อถูกไล่ออกก็จะได้เงินชดเชย วจนกรรมที่เป็นผลจากการกล่าวถ้อยคำในข้อ ข. อาจจะเป็นประสิทธิผลที่ตรงกับความตั้งใจตามวจนกรรมปฏิบัติ ได้แก่ การที่ผู้ฟังให้เงินยืมแก่ผู้พูด หรือเป็นประสิทธิผลที่ไม่ตรงกับที่ผู้พูดตั้งใจจะให้เกิดขึ้นได้ เช่น ผู้ฟังต่อว่าผู้พูดว่า ครั้งที่แล้วที่ยืมไปยังไม่ได้ใช้คืนเลย จะมาขอยืมอีก

3. แต่ละวจนกรรมมีเงื่อนไขกำหนดอยู่ ซึ่งเรียกว่า เงื่อนไขความเหมาะสม (felicity conditions) เงื่อนไขความเหมาะสมที่จะทำให้วจนกรรมต่าง ๆ บรรลุผลตามที่ควรจะเป็นนั้น Austin ได้นำเสนอไว้ 4 เงื่อนไขด้วยกัน คือ

1. เงื่อนไขการเตรียมการ (preparatory condition) ซึ่งกล่าวถึงบุคคลและสถานการณ์ที่ถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งต้องมีขั้นตอนกระบวนการที่ดำเนินการและมีผลลัพธ์ตามประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมา

2. เงื่อนไขการปฏิบัติการ (executive condition) ซึ่งกล่าวถึงการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ต้องถูกต้องและสมบูรณ์ครบถ้วน

3. เงื่อนไขความซื่อสัตย์ (sincerity condition) ซึ่งกล่าวว่าบุคคลจำเป็นต้องมีความคิด ความรู้สึก และเจตนา หรือความตั้งใจที่เหมาะสม บุคคลในที่นี่หมายความว่าผู้พูดและผู้รับสาร

4. เงื่อนไขการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ (fulfillment condition) ซึ่งกล่าวว่าเมื่อพฤติการณ์นั้นมีผลที่แน่นอน เหมาะสม บุคคลที่เกี่ยวข้องก็ต้องปฏิบัติตาม

เงื่อนไขทั้ง 4 ข้อดังกล่าวนี้ สามารถอธิบายให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ในสถานการณ์ที่สมศักดิ์กล่าวถ้อยคำแสดงการขอโทษปรึกษาที่เขาทำหนังสือของปรึกษาขาด

สมศักดิ์ : “ผมเสียใจที่ผมทำหนังสือของคุณขาด”

1. เงื่อนไขการเตรียมการ : สมศักดิ์เชื่อว่า การทำหนังสือขาดไม่ใช่สิ่งที่ปรึกษาชอบ
2. เงื่อนไขการปฏิบัติการ : สมศักดิ์จะเป็นผู้รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัวเองทำโดยการขอโทษ
3. เงื่อนไขความซื่อสัตย์ : สมศักดิ์เชื่อว่า สิ่งที่ตัวเองกล่าวขออนุญาตนั้นเป็นการกระทำที่ผิด
4. เงื่อนไขการดำเนินการให้บรรลุผล : สมศักดิ์ขอโทษปรึกษาประเภทของการกล่าวบ่งการกระทำ

Yule (1996: 52) กฤษดาภรณ์ หงส์ดารมภ์ และธีรนุช โชกสุวนิช (2551: 98-99) ได้กล่าวว่า Austin แบ่งการกล่าวบ่งการกระทำออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การกล่าวบ่งการกระทำอย่างชัดเจน (primary/explicit performative) การกล่าวบ่งการกระทำอย่างชัดเจนมีกริยาที่แสดงวจนกรรมปรากฏอยู่และแสดงให้เห็นชัดเจนว่าผู้พูดต้องการแสดงการกระทำอะไร เช่น กริยา สัญญา ในถ้อยคำ “หนูสัญญาว่าจะตื่นนอนแต่เช้า” แสดงการสัญญา “ห้ามเดินลัดสนาม” คำว่า ห้ามแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าถ้อยคำนี้เป็นคำสั่ง หรือ “ฉันขอถามเธอว่าเธอมีแฟนแล้วหรือยัง” แสดงการถามเนื่องจากมีกริยาแสดงวจนกรรมถาม และมีคำว่าขอ ซึ่งเน้นว่าผู้พูดต้องการได้ข้อมูลจากผู้ฟัง

2. การกล่าวบ่งการกระทำอย่างไม่ชัดเจน (secondary/implicit performative) การกล่าวบ่งการกระทำอย่างไม่ชัดเจนไม่มีกริยาแสดงวจนกรรม หากพิจารณาในระดับผิว มีลักษณะคล้ายประโยคบอกเล่าธรรมดา เช่น ถ้อยคำ “มีจระเข้อยู่ในฟาร์ม” ซึ่งอาจจะเป็นการเตือน ชู หรือเชิญชวน (ต้องสังเกตน้ำเสียงและหน้าตาของผู้พูด) โดยที่ไม่มีกริยาเตือน ชู เชิญชวน ปรากฏอยู่ ความหมายของถ้อยคำนี้จึงมีหลากหลายขึ้นกับบริบท เช่น มีจระเข้ในฟาร์ม ระวังหน่อยนะ (เตือน) มีจระเข้ในฟาร์ม อย่าทำเป็นปากคิไป (ชู) มีจระเข้ในฟาร์ม คูสิ ตัวเบ้อเริ่มเลย (เชิญชวนให้ดู)

ส่วน สุจริตลักษณะ ดีผดุง (2552: 80-82) ได้แบ่งการกล่าวบ่งการกระทำออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การกล่าวบ่งการกระทำแบบอภิภาษา (metalinguistics performative) จัดเป็น ตัวอย่างของการกล่าวบ่งการกระทำที่ชัดเจนที่สุดเนื่องจากมีกริยาบ่งการกระทำที่ชัดเจนอยู่ใน ถ้อยคำ เช่น ผมขออภัย ผมขอสัญญา ผมขอคัดค้าน ผมขอประท้วง ผมขอปฏิเสธ ผมขอรับรอง ผม ขอถอนคำพูด ผมขอประกาศ ผมขอยกเลิก ผมขอขอบคุณ ผมขอขอร้อง ฯลฯ

2. การกล่าวบ่งการกระทำแบบพิธีการ (ritual performative) เป็นการกล่าวบ่ง การกระทำที่จะต้องมีความพอใจที่เหมาะสม (felicity conditions) เพื่อให้การกล่าวถ้อยคำนั้น ๆ ก่อให้เกิดการกระทำที่เป็นผลสำเร็จตามแบบพิธีการ เช่น ศาลขอตัดสิน ข้าพเจ้าขอเปิดการสัมมนา ข้าพเจ้าขอประกาศ ฯลฯ การกล่าวบ่งการกระทำแบบพิธีการตามตัวอย่างข้างต้นจะต้อง ประกอบด้วย ผู้กล่าวถ้อยคำที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งองค์ประกอบและ ขั้นตอนการกระทำที่เหมาะสม ซึ่งการกล่าวบ่งการกระทำแบบพิธีการนี้ มักจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม และธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติของแต่ละสังคม

3. การกล่าวบ่งการกระทำแบบร่วมมือ (collaborative performative) เป็นการกล่าวบ่ง การกระทำที่อาจจะไม่จำเป็นต้องมีความพอใจที่เหมาะสม แต่จะต้องประกอบด้วยความร่วมมือของ ผู้รับฟัง การกล่าวบ่งการกระทำแบบนี้จึงจะเกิดการกระทำที่ประสบผลตามถ้อยคำที่กล่าวออกไป เช่น ผมขอต่อสืบทอดหนึ่ง ผมว่าต่อกันดีกว่า ผมขอเติมพันทุ่มแดง ฯลฯ จากตัวอย่างถ้าฝ่ายตรงข้าม หรือคู่กรณีไม่ร่วมมือ คือ ไม่รับคำท้าทาย หรือไม่รับพนัน การกล่าวบ่งการกระทำนั้น ๆ ก็จะไม่เกิด การกระทำที่ประสบผลตามถ้อยคำที่กล่าวออกไป

ประเภทของวจนกรรม

จากการศึกษาของ Searle (1975, อ้างถึงใน กฤษดาพรรณ หงส์ดารมภ์ และธีรนุช โขศสุวรรณิช, 2551: 103-105) ทำให้ได้ข้อสรุปว่าการตัดสินว่าถ้อยคำเป็นวจนกรรมประเภทใดไม่ได้ ขึ้นกับว่าถ้อยคำนั้นมีกริยาแสดงวจนกรรมหรือไม่ Searle ชี้ให้เห็นว่าจริง ๆ แล้วถ้อยคำจำนวนมาก ไม่มีกริยาแสดงวจนกรรมแต่ผู้ใช้ภาษาก็ตัดสินได้ไม่ยากกว่าถ้อยคำเหล่านั้นแสดงวจนกรรมอะไร นอกจากนี้ Searle ยังได้กล่าวว่า ถ้อยคำทั้งหลาย รวมทั้งถ้อยคำแสดงความจริงเท็จ ล้วนแต่เป็น ถ้อยคำบ่งการกระทำ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าจำนวนของวจนกรรมมีเท่า ๆ กับจำนวนของถ้อยคำ (อย่างไรก็ตามวจนกรรมต่าง ๆ ที่มีเป็นจำนวนมากนั้นมีลักษณะบางอย่างร่วมกันและสามารถ จำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 5 ประเภท ได้แก่ (Leech, 1983: 105-107; Yule, 1996: 53-54; Mey, 2001: 119-124; Archer, 2012: 39; สุจริตลักษณะ ดีผดุง, 2552: 89-91)

1. การกล่าวความจริง (representatives) วัจนกรรมประเภทนี้เป็นการพรรณนาหรือบรรยายเหตุการณ์หรือสภาพ เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดทำให้ตนเองผูกมัดอยู่กับความเป็นจริง (truth) ของถ้อยคำนั้น ๆ เช่น การยืนยัน (asserting) การสรุป (concluding) การบรรยายหรือการพรรณนา (describing) การคาดการณ์ (anticipating) ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น

ผมขอยืนยันว่า เขาทำงานนี้ด้วยตัวเอง

ผมขอสรุปว่า การจัดงานนี้ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

ผมขออธิบายเรื่องนี้ด้วยตนเอง

2. การกล่าวชี้แนะ (directives) วัจนกรรมประเภทนี้เป็นการที่ผู้พูดพยายามกำหนดให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น การสั่ง (ordering) การขอร้อง (requesting) การถาม (questioning) การแนะนำ (suggesting) ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น

ครูขอสั่งให้นักเรียนทำการบ้าน

ผมขอร้องให้คุณไปจากที่นี่

คุณจะไปจากที่นี่เมื่อไหร่

3. การกล่าวผูกพัน (commissives) วัจนกรรมประเภทนี้เป็นการที่ผู้พูดสัญญา รับประกัน หรือทำการกระทำบางอย่างซึ่งแสดงว่าผู้พูดผูกมัดตัวเองต่อการกระทำในอนาคต เช่น การสัญญา (promising) การรับประกัน (warranting) การสาบาน (swearing) การข่มขู่ (threatening) การยื่นข้อเสนอหรือการเสนอตัว (offering) การพนันและการรับคำท้าพนัน (gambling and betting) ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น

ผมสัญญาจะรักคุณตลอดไป

ผมขอบอกให้คุณระวังตัวไว้

ผมขอรับใช้พ่อแม่พี่น้องทุกคนอย่างซื่อสัตย์

4. การกล่าวแสดงออก (expressive) วัจนกรรมประเภทนี้เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้พูด เช่น การขอโทษ (apologizing) การขอบคุณ (thanking) การต้อนรับ (welcoming) และการแสดงความยินดี (congratulating) ยกตัวอย่างเช่น

ดิฉันขอบคุณมากที่กรุณาให้โอกาสดิฉัน

ดิฉันขอแสดงความเสียใจด้วย

พวกเราขอต้อนรับทุกท่านด้วยความยินดี

5. การกล่าวประกาศ (declaratives) วัจนกรรมประเภทนี้เป็นการที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่าง จัดเป็นการกระทำที่ผู้พูดต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ เช่น การขับออกจากศาสนา หรือสังคมของชุมชน หรือ การคว่ำบาตร (excommunicating) การประกาศ

สงคราม (declaring war) การตั้งชื่อ (christening) การไล่ออกจากงาน (firing from employment) การคัดค้าน (objecting) การแต่งตั้ง (appointing) ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น

พวกเราขอเลิกคบกับคุณ

ผมขอประกาศสงครามกับยาเสพติด

ผมขอไล่อคุณออกจากงาน

นอกจากการแบ่งประเภทวัจนกรรมโดยใช้กริยาบ่งการกระทำเป็นเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว Searle ได้เสนอแนวคิดการแบ่งวัจนกรรมโดยเน้นที่ความจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์วัจนกรรมนั้น ๆ ในสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องด้วย และแบ่งวัจนกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัจนกรรมตรง (direct speech acts) คือ การที่ผู้พูดใช้รูปประโยค (sentence form) ที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ (Yule, 1996: 55) เช่น ต้องการบอกเล่า หรือถ่ายทอดข้อมูล ก็ใช้รูปประโยคบอกเล่า หาก ต้องการขอรายละเอียดหรือข้อมูลก็ใช้รูปประโยคคำถาม เช่นเดียวกันกับหาก ต้องการให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ใช้รูปประโยคคำสั่ง เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2550: 99)

ฉันบอกเขาว่าฉันขายรูปเขียนที่เขาให้ไปเสียแล้ว

อาจารย์สั่งให้เราทำการบ้านให้เสร็จภายในอาทิตย์หน้า

ฉันขอร้องให้เขาซื้อหนังสือให้

นารีเตือนให้สุริย์พุดจำให้สุภาพ

ภาณีถามว่าใครมาเมื่อวานนี้

2. วัจนกรรมอ้อม (indirect speech acts) คือ การที่ผู้พูดใช้รูปประโยค (sentence) ที่ไม่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ (Yule, 1996: 55) ผู้ฟังต้องตีความเอาเองว่าผู้พูดมีวัตถุประสงค์อย่างไร โดยต้องอาศัยบริบท ณ เวลาและสถานการณ์นั้น ๆ มาช่วยในการพิจารณา ยกตัวอย่างเช่น (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2550: 100)

ร้อนจังเลย

(รูปประโยคเป็นประโยคบอกเล่า แต่แสดง
วัจนกรรมการออกคำสั่งให้เปิดแอร์หรือพัดลม
ให้)

ครูยังไม่รู้จักชื่อเธอเลย

(รูปประโยคเป็นประโยคบอกเล่า แต่แสดง
วัจนกรรมการตั้งคำถามว่าชื่ออะไร)

ฉันพนันเลยว่าเขาต้องมาที่นี่อีก

(รูปประโยคมีกริยาแสดงปรากฏแต่แสดง
วัจนกรรมการแสดงความคิดเห็น)

ชื่อหนังสือให้หน่อยได้มั้ย (รูปประโยคเป็นประโยคคำถาม แต่แสดง
 วัจนกรรมการขอร้อง)

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า วัจนกรรมใดจะเป็นวัจนกรรมตรงหรือ
 วัจนกรรมอ้อมสามารถพิจารณาได้จากความสัมพันธ์ระหว่างรูปประโยค (form) แลหน้าที่ของ
 ประโยค (function) กล่าวคือ วัจนกรรมตรงจะใช้รูปประโยคของถ้อยคำที่ทำหน้าที่ตรงตาม
 รูปประโยค และวัจนกรรมอ้อมจะใช้รูปประโยคของถ้อยคำที่ทำหน้าที่ไม่ตรงตามรูปประโยค

หัวข้อทั้ง 4 หัวข้อที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน
 (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และวัจนกรรม
 (speech act) ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
 ในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เนื่องจากหัวข้อทั้ง 4 หัวข้อนี้มีความสำคัญต่อ
 การตีความสารเป็นอย่างมาก รวมทั้งเป็นสิ่งที่ผู้รับสารหรือผู้อ่านจะต้องนำมาพิจารณาเสมอไม่ว่าจะ
 เป็นการอ่านงานเขียนประเภทร้อยแก้วหรืองานเขียนประเภทร้อยกรอง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนที่นักการศึกษาได้อธิบายไว้พบว่า
 นักการศึกษาต่างก็ให้ความหมายไปในทำนองเดียวกัน แต่อาจจะกล่าวถึงรายละเอียดมากขึ้น
 แตกต่างกันไป เช่น Joyce, Weil and Calhoun (2009: 24) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน
 หมายถึง การอธิบายสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้และพฤติกรรมของครูเมื่อนำรูปแบบการเรียน
 การสอนไปใช้ ส่วน Anderson (1997: 521) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง
 กระบวนการออกแบบการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้บรรลุผล ประกอบด้วยหลักการซึ่งต้อง
 ระบุแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์และข้อมูลอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้การใช้รูปแบบการเรียน
 การสอนประสบความสำเร็จ

ในส่วนของนักการศึกษาไทยก็ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ใน
 ทิศทางเดียวกัน เช่น ทิศนา แจมมณี (2554: 221) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง
 สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็น
 ระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วย
 กระบวนการ หรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่
 สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ และ

รูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เชชะคุปต์ (2555: 68) ที่ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน/รูปแบบการสอน คือ แบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี/หลักการเรียนรู้ หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะรูปแบบนั้น ๆ โดยทั่วไปแบบแผนการดำเนินการสอนดังกล่าวมักประกอบด้วยทฤษฎี/หลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือ และกระบวนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะอันจะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบนั้นกำหนด ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการจัดและดำเนินการสอนอื่น ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเช่นเดียวกันได้ ส่วน ชนาธิป พรกุล (2552: 36) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนการดำเนินการสอนที่จัดเป็นระบบ สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ มีการพิสูจน์หรือทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การจัดองค์ประกอบทางการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบแบบแผน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่จะสนับสนุนให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และจะต้องได้รับการพิสูจน์หรือทดสอบก่อนว่ามีประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปใช้จริง

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

การที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีที่จะนำมาใช้พัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. หลักการซึ่งกำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2. วัตถุประสงค์ 3. ขั้นตอนการสอน และ 4. การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง สามารถสะท้อนให้เห็นแนวคิดทฤษฎีที่นำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอน (Gunter, Estes and Schwab, 1990: 67-68) ดังที่ Anderson (1997: 521) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย หลักการโดยมีแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้การใช้รูปแบบเกิดผลสัมฤทธิ์ ส่วน Kemp, Morrison and Ross (1998: 4-5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่แตกต่างจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยได้ระบุว่า รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยกรอบอธิบายสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล

ในส่วนของนักการศึกษาไทยก็ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ เช่นเดียวกัน โดย ทิศนา แคมมณี (2554: 222) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนมี องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของ รูปแบบการสอนนั้น ๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบ ให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้ กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถที่จะสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

นักวิชาการ	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน							
	สภาพปัญหา	หลักการ	แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล	การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้
Gunter, Estes and Schwab (1990)			✓			✓		
Anderson (1997)		✓	✓	✓		✓		
Kemp, Morrison and Ross (1998)	✓			✓		✓	✓	
ทิศนา แคมมณี (2554)	✓	✓	✓		✓			✓

จากคำอธิบายขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของนักการศึกษาทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทยสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. ปรัชญา หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4. วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอน

ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนสามารถแบ่งได้หลายประเภทแล้วแต่เกณฑ์ที่นำมาใช้เป็นหลักในการแบ่ง โดยอาจจะแบ่งตามลักษณะของรูปแบบการเรียนการสอน แบ่งตามลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน หรือแบ่งตามประเภทของทักษะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น Saylor, Alexander and Lewis (1981: 271-293) แบ่งรูปแบบการเรียนการสอนเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบที่เกี่ยวกับเนื้อหา (subject matter/disciplines) เช่น การบรรยาย การอภิปราย ซักถาม การสืบสอบความรู้ เป็นต้น
2. รูปแบบที่เกี่ยวกับสมรรถภาพหรือเทคโนโลยี (competencies/technology) เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม และแบบฝึกทักษะ เป็นต้น
3. รูปแบบที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของมนุษย์หรือกระบวนการ (human traits process) เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น
4. รูปแบบที่เกี่ยวกับบทบาทในสังคมหรือกิจกรรม (social function/activities) เช่น รูปแบบการพัฒนากิจกรรมในชุมชน รูปแบบการสืบสอบเป็นกลุ่ม รูปแบบการอภิปรายซักค้าน เป็นต้น
5. รูปแบบที่เกี่ยวกับความสนใจและความต้องการหรือกิจกรรม (interest & needs/activities) เช่น รูปแบบการเรียนรู้โดยอิสระ รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (synectics) เป็นต้น

ส่วน Joyce, Weil and Calhoun (2009: 25-34) ได้แบ่งรูปแบบการเรียนการสอนออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. กลุ่มที่เน้นการประมวลผลข้อมูล (the information processing family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้เน้นการค้นหาและประมวลผลข้อมูล ให้รู้ปัญหาและหาคำตอบของปัญหา และให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดและสร้างมโนทัศน์ รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ บางรูปแบบเน้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์และทดสอบสมมติฐาน บางรูปแบบมุ่งที่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ บางรูปแบบมุ่งส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบทางวิทยาศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนกลยุทธ์การจำ เป็นต้น
2. กลุ่มที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (the social family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการใช้กระบวนการในการแก้ปัญหา เน้นการมีส่วนร่วมกับผู้อื่นโดยใช้หลักการประชาธิปไตย

ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบทางสังคมศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนแบบการสืบสอบเป็นกลุ่ม เป็นต้น

3. กลุ่มที่เน้นการพัฒนามนุษย์ (The personal family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนามนุษย์ให้มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดีงาม มีความเข้าใจตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำตนเอง และมีความสามารถในการสร้างสรรค์ ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบไม่สั่งการ รูปแบบการฝึกความตระหนักรู้ เป็นต้น

4. กลุ่มที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The behavioral systems family) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนและทักษะในการปฏิบัติ ทฤษฎีพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมหรือการปรับพฤติกรรม ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง รูปแบบการเรียนการสอนแบบรู้แจ้งและแบบโปรแกรม เป็นต้น

ทิสนา แจมมณี (2554: 224-271) แบ่งรูปแบบการเรียนการสอนเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด เช่น รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Gagné รูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก เป็นต้น

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (affective domain) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนาหรือปลูกฝัง การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนที่เพียงช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจมักไม่เพียงพอต่อการช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้ จำเป็นต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Bloom รูปแบบการเรียนการสอนโดยการชักจูง รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เป็นต้น

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้าน การปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย รูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ

Simpson รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ Harrow รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ Davies เป็นต้น

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (process skills) ทักษะกระบวนการเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา เช่น กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การใช้เหตุผล การสืบสอบ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคม เช่น กระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านกระบวนการ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดอุปนัย รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาขนาดตามแนวคิดของ Torrance เป็นต้น

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (integration) รูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ รูปแบบในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน หรือการพัฒนาเป็นองค์รวม ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง รูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น

จากแนวคิดในการจัดประเภทรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของรูปแบบการเรียนการสอนของนักการศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งโดยอาจจะแบ่งตามลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดหลังจากใช้รูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ เช่น รูปแบบการสอนที่เน้นการประมวลผลข้อมูล รูปแบบการสอนที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม รูปแบบการสอนที่เน้นการปรับพฤติกรรม เป็นต้น หรือแบ่งตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน เช่น รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย เป็นต้น

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน

นักการศึกษาได้อธิบายแนวทางการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

Joyce and Weil (1986: 12-14) อธิบายแนวทางการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนสรุปได้ว่าการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และจะต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ทิสนา แจมมณี (2545: 199-201) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนให้ชัดเจน
2. ศึกษาหลักการ/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ
3. ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง และป้องกันปัญหาซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบนั้นขาดประสิทธิภาพ
4. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาว่ามีปัจจัยใดที่สามารถช่วยให้รูปแบบบรรลุเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมาย
5. จัดกลุ่มองค์ประกอบ โดยนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป
6. จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ผู้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลต่อกัน และจัดลำดับองค์ประกอบให้ถูกต้องเหมาะสม
7. จัดผังจำลององค์ประกอบ โดยการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบเหล่านั้น
8. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น
9. ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่ใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
10. ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำผลการทดลองใช้ในการปรับปรุงรูปแบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากแนวคิดในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าในการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียน

การสอนที่พัฒนาขึ้นต้องได้รับการตรวจสอบ พิสูจน์ เพื่อยืนยันว่ามีประสิทธิภาพ และสามารถส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

การจัดการเรียนการสอนวงจรกิจติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka

Brock and Nagasaka (2005: 17-26) ได้เขียนบทความเรื่อง Teaching Pragmatics in the EFL Classroom? SURE You Can! เพื่อเสนอแนะแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนวงจรกิจติศาสตร์สำหรับผู้เรียนภาษาที่สองไว้ว่า ครูควรจะใช้ S. U. R. E. เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนภาษาที่สองมีความสามารถด้านวงจรกิจติศาสตร์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

See คือ ขั้นที่ครูให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่อยู่ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของวงจรกิจติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร และเป็นขั้นที่ครูต้องอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของวงจรกิจติศาสตร์ในสถานการณ์การสื่อสารลักษณะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนทราบ ซึ่ง Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ผู้เรียนหลายคนอาจจะไม่รู้วิธีการที่จะร้องขออย่างสุภาพ โดยอาจจะใช้คำเพียงคำเดียว เช่น “repeat” เพื่อร้องขอให้ครูทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซ้ำอีกครั้ง เพราะฉะนั้น เมื่อครูได้ยินผู้เรียนพูดเช่นนี้ ครูจึงควรฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การพูดร้องขอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของวงจรกิจติศาสตร์ ซึ่งการใช้ภาษาสุภาพนั้นต้องอาศัยทฤษฎีของ Brown and Levinson สำหรับกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักเกี่ยวกับวงจรกิจติศาสตร์นั้น Brock and Nagasaka ได้กล่าวว่า ในขั้นแรกครูต้องถามผู้เรียนเกี่ยวกับการร้องขอที่พวกเขาใช้ว่าพวกเขาพูดว่าอย่างไรในกรณีนี้ที่พูดกับเพื่อนและพูดกับครู จากนั้นครูจึงแนะนำวิธีการที่สุภาพในการร้องขอ

Indirect : I forgot my pencil. /My pencil's broken.

Direct : Lend me a pencil.

Polite : Could I borrow a pencil, please? /Would you mind lending me a pencil?

Familiar : It'd be terrific if I could borrow your pencil.

หลังจากนั้น ครูอธิบายและยกตัวอย่างการใช้ภาษาที่สุภาพ แล้วให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาที่สุภาพโดยการทำแบบฝึกหัด

1. Polite : Ask a classmate to lend you his/her ruler. Measure this paper and write the width along with the classmate's name here.
2. Familiar : Ask a classmate to lend you 10 dollars. Write his/her name here

3. Indirect : Ask a classmate to lend you his or her pencil. Write his/her name here

---

4. Polite : Ask a classmate to sign his/her name

จากนั้นครูและผู้เรียนควรอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสมเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับแบบฝึกหัดทั้ง 4 ข้อ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของวินปฏิบัติศาสตร์

Use คือ ชั้นที่ครูพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ (ทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสารนั้น ๆ โดย Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าจุดประสงค์ของการสอนภาษาคือการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีโอกาสในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร โดยครูอาจจะแบ่งกลุ่มหรือให้ผู้เรียนจับคู่กันเพื่อฝึกการใช้ภาษา หรืออาจจะใช้การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร หรือการพูดตามบทสนทนาสั้น ๆ ที่ครูกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ภาษาและพัฒนาความสามารถด้านวินปฏิบัติศาสตร์ของตนเอง Brock and Nagasaka ได้ยกตัวอย่างว่า ถ้าเราอยากรู้เกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับกระเป๋าของเพื่อนว่าเก่าหรือซื้อมาตอนที่เขาลดราคาหรือไม่ เราก็มีวิธีการพูด เพื่อให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ โดยที่ไม่ต้องถามตรง ๆ โดยครูอาจสร้างบทสนทนาสั้น ๆ ให้ผู้เรียนสังเกต หลังจากที่ครูให้ผู้เรียนสังเกตบทสนทนาแล้ว ครูให้ผู้เรียนจับคู่เพื่อฝึกพูดบทสนทนาสั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. A: I really like your handbag.

B: This old thing? It's about to fall apart.

2. A: Wow! What a great car!

B: Yeah, I love it, even if I did pay too much for it.

วิธีการอื่นที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านวินปฏิบัติศาสตร์ก็คือการแสดงบทบาทสมมติ โดยครูอาจจะแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มละ 4 คน สมาชิกคนหนึ่งได้รับบทบาทให้ยืมหนังสือ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้รับบทบาทเป็นพี่ชาย เพื่อน หรือครู จากนั้นแต่ละคนก็จะแสดงบทบาทสมมติหน้าชั้นเรียนตามสถานการณ์ที่กำหนดโดยใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผู้เรียนคนอื่น ๆ มีหน้าที่สังเกตเกี่ยวกับการใช้ภาษาและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

Review คือ ชั้นที่ครูต้องทบทวน ส่งเสริม และพูดถึงขอบข่ายเนื้อหาของวินปฏิบัติศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอนไปแล้ว ซึ่ง Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้อธิบายความรู้หรือเนื้อหาหน้าชั้นเรียน โอกาสที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้

หรือทบทวนความรู้เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์มีน้อยมาก อีกทั้งการเรียนการสอนภาษาที่สอง โอกาสที่ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาที่สองมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นครูควรที่จะหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่หนึ่ง ในการจัดการเรียนการสอน แต่ควรที่จะให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่สองในชั้นเรียน เช่น การร้องขอ การเปิดประเด็นในการพูด การปิดประเด็นในการพูด การปฏิเสธ การขอโทษ และการอธิบาย ซึ่งจะ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์อย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่น ในการเริ่มต้นบทเรียน หรือการเริ่มกิจกรรมใหม่ ครูสามารถที่จะเลือกใช้ภาษาได้อย่างหลากหลาย ดังตัวอย่างข้างล่าง ซึ่ง จะทำให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์และสถานการณ์การสื่อสารมีความเชื่อมโยงกัน อย่างไร

ตัวอย่างการเปิดประเด็นในการพูด

Indirect : It's time to get started.

Direct : Sit down now.

Polite : Would you sit down, please?

Familiar : Boys and girls, it would be helpful if you could take a seat.

ตัวอย่างการร้องขอ

Indirect : It's cold in here./I'm freezing/

Direct : Close/Shut the windows.

Polite : Could you close the windows, please?/Would you mind closing the windows?

Familiar : Be a dear and close the windows./Would you close the window for us?

Experience คือ ขั้นที่ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ประสบการณ์และสังเกตบทบาทหน้าที่ของ วัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ และสื่อโสตทัศนอื่น ๆ เป็นแหล่งที่ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งผู้เรียนสามารถวิเคราะห์การใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้สอนอาจให้ผู้เรียน สังเกตการใช้ภาษาของตัวละครในสถานการณ์ต่าง ๆ แม้ว่าสถานการณ์อาจจะไม่สมจริง แต่ก็ สามารถให้ประสบการณ์เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ ผู้สอนอาจจะช่วยให้ประสบการณ์ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์แก่ผู้เรียน โดยการเชิญเจ้าของภาษามาใน ชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ลักษณะการใช้ภาษาและกริยาท่าทางต่าง ๆ ขณะที่มีการติดต่อกับเจ้าของภาษา

จากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนวันปฏิบัติศาสตร์ของ Brock and Nagasaka ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนพูด แต่ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถที่จะนำมาดัดแปลงให้เข้ากับการสอนอ่านได้ เนื่องจากขั้นตอนแรก See เป็นการให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่ใช้ในบริบทต่าง ๆ ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการอ่านได้ โดยการให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่ใช้ในงานเขียนประเภทต่าง ๆ ขั้นตอนที่ 2 Use เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านวันปฏิบัติศาสตร์ ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการอ่านได้ โดยการให้ผู้เรียนได้อ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาจากเรื่องทีอ่านผ่านการใช้ภาษาลักษณะต่าง ๆ ตามประเภทของงานเขียน ขั้นตอนที่ 3 Review เป็นขั้นที่ครูสรุป ทบทวน ความรู้เกี่ยวกับวันปฏิบัติศาสตร์ที่ได้สอนไปแล้ว ซึ่งก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้โดยการให้ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาสาระหรือสรุปเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนโดยพิจารณาจากภาษาและบริบทต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานเขียน และขั้นตอนที่ 4 Experience คือ ขั้นที่ครูให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนเพิ่มเติม ก็สามารถนำมาใช้ในการอ่านได้โดยการให้ผู้เรียนทดลองอ่านงานเขียนด้วยตนเองอีกครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านตีความ

ความหมายของการอ่านตีความ

ในการเขียนประเภทต่าง ๆ ผู้เขียนมักจะมีเจตนาอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ เช่น ต้องการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เล่าประสบการณ์ที่ตนเองประสบ อธิบายเหตุผลเพื่อให้เข้าใจตรงกันมากขึ้น เป็นต้น บางครั้งผู้เขียนก็อาจบอกตรง ๆ ในเนื้อความ แต่บางครั้งผู้เขียนก็ไม่ได้บอกไว้ตรง ๆ ทั้งให้ผู้อ่านคิดด้วยตนเองว่าผู้เขียนต้องการจะบอกอย่างไร พฤติกรรมที่ผู้อ่านต้องคิดด้วยตนเองนี้ เรียกว่า การอ่านตีความ ดังที่ อริยา หุติณทะ และ นันทวัลย์ สุนทรภาระสถิตย์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านตีความคือการอ่านขั้นสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความหมายที่ผู้เขียนซ่อนเร้นไว้ เป็นความหมายที่ไม่ได้ปรากฏอย่างตรงไปตรงมา ผู้อ่านต้องพิจารณาความหมายของถ้อยคำทั้งความหมายโดยอรรถและความหมายโดยนัย พิจารณาภาพพจน์และความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำต่าง ๆ ค้นหาน้ำเสียงและท่าทีของผู้เขียน นอกจากนี้ในระดับที่ลึกขึ้น การตีความยังเป็นการพิจารณาภาพรวมการอธิบายขยายความจากความหมายที่ซ่อนเร้น ซึ่งอาจเป็นการประเมินค่า พิจารณาผลกระทบของข้อเขียนที่มีต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้คน ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ทั้งจากการอ่านและจากการใช้ชีวิต เช่นเดียวกับ ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2542: 45) ที่ได้กล่าวว่า การอ่านตีความ คือ การอ่านที่ต้องใช้ความขบคิดวินิจฉัยหรือค้นหาความหมายที่แท้จริงหรือสารที่แท้จริงที่ผู้เขียน

ต้องการส่งถึงผู้อ่านหรือผู้รับสาร ดังนั้นเรื่องราวที่จะต้องใช้วิธีการอ่านแบบตีความก็คือเรื่องที่มีลักษณะซ่อนหรือแฝงความหมายที่แท้จริงไว้ในสารที่ปรากฏหรืออาจจะกล่าวได้ว่าความอันปรากฏตามความหมายของคำที่เขียนไว้นั้นไม่ตรงกับความหมายที่แท้จริงนั่นเอง โดยทั่วไปเนื้อความอันเป็นสารที่แท้จริงมักซ่อนอยู่ในรูปของสัญลักษณ์ภาษาหรือบุคลาธิษฐาน หรือบางครั้งอาจซ่อนอยู่ในสำนวนโวหารและกลวิธีแต่งที่แบบขลอื่น ๆ สอดคล้องกับ พรวิภา ไชยสมคุณ (2548: 102) ที่กล่าวว่า การอ่านตีความ หมายถึง การให้ความหมายหรืออธิบายความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อมายังผู้อ่านซึ่งลึกซึ้งกว่าความหมายตามตัวอักษรในงานเขียน หากผู้เขียนต้องการแสดงชั้นเชิงทางการเขียนหรือต้องการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องสำคัญ บางครั้งผู้เขียนมักจะไม่ได้แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา แต่ผู้อ่านจะต้องค้นหาความหมายของสารที่ซ่อนเร้นเคลือบแฝงอยู่ โดยผู้อ่านจะต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาช่วยในการตีความ ดังที่ สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534: 39) ได้กล่าวว่า การอ่านตีความ หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านสามารถอธิบายสิ่งที่อ่านออกมาอย่างได้สารหรือสาระครบถ้วน โดยอาศัยความรู้ ความเชื่อ ความเข้าใจ ความสนใจ และประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

ส่วน โกชัย สาริกบุตร (2521: 20) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านตีความเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาแทงทะลุสิ่งที่ได้อ่านได้ทั้งหมด คือ สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์และท่าทีของผู้เขียน การเข้าใจความหมายของข้อเขียนอย่างเดียวยังไม่เป็นการเพียงพอ แต่จะต้องอ่านให้รู้แจ่มแจ้งในทุก ๆ ความคิดที่ผู้เขียนแสดงออกมา นั่นคือ หลังจากอ่านแล้ว ผู้อ่านควรทำได้ทั้งการวิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน การสรุปความคิด จับความสำคัญ และการอธิบายขยายความ สอดคล้องกับ อนงค์ บุญเลิศ (2538: 63-64) ที่กล่าวว่า การอ่านตีความ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญามองทะลุบทอ่านโดยต้องสามารถจับเจตนาของผู้เขียนหรือท่าทีของผู้เขียนได้ สรุปใจความได้ สรุปประเด็นสำคัญและสรุปความคิดได้ อธิบายขยายความได้และวิเคราะห์วิจารณ์ได้

สิ่งที่ควรพิจารณาในการตีความเพื่อให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงของผู้เขียนนั้น วัลภา ศศิวิมล (2541: 5) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้อ่านจะต้องพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเรื่อง ซึ่งได้แก่ แก่นเรื่อง หรือแนวคิด (theme) น้ำเสียงของผู้เขียน (tone) ตลอดจนจุดประสงค์อื่น ๆ ของผู้เขียนที่แอบแฝงอยู่ในงานเขียนนั้น ๆ เพื่อจะได้เข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียน แต่อย่างไรก็ตาม การอ่านตีความไม่ใช่จะตีความตามความคิดของตนเองโดยไม่สนใจเนื้อหาหรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน แต่การอ่านตีความต้องอาศัยบริบทของเนื้อหาที่อ่านนั้นเป็นแนวทางในการตีความด้วย ดังที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537: 28) และ เอกิง พันธุ์เอกิงอมร (2542: 2) ได้ระบุไว้ว่า การอ่านตีความเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้ประสบการณ์และความเข้าใจที่มีอยู่เพื่อพิจารณาตัดสินว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างไรและมีน้ำเสียงอย่างไร เนื่องจากผู้เขียนมิได้บอกไว้ตรง ๆ เป็น

หน้าที่ของผู้อ่านจะต้องตีความเอาเองและสรุปความซึ่งเป็นความคิดใหม่ของผู้อ่านที่ได้จากข้อความที่อ่านเป็นแนวทางในการสรุป

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การอ่านตีความ คือ การอ่านที่ต้องใช้สติปัญญา ประสพการณ์ และความเข้าใจที่มีอยู่เพื่อพิจารณาเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนว่าต้องการสื่อความหมายว่าอะไร โดยอาจจะพิจารณาจากแก่นเรื่องหรือแนวคิด (theme) น้ำเสียงของผู้เขียน (tone) ตลอดจนจุดประสงค์อื่น ๆ ของผู้เขียนที่แอบแฝงอยู่ในงานเขียนนั้น ๆ โดยใช้ข้อความที่อ่านเป็นแนวทางในการสรุป

ความสามารถในการอ่านตีความ

การอ่านตีความเป็นการพิจารณาถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้ส่งสาร ซึ่งก่อนที่จะตีความได้นั้น จะต้องอาศัยการอ่านประเภทอื่น ๆ ก่อน เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านแปลความ การอ่านขยายความ จึงจะสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้ส่งสารได้อย่างถูกต้องนอกจากนี้ยังต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ภูมิหลัง ประสพการณ์ที่ผู้เขียนและผู้อ่านมีส่วนร่วม อายุ เพศ ฯลฯ จึงจะสามารถตีความได้อย่างถูกต้องและใกล้เคียงกับเจตนาของผู้ส่งสาร

การที่จะวัดว่าบุคคลใดมีความสามารถในการอ่านตีความมากน้อยเพียงใดนั้นจะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้ผู้อ่านสามารถตีความได้ เช่น มีความสามารถในการอ่านจับใจความ การอ่านแปลความ การสรุปความ ฯลฯ ดังที่ มาลินี ชำนาญศิลป์ (2540: 85-87) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านตีความไว้ว่า ผู้อ่านต้องการทราบว่า ข้อความหรือเรื่องที่อ่านนั้น ๆ มีความหมายที่แท้จริงว่าอย่างไร สามารถอธิบายถึงเจตนาและความคิดของผู้แต่งได้ ตลอดจนสามารถสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้ สอดคล้องกับ William (1986: 3) ที่กล่าวถึงความสามารถในการอ่านตีความว่า ผู้อ่านจะต้องสามารถบอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้ นอกจากนี้จะต้องเข้าใจวิธีการเรียบเรียงเนื้อหา เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคต่าง ๆ และสามารถติดตามความคิดของผู้เขียนได้

ส่วน เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2542: 38) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านตีความว่า ผู้อ่านจะต้องสามารถเข้าถึงความมุ่งหมายที่แท้จริงของผู้เขียน โดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในการแปลความ จับใจความสำคัญ และการสรุปความ ตลอดจนสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของข้อความได้ด้วย เช่นเดียวกับที่ สนิท ตั้งทวี (2536: 123) ได้กล่าวว่า ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาแทบทุกสิ่งทุกอย่างที่อ่านได้ทั้งหมด คือ สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์และท่าทีของผู้เขียน สามารถที่จะสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า การวัดความสามารถในการอ่านตีความนั้นจะต้องพิจารณาว่าผู้อ่านสามารถเข้าใจจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังจะต้องมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ แปลความ สรุปความ และขยายความได้ด้วย จึงจะถือว่ามีความสามารถในการอ่านตีความ

สำหรับความคิดเห็นของนักวิชาการชาวต่างประเทศนั้นได้ระบุพฤติกรรมที่จะแสดงถึงความสามารถในการอ่านตีความไว้อย่างชัดเจน เป็นข้อ ๆ ดังเช่น Ruddell (1974, อ้างถึงใน ภาณี อุต โสภณ, 2523: 26) ได้กล่าวไว้ว่า ในการอ่านตีความผู้อ่านควรมีความสามารถในด้านต่อไปนี้

1. การสังเกต เปรียบเทียบ และบอกข้อเท็จจริงที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง
2. การเรียงลำดับเหตุการณ์
3. การรู้จักเหตุผล
4. การจับใจความสำคัญ
5. การคาดการณืล่วงหน้า
6. การแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความจริง หรือความเพ้อฝัน
7. การรู้จักลักษณะนิสัยของตัวละคร
8. การรู้จักจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

ส่วน Dallmann and Others (1978: 198) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านตีความว่า จะต้องประกอบด้วยทักษะดังนี้

1. การสรุปและรวบรวมเรื่องที่อ่าน
2. การรู้ความหมายโดยทั่วไปของเรื่อง
3. การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า
4. การเข้าใจสำนวนภาษา
5. การเปรียบเทียบ
6. การชี้อุปนิสัยของบุคคลในเรื่อง

สำหรับ Dechat (1982: 314) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านตีความไว้ว่า ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถดังนี้

1. สามารถอนุมาน สรุปความ รู้ความหมายทั่วไปของเรื่อง
2. เข้าใจความหมายของสำนวนโวหารของผู้แต่ง
3. เก็บรายละเอียดที่เป็นนัยสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
4. คาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาภายหลังได้

นอกจากนี้ Miller (1990: 5) ยังได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านตีความไว้ว่า ผู้อ่านควร จะมีความสามารถในด้านต่อไปนี้

1. ตอบคำถามทั่ว ๆ ไปจากเรื่องที่อ่าน
2. อนุมานและสรุปความ
3. ค้นหาความหมายโดยนัย
4. คาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นภายหลัง
5. ชี้อารมณ์และวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง
6. สรุปย่อเรื่อง
7. เข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล
8. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง
9. จับใจความสำคัญ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสังเคราะห์ความสามารถในการอ่านตีความได้ดังตารางที่

4

ตารางที่ 4 การสังเคราะห์ความสามารถในการอ่านตีความ

นักวิชาการ	ความสามารถในการอ่านตีความ								
	แปลความหมาย	จับใจความสำคัญ	สรุปความ/ขยายเนื้อเรื่องให้เข้าใจความกะทัดรัด	อธิบายขยายความ	เข้าใจอารมณ์และวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง	อธิบายเจตนาและความคิดของผู้เขียน	เข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือข้อความ	คาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้า
เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2542)	✓	✓	✓					✓	
สนิท ตั้งทวี (2536)		✓	✓	✓	✓				
มาลินี ชำนาญศิลป์ (2540)		✓		✓		✓			
William (1986)					✓	✓		✓	
Ruddell (1974)		✓			✓				✓
Dallmann and Others (1978)			✓					✓	✓
Dechat (1982)			✓						✓
Miller (1990)		✓	✓		✓		✓	✓	✓

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างนักวิชาการชาวไทยกับนักวิชาการชาวต่างประเทศก็คือ การคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้า โดยนักวิชาการชาวไทยไม่ได้ระบุว่า เป็นความสามารถในการอ่านตีความ แต่นักวิชาการชาวต่างประเทศเห็นว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสามารถในการอ่านตีความ ส่วนองค์ประกอบอื่นมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านตีความ ได้แก่ ความสามารถในการที่จะเข้าใจถึงเจตนา จุดประสงค์ และความคิดที่แท้จริงของผู้เขียนซึ่งซ่อนไว้ในงานเขียน

ข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ

การตีความนั้น อาจจะแตกต่างกันได้ตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล แต่เพื่อให้การตีความนั้นมีเหตุผล ถูกต้องที่สุด ก่อนการอ่านผู้อ่านจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (โกชัย สาริกบุตร, 2521: 57-58)

1. ความคิดนี้ของแต่ละบุคคล อาจจะมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้ คือ
  - 1.1 เป็นความคิดของคนคนเดียว คนอื่นไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
  - 1.2 เป็นความคิดของของส่วนใหญ่ในยุคนั้น
  - 1.3 ทันทสมัยในยุคนั้นแต่จะล้าสมัยในยุคต่อมา
  - 1.4 เหลวไหลไร้สาระในยุคนั้น แต่กลับน่าเชื่อถือศรัทธาในยุคต่อมา
  - 1.5 เป็นความคิดฝันหรือจินตนาการในยุคนั้น แต่เป็นความจริงในยุคต่อมา
  - 1.6 เป็นความจริงในยุคนั้น แต่เป็นสิ่งที่เกินจริงหรือไม่ในยุคต่อมา
  - 1.7 เป็นความคิดที่ทันสมัย และเป็นจริงตลอดมา
  - 1.8 เป็นความเท็จตลอดมา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเกิดแนวความคิดนั้นมีหลากหลาย ผู้อ่านจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และประการสำคัญจะต้องคำนึงถึงสมัยที่วรรณกรรมเล่มนั้น ๆ เกิดด้วย เพราะแนวความคิด ค่านิยมของผู้แต่งแต่ละยุคสมัยนั้นย่อมแตกต่างกันออกไป เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และสังคม ผู้อ่านจึงต้องนำประกอบในการตีความด้วย

2. วรรณกรรมของชนชาติใดสมัยใดก็ตาม ย่อมสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและบรรยากาศของชนชาตินั้นไว้ด้วย ขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละชาติย่อมมีผลกระทบต่อ การแสดงความคิดเห็นของผู้แต่งด้วย

3. วรรณกรรมต่าง ๆ ไม่ใช่หนังสือสอนศีลธรรมเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้แต่ง ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องอ่านและตีความให้เข้ากับรูปแบบ และเจตนาของผู้แต่งด้วยเพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจับเจตนาของผู้แต่งให้ได้ เพราะผู้แต่งอาจจะมีเจตนาเพียงบอกเล่าบางที่อาจจะสั่งสอน บางที่แฝงแนวคิดต่าง ๆ ไว้

4. การอ่านข้อเขียนใด ๆ เกี่ยวข้องกับสติปัญญาของผู้อ่านด้วย ผู้อ่านที่มีความรู้มีสติปัญญา มีประสบการณ์มาก อ่านแล้วก็เกิดแง่คิดได้มาก ผู้ที่ประสบการณ์น้อย ความรู้น้อยอ่านแล้วเกิดแง่คิดได้น้อย เพราะฉะนั้นในการอ่านข้อเขียนเรื่องเดียวกัน ผู้อ่านอาจจะเกิดความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป แต่อาจจะแก้ไขด้วยการอ่านหลาย ๆ ครั้งใช้เหตุผล และมีทัศนะที่กว้าง

นอกจากนี้ โกชัย สาริกบุตร (2521: 34-35) ยังได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรพิจารณาในการอ่านตีความ โดยผู้อ่านจะต้องพิจารณาข้อความที่อ่านในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. คำและประโยคมีความหมายชัดเจนถูกต้องหรือไม่
2. มีความกำกวมหรือไม่
3. ขัดแย้งตัวเองหรือไม่
4. มีการสรุปหรือไม่
5. คำพูดรัดกุม หรือกว้างขวาง
6. อ้างอิง หรือประยุกต์มาจากหลักการใด
7. เป็นจริง เชื่อถือได้หรือไม่
8. มีความยุติธรรม หรือ มีอคติ
9. มีการพิสูจน์มาแล้วหรือยัง
10. มีข้อตกลง หรือ มีขอบเขตแค่ไหน
11. มีการให้คำจำกัดความ ถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่
12. มีเหตุผล หรือหลักฐานอะไรมาประกอบ และได้รับการยอมรับแล้วหรือไม่

จะเห็นว่า การปฏิบัติตามเกณฑ์ข้างต้นนั้น ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างรอบคอบวิเคราะห์ และใช้
 วิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เป็นการอ่านอย่างวิเคราะห์ก่อน

ส่วน สุนีย์ สันธูเดชะ (2523: 143-144) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการอ่านตีความไว้ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านตีความ โดยจับจุดสำคัญ ประเด็นความคิดของผู้เขียนได้
2. พิจารณาหาเหตุผลอย่างรอบคอบ นำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเองพิจารณา
 ข้อความนั้นควรจะเกี่ยวกับเรื่องใด
3. ทำความเข้าใจกับถ้อยคำบางคำที่เห็นว่า คำนั้นมีมีความสำคัญของใจความนั้นจะละเว้นคำ
 นั้นไม่ได้ และดูบริบทของคำนั้นด้วย จะเข้าใจความหมายของคำยิ่งขึ้น
4. ต้องระวังว่า การตีความไม่ใช่ การวิจารณ์ ฉะนั้นจึงไม่ใช่ข้อคิดเห็นว่าดีหรือไม่ดี ชอบ
 หรือไม่ชอบ คงพิจารณาว่าข้อความนั้นบอกประเด็นสำคัญอะไร
5. การเรียบเรียงถ้อยคำในการตีความ ต้องให้ผู้อื่นเข้าใจอย่างกระจ่างชัด
6. ต้องคำนึงว่าการตีความต่างจากถอดความคำประพันธ์ การถอดคำประพันธ์ หมายถึง
 จะต้องเรียบเรียงจากถ้อยคำของบทประพันธ์เดิมมาเป็นร้อยแก้ว โดยครบทั้งคำ ครบทั้งความและ
 ครบทั้งสรพนาม แต่การตีความนั้น จะจับเอาแต่ใจความสำคัญ หรือความคิดของผู้เขียนที่บ่งบอก
 ไว้ในข้อความ หรือสารนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจจะสรุปได้ว่า การอ่านตีความเพื่อพิจารณาเจตนาหรือจุดประสงค์ที่
 แท้จริงของผู้เขียนนั้น ผู้อ่านจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการอ่านตีความ ไม่ว่าจะเป็น
 การพิจารณาเรื่องของการใช้ถ้อยคำสำนวนหรือการพิจารณาจากบริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง

เช่น ภูมิหลังของผู้แต่ง ภูมิหลังทางสังคม ตลอดจนอายุ เพศ วัย ประสบการณ์ของผู้อ่าน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้การตีความของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ยิ่งผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากเพียงใด การตีความก็จะใกล้เคียงกับตรงกับจุดประสงค์หรือเจตนาของผู้แต่งมากขึ้นเท่านั้น

ลักษณะของข้อเขียนที่ต้องใช้การอ่านแบบตีความ

ศศิธร รัชฎ์ถณานันท์ (2542: 175-182) ได้กล่าวไว้ว่า การแปลความเป็นการอ่านที่เหมาะสมกับข้อเขียนแบบบรรยายหรือเล่าเรื่องตามความเป็นจริงหรืออธิบายข้อเท็จจริง เช่น งานเขียนประเภทตำรา เพราะข้อเขียนลักษณะนี้ผู้เขียนไม่มีเจตนาจะซ่อนเร้นสิ่งใดไว้ แต่การอ่านแบบตีความเป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญา หรือความสามารถทางสมองมองทะลุสารเพื่อค้นคว้าหาสิ่งที่ผู้เขียนซ่อนเอาไว้ ดังนั้นข้อเขียนที่จะต้องใช้การอ่านแบบนี้จึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นข้อเขียนที่ใช้คำที่มีความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝง ซึ่งหมายถึงความหมายในเชิงเปรียบเทียบหรือความหมายที่ชักนำความคิดให้เกี่ยวโยงไปคิดถึงสิ่งอื่น เช่น

ทุกคนพร้อมที่จะยอมตาย เพราะเขาเป็นมือขวาของผู้ว่าราชการจังหวัด

อาจตีความได้ว่า เพราะเขาเป็นคนใกล้ชิดของผู้ว่าราชการจังหวัด เขาจึงมีอิทธิพลที่ทำให้ทุกคนพร้อมที่จะทำตามที่เขาสั่ง

ความเป็นผู้เปล่าประโยชน์เป็นของแพงที่สุด แต่เป็นของหาง่าย

ข้อเขียนนี้มีด้วยกัน 2 ประโยค คือ ความเป็นผู้เปล่าประโยชน์เป็นของหาง่าย กับ ความเป็นผู้เปล่าประโยชน์เป็นของแพงที่สุด ประโยคแรกเป็นข้อเขียนที่เป็นการบอกเล่าตามความเป็นจริง จึงไม่จำเป็นต้องตีความ ส่วนประโยคที่ 2 จำเป็นต้องตีความจึงจะทราบความหมายที่แท้จริงของผู้เขียน ซึ่งอาจตีความได้ว่า การทำตัวเป็นคนไม่มีประโยชน์นั้น นับว่าเป็นการสูญเสียสิ่งต่าง ๆ ไปอย่างมากมาย เช่น เสียเวลา เสียค่าใช้จ่าย อาทิ ค่าเสื้อผ้า ค่าอาหาร ฯลฯ สิ่งที่สูญเสียไปนั้น ถ้านำเอามารวมกันเข้าก็จะพบได้ว่าเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งถ้าคิดเป็นเงินก็นับว่าแพงมาก

2. เป็นข้อเขียนที่มีการเปรียบเทียบ หรือใช้โวหารเชิงเปรียบเทียบ เช่น

เธอคือแก้วในดวงใจฉัน

อาจตีความได้ว่า ผู้เขียนรักและทะนุถนอมเธอผู้นั้นมาก เพราะโดยปกติแก้วเป็นวัตถุที่เปราะบางซึ่งแตกหรือเสียหายได้ง่าย จึงจำเป็นต้องใช้อย่างเบามือ ฉะนั้นการที่ผู้เขียนนำมาเป็นคำเปรียบเทียบจึงทำให้ตีความได้ว่า เป็นความรักแบบทะนุถนอม ไม่ใช่รักแบบเทิดทูน หรือไม่ใช่รักแบบลืมหูลืมตา

มาแต่ไหนจะหาดวง	วิเชียรช่วงเท่าคีรี
หาดวงพระสุริย์ศรี	ก็จะได้คู่จูงใจ
จะหาโฉมให้เหมือนนุช	จนสุดฟ้าสุราลัย
ตายแล้วและเกิดใหม่	ไม่ได้เหมือนเจ้านฤมล

(รัชกาลที่ 2: พระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ ตอนบทพากย์กัณฑ์นางลอย)

ข้อเขียนนี้ตัดตอนมาจากพระราชนิพนธ์บทพากย์กัณฑ์นางลอย เป็นตอนที่พระราม คร่ำครวญกับศพนางสีดา จากการที่ผู้ประพันธ์ได้เปรียบเทียบไว้ว่า หากจะให้พระรามไปหา ดวงแก้วที่มีขนาดใหญ่โตเท่าภูเขา หรือจะให้ขึ้นไปเอาดวงอาทิตย์ก็สามารถทำได้ แต่จะให้ ไปหา คนที่เหมือนกับนางสีดาคงไม่สามารถหาได้ แม้จะตายแล้วและเกิดใหม่ที่ชาติ ๆ ก็ไม่สามารถที่จะ หาได้ ฉะนั้นจากการเปรียบเทียบดังกล่าวจึงทำให้ตีความได้ว่า พระรามรัก อาลัย และเสียชายนาง สีดาอย่างยิ่งและไม่อาจจะหาหญิงสาวคนใดมาทดแทนนางได้เลย

3. เป็นข้อเขียนที่ใช้สัญลักษณ์ หมายถึงข้อเขียนที่ผู้เขียนกล่าวถึงสิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง เช่น

โลกมีแก้วและทรายประกอปกกัน

อาจตีความได้ว่า ในสังคมมนุษย์นั้นย่อมมีทั้งคนดีและคนเลว (แก้วเป็นสัญลักษณ์แทน คนดี ทรายเป็นสัญลักษณ์แทนคนเลว)

กาลครั้งหนึ่ง มีนกอินทรีฝูงหนึ่งบินมากลางอากาศ ขณะเดียวกันก็มีฝูงนกกระเจีบนกกระจอกอีกฝูงบินตามมาติด ๆ พร้อมกับส่งเสียง ซึ่งเป็นธรรมชาติของมัน ทำให้นกอินทรีตัว หนึ่งในฝูงทนไม่ได้ จึงเอาปีกทั้งสองข้างมาปิดหู เป็นเหตุให้นกอินทรีตัวนั้นตกลงมาถึงแก่ ความตาย

อาจตีความได้ว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของสังคมนั้น หากไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของบุคคลชั้นผู้น้อยบ้าง อาจทำให้การบริหารงานของตนล้มเหลวหรือประสบกับ ความวิบัติได้ (นกอินทรี เป็นสัญลักษณ์แทนผู้บริหารระดับสูง ส่วนนกกระเจีบนกกระจอกเป็น สัญลักษณ์แทนผู้น้อย หรือผู้ได้บังคับบัญชาระดับล่าง)

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจจะสรุปได้ว่า ข้อเขียนที่ผู้อ่านจะต้องใช้การอ่านแบบตีความ จะต้องเป็นข้อเขียนที่มีการใช้คำที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร อาจจะเป็นการใช้คำที่มีความหมายโดยนัย ความหมายแฝง หรือความหมายนัยประหวัด หรืออาจเป็นข้อเขียนที่มีการใช้ โวหารเชิงเปรียบเทียบ หรือใช้โวหารสัญลักษณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านตีความ

การอ่านตีความเป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญา ความคิด วิจารณญาณ ในการทำความเข้าใจ สิ่งที่อ่านให้ถ่องแท้เพื่อจะได้สามารถเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียน ซึ่งการที่จะเข้าใจเนื้อหาที่อ่านมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังที่ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523, อ้างถึงใน กาญจนา วิชญาปกรณ, 2534: 175-176) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านตีความไว้ดังนี้

1. รูปแบบของวรรณกรรม วรรณกรรมแต่ละชนิดมีรูปแบบแตกต่างกัน จึงมีข้อจำกัดและลักษณะเฉพาะไปตามวิธีการ และแนวโน้มในการแต่ง การเข้าใจรูปแบบของวรรณกรรมนับเป็นกรอบจำกัดอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การพิเคราะห์มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนขึ้น

2. ภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ สภาพสังคมสมัยที่แต่งหรือปรากฏวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ ขึ้นมาเป็นครั้งแรก และสภาพภูมิหลังที่วรรณกรรมเรื่องนั้นนำมาบรรยายผูกเป็นเรื่อง เป็นฉาก เป็นเหตุการณ์ขึ้นมา คำว่าภูมิหลังทางสังคมนี้ หมายรวมถึงสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ศาสนา ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ การเมือง การปกครองด้วยการทราบภูมิหลังทางสังคมจะเป็นประโยชน์ในแง่นำมาศึกษาทำความเข้าใจสภาพสังคมที่ปรากฏในเรื่อง ตลอดจนพฤติกรรม ความคิดของตัวละครได้ง่ายขึ้น และการพิเคราะห์จะมีน้ำหนักแห่งเหตุผล และความจริงอย่างแจ่มชัด

3. ภูมิหลังเกี่ยวกับผู้แต่ง ภูมิหลังของประวัติผู้แต่งช่วยให้การตีความพิเคราะห์แคบและลึกขึ้น เพราะถ้าผู้อ่านทราบชีวประวัติของผู้แต่ง จะช่วยให้ทราบทั้งทัศนคติ บุคลิก ความคิดของผู้แต่ง รวมทั้งสภาพสังคมในสมัยนั้น มาเป็นข้อมูลประกอบการพิเคราะห์ที่ปรากฏในชิ้นงานนั้น ๆ ยิ่งขึ้น สามารถแยกแยะได้ว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นทัศนะของผู้เขียน ผู้เขียนต้องการสื่อออกมาด้วยจุดประสงค์ใด

ส่วน อนุช บัญเลิศ (2538: 66-68) และ มาลินี ชาญศิลป์ (2540: 110-111) ได้กล่าวไว้ว่าการตีความอาจจะแตกต่างกันไป เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. ความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้หมายถึงสติปัญญาของบุคคลที่อ่านด้วย คนที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม อาจจะเข้าใจง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งการพิจารณาเหตุผล ว่าสิ่งใดควรจะเป็นอย่างไร เช่น ถ้าอ่านข้อความว่า “โธษฐานางคังไบไม้อ่อน” แล้วพิจารณาว่าผู้หญิงคนนี้ปากสวยหรือไม่ ปากสีอะไร ผู้อ่านอาจจะตอบตามประสบการณ์ของตน บางคน อาจจะตอบว่า สีเขียว สีเหลือง สีชมพู แต่เมื่อพิจารณาตามเหตุผลแล้ว น่าจะเป็นสีชมพู เป็นต้น

2. วัย ทั้งนี้เพราะความรู้สึกรู้จักคิด ความซาบซึ้ง ความสนใจ ตลอดจนความรู้ ย่อมแตกต่างกันไปตามวัยต่าง ๆ กัน ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องเดียวกัน จะเห็นได้จากการเลือกประเภทและรสของหนังสือแตกต่างกันไปตามความยากง่าย ในเยาว์วัยถ้าเคยอ่านหนังสือเรื่องใดก็ตาม อาจจะมี

ความรู้สึกนึกคิดอย่างหนึ่ง เมื่อเติบโตขึ้น กลับมาอ่านอีกในเรื่องเดียวกัน จะเห็นว่าความคิด ความซาบซึ้ง แตกต่างไป

3. ประสบการณ์ บุคคลแต่ละคนย่อมมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันจึงทำให้ผลจากการอ่าน แตกต่างกันไป คนที่ไม่เคยประสบกับเหตุการณ์ใดก็จะเข้าใจและซาบซึ้งน้อยกว่าคนที่ มีประสบการณ์เรื่องนั้นมาแล้ว หรือหากได้ประสบกับเหตุการณ์ใดเมื่อได้อ่านเรื่องที่ตรงกับ ประสบการณ์ของตน ก็จะสามารถตีความข้อความนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ผู้ที่เคยตกอยู่ในความรัก ย่อมเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับความรักได้ดีกว่าผู้ที่ไม่เคยมีความรัก เป็นต้น

4. ความเข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน ผู้ที่เข้าใจในถ้อยคำ สำนวน จะตีความ ได้ลึกซึ้งและถูกต้องมากกว่าผู้ที่ไม่รู้ความหมายของคำ สำนวน นอกจากนี้ การเข้าใจในถ้อยคำ สำนวน ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้อ่านด้วย เช่น ถ้าอ่านข้อความ ในหนังสือระเด่นลันได กล่าวถึงบทชมโคมนางประแดะไว้ว่า “สองแแก้วกัลยาดังลูกขอม” ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจ คำ ลูกขอม หมายถึงอะไร ซึ่งคงจะไม่ได้หมายความว่าหมายถึงการยกขอม น่าจะหมายถึง พิษชนิดหนึ่ง และเมื่อ ตีความถ้อยคำได้ จึงจะตีความเนื้อหาว่าแก่นางประแดะมีลักษณะเป็นอย่างไร หรือสำนวนที่ว่า “พิศแต่หัวตลอดเท้าขาวแต่ตา” ถ้อยคำ สำนวน ไม่ยาก แต่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดว่าลักษณะของ บุคคลผู้นี้ เป็นอย่างไร และจะตีความน้ำเสียงต่อไปได้ว่า ผู้เขียนมีน้ำเสียงประชดประชัน เป็นต้น

5. ความเข้าใจในการที่จะหาเรื่องอื่น ๆ มาเปรียบเทียบ หรือรู้จักลากข้อความที่ใกล้เคียงกัน เกี่ยวข้องกัน ไม่ว่าไปตามตัวอักษร มาเปรียบเทียบหรือมาเป็นแนวทางให้คิด หรือเป็นแนวทางใน การตีความ ไม่ว่าจะเป็นการตีความตามตัวอักษร ตีความตามเนื้อหา หรือตีความตามน้ำเสียงก็ตาม เช่น ในกรณีที่ตีความ สำนวน สุภายิต คำพังเพย ถ้าตีความตามตัวอักษร จะไม่ได้ความ เป็นต้นว่า “น้ำขึ้นให้รีบตัก” ถ้าตีความตามตัวอักษร คือ ให้ไปตักน้ำตอนน้ำขึ้น แต่ถ้าตีความตามเนื้อหา และ ผู้ตีความมีประสบการณ์เรื่องน้ำขึ้น ก็จะตีความได้ว่า “เมื่อมีโอกาสรีบทำ”

6. ความสามารถในการใช้ถ้อยคำบรรยายข้อความของการตีความ บางคนอ่านเข้าใจเรื่องดี ทั้งหมด แต่ไม่สามารถบรรยายให้ติดังที่ตนรู้และเข้าใจได้ บางคนตีสำนวนว่า “มือไม่พายอย่าเอา เท้าราน้ำ” บางคนจะตีความว่า “ไม่ทำแล้วอย่าขวางผู้อื่น” แต่บางคนจะตีความว่า “ไม่ทำแล้วอย่า ถ่วงผู้อื่น” ความหมายของคำว่า “ขวาง” กับ “ถ่วง” นั้นต่างกัน ต้องพินิจพิจารณาให้ดีว่า ควรจะใช้ คำใด จึงจะถูกต้อง เหมาะสมกว่ากัน

นอกจากนี้ ชมัยพร แสงกระจ่าง (2545: 887-888) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้อ่านจะ สามารถตีความงานเขียนได้ จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน ได้แก่

1. ขนบวรรณคดี คือ การนิยมปฏิบัติตาม ๆ กันมาในเรื่องของการเสนอสาร ซึ่งแต่ละสังคม ย่อมมีขนบประเพณีในการสื่อสารแตกต่างกันไปแล้วแต่ขนบประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม

นั้น ๆ การสร้างงานโดยมีขอบประเพณีนี้เป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นโดยจงใจหรือไม่ก็ได้ แต่เมื่อได้เกิดขึ้นแล้ว คนรุ่นหลังย่อมจะยึดถือมากบ้างน้อยบ้าง โดยจงใจบ้าง ยกตัวอย่างเช่น ในวรรณคดี ตะวันตก นักประพันธ์หรือกวีเคียดอ้างเทพเจ้าในตำนานกรีกและบุคคลในคัมภีร์ไบเบิล กวีอื่น ๆ ย่อมทำตามกันต่อ ๆ มา ทั้งนี้เพราะผู้อ่านและผู้เขียนทำความเข้าใจกัน โดยอาศัยสิ่งเหล่านี้ และในบทละครไทยก็มีการตั้งต้นคำกลอนด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” หรือ “บัดนั้น” ตามฐานะของผู้ที่จะเอ่ยชื่อถึงต่อไป หรือใช้การเปรียบเทียบหน้าของหญิงสาวกับดวงจันทร์ เป็นต้น

2. พื้นหลังของเหตุการณ์ นอกจากต้องทำความเข้าใจเรื่องขนบวรรณคดีแล้ว ผู้อ่านควรจะทำทำความเข้าใจเรื่องของพื้นหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งด้วย คำว่าพื้นหลังของเหตุการณ์ในที่นี้ก็คือ การพิจารณาความเป็นไปของยุคสมัยที่หนังสือเรื่องนั้นได้แต่งขึ้น พื้นหลังของเหตุการณ์นับเป็นประเด็นสำคัญไม่น้อยที่จะช่วยให้ผู้อ่านไม่ไขว่เขวในการตีความ ยกตัวอย่างเช่น ในยุคสมัยหนึ่งผู้หญิงนิยมกินหมากและมีฟันดำ ความสวยของผู้หญิงอยู่ที่ฟันดำนั้น แต่ในยุคสมัยต่อมาฟันดำกลับกลายเป็นของน่ารังเกียจเพราะดูสกปรก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของรายละเอียดที่จะมองข้ามเรื่องยุคสมัยไปไม่ได้เลย

3. ความรู้ด้านอื่น ๆ นอกจากขนบวรรณคดีและพื้นหลังของเหตุการณ์แล้ว ผู้อ่านควรมีความรู้อื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ความรู้ในด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ เพื่อว่าในกรณีที่มีเรื่องราวที่เกี่ยวกับศาสตร์ดังกล่าว ผู้อ่านจะได้นำศาสตร์ที่เรียนรู้ขึ้นมาช่วยในการพิจารณา แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้อ่านจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของความรู้ดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา เพียงแค่เมื่อสังเกตได้ว่าในกรณีที่มีเรื่องราวมีศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้อ่านก็อาจจะใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมได้ ไม่ว่าจะเป็นจากห้องสมุดหรือจากผู้ที่มีประสบการณ์ เพื่อให้การตีความเป็นไปอย่างถูกต้อง

4. ประสบการณ์ร่วมในชีวิต พื้นฐานสำคัญประการหนึ่งที่ผู้อ่านกับผู้เขียนมีส่วนร่วมกันและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการตีความก็คือ ประสบการณ์ร่วมของความเป็นชีวิต เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิต ตลอดจนจนภาวะการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ คือพื้นฐานของประสบการณ์ชีวิตที่สำคัญยิ่ง คนที่มีวัยสูงและมีประสบการณ์ในชีวิตด้วยกันย่อมสื่อความหมายในชีวิตด้วยกันได้ แต่หากผู้อ่านมีอายุน้อยจะต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งกับประสบการณ์ชีวิตที่เขาไม่เคยประสบและจะต้องค้นคว้าหาประสบการณ์ดังกล่าวเพิ่มเติม โดยอาจจะค้นคว้าจากผู้รู้หรือจากแหล่งความรู้เพื่อให้การตีความเป็นไปอย่างเหมาะสม ขอนำสังเกตสำหรับเรื่องประสบการณ์ร่วมก็คือ ผู้อ่านต้องระมัดระวังการตีความประสบการณ์ที่เกิดจากความประทับใจร่วมกันสูงมาก เพราะหากเป็นกรณีที่ผู้เขียนเขียนด้วยอคติ ผู้อ่านก็จะเกิดอคติตามไปด้วย ยกตัวอย่างเช่น ผู้เขียนเกลียดผู้หญิงและผู้อ่านก็เกลียดผู้หญิงด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสังเคราะห์แนวคิดของผู้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านตีความได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านตีความ

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ	อนงค์ บุญเลิศ และ มาลินี ชาญศิลป์	ชัมย์พร แสงกระจ่าง	ผู้วิจัยสังเคราะห์
1. รูปแบบของ วรรณกรรม 2. ภูมิหลังทางสังคม 3. ภูมิหลังเกี่ยวกับผู้แต่ง	1. ความสามารถของแต่ละบุคคล 2. วัย 3. ประสบการณ์ 4. ความเข้าใจในความหมายของถ้อยคำสำนวน 5. ความเข้าใจในการที่จะหาเรื่องอื่น ๆ มาเปรียบเทียบ หรือรู้จักลากข้อความที่ใกล้เคียงกัน เกี่ยวข้องกัน มาเปรียบเทียบ หรือมาเป็นแนวทางให้คิด 6. ความสามารถในการใช้ถ้อยคำบรรยายข้อความของการตีความ	1. ขนบวรรณคดี 2. พื้นหลังของเหตุการณ์ 3. ความรู้ด้านอื่น ๆ 4. ประสบการณ์ร่วมในชีวิต เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตตลอดจนภาวะการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์	1. ปัจจัยด้านผู้อ่าน 1.1 ความรู้ ความสามารถ ส่วนบุคคล 1.2 วัย 1.3 ประสบการณ์ 1.4 ความรู้ความเข้าใจ ในความหมายของ ถ้อยคำสำนวน 1.5 ความเข้าใจใน การที่จะหาเรื่อง อื่น ๆ มา เปรียบเทียบหรือ รู้จักลากข้อความที่ ใกล้เคียงกัน เกี่ยวข้องกันมา เปรียบเทียบหรือมา เป็นแนวทางให้คิด 1.6 ความสามารถในการ ใช้ถ้อยคำเพื่อ อธิบายข้อความ ที่จะตีความ 2. ปัจจัยด้านงานเขียน 2.1 รูปแบบหรือขนบ ของงานเขียน 2.2 ภูมิหลังทางสังคม 2.3 ภูมิหลังเกี่ยวกับ ผู้แต่ง

จากตารางสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านตีความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านตีความมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้อ่าน และปัจจัยด้านภาษาและงานเขียน โดยปัจจัยด้านผู้อ่าน ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถส่วนบุคคล วัย ประสบการณ์ และความเข้าใจในการที่จะหาเรื่องอื่น ๆ มาเปรียบเทียบหรือรู้จักลากข้อความที่ใกล้เคียงกันเกี่ยวข้องกันมาเปรียบเทียบหรือมาเป็นแนวทางให้คิด ส่วนปัจจัยด้านภาษาและงานเขียน ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบหรือขนบของงานเขียน ความรู้ความเข้าใจในความหมายของถ้อยคำ สำนวน ภูมิหลังทางสังคม ภูมิหลังเกี่ยวกับผู้แต่ง ความสามารถในการใช้ถ้อยคำเพื่ออธิบายข้อความที่ตีความ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ทั้งงานวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยของต่างประเทศเพื่อจะได้ทราบว่ามีการวิจัยเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์มากน้อยเพียงใด และมีการทำวิจัยในประเทศใดแล้วบ้าง ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์สามารถจำแนกงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเทศไทยออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ 1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ของภาษาใดภาษาหนึ่ง 2. งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ของภาษาสองภาษา และ 3. งานวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นหลักในการวิเคราะห์ โดยงานวิจัยในแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทที่ 1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ของภาษาใดภาษาหนึ่ง เช่น งานวิจัยของ ชญาดา ธนวิสุทธิ (2540) ที่ทำวิจัยเรื่องลักษณะทางสัทศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ของภาษาที่แม่พูดกับลูกในภาษาไทย: การศึกษาเชิงพัฒนาการต่อเนื่อง โดยมีผู้ศึกษาภาษาที่แม่พูดกับลูกในภาษาไทยของแม่จำนวน 6 คน เป็นการศึกษาเชิงพัฒนาการต่อเนื่องทั้งหมด 5 ช่วงอายุของลูก คือ แรกเกิด 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน โดยเปรียบเทียบกับภาษาที่แม่พูดกับผู้ใหญ่ในสถานการณ์ธรรมชาติที่บ้าน ลักษณะสำคัญของภาษาแม่ 2 ลักษณะที่ศึกษา คือ 1. ลักษณะทางด้านเสียง โดยเฉพาะลักษณะสัทสัมพันธ์ หรือเสียงซ้อน อันได้แก่ การใช้เสียงสูง-ต่ำ ความสั้น-ยาวของหน่วยความ ความเร็วในการพูด และความดัง-ค่อยในการพูด และ 2.

ลักษณะทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ อันได้แก่ วัจนกรรมเพื่อการสื่อสาร ในแง่ของลักษณะทางเสียง ใช้การวิเคราะห์ลักษณะทางสัทสัมพันธ์ทางกลศาสตร์ อันได้แก่ ค่าความถี่มูลฐาน พิสัยความถี่มูลฐาน ค่าระยะเวลาของพยางค์ ค่าระยะเวลาของหน่วยความ จำนวนพยางค์ต่อหน่วยความ และค่าความเข้มของเสียง ผลการเปรียบเทียบภาษาที่แม่พูดกับลูกกับภาษาที่แม่พูดกับผู้ใหญ่ พบว่าภาษาที่แม่พูดกับลูกใช้ระดับเสียงที่สูงกว่า ช่วงพิสัยกว้างกว่า ใช้เวลาในการพูดในหนึ่งหน่วยความสั้นกว่า ความยาวเฉลี่ยต่อหนึ่งพยางค์ยาวกว่า และจำนวนคำต่อหนึ่งหน่วยความน้อยกว่าภาษาที่แม่พูดกับผู้ใหญ่ เมื่อดูการเปลี่ยนแปลงของลักษณะสัทสัมพันธ์ตามช่วงอายุ พบลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เด่น คือ ช่วงแรกเกิด แม่จะใช้ระยะเวลาในการพูดทั้งในพยางค์และหน่วยความมาก นอกจากนี้จำนวนคำในหน่วยความยังมากกว่าช่วงอายุอื่น ในขณะที่ช่วง 6 เดือน มีการใช้ระดับเสียงที่สูง และช่วงพิสัยที่กว้างกว่าช่วงอายุอื่นในช่วง 12 เดือน ลักษณะทางสัทสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายกับในภาษาที่แม่พูดกับผู้ใหญ่ การวิเคราะห์การแปรที่เกิดจากตัวแปรทางอายุต่อลักษณะทางสัทสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่าการแปรของลักษณะทางสัทสัมพันธ์ทุกลักษณะตามอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในแง่ของลักษณะทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ พบว่ามีกริยาแสดงการกระทำด้วยการกล่าวด้วย 24 ประเภท ได้แก่ บอก บรรยาย อธิบาย นับ เรียก ถาม สั่ง ขอร้อง คำหยาบ เตือน ชู ห้าม ชักชวน อุทาน ร้องเพลง ปล่อย กล่อม ชม หยอกล้อ บ่น รำพึง ทักทาย ส่งผลัด และรักษาผลัด กริยาแสดงการกระทำด้วยการกล่าวด้วยแบ่งออกได้เป็นวัจนกรรม 5 ประเภท คือ การบอก การถาม การสั่ง การแสดงอารมณ์ความรู้สึก และการจัดการปฏิสัมพันธ์ การแสดงอารมณ์ความรู้สึกพบมากทุกช่วงอายุ ยกเว้นในช่วง 12 เดือน ในช่วง 6 เดือน แม่ใช้วัจนกรรมที่เป็นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกโดยเฉพาะการหยอกล้อมากที่สุด ในขณะที่การบอกและการสั่ง พบมากในการพูดกับลูกช่วงอายุ 12 เดือน แม่ใช้การถามมากเมื่อลูกอยู่ในช่วงแรกเกิด และ 3 เดือน

สินี วนิชชานนท์ (2541) ได้ทำวิจัยเรื่องวัจนกรรมการสัญญาของเด็กไทย: การศึกษาเชิงอภีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเข้าใจ และความรู้ทางอภีวัจนปฏิบัติศาสตร์เกี่ยวกับวัจนกรรมการสัญญาของเด็กไทยโดยได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 45 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ เด็กอายุ 6 ขวบ 8 ขวบ และ 11 ขวบ จำนวน 45 คน ซึ่งคัดเลือกจากการจับสลากที่โรงเรียนสมถวิล มีปัจจัย 3 ปัจจัยที่นำมาพิจารณาในการศึกษานี้ คือ อายุ เจื่อนใจในการสัญญา (เจื่อนใจความปรารถนาของผู้ฟัง และเจื่อนใจความจริงใจของผู้พูด) และรูปภาพ (คำว่า "สัญญา" และรูปแสดงอนาคตกาล) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเรื่องสั้นประกอบการ์ตูนจำนวนแปดเรื่อง และคำถามเพื่อทดสอบความรู้เชิงอภีวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับวัจนกรรมการสัญญา การศึกษานี้มีสมมติฐานว่า 1. ความสามารถในการอธิบายวัจนกรรม

การสัญญาของเด็กไทยพัฒนาตามอายุ 2. เด็กเข้าใจเงื่อนไขความจริงใจของผู้พูดได้ดีกว่าเงื่อนไขความปรารถนาของผู้ฟัง และ 3. เด็กเข้าใจถ้อยสัญญาที่มีคำว่าสัญญาได้ดีกว่าถ้อยสัญญาที่ใช้รูปแสดงอนาคตกาล ผลการวิจัยมีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกับสมมติฐาน กล่าวคือ ความรู้เชิงอภิวัจฉปฏิบัติศาสตร์ของเด็กไทยเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนสมมติฐานที่เหลือไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ธนพรพรชัย สายหรั่ง (2542) ได้ทำวิจัยเรื่องกลวิธีการปฏิเสธในภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การศึกษาการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของกลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถามที่เป็นการเติมข้อความที่เว้นว่างไว้ในบทสนทนาให้สมบูรณ์ (DCT) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามอริกันและนักศึกษาไทย จำนวนกลุ่มละ 50 คน ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษาไทยมีความแตกต่างจากกลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษามอริกัน กล่าวคือ นักศึกษาไทยนิยมใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบอ้อม และใช้คำกล่าวแสดงความลังเลในการปฏิเสธการขอเรื่องและการปฏิเสธข้อเสนอ ในขณะที่นักศึกษามอริกันมักใช้การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา นอกจากนี้ นักศึกษาไทยนิยมใช้คำกล่าวแสดงว่า "ไม่เป็นปัญหา เช่น "ไม่เป็นไร" หรือ "ทำเองได้" ในการปฏิเสธข้อเสนอมากกว่านักศึกษามอริกัน และยังพบว่า นักศึกษาไทยให้ความสำคัญกับการเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษและขอขอบคุณมากกว่านักศึกษามอริกัน ส่วนการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์นั้น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศแสดงการปฏิเสธในภาษาอังกฤษคล้ายคลึงกับที่ใช้ในภาษาแม่ของตน ซึ่งแตกต่างจากที่นักศึกษามอริกันใช้ลักษณะดังกล่าวได้แก่ 1. การนิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอโทษ 2. การนิยมใช้คำกล่าวแสดงความลังเล 3. การใช้รูปแบบ "ได้แต่..." ในคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวก 4. การใช้คำกล่าวให้เหตุผลโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว 5. การนิยมเพิ่มความหนักแน่นในคำกล่าวขอขอบคุณ และ 6. การใช้คำกล่าวตักเตือนลูกจ้าง นอกจากนี้ยังพบว่า สถานภาพทางสังคมระหว่างผู้ปฏิเสธกับผู้ขอเรื่องหรือผู้ให้ข้อเสนอมีบทบาทต่อการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษาไทยทั้งในบริบทภาษาแม่และบริบทภาษาอังกฤษ เช่น เมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าคู่สนทนา นักศึกษาไทยมักเลือกใช้คำกล่าวให้เหตุผล คำกล่าวแสดงความกังวล คำกล่าวขอโทษ และคำกล่าวแสดงความเห็นเชิงบวกมากขึ้น ในขณะที่สถานภาพทางสังคมนี้จะไม่มีบทบาทไม่มากนักต่อการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธของนักศึกษามอริกัน

นวมินทร์ ประชานันท์ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่องการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการตอบรับข้อร้องเรียนของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในธุรกิจ

การโรงแรม โดยผู้วิจัยระบุว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ มักจะมีการตอบข้อร้องเรียนอย่างไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมในบางครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับเจ้าของภาษา การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งที่จะสำรวจและเปรียบเทียบการใช้กลวิธีทางวินัยปฏิบัติศาสตร์ และการถ่ายโอนทางวินัยปฏิบัติศาสตร์ในการตอบข้อร้องเรียนในธุรกิจการโรงแรม การศึกษาในครั้งนี้จะตรวจสอบความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่มีผลต่อการตอบข้อร้องเรียนของผู้เรียนคนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศซึ่งมีความสามารถในภาษาที่แตกต่างกัน 2 ระดับ โดยยึดการตอบของผู้ที่พูดอังกฤษเป็นภาษาแม่และผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่เป็นหลักในการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้ใช้พนักงานโรงแรม จำนวน 120 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็นพนักงานโรงแรมที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ 30 คน (NE) พนักงานโรงแรมที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 30 คน (NT) พนักงานโรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับต่ำ (EFL) 30 คน และพนักงานโรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับสูง (EFLH) 30 คน ผู้ให้ข้อมูลภาษาจะตอบข้อร้องเรียน 10 เหตุการณ์จากแบบสอบถามแบบบทสนทนาปลายเปิด (DCT) ซึ่งนำมาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงแรมทั่วประเทศไทย การตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะนำมาเข้ารหัสตามกลวิธีการขอโทษ (apology taxonomy) ที่พบในการศึกษาระยะที่ 2 ของการศึกษาในครั้งนี้ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบตามความถี่ของรูปภาษาที่ปรากฏของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม นอกจากนี้ยังศึกษาขอบเขตของการถ่ายโอนทางวินัยปฏิบัติศาสตร์ด้วยการนำเอาการตอบข้อร้องเรียนของพนักงานโรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับต่ำ (EFL) และพนักงานโรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับสูง (EFLH) มาเปรียบเทียบกับคำตอบของพนักงานโรงแรมที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ (NE) และพนักงานโรงแรมที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ (NT)

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีการใช้กลวิธีในการตอบข้อร้องเรียน 12 กลวิธี โดยพนักงานโรงแรมที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ (NT) ใช้สูงที่สุด รองลงมาคือ พนักงานโรงแรมที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ (NE) พนักงานโรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับสูง (EFLH) และพนักงานโรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับต่ำ (EFL) ตามลำดับ กลวิธีทางวินัยปฏิบัติศาสตร์ที่ใ้มากที่สุด 3 อันดับแรกของทุกสถานการณ์ คือ การเสนอการชดเชย (offering repair) การแสดงการขอโทษ (expression of apology) และการรับทราบความรับผิดชอบ (acknowledgement of responsibility) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบความเหมือนและความแตกต่างใน

กลวิธีทางวินปฏิบัติศาสตร์ของแต่ละกลวิธีอีกด้วย ในด้านการถ่ายโอนทางวินปฏิบัติศาสตร์พบ การถ่ายโอนทั้งในการตอบของพนักงาน โรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมี ความสามารถในการใช้ภาษาในระดับต่ำ (EFLL) และพนักงาน โรงแรมที่เป็นนักศึกษาที่เรียน ภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับสูง (EFLH) อย่างไรก็ตาม การถ่ายโอน ในทางลบของพนักงาน โรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการ ใช้ภาษาในระดับสูง (EFLH) ปรากฏชัดเจนกว่าพนักงาน โรงแรมคนไทยที่เป็นนักศึกษาที่เรียน ภาษาอังกฤษโดยมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับต่ำ (EFLL) ผลการศึกษาแสดงให้เห็น โอกาสในการสร้างการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและมีนัยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะ ภาษาที่ 2 (L2) ในบริบทการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในธุรกิจการ โรงแรม

ปจาร์ีย์ นิพาสพงษ์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องผลของประเภทการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อแก้ไข ข้อผิดพลาดความสามารถทางวินปฏิบัติศาสตร์ด้านการพูดปฏิเสขของผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้ทำขึ้น เพื่อศึกษาผลของการให้ข้อมูลป้อนกลับ 2 แบบ ได้แก่ ข้อมูลป้อนกลับแบบชัดเจน (explicit feedback) และข้อมูลป้อนกลับแบบโดยนัย (prompts) ต่อพัฒนาการทางวินปฏิบัติศาสตร์ด้าน การตอบปฏิเสขของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ การศึกษาผลของข้อมูลป้อนกลับทั้งสอง แบบต่อ 1. ความสามารถในการปฏิเสข 2. ความตระหนักเชิงวินปฏิบัติศาสตร์ด้านการปฏิเสข และ 3. ความเชื่อมั่นในการใช้คำปฏิเสขอย่างเหมาะสมของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยนักศึกษา วิชาเอกภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 39 คน ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ถูกแบ่ง ออกเป็นกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน โดยใช้ผลการทดสอบความสามารถด้านการตอบปฏิเสขก่อนเข้า ร่วมการวิจัย (pre-test) โดยทั้งหมดได้ถูกจับคู่คะแนนเพื่อแบ่งเข้ากลุ่มวิจัย 3 กลุ่ม กลุ่มทดลองกลุ่ม ที่ 1 ได้รับข้อมูลป้อนกลับแบบชัดเจน กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ได้รับข้อมูลป้อนกลับโดยนัย ส่วนกลุ่ม ควบคุมได้รับข้อมูลป้อนกลับหลังการสอน (delayed feedback) หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน การสอนนาน 10 สัปดาห์ ผู้เข้าร่วมการวิจัยเข้าร่วมการทดสอบวัดผลหลังการเรียน (immediate post-test) อันประกอบด้วยข้อสอบพูดตอบปฏิเสข ข้อสอบวัดความตระหนักเชิงวินปฏิบัติศาสตร์ ด้านการปฏิเสข และแบบวัดระดับความเชื่อมั่น นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมการวิจัยยังเข้าร่วมการทดสอบ หลังการเรียนครั้งที่ 2 (delayed post-test) ในอีก 13 สัปดาห์ต่อมาเพื่อติดตามผลระยะยาวของการให้ ข้อมูลป้อนกลับต่อความสามารถทางการปฏิเสขของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับข้อมูล ป้อนกลับโดยนัยมีพัฒนาการด้านการตอบปฏิเสขมากที่สุด โดยได้คะแนนจากข้อสอบพูดมากกว่า กลุ่มข้อมูลป้อนกลับแบบชัดเจนและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งความแตกต่างระหว่าง กลุ่มมีความชัดเจนมากขึ้นในการทดสอบครั้งสุดท้าย ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มข้อมูลป้อนกลับ โดยนัยพัฒนาระดับความตระหนักเชิงวินปฏิบัติศาสตร์มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีพัฒนาการทางความเชื่อมั่นสูงสุด การวิเคราะห์ผลจากงานวิจัยเรื่องนี้ชี้ประโยชน์ของการให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยเฉพาะข้อมูลป้อนกลับโดยนัยในการเรียนการสอนวิชา วรรณปฏิบัติศาสตร์

ประเภทที่ 2 งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ของภาษาสอง ภาษา เช่น งานวิจัยของ ฮามัม สุปรียาดิ (2548) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาลักษณะวัจนกรรมที่ปรากฏ ในเว็บโฆษณาไทย-อินโดนีเซีย ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษา ประเภทของวัจน กรรม กล่าวคือ ศึกษาการใช้วัจนกรรมที่ปรากฏในเว็บไซต์โฆษณาภาษาไทยและ ภาษาอินโดนีเซีย และศึกษาเปรียบเทียบการใช้วัจนกรรมที่ปรากฏในเว็บไซต์โฆษณาภาษาไทยและ ภาษาอินโดนีเซีย 2. ศึกษาการใช้วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อม กล่าวคือ ศึกษาการใช้ วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในเว็บไซต์โฆษณาภาษาไทยและภาษาอินโดนีเซีย และ ศึกษาเปรียบเทียบการใช้วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในเว็บไซต์โฆษณาภาษาไทย และภาษาอินโดนีเซีย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการรวบรวมโฆษณาแบบแถบประกาศจาก เว็บไซต์ที่เป็นภาษาไทยและภาษาอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2547 บทโฆษณาที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 611 บท ประกอบด้วยโฆษณาแบบ แถบประกาศภาษาไทย จำนวน 283 บท และ โฆษณาแบบแถบประกาศภาษาอินโดนีเซีย จำนวน 328 บท

จากการศึกษาพบวัจนกรรมที่ใช้ในโฆษณาแบบแถบประกาศทั้งภาษาไทยและภาษา อินโดนีเซีย โดยเรียงตามลำดับปริมาณการใช้ จำนวน 5 ประเภท ได้แก่ 1. การกล่าวความจริง ซึ่งใช้ ถ้อยคำการยืนยันและการแนะนำ 2. การกล่าวชื่นชม ซึ่งใช้ถ้อยคำเชิญชวน 3. การกล่าวผูกพัน ซึ่งใช้ ถ้อยคำการเสนอ 4. การกล่าวประกาศ ซึ่งใช้ถ้อยคำการแจ้งให้ทราบ และ 5. การกล่าวแสดงออก ซึ่ง ใช้ถ้อยคำการแสดงความประหลาดใจ ในส่วนของข้อแตกต่าง การใช้วัจนกรรมในโฆษณาแบบ แถบประกาศภาษาไทยและภาษาอินโดนีเซียพบว่า ในโฆษณาแบบแถบประกาศภาษาอินโดนีเซียมี การใช้วัจนกรรมการกล่าวชื่นชม ซึ่งใช้ถ้อยคำการสั่ง วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน ซึ่งใช้ถ้อยคำ การประกัน และวัจนกรรมการกล่าวแสดงออก ซึ่งใช้ถ้อยคำการแสดงการต้อนรับ แต่ไม่พบการใช้ วัจนกรรมทั้ง 3 ประเภทนี้ในโฆษณาแบบแถบประกาศในภาษาไทย ในขณะที่เดียวกันพบการใช้ วัจนกรรมการกล่าวแสดงออก ซึ่งใช้ถ้อยคำการแสดงความเสียใจในโฆษณาแบบแถบประกาศ ภาษาไทย แต่ไม่พบการใช้วัจนกรรมประเภทนี้ในโฆษณาแบบแถบประกาศภาษาอินโดนีเซีย จาก การศึกษาการใช้วัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อมในโฆษณาแบบแถบประกาศภาษาไทยและภาษา อินโดนีเซียพบว่า มีการใช้วัจนกรรมตรงมากกว่าวัจนกรรมอ้อม พบวัจนกรรมตรงที่ใช้ใน โฆษณา แบบแถบประกาศทั้งภาษาไทยและภาษาอินโดนีเซีย 5 ประเภท ได้แก่ 1. ประโยคบอกเล่าเพื่อแสดง

เจตนาการกล่าวความจริง 2. ประโยคคำสั่งเพื่อแสดงเจตนาการกล่าวชี้้นำ 3. ประโยคบอกเล่าเพื่อแสดงเจตนาการกล่าวผูกพัน 4. ประโยคบอกเล่าเพื่อแสดงเจตนาการกล่าวประกาศ และ 5. ประโยคอุทานเพื่อแสดงเจตนาการกล่าวแสดงออก จากผลการศึกษา ไม่พบข้อแตกต่างในการใช้วัจนกรรมตรงในโฆษณาแบบแถบประกาศทั้งภาษาไทยและภาษาอินโดนีเซีย ในส่วนวัจนกรรมอ้อมนั้นพบการใช้วัจนกรรมอ้อม 2 ประเภท ได้แก่ 1. ประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาการกล่าวชี้้นำ และ 2. ประโยคคำถามเพื่อแสดงเจตนาการกล่าวผูกพัน ในขณะเดียวกัน ไม่พบข้อแตกต่างของการใช้วัจนกรรมอ้อมในโฆษณาแบบแถบประกาศทั้งภาษาไทยและภาษาอินโดนีเซีย

คนยา รักสีล (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง กลวิธีและรูปแบบภาษาที่ใช้ในการขอร้องในภาษาเยอรมันและภาษาไทย: การศึกษาวัจนปฏิบัติศาสตร์เปรียบเทียบ งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลวิธีและรูปแบบภาษาที่ใช้ในการขอร้องในภาษาเยอรมันและภาษาไทย โดยพิจารณาปัจจัยหลักสองประการที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีและรูปแบบภาษาในการขอร้อง อันได้แก่ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง และปัจจัยด้านสถานการณ์ความยากง่ายของเรื่องที่ขอร้อง ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการสอบถามจากผู้ออกภาษาจำนวน 160 คน ซึ่งเป็นอาจารย์และนิสิตคณะอักษรศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยทือบิงเงิน (Universität Tübingen) ประเทศเยอรมนี ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นภาษาเยอรมันและภาษาไทย จำนวน 240 ชุด และศึกษาวิเคราะห์ข้อความแสดงการขอร้องจำนวนทั้งสิ้น 2400 ข้อความ จากการวิจัยพบว่า กลวิธีการขอร้องที่นิยมใช้มากที่สุดทั้งในภาษาเยอรมันและภาษาไทย คือ การขอร้องอย่างตรงไปตรงมาโดยใช้ข้อความประกอบคำขอร้อง และพบว่าคนไทยมักใช้ข้อความประกอบการขอร้องมากกว่าคนเยอรมัน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลชัดเจนต่อการเลือกใช้กลวิธีและรูปแบบภาษาในการขอร้องในภาษาเยอรมัน คือ ปัจจัยด้านความยากง่ายของเรื่องที่ขอร้อง ในขณะที่การเลือกใช้กลวิธีและรูปแบบภาษาในการขอร้องในภาษาไทยนั้นได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังมากกว่าอย่างชัดเจน

จินดารัตน์ ธรรมรงวูทย์ (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม: กรณีศึกษาการใช้ภาษาไทยของผู้พูดชาวอเมริกันและชาวจีน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. ศึกษาประเภทของข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และ 2. อธิบายสาเหตุของข้อบกพร่องในการสื่อสารที่พบในงานวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 2 วิธีร่วมกัน ได้แก่ 1. จดบันทึกข้อบกพร่องในการสื่อสารจากสถานการณ์จริง และ 2. สัมภาษณ์ผู้ออกภาษาชาวอเมริกันและชาวจีนที่สามารถใช้ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ติดขัด จำนวน 18 คน จากข้อมูลที่พบ ผู้วิจัยสามารถจำแนกข้อบกพร่องในการใช้

ถ้อยคำภาษาไทยที่ปรากฏในการสื่อสารระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทย และระหว่างชาวจีนกับชาวไทย ออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ 1. ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์การใช้ภาษา 2. ข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา และ 3. ข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา เมื่อพิจารณาผลการวิจัยร่วมกับแนวคิดเรื่อง “จุดมุ่งหมายวัจนกรรม” ของ Searle (1975) พบว่า เราสามารถจำแนกข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา ออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ การสื่อเจตนาผิดแบบข้ามกลุ่มวัจนกรรม และการสื่อเจตนาผิดแบบไม่ข้ามกลุ่มวัจนกรรม ในขณะเดียวกัน เราสามารถจำแนกข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนาออกเป็น 2 ประเภทย่อยเช่นกัน คือ การตีความเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม และการตีความผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม การจำแนกประเภทย่อยตามแนวคิดเรื่องจุดมุ่งหมาย วัจนกรรมแสดงให้เห็นว่า ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากที่สุด คือ ข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายวัจนกรรม “การกล่าวแสดงออก” ผลการศึกษาายังแสดงให้เห็นว่า มีมโนทัศน์ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมทั้งหมด 4 มโนทัศน์ที่ส่งอิทธิพลให้เกิดข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทย และระหว่างชาวจีนกับชาวไทย โดยข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทย มีแนวโน้มว่ามักจะเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เรื่องระยะห่างทางอำนาจ และวัฒนธรรมบริบทสูง-ต่ำ ขณะที่ข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างชาวจีนกับชาวไทยมักเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เรื่องความสุภาพกับอุปถัมภ์เรื่อง “หน้า” ส่วนมโนทัศน์ที่ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทย และระหว่างชาวจีนกับชาวไทยคือมโนทัศน์เรื่องความเกรงใจ

ประเภทที่ 3 งานวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นหลักในการวิเคราะห์ เช่น งานวิจัยของ เนาวนิจ สิริผาดิวิรัตน์ (2544) ที่ทำวิจัยเรื่อง ภาษาชักจูงในโฆษณาทางโทรทัศน์: การศึกษาภาษาระดับข้อความตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าโฆษณาทางโทรทัศน์มีการใช้ภาษาอย่างไรบ้างในการชักจูงผู้ชมให้รับรู้ จดจำ และเชื่อถือในสินค้า และการใช้ภาษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะภาษาระดับข้อความที่ปรากฏในโฆษณาทางโทรทัศน์ในภาษาไทยอย่างไร ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นบทโฆษณาที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 และช่อง 9 ช่วงเวลา 19.30-21.30 น. ระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน พุทธศักราช 2543 รวมทั้งสิ้น 287 บทโฆษณา ผลการศึกษาพบว่า บทโฆษณาทางโทรทัศน์มีกลวิธีการชักจูงผู้ชม 3 กลวิธี คือ 1. กลวิธีการชักจูงด้วยรูปสัญลักษณ์ทางภาษา 2. กลวิธีการชักจูงด้วยวาทศิลป์ และ 3. กลวิธีการชักจูงด้วยวัจนกรรม กลวิธีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าภาษาโฆษณาเป็นภาษาชักจูง กล่าวคือ บทโฆษณามีลักษณะการใช้ภาษาใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวันเนื่องจากการจำลองเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวันมานำเสนอ ขณะเดียวกัน บทโฆษณาใช้กลวิธีการชักจูงหลากหลายลักษณะซึ่งทำ

ให้โฆษณาก้าวพ้นจากการทำหน้าที่ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสินค้า อาทิ ชื่อ คุณสมบัติ ราคา สถานที่จำหน่าย ไปสู่การสื่อความหมายแฝงที่เกาะเกี่ยวอยู่กับสินค้าที่นำเสนอในบทโฆษณา

วรรณรินทร์ วินิจกิจเจริญ (2547) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมือง: การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ 1. เพื่อศึกษาการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมืองตามแนววรรณศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ และ 2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมืองของ วิฑูรย์ ใจพรหม บุญศรี รัตนัง และ เทพธารา ปัญญามานะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บทพูดจำนวน 660 บทในเพลงตลกคำเมืองที่เผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545 ของ วิฑูรย์ ใจพรหม 402 บท บุญศรี รัตนัง 162 บท และเทพธารา ปัญญามานะ 96 บท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เกณฑ์การใช้ภาษาตามแนววรรณศาสตร์ 9 ลักษณะและเกณฑ์การใช้ภาษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ 4 ลักษณะ ผลการวิจัยพบว่า 1. จากบทพูดในเพลงตลกคำเมือง 660 บท มีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขัน 542 ครั้ง เป็นการใช้ภาษาตามแนววรรณศาสตร์ 142 ครั้ง เป็นการใช้ภาษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ 400 ครั้ง ในการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันตามแนววรรณศาสตร์ พบการใช้ความหมายตามบริบทมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้คำพ้องเสียง คำพ้องความหมาย ความหมายประจำรูป คำเกิดคู่กัน คำร่วมกลุ่ม และคำแย้งความหมาย พบน้อยที่สุด คือ การใช้คำหลายหน้าที่ ไม่พบเลย คือ การใช้คำขัดกัน ส่วนการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ พบการใช้ความหมายบังชี้เป็นนัยมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้การเป็นไปตามคาด วัจนกรรมตรง วัจนกรรมความหมายนัย หลักการร่วมมือในการสนทนาด้านคุณภาพ วัจนกรรมอ้อม หลักการร่วมมือในการสนทนาด้านปริมาณและวัจนกรรมตามตัวอักษร พบน้อยที่สุด คือ การใช้หลักการร่วมมือในการสนทนาด้านความสัมพันธ์ ไม่พบเลย คือ การใช้หลักการร่วมมือในการสนทนาด้านลักษณะ 2. ในการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมืองตามแนววรรณศาสตร์ของ วิฑูรย์ ใจพรหม มีการใช้ความหมายประจำรูป ความหมายตามบริบท คำพ้องเสียง คำพ้องความหมาย คำแย้งความหมาย คำหลายหน้าที่และคำเกิดคู่กันมากที่สุด เทพธารา ปัญญามานะ มีการใช้คำร่วมกลุ่มเพียงคนเดียว บุญศรี รัตนัง ไม่พบการใช้ภาษาลักษณะใดมากเป็นพิเศษ ในการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมืองตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ วิฑูรย์ ใจพรหม มีการใช้วัจนกรรมอ้อม หลักการร่วมมือในการสนทนาด้านปริมาณและคุณภาพ ความหมายบังชี้เป็นนัยและการเป็นไปตามคาดมากที่สุด บุญศรี รัตนัง มีการใช้วัจนกรรมตรง วัจนกรรมตามตัวอักษรและวัจนกรรมความหมายนัยมากที่สุด เทพธารา ปัญญามานะ มีการใช้หลักการร่วมมือในการสนทนาด้านความสัมพันธ์มากที่สุด

วรพร ได้สกุลชู (2547) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้ประโยคคำถามในวัจนกรรมอ้อม โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษารูปแบบและหน้าที่ของประโยคคำถามแบบอ้อมในภาษาไทย 2. เพื่อเปรียบเทียบหน้าที่และกลวิธีการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมจากละครโทรทัศน์และแบบสอบถาม 3. เพื่อศึกษาการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยด้านเพศ อายุ และสถานภาพทางสังคมของกลุ่มสนทนา และ 4. เพื่อศึกษาการประเมินประสิทธิภาพทางการสื่อสารของตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อม ในการดำเนินงานวิจัยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในละครโทรทัศน์ จำนวน 2 เรื่อง และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาจากตัวอย่างประชากรเพศชายและหญิงในช่วง 3 อายุ ได้แก่ ช่วงอายุ 20-30 ปี ช่วงอายุ 31-40 ปี และช่วงอายุ 41-50 ปีขึ้นไป กลุ่มละ 30 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วยเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 90 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ อัตราส่วนร้อยละ และการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยค่า t (t-test) ผลการวิเคราะห์รูปแบบประโยคคำถามแบบอ้อมจากข้อมูล โทรทัศน์และแบบสอบถามพบว่า รูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธเป็นรูปแบบที่พบมากที่สุด รองลงมาคือ ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ ส่วนประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ พบการใช้น้อยมาก สำหรับหน้าที่ของรูปประโยคคำถามแบบอ้อมซึ่งจำแนกตามกลุ่มความหมาย ได้แก่ หน้าที่แสดงการปฏิเสธ หน้าที่แสดงอารมณ์และความรู้สึก หน้าที่แสดงความต้องการให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด หน้าที่บอกกล่าว หน้าที่เน้นความสุภาพ หน้าที่ให้ทางเลือกแก่ผู้ฟัง และหน้าที่ทักทาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลละครพบว่า หน้าที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกเป็นหน้าที่ที่พบมากที่สุด ต่างจากข้อมูลแบบสอบถามพบการใช้หน้าที่ให้ทางเลือกแก่ผู้ฟังมากที่สุด เมื่อพิจารณาการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมในแต่ละวัจนกรรม ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวแสดงออก วัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน และวัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก พบวัจนกรรมการกล่าวความจริงมีการใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ มากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า หน้าที่เพื่อเน้นความสุภาพเป็นหน้าที่ที่พบการใช้ในทุกวัจนกรรม ผลการศึกษาปัจจัยที่คาดว่ามอิทธิพลต่อการเลือกใช้ประโยคคำถามแบบอ้อม อาทิ ปัจจัยด้านเพศ อายุ และสถานภาพทางสังคมของกลุ่มสนทนาพบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมของกลุ่มสนทนามีแนวโน้มที่จะมีผลต่อการเลือกใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาการประเมินประสิทธิภาพทางการสื่อสารด้วยรูปประโยคคำถามแบบอ้อมจากกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่า โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างประเมินให้การใช้ประโยคคำถามแบบอ้อมมีประสิทธิภาพทางการสื่อสารในระดับปานกลาง

นิภาวรรณ มั่นทะเล (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้แนวความคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อตีความนวนิยายไทยเรื่องข้างหลังภาพของศรีบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการสื่อสาร

ที่เป็นสาเหตุของความสัมพันธ์ที่สัมพันธ์กันระหว่างกิริติตัวละครเอกหญิงและนพพรตัวละครเอกชายในนวนิยายเรื่องข้างหลังภาพ ของศรีบูรพาโดยอิงหลักการสนทนาที่เรียกว่า “หลักความร่วมมือ” ของ Paul Grice นักภาษาศาสตร์ชาวอังกฤษ และแนวคิดด้านวัจนกรรมของ Austin and Searle การเก็บข้อมูลได้จากบทสนทนาระหว่างนพพรและกิริติในบทที่ 3-6, 9-10, 12, 18, 19 และจดหมายที่กิริติเขียนตอบนพพรในบทที่ 14 ของนวนิยายข้างหลังภาพ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการละเมิดหลักการสนทนาหรือหลักความร่วมมือเสนอโดย Paul Grice ของทั้งคู่สนทนา กิริติและนพพร เป็นสาเหตุของความไม่สมหวังในความรักของทั้งสองฝ่าย กิริติละเมิดหลักความร่วมมือ 3 ข้อ ได้แก่ การละเมิดกฎปริมาณ คือ การกล่าวข้อความที่มีเนื้อหามากหรือน้อยกว่าเจตนาของผู้พูด พบจำนวน 3 ข้อความในบทที่ 18 และบทที่ 19 กิริติละเมิดกฎปริมาณเพื่อเลี่ยงการตอบคำถามและเพื่อการพูดประชด การละเมิดกฎความสัมพันธ์ คือ การกล่าวข้อความที่ไม่สัมพันธ์กับเจตนาหรือหัวข้อสนทนาขณะนั้นพบจำนวน 4 ข้อความในบทที่ 10 และบทที่ 12 กิริติละเมิดกฎความสัมพันธ์เพื่อเลี่ยงการตอบคำถาม การละเมิดกฎคุณลักษณะคือ การกล่าวข้อความที่มีความหมายไม่ชัดเจนคลุมเครือพบจำนวน 1 ข้อความในบทที่ 12 กิริติละเมิดกฎคุณลักษณะเพื่อเลี่ยงการตอบคำถาม นพพรละเมิดหลักความร่วมมือ 1 ข้อ ได้แก่ การละเมิดกฎคุณภาพ คือ การกล่าวข้อความที่ไม่จริงพบจำนวน 2 ข้อความในบทที่ 5 และบทที่ 9 นพพรละเมิดกฎคุณภาพเพื่อกล่าวคำเท็จ นอกจากนี้ผลการศึกษาอิงแนวคิดวัจนกรรมพบว่าผลวัจนกรรมของวัจนกรรมปฏิบัติปรากฏในจดหมายของกิริติเขียนตอบนพพรเป็นสาเหตุของโศกนาฏกรรมรักระหว่างนพพรและกิริติอีกด้วย ข้อความในจดหมายที่กิริติเขียนตอบนพพรมีใจความที่ก่อให้เกิดผลของวัจนกรรมสองประเภท คือ วัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ หมายถึง การกล่าวถ้อยคำของผู้พูดที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามเจตนาของผู้พูด พบจำนวน 5 ข้อความ ในบทที่ 14 วัจนกรรมการกล่าวแสดงออก หมายถึง การกล่าวถ้อยคำเพื่อแสดงสภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนถึงทัศนคติของผู้พูด พบจำนวน 1 ข้อความ ในบทที่ 14

นภัทร อังกูรสินธนา (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัย: ตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทและความหมายของวัจนกรรมอ้อม รวมทั้งเปรียบเทียบประเภทวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในบทสนทนาในนวนิยายต่างสมัยโดยเก็บข้อมูลจากนวนิยายไทย จำนวน 24 เรื่อง ผลการวิจัยพบประเภทของวัจนกรรม 11 ประเภท คือ วัจนกรรมขอร้อง วัจนกรรมการสั่ง วัจนกรรมการบอกเล่า วัจนกรรมการถาม วัจนกรรมการแนะนำ วัจนกรรมการเตือน วัจนกรรมการทักทาย วัจนกรรมการสัญญา วัจนกรรมการโต้แย้ง วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกในแง่ลบ และวัจนกรรมการปรึกษา แต่ไม่พบประเภทของวัจนกรรมอ้อม 3 ประเภท คือ วัจนกรรมการขอบคุณ วัจนกรรมการแสดง

ความยินดี และวัจนกรรมการขู่ การเปรียบเทียบประเภทวัจนกรรมอ้อมที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลาพบว่า วัจนกรรมการบริภาษ วัจนกรรมโต้แย้ง วัจนกรรมการแสดงความรู้สึกในแง่ลบ วัจนกรรมการขอร้อง วัจนกรรมการตั้ง วัจนกรรมการถาม และวัจนกรรมการเตือน ปรากฏ วัจนกรรมอ้อมในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา ในขณะที่วัจนกรรมการแนะนำปรากฏวัจนกรรมอ้อม ในนวนิยายเพียง 3 ช่วงเวลา คือ ใน นวนิยายช่วงที่ 2-4 เท่านั้น ส่วนวัจนกรรมการทักทายปรากฏ วัจนกรรมอ้อมในนวนิยายเพียง 2 ช่วงเวลา คือ ในนวนิยายช่วงที่ 1 และช่วงที่ 4 อย่างไรก็ตาม วัจนกรรมการบอกเล่าและวัจนกรรมการสัญญาปรากฏวัจนกรรมอ้อมในนวนิยายเพียงช่วงเวลา เดียวเท่านั้น คือ ในนวนิยายช่วงที่ 3 สุดท้าย วัจนกรรมการขอบคุณ วัจนกรรมการแสดงความคิดเห็น และวัจนกรรมการขู่ ไม่ปรากฏวัจนกรรมอ้อมในนวนิยายทั้ง 4 ช่วงเวลา

รัชณีญา กลิ่นน้ำหอม (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องอุปนิสัยที่นักการเมืองไทยใช้ : การศึกษา ตามแนวบรรพชาตศาสตร์ปริชานและวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถ้อยคำ อุปนิสัยที่นักการเมืองไทยใช้ซึ่งสะท้อนมโนอุปนิสัยเกี่ยวกับการเมืองและวิเคราะห์หน้าที่ของ มโนอุปนิสัยที่นักการเมืองไทยใช้ในวาทกรรมการเมืองประเภทต่าง ๆ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คำปราศรัยหาเสียง การอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล การสัมภาษณ์ และรายการ "นายกฯ ทักมึงคุยกับประชาชน" การวิเคราะห์ถ้อยคำอุปนิสัยที่นักการเมืองไทยใช้ สะท้อนมโนอุปนิสัยเกี่ยวกับการเมือง 9 มโนอุปนิสัย ได้แก่ 1. [การเมือง คือ การต่อสู้] 2. [การเมือง คือ การเดินทาง] 3. [การเมือง คือ การแข่งขัน] 4. [การเมือง คือ ครอบครั้ว] 5. [การเมือง คือ การรักษาโรค] 6. [การเมือง คือ การแสดง] 7. [การเมือง คือ ธุรกิจ] 8. [การเมือง คือ การดูแล และทำนุบำรุง] และ 9. [การเมือง คือ เกม] มโนอุปนิสัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมุมมองของ นักการเมืองต่อการเมืองในมิติต่างกัน กล่าวคือ การเมืองเป็นเรื่องของความรุนแรง การเมืองต้องมีการวางกลยุทธ์เพื่อช่วงชิงชัยชนะ การเมืองคือการเดินทางที่นักการเมืองนำประชาชนไปสู่จุดหมาย การเมืองเป็นการแข่งขันที่มีกติกา การเมืองเป็นเรื่องความสัมพันธ์แบบคนในครอบครัว การเมือง ต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง การเมืองเป็นการแสดงบทบาท การเมืองเป็นเรื่องผลประโยชน์ การเมืองคือการดูแลประชาชน และการเมืองเป็นเรื่องของชั้นเชิงและเล่ห์เหลี่ยม ตามลำดับ ผลการศึกษาเรื่องหน้าที่ของมโนอุปนิสัยพบว่า มโนอุปนิสัยที่นักการเมืองไทยใช้ทำหน้าที่ 3 ด้าน คือ 1. ด้านการถ่ายทอดความคิด ได้แก่ การอธิบายความและการเปลี่ยนมุมมองใหม่ 2. ด้าน บุคคลสัมพันธ์ ได้แก่ การนำเสนอภาพ ด้านบวกของตนเองและ การนำเสนอภาพด้านลบของฝ่าย ตรงข้าม และ 3. ด้านสัมพันธ์ภาพ ได้แก่ การลำดับความและการเชื่อมโยงความ เมื่อพิจารณาหน้าที่ ของมโนอุปนิสัยตามแนวคิดของ Charteris-Black (2005) พบว่า มโนอุปนิสัยที่นักการเมืองใช้

อาจมีผลทางความคิดและความเชื่อสามประการ คือ การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองผู้นำเป็นที่พึ่ง และประชาชนเป็นผู้พึ่งพา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นคนของหัวหน้าพรรค

จันจิรา จุลานา (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ประโยชน์บอกเล่าเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ และรูปแบบการเขียนหนังสือธรรมะ: กรณีศึกษางานเขียนชุดธรรมะประยุกต์สำหรับคนรุ่นใหม่ของ ว.วชิรเมธี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้ประโยชน์บอกเล่าแสดงเจตนาต่าง ๆ ตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์และรูปแบบของการเขียนหนังสือธรรมะ กรณีศึกษางานเขียนชุดธรรมะประยุกต์สำหรับคนรุ่นใหม่ของ ว.วชิรเมธี ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ งานเขียนชุดธรรมะประยุกต์สำหรับคนรุ่นใหม่ ของ ว.วชิรเมธี ในปี 2550 มีจำนวน 8 เล่ม กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 188 ตอน มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เป็นการศึกษาแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การใช้ประโยชน์บอกเล่าตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นไปตามเงื่อนไขวัจนกรรมของ Searle ที่ประกอบด้วยเงื่อนไข 4 ประการ คือ เงื่อนไขบอกเนื้อความ เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน เงื่อนไขบอกความจริงใจ และเงื่อนไขบอกสาระสำคัญ จากเงื่อนไข 4 ประการ พบว่า แสดงเจตนาได้ 5 เจตนา คือ เจตนาบอกเล่า คาคคะเน แนะนำ เตือน และอธิบาย ซึ่งการแสดงเจตนา 5 เจตนามีการปรากฏรูปภาษาแสดงเจตนา 5 รูปภาษา คือ รูปภาษาที่ใช้แสดงเจตนาบอกเล่า คาคคะเน แนะนำ เตือนและอธิบาย ส่วนรูปแบบการเขียนหนังสือธรรมะหรือสารคดีศาสนา มีส่วนประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ การตั้งชื่อเรื่อง ความนำ ความเชื่อม เนื้อเรื่อง และความจบ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตั้งชื่อเรื่องมี 6 แบบ ได้แก่ แบบชี้แนะเนื้อหา แบบลำดับสำนวน แบบคนคุ้นเคย แบบคำถาม แบบชวนฉงน และแบบอื่น ๆ ซึ่งพบการตั้งชื่อเรื่องแบบชี้แนะเนื้อหามากที่สุด ด้านการเขียนความนำมี 11 แบบ ได้แก่ แบบอ้างอิงข่าว แบบบรรยาย แบบพรรณนา แบบสรุปความสำคัญ แบบคำถาม แบบสุภายิตหรือบทกวี แบบให้คำจำกัดความ แบบเรื่องเล่า แบบใช้อัญพจน์ (คำอ้อ) แบบเขียนถึงผู้อ่านโดยตรง และแบบอ้างอิงภูมิหลัง ซึ่งพบการเขียนความนำแบบคำถามมากที่สุด ด้านการเขียนความเชื่อมมี 3 แบบ ได้แก่ ความเชื่อมด้วยภาษา ความเชื่อมด้วยเนื้อหา และความเชื่อมด้วยภาษาและเนื้อหา ซึ่งพบการเขียนความเชื่อมด้วยเนื้อหามากที่สุด ด้านการเขียนเนื้อเรื่องมีทั้งหมด 4 แบบ ได้แก่ แบบลำดับเรื่องตามความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง แบบลำดับเรื่องตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แบบลำดับเรื่องตามรายละเอียดกับบทสรุป และแบบลำดับเรื่องจากคำถามไปสู่คำตอบ ซึ่งพบการเขียนเนื้อเรื่องแบบลำดับเรื่องตามรายละเอียดกับบทสรุปมากที่สุด และด้านการเขียนความจบมี 4 แบบ ได้แก่ แบบสรุปความ แบบคาดไม่ถึง แบบคลี่คลายประเด็น และแบบให้คิดต่อ ซึ่งพบการเขียนความจบแบบสรุปความมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์พบว่า งานวิจัยต่างประเทศส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับการนำวัจนปฏิบัติศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่สอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Bollobás (2007) ได้ทำวิจัยเรื่อง งานประพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ/การอ่านที่มีประสิทธิภาพ: ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการตีความที่ยึดถือทฤษฎีที่เบี่ยงเบนไปจากทฤษฎีเดิมของวรรณกรรมอเมริกัน โดยพบว่ากรกล่าวบ่งบอกการกระทำ (performative) ได้กลายเป็นแนวความคิดที่ใช้กันทั่วไปในการศึกษาวรรณกรรม เนื่องจากงานประพันธ์เป็นสิ่งที่นำเสนอเรื่องราวหรือความคิดผ่านตัวภาษาการนำเสนอเรื่องราวหรือความคิดของผู้เขียนนั้น ผู้เขียนได้ใช้ทั้งวิธีการการจำลองเหตุการณ์และวิธีการสร้างเรื่องราวขึ้นมาเอง เพื่อเปิดเผยความเป็นจริงที่มีอยู่แล้วหรือสร้างความเป็นจริงใหม่ให้เกิดขึ้น นอกจากงานประพันธ์แล้ว การอ่านยังถือเป็นการกล่าวบ่งบอกการกระทำ เนื่องจากการอ่านนำไปสู่การตีความที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ความเข้าใจในการอ่านที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์สามารถช่วยอธิบายการตีความที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยงานประพันธ์ของ Henry James สองชิ้นคือ *The Beast in the Jungle* และ *In the Cage* ได้ถูกนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อแสดงให้เห็นว่าสภาวะเกิดก่อนหรือความรู้ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีส่วนร่วมที่ปรากฏในบทสนทนาส่งผลให้ผู้อ่านตีความเรื่องทั้งสองอย่างไร ผลการอ่านและตีความใหม่ในเรื่อง *The Beast in the Jungle* พบว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องของผีของคนที่รักร่วมเพศที่แสดงออกโดยการใช้สัญลักษณ์ที่ว่างเปล่า ส่วนในเรื่อง *In the Cage* เป็นเรื่องของพนักงานส่งโทรเลขที่อยู่ในโลกที่เธอสร้างขึ้นมานอกเหนือจากโทรเลขที่ส่งผ่านมือเธอออกไป ซึ่ง James ได้ช่วยให้ผู้อ่านงานของเขาตีความได้อย่างหลากหลายโดยการใช้สภาวะเกิดก่อนหรือความรู้ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีส่วนร่วมที่ปรากฏในบทสนทนาในการสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในเรื่อง

Chia-Ning (2007) ได้ทำวิจัยเรื่อง วัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสอนภาษาต่างประเทศ: ผลกระทบของการวิธีสอนและเทคโนโลยีที่มีต่อการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อค้นหาประสิทธิผลของการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการพูดขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (EFL) ในระดับวิทยาลัยในประเทศไต้หวัน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณเพื่อหาว่าการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์มีผลดีต่อความสามารถในการพูดขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศหรือไม่ และเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ 2 วิธี คือ การเผชิญหน้ากันในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนและการสื่อสารโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางผ่านทางอีเมลล์และ WebCT การดำเนินการวิจัยมีการแบ่งห้องเรียน

นักศึกษาระดับอุดมศึกษาชาวไต้หวัน จำนวน 118 คน ในรายวิชา “ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว” ออกเป็น 3 ห้อง ซึ่งทั้งสามห้องนี้ประกอบไปด้วย 1. กลุ่มควบคุม ประกอบด้วยนักศึกษาไต้หวัน จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่มีการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์แต่ได้รับการสอนตามคู่มือครู 2. กลุ่มทดลองที่มีการสอนโดยผู้สอน (TI) ประกอบด้วยนักศึกษาไต้หวัน จำนวน 36 คน ซึ่งผู้เรียนได้เรียนวัจนปฏิบัติศาสตร์ในชั้นเรียนแบบเผชิญหน้า (face-to-face) และ 3. กลุ่มทดลองที่ใช้การสื่อสารโดยมีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง (CMC) ประกอบด้วยนักศึกษาไต้หวัน จำนวน 42 คน ซึ่งผู้เรียนได้เรียนวัจนปฏิบัติศาสตร์ผ่านทางอีเมลล์และ ใช้ WebCT ในการอภิปรายกับคู่ของตัวเอง (partners) ที่อยู่มหาวิทยาลัย Texas A&M นักศึกษาในแต่ละกลุ่มได้รับการแบ่งกลุ่มโดยการสุ่ม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์มีผลดีต่อผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศทั้งในกลุ่มทดลองที่มีการสอนโดยผู้สอนและกลุ่มที่ใช้การสื่อสารโดยมีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง โดยผู้เรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนในการเติมเต็มบทสนทนา (discourse completion task) ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้เรียน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์

Vellenga (2008) ได้ทำวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการสอนและวัจนปฏิบัติศาสตร์ข้ามวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการสอนโดยใช้เนื้อหาวัจนปฏิบัติศาสตร์ข้ามวัฒนธรรม โดยจัดการสอนเรื่องการขอร้องและการปฏิเสธให้แก่ผู้เรียนภาษาอังกฤษในระดับกลางขั้นสูงที่กำลังเรียนอยู่ในหนึ่งในสี่ของสถาบันที่ทำการสอนคือ โปรแกรมภาษาอังกฤษขั้นสูงในมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 2 แห่ง ในมหาวิทยาลัยในประเทศลิทัวเนีย 1 แห่ง และมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น 1 แห่ง การสอนทั้งหมดแบ่งออกเป็นสี่ช่วง ใช้เวลา 6 ชั่วโมง และใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการซึ่งมีการใช้วัจนกรรมต่างๆ จากงานวิจัยที่ผ่านมาทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ข้ามวัฒนธรรม ภาษาศาสตร์คลังข้อมูลภาษา และวิธีการสอนภาษาที่สอง ผู้เรียนที่เข้าร่วมการวิจัย (n=148) และผู้สอนที่เข้าร่วมการวิจัย (n=8) ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประชากร ซึ่งรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ และประสบการณ์ในการเรียนภาษาที่ผ่านมา และมีการวัดความสามารถทางวัจนปฏิบัติโดยใช้การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเติมเต็มบทสนทนาแบบเลือกตอบที่ออกแบบสำหรับการศึกษาคำนี้โดยเฉพาะ (k=18) นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การประเมินความรู้ด้านวัจนปฏิบัติและการวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงการสังเกตโดยการเยี่ยมชมชั้นเรียน การเขียนตอบของนักศึกษา และการสัมภาษณ์ผู้สอนมาสนับสนุนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนในประเทศญี่ปุ่นได้รับประโยชน์จากการสอนวัจนกรรมโดยตรงซึ่งมีผลการทดสอบอยู่ในระดับปานกลาง (d=0.38) จากการทำแบบทดสอบการเติมเต็มบทสนทนาแบบ

เลือกตอบ (DCT) ในขณะที่ผู้เรียนในพื้นที่อื่นมีผลการทดสอบในระดับต่ำ นอกจากนี้ ลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน เช่น เพศ ยังมีผลต่อความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์และการเปิดรับภาษาอื่น ๆ ผ่านการสอนในชั้นเรียนและการเรียนในต่างประเทศ

Tchoutezo (2010) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสอนและการพัฒนาการได้รับความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของภาษาที่สอง: การศึกษาความสามารถทางการสื่อสารเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยมีจุดประสงค์ในการการศึกษาเพื่อศึกษาการรับรู้และทัศนคติของผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองต่อการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ในชั้นเรียนภาษาที่สอง และศึกษาผลของการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้การสำรวจการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ชั้นเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (ESL) ที่เข้าร่วมการวิจัย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามีวิธีการที่หลากหลายที่ผู้สอนนำมาบูรณาการในการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ในชั้นเรียนภาษาที่สอง นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้ยังแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการบูรณาการการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ ความลำบากที่ผู้สอนประสบระหว่างการบูรณาการการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ และวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนใช้ในการประเมินความสามารถทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียน โดยสรุปแล้ว ผู้สอนเชื่อว่าการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์มีผลด้านบวกและผู้เรียนที่ผ่านการเรียนวัจนปฏิบัติศาสตร์มีผลการเรียนดีขึ้นและพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารของพวกเขาให้ดีขึ้นได้

Barbosa da Silva (2012) ได้ทำวิจัยเรื่อง การนำวัจนปฏิบัติศาสตร์ไปใช้ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยมีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาและความสามารถทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (ESL) และ 2. เพื่อศึกษาว่าการสอนมีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนเหล่านั้นหรือไม่ ความสามารถทางวัจนปฏิบัติศาสตร์มีการวัดโดยใช้การเติมเต็มบทสนทนาแบบเลือกตอบ (MCDTs) และการเขียนเติมเต็มบทสนทนา (WDCTs) ผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่เป็นผู้ใหญ่ จำนวน 39 คน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโปรแกรมภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (Intensive English Program - IEP) และในชั้นเรียนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย West Virginia โดยเริ่มแรกผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ทำแบบทดสอบความสามารถทางภาษาและแบบทดสอบความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ก่อนเรียน จากนั้น มีการแบ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มทดลองจะได้รับการสอนโดยตรงเกี่ยวกับวัจนกรรม 5 ประเภท (การขอร้อง การปฏิเสธ การขอโทษ การชมเชย การเสนอแนะ) เป็นเวลาสี่ชั่วโมงและความรู้ทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเด็นอื่น ๆ เป็น

ระยะเวลาสองสัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มเปรียบเทียบจะได้เรียนบทเรียนในหัวข้ออื่นโดยปราศจากการแทรกแซงในระยะเวลาเท่ากัน มีการจัดการทดสอบความรู้ทางวินปฏิบัติศาสตร์หลังเรียนทั้งสองกลุ่ม ผลการทดสอบปรากฏว่าความสามารถทางภาษาและความรู้ทางวินปฏิบัติศาสตร์มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับกลาง การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองมีผลการเรียนที่ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างเห็นได้ชัดทั้งผลการทดสอบหลังเรียนและผลการทดสอบหลังเรียน กลุ่มทดลองได้รับประโยชน์จากการสอนซึ่งใช้วิธีการบูรณาการการสอนและผลจากการสอนดังกล่าวยังคงมีต่อเนื่องมาหนึ่งสัปดาห์ด้วย ผลของการวิจัยครั้งนี้ช่วยให้เข้าใจทักษะการสื่อสารและความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และแสดงให้เห็นว่าการสอนวินปฏิบัติศาสตร์ไม่เพียงแต่มีความสำคัญแต่ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความสามารถในการใช้ภาษาในทุกระดับ

Patton (2014) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสอนวินปฏิบัติศาสตร์ในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีการสอนวินปฏิบัติศาสตร์ในภาษาปลายทาง (target language) อย่างไรในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและศึกษาการรับรู้ของผู้สอนและผู้เรียนในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้สอนในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการศึกษาครั้งนี้คือผู้สอนในโรงเรียนสอนภาษาเอกชนในระดับกลางถึงระดับสองในแคลิฟอร์เนียตอนใต้ จำนวน 2 คน และผู้เรียนในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนอายุระหว่าง 18 ถึง 40 ปี ที่เรียนกับผู้สอนหนึ่งในสองคนนี้ มีการสัมภาษณ์ผู้สอนทั้งสองคนโดยใช้การบันทึกการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง นอกจากนี้ยังมีการให้ผู้สอนอีกจำนวน 4 คนตอบแบบสำรวจเพื่อศึกษาการรับรู้ต่อการสอนและประเมินวินปฏิบัติศาสตร์ รวมถึงภูมิหลังทางการศึกษาของผู้สอนทั้ง 4 คนนี้ ผู้เรียนได้ตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาความเชื่อและความคิดเห็นต่อการเรียนวินปฏิบัติศาสตร์ของพวกเขา นอกจากนี้ ยังมีการสนทนากลุ่มกับนักเรียนกลุ่มดังกล่าวเพื่อสัมภาษณ์และบันทึกไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลมากยิ่งขึ้น ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ที่บันทึกไว้ถูกนำมาวิเคราะห์และนำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจและการแจกแบบสอบถามจะถูกนำมาใช้สนับสนุนข้อมูลดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายว่าผู้สอนในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองสอนและประเมินวินปฏิบัติศาสตร์อย่างไรในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และเพื่อศึกษาเหตุผลที่พวกเขาใช้วิธีการสอนเหล่านี้และประเมินด้วยวิธีเหล่านี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (TESOL) ในเรื่องวินปฏิบัติศาสตร์ การศึกษานี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคมที่สอนและที่ไม่ได้สอนเป็นภาษาปลายทาง รวมถึงการสอนวินปฏิบัติศาสตร์เป็นภาษาปลายทาง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การศึกษา

การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองของผู้สอนส่วนใหญ่ละเลยเรื่องวินปฏิบัติศาสตร์ และการขาดการสอนวินปฏิบัติศาสตร์ทำให้ผู้สอนไม่สามารถแปลงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ จุดเน้นของการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มุ่งเน้นว่าควรมีการสอนวินปฏิบัติศาสตร์หรือไม่ แต่ควรหารือกันว่าจะเพิ่มวินปฏิบัติศาสตร์เข้าไปในหลักสูตรของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองได้อย่างไร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินปฏิบัติศาสตร์จะเห็นได้ว่า งานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากบุคคลและเอกสาร โดยการศึกษาจากบุคคลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือให้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนการศึกษาจากเอกสารจะศึกษาจากงานเขียนลักษณะต่าง ๆ บทพูดในเพลง บทโฆษณาในสื่อประเภทต่าง ๆ บทสนทนาในนวนิยาย บทสนทนาในละคร โทรทัศน์ และการถอดคำพูดจากรายการประเภทต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางสื่อมวลชน เป็นต้น ทฤษฎีทางวินปฏิบัติศาสตร์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่แล้วจะใช้ทฤษฎีวิจักษณ์ นอกจากนั้นยังอาจใช้ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) หลักการร่วมมือในการสนทนา (the cooperative principle) ร่วมวิเคราะห์ด้วย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นมีทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ แต่ส่วนใหญ่จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการนำวินปฏิบัติศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการสอนวินปฏิบัติศาสตร์แก่ผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สอง ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า การสอนวินปฏิบัติศาสตร์แก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการทำวิจัย โดยจะได้นำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ งานวิจัยเชิงสำรวจและงานวิจัยเชิงทดลองที่มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ ประการที่ 1 คือ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประการที่ 2 หาประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เช่น แบบฝึก บทเรียน โมดูล และบทเรียนออนไลน์ เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความประเภทที่ 1 ที่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจพบว่า มีงานวิจัยเพียง 1 เล่ม คือ งานวิจัยของ พรรณทิพย์ ต้นเถา (2539) ที่ทำวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบกลวิธีการอ่านตีความบทร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มี

ความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการอ่านดีความบทร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 478 คน ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านดีความบทร้อยกรองภาษาไทยขึ้น 1 ฉบับ ซึ่งมีค่าความเที่ยง 0.83 นำมาทดสอบกลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มที่มีความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ โดยการจัดตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ได้นักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถสูง 148 คน กลุ่มปานกลาง 185 คน และกลุ่มต่ำ 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการใช้พฤติกรรมการอ่านดีความบทร้อยกรองภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีค่าความเที่ยง 0.78 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่ามัธยิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบการใช้พฤติกรรมการอ่านดีความบทร้อยกรองของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้พฤติกรรมการอ่านดีความในระดับน้อย เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการอ่านดีความ พบว่า ใช้พฤติกรรมการใช้เทคนิคต่าง ๆ ช่วยในการอ่านอยู่ในระดับมาก แต่ใช้พฤติกรรมการทำให้เกิดความกระตือรือร้นและเข้าใจง่ายในการอ่าน ด้านการค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง และด้านการตรวจสอบความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย

2. การใช้พฤติกรรมการใช้เทคนิคต่าง ๆ ช่วยในการอ่าน ระหว่างกลุ่มที่มีความสามารถสูงและต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่การใช้พฤติกรรมการทำให้เกิดความกระตือรือร้นและเข้าใจง่ายในการอ่าน ด้านการค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง และด้านการตรวจสอบความเข้าใจของทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยประเภทที่ 2 ที่เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านดีความของนักเรียน โดยใช้นวัตกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีหลายเล่ม เช่น งานวิจัยของ ชนาฎ จันทะโก (2536) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีความของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึกการอ่าน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีความระหว่างนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกการอ่าน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่แก่นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ชั้นปีที่ 2 วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา 2535 จำนวน 80 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มประชากรจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกการอ่านดีความและแผนการสอน แบบทดสอบมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

จำนวน 60 ข้อ มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.37 – 0.74 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.37 – 0.63 มีค่าความเที่ยง 0.99 แบบทดสอบและแบบฝึกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80.40/80.83 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ใช้เวลาในการทดลองเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบที (t - test) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความภายหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความภายหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนงานวิจัยที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านตีความของนักเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลนั้น มีงานวิจัยของ พรอมา พิษยะสุนทร (2546) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างบทเรียน โมดูลวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียน โมดูลวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียน โมดูล และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน โมดูล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยการสุ่มนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จาก การเรียงลำดับคะแนนสอบวิชาภาษาไทย (ท 44010) อย่างละ 5 คน 3 แผนการเรียน คือ แผนวิทย์-คณิต และศิลป์-คณิต, ศิลป์ภาษา ห้องละ 15 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 45 คน ทำการทดลอง โดยเรียนบทเรียน โมดูล 3 หน่วย ใช้เวลาในการทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที เป็นเวลา 10 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. บทเรียน โมดูลวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ จำนวน 3 หน่วย 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความก่อนและหลังการเรียน บทเรียน โมดูล 3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน โมดูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรม SPSS วิเคราะห์หาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้สูตร KR-20 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของ Cronbach หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความคิดเห็น ใช้สูตร E1/E2 หาประสิทธิภาพของบทเรียน โมดูลและใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความก่อนและหลังเรียนบทเรียน โมดูล ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียน โมดูลวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.12/81.28 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความของนักเรียน หลังเรียนด้วยบทเรียนโมดูลสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักเรียนมีความเห็นด้วยมากต่อการเรียนด้วยบทเรียนโมดูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

และงานวิจัยของ รักษิตาภา ธนาวรรณิต (2549) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างบทเรียนโมดูล วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านตีความของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนโมดูล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) เลือกรับ 1 ห้องเรียน จำนวน 44 คน ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บทเรียนโมดูลเรื่องการอ่านตีความ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบประเมินผลบทเรียนโมดูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test for dependent sample ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านตีความวิชาภาษาไทยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับงานวิจัยที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านตีความของนักเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์นั้น มีงานวิจัย คารกา วรณวนิช (2552) ที่ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการอ่านตีความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-learning) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ทักษะการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการอ่านตีความ ระหว่างกลุ่มที่เรียนผ่านบทเรียนออนไลน์กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 2 ห้องเรียน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง (เรียนผ่านบทเรียนออนไลน์) 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน และเป็นกลุ่มควบคุม (สอนปกติ) 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน แบบแผนการทดลองเป็นแบบ randomized control group pretest posttest design ใช้เวลาในการทดลอง 10 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนออนไลน์ แผนการสอนแบบปกติ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการอ่านตีความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test for independent sample ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ทักษะการอ่านตีความ มีประสิทธิภาพ 83.44/82.67

2. นักเรียนที่เรียนผ่านบทเรียนออนไลน์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการอ่านตีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่เรียนผ่านบทเรียนออนไลน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ดารุณี ถึงลาก (2552) ที่ทำวิจัยเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานวิชาการอ่านตีความ (EN202) หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานวิชาการอ่านตีความ (EN202) หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้สื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานที่สร้างขึ้น และเพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสาน โดยมีสมมติฐานของการวิจัยดังนี้ สื่อประกอบการสอนแบบผสมผสาน วิชาการอ่านตีความ (EN202) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยสื่อสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนด้วยสื่อประกอบการสอนที่สร้างขึ้น อยู่ในระดับมาก เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบเรียนที่มีสื่อผสมที่เป็นบทเรียนบนเว็บ แบบทดสอบ แบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้เรียน และแบบประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยกระบวนการทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งทดลองกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการอ่านตีความ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า สื่อประกอบการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.2/80.46 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมาก

ส่วน วรวัฒน์ วัฒนธีรางกูร (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการอ่านตีความ และการเขียนสรุปความด้วยบทเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการอ่านตีความ และการเขียนสรุปความ ด้วยบทเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 80/80 2. เพื่อศึกษาสภาพความสามารถของนักเรียนด้านทักษะการอ่านตีความ และการเขียนสรุปความ กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นูร์รัมย์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูร์รัมย์ เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 36 คน การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

คือ 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บทเรียนและแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 15 แผน 2. เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบประเมินผลงานนักเรียน แบบทดสอบท้ายวงจร แบบสังเกตการณ์สอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวิเคราะห์ผลงานนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ (percentage) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการอ่านตีความ และการเขียนสรุปความ พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.05 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90.27 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการศึกษาศาภาพความสามารถของนักเรียนด้านทักษะการอ่านตีความ และการเขียนสรุปความ พบว่า

2.1 ทักษะการอ่านตีความ นักเรียนสามารถอ่านตีความบทเรียนสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม มีเหตุผล และสามารถใช้นavigateตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหา สถานการณ์ได้อย่างสร้างสรรค์ โดยมีระดับความสามารถที่พัฒนาขึ้นในแต่ละวงจรตามลำดับ

2.2 ทักษะการเขียนสรุปความ นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่องที่อ่าน เขียนสรุปความโดยใช้แผนภาพความคิดได้ เขียนสรุปความจากกรอภิปราชแสดงความคิดเห็นและการแก้ปัญหาสถานการณ์ได้ โดยมีระดับความสามารถที่พัฒนาขึ้นในแต่ละวงจรตามลำดับ

งานวิจัยต่างประเทศ

Mason, Scirica and Salvi (2006) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลลัพธ์ของความเห็นเกี่ยวกับการสร้างความหมายและการสอนตีความเรื่องเล่า โดยศึกษาความเห็นของนักเรียนในสองมิติเกี่ยวกับการสร้างความหมายในกระบวนการอ่านและความเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดและการดำเนินการ ในเรื่องความเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดนั้นผู้อ่านต้องทำความเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนตั้งใจสื่อ ในขณะที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการนั้น ผู้อ่านจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้สร้างความหมายโดยตรง ความเห็นของนักเรียนนี้ได้มาจากการหาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามและจากการตรวจสอบผลลัพธ์ของความเห็นต่อเรื่องที่อ่านและการตีความ ในการศึกษาครั้งแรกได้ศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 52 คน โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ความเห็นต่อการดำเนินการของนักศึกษามีผลต่อการตีความเรื่องที่อยู่ในทางบวกซึ่งอยู่ในรูปแบบของการตอบสนองรายบุคคล และตามแก่นเรื่อง ส่วนการศึกษาครั้งที่สอง เป็นการศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 202 คน ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นต่อการดำเนินการมีผลต่อเรื่องที่อ่าน การตอบสนองการตีความตามแก่นของเรื่องและเป็นรายบุคคล และต่อการสร้างความหมาย

ทั้งหมด นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์ในทางบวกของการสอนตีความที่เฉพาะเจาะจงดีกว่า การสอนแบบไม่เจาะจง และระดับชั้นยังมีผลต่อเรื่องที่อ่านและการตีความอย่างมีนัยสำคัญ สุดท้าย คือความแตกต่างในเรื่องการแสดงออกของนักเรียนยังมีส่วนสัมพันธ์กับประเภทของ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่นักเรียนเข้าศึกษาด้วย

Muzzillo (2007) ได้ทำวิจัยเรื่อง จากการอ่านออกเสียงผู้การตีความแบบออกเสียง: ผลลัพธ์ ของคำพูดต่อการเล่าเรื่องใหม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งการวิจัยนี้ได้ศึกษากับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาวรรณกรรมโลก ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางของเขตตะวันตก ตอนกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาใช้วิธีการกลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งได้ตีความแบบออกเสียงเรื่องสั้นจำนวน 1 เรื่อง โดยให้เตรียมตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและเขียนตอบคำถามเรื่องสั้นเรื่องเดียวกัน จากนั้นนักเรียนทั้งหมดได้เขียนเล่าเรื่อง ใหม่ซึ่งจะถูกวิเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์ในการเล่าเรื่องใหม่และความแตกต่างที่เด่นชัดของทั้งสองกลุ่ม รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการในการจัดประเภท จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทั้งสองดังกล่าวมี ความแตกต่างอย่างชัดเจน 5 ประเภท จากทั้งหมด 11 ประเภท คือ ความขัดแย้ง ความคิด คำโครง เรื่อง จินตภาพ และความรู้สึกร่วม นอกจากนี้ นักเรียนที่ตีความร้อยแก้วแบบออกเสียงจำเรื่องราวที่ อ่านในแต่ละประเภทรูปนั้น ไม่ค่อยได้ เนื่องจากกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกระบวนการ เขียนค่อนข้างเป็นกระบวนการที่ใช้เป็นประจำในชั้นเรียนวิชาวรรณกรรมอยู่แล้ว ดังนั้น การตีความแบบออกเสียงจึงค่อนข้างใช้ได้ดีในชั้นเรียน

Ajayi (2012) ได้ทำวิจัยเรื่อง “วิถีทัศน์” การอ่านและรูปแบบการเรียนรู้ที่ผสมผสาน: การศึกษานักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง/การอ่านเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน การ ตีความเรื่องซินเดอเรลล่าจากมุมมองทางสังคมประวัติศาสตร์ของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ค้นหาว่าผู้เรียนที่พูดภาษาสเปนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือเรียนการอ่านเขียน ภาษาอังกฤษใช้ประสบการณ์ทางสังคมประวัติศาสตร์และแหล่งการเรียนรู้ที่ผสมผสานของพวกเขา เป็นสื่อกลางในการตีความและอธิบายเรื่องซินเดอเรลล่าอย่างไร โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน ตีความวิถีทัศน์และทำความเข้าใจเรื่อง ซินเดอเรลล่าใหม่ด้วยการวาดภาพและเขียนประโยค ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า 1. ควรบรรจุเรื่อง ซินเดอเรลล่าในหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง/การอ่านเขียนภาษาอังกฤษเพื่อ วัตถุประสงค์ให้เกิดความรู้ทางสังคมและการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ 2. ผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ สอง/การอ่านเขียนภาษาอังกฤษสามารถใช้แนวทางการสะท้อนความคิดด้วยตนเอง (self-reactive approach) เพื่อช่วยให้เกิดการตีความเชิงวิพากษ์ในการอ่านเรื่องเกี่ยวกับที่เป็นที่นิยมที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม และ 3. การเปลี่ยนกรอบความเข้าใจ (reconceptualizing) ในห้องเรียนภาษาอังกฤษเป็น

ภาษาที่สอง/การอ่านเขียนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่เป็นพื้นที่ทางสัญญะ (semiotic spaces) ที่ได้นักเรียนได้ตีความวิดิทัศน์ในแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอย่างเป็นทางการ โดยเปลี่ยนนักเรียนเป็นผู้บริโภคและวิดิทัศน์เป็นผู้ผลิตตามระบบการสื่อสาร

Huang and Wang (2012) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์จากการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในชั้นเรียนการตีความภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัย โดยเน้นการศึกษาเรื่องความไปไปได้ในการใช้ประโยชน์จากวิธีการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning - PBL) ในชั้นเรียนการตีความภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยในประเทศไต้หวัน การใช้วิธีการสอนแบบปัญหาเป็นฐานคือวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งช่วยให้นักเรียนเรียนวิชาต่างๆ และซึมซับความรู้จากการทำวิจัยแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มซึ่งแตกต่างจากวิธีการสอน โดยการสอนแบบการบรรยายเป็นฐาน ในการเรียนการสอนทางการแพทย์ การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและผู้อ่านใช้วิธีการนี้บ่อยครั้งเพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาในสายการแพทย์ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งรวมถึงปัญหาที่มีหลายแง่มุมผ่านวิธีการที่มีข้อจำกัด ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในชั้นเรียนการตีความภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาที่ยากมากวิชาหนึ่ง นักศึกษาในชั้นไม่เพียงต้องมีความรู้ด้านภาษาอย่างเพียงพอ แต่ต้องมีทักษะการตีความที่แม่นยำทั้งในภาษาต้นฉบับ (source language) และภาษาฉบับแปล (target language) คณะผู้วิจัยได้ทดลองใช้วิธีการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในชั้นเรียนการตีความภาษาอังกฤษเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาเพื่อหาความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง โดยได้รับแรงบันดาลใจจากความสำเร็จในการใช้วิธีการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานในการเรียนการสอนทางการแพทย์ งานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ 1. ทักษะคิดของนักศึกษา 2. ความพึงพอใจของนักศึกษา 3. แรงจูงใจของนักศึกษา และ 4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยตนเองของนักศึกษา มีการศึกษาตัวแปรดังกล่าวโดยใช้การวิเคราะห์ที่มุ่งเน้นเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยหลักๆ ซึ่งให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้และยังเป็นการยกระดับทักษะการตีความภาษาอังกฤษเป็นอย่างยิ่ง

Levine (2014) ได้ทำวิจัยเรื่อง การตีความให้สามารถเข้าใจง่ายโดยใช้กลวิธีผลกระทบเป็นฐาน โดยกล่าวไว้ว่า ผู้อ่านงานวรรณกรรมที่มีประสบการณ์มักจะสามารถระบุประเด็นต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านได้ดีกว่าผู้ที่เริ่มอ่านวรรณกรรมซึ่งสิ่งที่เห็นเด่นชัดคือการตีความเกี่ยวกับวรรณกรรมนั้น ๆ และการสร้างความหมายเชิงภาพพจน์และการอนุมานเกี่ยวกับแก่นของเรื่องจากวรรณกรรมเหล่านั้น การศึกษาถึงทดลองในครั้งนี้พบว่า สมมติฐานที่ว่าสามารถช่วยให้ผู้ที่เริ่มอ่านวรรณกรรมตีความงานวรรณกรรมที่อ่านได้โดยการวาดภาพและการฝึกตีความเรื่องที่อ่านในชีวิตประจำวัน การฝึกตีความโดยใช้กลวิธีผลกระทบเป็นฐานในทุก ๆ วันช่วยให้ผู้ที่ฝึกสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับ

การตีความเพื่อพัฒนาจากการย่อความทั่วไปไปสู่การตีความเชิงภาพพจน์ได้ การเรียนรู้การตีความโดยใช้กลวิธีผลกระทบเป็นฐานนั้นเกี่ยวข้องกับการบ่งชี้ภาษาในงานวรรณกรรมว่าความรู้สึกของผู้อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลกระทบหรือผลลัพธ์จากการใช้เหตุผลต่อภาษานั้น และจากนั้นจะเกิดการอธิบายหรือแสดงให้เห็นถึงการให้เหตุผลเหล่านั้น ในการเข้าร่วมในการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเป็นเวลา 4 สัปดาห์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเมืองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำและมีฐานะยากจนมากแห่งหนึ่ง โดยใช้การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการตีความจากเรื่องที่อ่าน และอีกห้องเรียนหนึ่งเป็นการตีความเรื่องที่อ่านโดยไม่ใช้วิธีการดังกล่าว จากการวิเคราะห์งานเขียนตีความก่อนและหลังเรียนและวิธีการคิดและออกเสียงจากนักเรียนทั้งสองกลุ่มพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการตีความสามารถสื่อความหมายจากการตีความได้ในขณะที่กลุ่มเปรียบเทียบไม่สามารถทำได้ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการสอนที่ถ่ายทอดโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการตีความโดยใช้ผลกระทบนั้นช่วยให้ผู้ที่เริ่มอ่านวรรณกรรมสามารถอ่านตีความเรื่องที่อ่านได้

จากการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความข้างต้นจะเห็นได้ว่า งานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่นำมาใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านตีความ เช่น แบบฝึกทักษะ บทเรียนโมดูล บทเรียนออนไลน์ (e-learning) เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีงานวิจัยเพียงเล่มเดียวที่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี การวิเคราะห์ข้อมูลก็จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยายและสถิติอนุมานเพื่อสรุปผลการวิจัย ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศมีทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยงานวิจัยเชิงปริมาณจะศึกษาเช่นเดียวกับงานวิจัยในประเทศ กล่าวคือ จะศึกษาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของนักเรียนนักศึกษา เช่น การใช้วิธีสอนแบบปัญหาเป็นฐาน การใช้วีดิทัศน์ ฯลฯ ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านตีความของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ส่วนมากก็จะเป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ายังไม่มีการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านตีความยังคงมีการวิจัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ มีการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีเพียงเล่มเดียว แต่ก็เป็นการศึกษาและพัฒนาวัตกรรมการใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านตีความ ยังไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านตีความมาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

3. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

4. ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (needs analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (design and development)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (implementation)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน (evaluation)

โดยการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (needs analysis)

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาการอ่านตีความที่สอนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โดยศึกษาจากคำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ และเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อจะได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลในรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ

2. สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความในระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ จำนวน 10 แห่ง ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

8. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา

2. มีประสบการณ์ในการสอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

3. สัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 40 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ โดยนักศึกษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 นักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชาการอ่านตีความ จำนวน 10 คน

3.2 นักศึกษาที่ไม่เคยเรียนรายวิชาการอ่านตีความ จำนวน 30 คน แบ่งเป็น

3.2.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน

3.2.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 คน

3.2.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน

4. นำผลการศึกษาสภาพปัญหาการสอนอ่านตีความที่พบมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเป้าหมายและคำอธิบายรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) เพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

3. แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกข้อมูล

1.2 กำหนดประเด็นที่จะศึกษาจากเอกสารแล้วออกแบบและสร้างแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา

1.3 นำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษามาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.5 นำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้บันทึกข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารและตำราต่าง ๆ

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความมาปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.5 นำแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

3. แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความ

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารและตำราต่าง ๆ

3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความ

3.3 นำแบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.5 นำแบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. ทราบวัตถุประสงค์ เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินในรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

2. ทราบสภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

3. ทราบความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
รายวิชาการอ่านตีความ

ตารางที่ 6 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 1

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้
1. ศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับ รายวิชา การอ่าน ตีความที่สอน ในหลักสูตร ระดับปริญญา บัณฑิต	ศึกษาเอกสาร	ข้อมูลเกี่ยวกับ รายวิชาการ อ่านตีความที่ สอนในระดับ อุดมศึกษา จาก มหาวิทยาลัย ต่าง ๆ จำนวน 7 แห่ง	แบบวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพการจัด การเรียน การสอน รายวิชา การอ่าน ตีความใน ระดับ อุดมศึกษา	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	-วัตถุประสงค์ ในการจัด การเรียน การสอน -เนื้อหาที่ใช้ ในการจัด การเรียน การสอน -วิธีการวัด และ ประเมินผล

ตารางที่ 6 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชา การอ่าน ตีความ และสภาพปัญหาในการจัดการเรียน การสอนอ่าน ตีความจาก อาจารย์ผู้สอน ในระดับ อุดมศึกษา	สัมภาษณ์ (interview)	อาจารย์ผู้สอน รายวิชา การอ่าน ตีความหรือ รายวิชาที่ เกี่ยวข้องกับ การอ่าน ตีความใน ระดับ อุดมศึกษา	แบบ สัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอน ในระดับ อุดมศึกษาที่ สอนรายวิชา การอ่าน ตีความหรือ รายวิชาที่ เกี่ยวข้องกับ การอ่าน ตีความ	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	-วัตถุประสงค์ ในการจัดการเรียน การสอน -เนื้อหาที่ใช้ ในการจัดการเรียน การสอน -วิธีการวัด และ ประเมินผล -สภาพปัญหา ในการจัดการเรียน การสอนอ่าน ตีความ

ตารางที่ 6 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความจากนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต	สัมภาษณ์ (interview)	นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ เชียงใหม่	แบบ สัมภาษณ์ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาใน การจัด การเรียน การสอน รายวิชา การอ่าน ตีความและ ความต้องการ ในการจัด การเรียน การสอน รายวิชา การอ่าน ตีความ	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	- สภาพปัญหา ในการจัด การเรียน การสอน รายวิชา การอ่าน ตีความ สำหรับ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต - ความ ต้องการของ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต เกี่ยวกับ การจัด การเรียน การสอน รายวิชา การอ่าน ตีความ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (design and development)

วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและหาประสิทธิภาพของร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอน วัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka เพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน สภาพการเรียน การสอนอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สารสำคัญของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอน วัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka มากำหนด เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

3. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ตาม องค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
3. ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

4. จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไข

5. นำร่างรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนไปให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสมเหตุสมผลและความเหมาะสม โดยใช้การสนทนา กลุ่ม (focus group) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน การสอนภาษาไทย การสอนอ่าน การสอนอ่านตีความ ภาษาศาสตร์ หรือวัจนปฏิบัติศาสตร์
2. สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิปบัณฑิตหรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วย ศาสตราจารย์

3) มีประสบการณ์ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 1 ปี

6. ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนอีกครั้งเพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอน

7. นำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้

8. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร ประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน และประเด็นการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร
2. ประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
3. แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ
6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
7. ประเด็นการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร
  - 1.1 ศึกษาเอกสารตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร

1.2 กำหนดประเด็นการบันทึกข้อมูลจากเอกสารและสร้างแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร

1.3 นำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสารเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสารไปปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.5 นำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้บันทึกข้อมูล

2. ประเด็นการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวิธีสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสนทนากลุ่ม

2.2 กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มให้ครอบคลุม ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มตามขอบข่ายที่ได้กำหนดไว้ โดยประเด็นการสนทนากลุ่มประกอบด้วยประเด็นคำถาม 4 ประเด็น ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และกระบวนการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

2.3 นำประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำประเด็นการสนทนากลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90

2.5 นำประเด็นการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้ในการสนทนากลุ่มต่อไป

3. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางและประเด็นในการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน

3.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนให้ครอบคลุมตามขอบข่ายที่กำหนดไว้

3.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนมาปรับปรุงและแก้ไขสำนวนภาษาให้สื่อความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้มีจำนวนทั้งสิ้น 7 แผน แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ เวลาเรียน สารสำคัญ เนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบันทึกผลการสอน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และหลักการเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ เพื่อกำหนดเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

4.3 จัดทำโครงสร้างรายวิชาและประมวลการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ จากนั้นเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการจัดการเรียนการสอนที่ได้กำหนด

4.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

4.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00

4.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน ไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการนำไปใช้ และพิจารณาข้อดีและข้อจำกัดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.7 สรุปผลและนำข้อมูลทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ เป็นแบบทดสอบที่ประกอบด้วยข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และข้อสอบอัตนัย จำนวนทั้งหมด 35 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ ตลอดจนหลักสูตรรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

5.2 กำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบความคิดในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ

5.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การกำหนดจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ

เนื้อหา	จำนวนข้อสอบ ปรนัย	จำนวนข้อสอบ อัตนัย	รวม
1. เรื่องขำขัน	10	-	10
2. โฆษณา	6	-	6
3. คำคม	-	15	15
4. เรื่องสั้น	-	10	10
5. คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี	8	-	8
6. บทกวีซีไรต์	6	-	6
รวม	30	25	55

5.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความที่พัฒนาขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมทั้งความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

5.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความมาปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

5.6 ทดลองใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความกับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อดูความเหมาะสมของการใช้ภาษาและเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ

5.7 นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก โดยข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คำนวณจากสูตร KR-20 (Kuder-Richardson 20) ส่วนข้อสอบอัตนัย คำนวณจากสูตรของ Whitney and Sabers (1970, อ้างถึงใน นัทรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548: 109-115) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปไว้ ทำให้ได้จำนวนข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกและข้อสอบอัตนัย จำนวน 35 ข้อ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ

เนื้อหา	จำนวนข้อสอบ ปรนัย	จำนวนข้อสอบ อัตนัย	รวม
1. เรื่องจำขึ้น	4	-	10
2. โฆษณา	3	-	6
3. คำคม	-	10	15
4. เรื่องสั้น	-	10	10
5. คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี	5	-	8
6. บทกวีซีไรต์	3	-	6
รวม	15	20	35

5.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ โดยข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวนจากสูตร KR-20 (Kuder-Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.61 ส่วนข้อสอบอัตนัยจำนวน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

5.9 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวันปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จะสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวันปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในด้านเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในรายการนั้น

ระดับคะแนน 4 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในรายการนั้น

- ระดับคะแนน 3 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับปานกลางต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในรายการนั้น
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับน้อยต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในรายการนั้น
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุดต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในรายการนั้น

โดยผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยและให้ความหมายดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับปานกลางต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับน้อยต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุดต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์
- สำหรับขั้นตอนในการสร้างมีดังนี้

6.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

6.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน โดยจะสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ สื่อประกอบรูปแบบ และประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ จำนวนทั้งหมด 20 ข้อ

6.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

6.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

6.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำแบบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

7. ประเด็นการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

7.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการสัมภาษณ์ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางและประเด็นในการสร้างประเด็นการสัมภาษณ์

7.2 สร้างประเด็นการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ ซึ่งประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบด้วยประเด็นคำถาม 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

7.3 นำประเด็นการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมของภาษาที่ใช้ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อเสนอแนะมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

7.4 นำประเด็นการสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยใช้ในการหาค่าเฉลี่ยความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86

7.5 นำประเด็นการสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. ได้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพ

2. ได้คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและหน่วยการจัดการเรียนการสอน

3. ได้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร
  2. ประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
  3. แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
  4. แผนการจัดการเรียนรู้
  5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ
  6. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
  7. ประเด็นการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
- จากขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสามารถนำมาสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนา รูปแบบ การเรียน การสอน ทฤษฎี วัจนปฏิบัติ ศาสตร์ และ การจัดการ การเรียน การสอน วัจนปฏิบัติ ศาสตร์ตาม แนวคิดของ Brock and Nagasaka	ศึกษาเอกสาร (documentary)	เอกสารและ ตำราที่ เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบ การเรียน การสอน ทฤษฎี วัจนปฏิบัติ ศาสตร์ และ การจัดการ การเรียน การสอน วัจนปฏิบัติ ศาสตร์ตาม แนวคิดของ Brock and Nagasaka	แบบบันทึก ข้อมูล เกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบ การเรียน การสอนจาก เอกสาร	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	แนวคิดใน การพัฒนา รูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วัจนปฏิบัติ ศาสตร์

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
2. เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	สังเคราะห์ (synthesis)	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน สภาพการเรียนการสอนอันดีความของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตสาระสำคัญของทฤษฎี วัจนปฏิบัติ ศาสตร์ และ การสอนอันดีความ		การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
3. เพื่อกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน	สังเคราะห์ (synthesis)	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์		การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต
4. เพื่อจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์	สร้าง (construct)	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต		การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	- คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน - แผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
5. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน	สนทนากลุ่ม (focus group)	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน	ประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน
6. เพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ	ประเมิน (check list)	รูปแบบการเรียนการสอน	แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
7. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนรายบุคคลและกลุ่มย่อย	ทดลองใช้ (field tryout)	นักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง	แผนการจัด การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียน การสอน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียน การสอน
8. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	8.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ	เอกสาร		การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ
	8.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ			เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลชนิดต่าง ๆ

ตารางที่ 9 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
	8.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยการสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง และ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruency: IOC)	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ
	8.4 หาประสิทธิภาพและคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยการทดสอบ	นักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ประสิทธิภาพและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (implementation)

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 60 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก

แบบแผนการวิจัย

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) แบบการวิจัยก่อนมีแบบวิจัยแบบทดลอง (pre-experimental design) แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (one-group pretest-posttest design) (ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, ม.ป.ป.: 80-81) ดังนี้

O_1 คือ การทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ

X คือ การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

O_2 คือ การทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลองเป็นไปตามประมวลการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้กำหนดให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและงานเขียนที่เป็นร้อยกรอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดบทอ่านที่เป็นร้อยแก้วและบทอ่านที่เป็นร้อยกรองจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (needs analysis) ดังนี้

1. บทอ่านร้อยแก้ว ได้แก่

- 1.1 คำคม
- 1.2 เรื่องขำขัน
- 1.3 โฆษณา
- 1.4 เรื่องสั้น

2. บทอ่านร้อยกรอง ได้แก่

- 2.1 คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีไทย
- 2.2 บทกวีซีไรต์

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ ไม่นับรวมสัปดาห์สอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2559

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่สร้างขึ้นไปใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความทดสอบนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเรียน

3. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความทดสอบนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังเรียน

5. สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

6. สัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

จากขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถสรุปเป็นลำดับขั้นตอน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	1. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความทดสอบนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเรียน	นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ	การตรวจให้คะแนน	คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความก่อนเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
	2. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	นักศึกษา ระดับ ปริญญา บัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย มหาวิทยาลัย ราชภัฏ เชียงใหม่ ที่ เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	แผนการ จัดการเรียนรู้	1. ตรวจสอบให้ คะแนนการ ทำใบงานและ แบบฝึกหัด 2. สังเกตการ มีส่วนร่วมใน การอภิปราย ในชั้นเรียน	ข้อมูลผลการ ใช้รูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวัจน ปฏิบัติศาสตร์ เพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการอ่าน ตีความของ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต
	3. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความทดสอบนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังเรียน	นักศึกษา ระดับ ปริญญา บัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย มหาวิทยาลัย ราชภัฏ เชียงใหม่ ที่ เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	แบบทดสอบ วัด ความสามารถ ในการอ่าน ตีความ	การตรวจให้ คะแนน	คะแนนจาก การทำ แบบทดสอบ วัด ความสามารถ ในการอ่าน ตีความหลัง เรียนของ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิต

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
	4. สอบถาม ความคิดเห็น ของนักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิตที่มีต่อ รูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	นักศึกษา ระดับ ปริญญา บัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย มหาวิทยาลัย ราชภัฏ เชียงใหม่ที่ เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	แบบสอบถาม ความคิดเห็น ของนักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิตที่มีต่อ รูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็นของ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิตที่มีต่อ รูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติ ศาสตร์

ตารางที่ 10 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
	5. สัมภาษณ์ นักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิตที่เรียน ด้วยรูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติ ศาสตร์ เกี่ยวกับ รูปแบบ การเรียน การสอนและ การเรียนรู้ ตามรูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	นักศึกษา ระดับ ปริญญา บัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย มหาวิทยาลัย ราชภัฏ เชียงใหม่ที่ เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	แบบ สัมภาษณ์ นักศึกษา เกี่ยวกับ รูปแบบ การเรียน การสอนและ การเรียนรู้ ตามรูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)	ความคิดเห็น ของนักศึกษา ระดับปริญญา บัณฑิตที่มีต่อ การเรียนด้วย รูปแบบ การเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วิจัยปฏิบัติ ศาสตร์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน (evaluation)

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิธีดำเนินการ

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
  - 1.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลอง
  - 1.2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

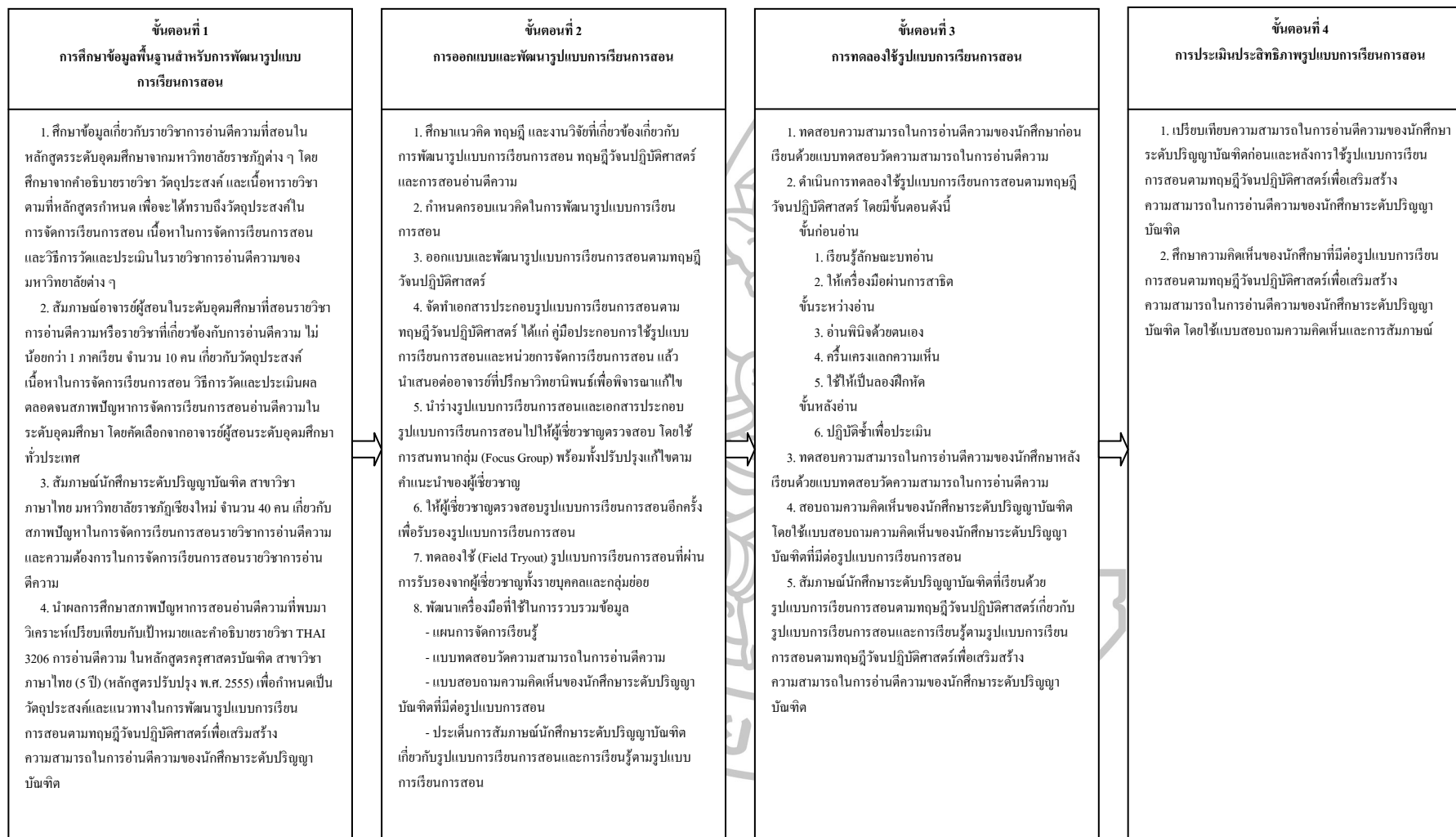
1. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ตารางที่ 11 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 4

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	- คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ - ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน	คอมพิวเตอร์และโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต

ตารางที่ 11 สรุปวิธีดำเนินการในขั้นตอนที่ 4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต		การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)	ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต

แผนภาพที่ 2 กรอบดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

3. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

4. ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (needs analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (design and development)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (implementation)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน (evaluation)

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยในขั้นตอนแรก คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (needs analysis) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสาร ตำรา และหนังสือ รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์ โดยจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาการอ่านตีความที่สอนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาการอ่านตีความที่สอนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยศึกษาจากคำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ และเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อจะได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลในรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา

ผลจากการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (สุคนธ์ธา พุ่มเมือง, 2559) และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2558) มีคำอธิบายรายวิชาการอ่านตีความเหมือนกันโดยกำหนดไว้ว่า “ความหมาย หลักการ และกระบวนการอ่านเพื่อการตีความ ฝึกอ่านตีความวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง” ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (กิตติพัฒน์ เพ็ชรทองนะ, 2559) ก็มีคำอธิบายเช่นเดียวกันกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรและมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพียงแต่เพิ่มคำว่า “ศึกษา” เป็น “ศึกษาความหมาย หลักการ และกระบวนการอ่านเพื่อการตีความ ฝึกอ่านตีความวรรณกรรมทั้งร้อยแก้ว

และร้อยกรอง” แต่มีบางมหาวิทยาลัยที่ได้เพิ่มรายละเอียดหรือเนื้อหาบางประการ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2558) ได้เขียนคำอธิบายไว้ว่า “ศึกษาหลักการและกระบวนการอ่านเพื่อการตีความ การอ่านตีความกับการสร้างความเข้าใจในการสื่อสาร ฝึกอ่านตีความวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง” ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (พิชญาสกุลวิทย์, 2556) ได้กำหนดคำอธิบายรายวิชาไว้ว่า “ศึกษาความหมาย หลักการและกระบวนการอ่านเพื่อตีความ ฝึกอ่านวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยพิจารณาบริบทของบทอ่าน จุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ ความคิดหลัก ความคิดแทรก ความหมายตรง ความหมายโดยนัย และน้ำเสียงของบทอ่านแล้วนำแก่นขององค์ความรู้ที่ตีความได้มาวางแผนเลือกสรรไปใช้ประโยชน์ต่อชีวิตจริง” รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (บุญทิวา สิริชยานุกุล, 2555) ได้กำหนดคำอธิบายรายวิชาไว้ว่า “ศึกษาความหมาย หลักการ และกระบวนการอ่านเพื่อการตีความ ฝึกอ่านวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น บทปลุกใจ บทบรรณาธิการ บทความ บทบรรยาย บทสนทนา นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร บทกวีนิพนธ์ โดยพิจารณาบริบทของบทอ่าน จุดประสงค์ของผู้ประพันธ์ ความคิดหลัก ความคิดแทรก ความหมายตรง ความหมายโดยนัย และน้ำเสียงของเรื่อง”

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า ประเด็นสำคัญที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ได้แก่ ความหมายของการอ่านตีความ หลักการและกระบวนการอ่านตีความ รวมทั้งให้ฝึกอ่านตีความวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

ในส่วนของวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความหรือจุดมุ่งหมายของรายวิชาพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (พิชญาสกุลวิทย์, 2556) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของรายวิชาไว้ว่า “เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านอย่างพินิจพิจารณาทั้งวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง และเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ พิจารณาจุดประสงค์และความหมาย (concept) ของผู้ประพันธ์ทั้งความหมายตรงและความหมายที่แฝงอยู่”

ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (สุคนธ์ธา พุ่มเมือง, 2559) และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (กิตติพัฒน์ เพ็ชรทองนะ, 2559) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ตรงกันดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและหลักการในการอ่านตีความ
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอ่านตีความวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชา
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านตีความมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (บุญทิวา สิริชยานุกุล, 2555) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของรายวิชาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงความหมาย หลักการ และกระบวนการของการอ่านตีความ
2. เพื่อให้สามารถอ่านและอธิบายจุดประสงค์และความคิดของผู้เขียนที่อยู่ในงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้ตรงตามที่คุณเขียนต้องการคือ
3. เพื่อให้สามารถนำทักษะการอ่านตีความ ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต
4. เพื่อให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการตีความสารได้ถูกต้องแม่นยำ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในคำอธิบาย จึงทำให้วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ มุ่งให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและหลักการในการอ่านตีความ รวมทั้งสามารถตีความวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองเพื่อให้ทราบถึงจุดประสงค์ในการเขียน ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำหรับเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันออกไป แต่ก็มีเนื้อหาบางประการที่ตรงกัน ซึ่งก็คือส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่านตีความ และการฝึกอ่านตีความจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การสังเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย	ผู้วิจัยสังเคราะห์
1. ความหมายและ ประเภทของ การอ่าน 1.1 ความหมาย ของการอ่าน 1.2 ประเภทของ การอ่าน 1.3 ความหมาย ของการอ่านตีความ 1.4 จุดมุ่งหมาย ของการอ่านตีความ 1.5 ประเภทของ การอ่านตีความ	1. ความหมายและ ประเภทของ การอ่าน 1.1 ความหมาย ของการอ่าน 1.2 ประเภทของ การอ่าน 1.3 ความหมาย ของการอ่านตีความ 1.4 จุดมุ่งหมาย ของการอ่านตีความ 1.5 ประเภทของ การอ่านตีความ	1. ความสำคัญของ การอ่านตีความ 1.1 ความหมาย ของการอ่าน 1.2 ความสำคัญ ของการอ่าน 1.3 ปัญหาใน การอ่านตีความ 2. หลักพื้นฐานใน การอ่านตีความ 2.1 การอ่านจับ ใจความ 2.2 การอ่าน ขยายความ 2.3 การอ่านอย่าง ใช้วิจารณ์ญาณ 2.4 การ เข้าใจอวัจนสาร 3. กระบวนการอ่าน ตีความ 3.1 เจตนาของ ผู้เขียน 3.2 การสำรวจ ความหมาย 3.3 น้ำเสียง 3.4 สัญลักษณ์ 3.5 พื้นหลังของ เหตุการณ์ 3.6 รูปแบบและ กลวิธี	1. ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการอ่าน ตีความ 2. สิ่งที่ควรพิจารณา ในการอ่านตีความ 3. ข้อเสนอแนะในการ อ่านตีความ 3.1 การเข้าใจ ความหมาย 3.2 ความหมาย โดยตรง ความหมาย แฝง 3.3 ไวยากรณ์/ สัญลักษณ์ 3.4 รูปแบบคำ ประพันธ์ 3.5 ภูมิหลังของ วรรณกรรม 4. ฝึกตีความจาก ข้อเขียนหลากหลายชนิด 4.1 บทปลุกใจ 4.2 บท บรรณาธิการ 4.3 บทความ 4.4 บทบรรยาย 4.5 บทสนทนา 4.6 นวนิยาย 4.7 เรื่องสั้น 4.8 บทละคร 4.9 บทกวีนิพนธ์	1. ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการอ่าน 1.1 ความหมาย ของการอ่าน 1.2 ประเภทของ การอ่าน 1.3 ความสำคัญ ของการอ่าน 2. ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการอ่าน ตีความ 2.1 ความหมาย ของการอ่านตีความ 2.2 จุดมุ่งหมาย ของการอ่านตีความ 2.3 ประเภทของ การอ่านตีความ 2.4 ขั้นตอนใน การอ่านตีความ 2.5 สิ่งที่ควร พิจารณาในการอ่าน ตีความ 2.6 ปัญหาใน การอ่านตีความ 2.7 ข้อเสนอแนะใน การอ่านตีความ 3. การอ่านตีความ งานเขียนประเภท ต่าง ๆ 3.1 บทปลุกใจ

ตารางที่ 12 การสังเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ (ต่อ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย	ผู้วิจัยสังเคราะห์
ของบทความ 4.2 ประเภทของ บทความ 5. การอ่านตีความ บทเพลง 5.1 ประเภทของ เพลง 5.2 เนื้อหาของ เพลง 6. การอ่านตีความ เรื่องสั้น 6.1 องค์ประกอบ ของเรื่องสั้น 6.2 ประเภทของ การตีความเรื่องสั้น 7. เกร็ดความรู้ เกี่ยวกับวรรณคดี 7.1 จักรวาล 7.2 ภพภูมิ 7.3 เทพ 7.4 สัตว์ หิมพานต์ 8. การตีความบทกวี นิพนธ์ 8.1 กวีนิพนธ์ โบราณ 8.2 กวีนิพนธ์ ร่วมสมัย	ของบทความ 4.2 ประเภทของ บทความ 5. การอ่านตีความ บทเพลง 5.1 ประเภทของ เพลง 5.2 เนื้อหาของ เพลง 6. การอ่านตีความ เรื่องสั้น 6.1 องค์ประกอบ ของเรื่องสั้น 6.2 ประเภทของ การตีความเรื่องสั้น 7. เกร็ดความรู้ เกี่ยวกับวรรณคดี 7.1 จักรวาล 7.2 ภพภูมิ 7.3 เทพ 7.4 สัตว์ หิมพานต์ 8. การตีความบทกวี นิพนธ์ 8.1 กวีนิพนธ์ โบราณ 8.2 กวีนิพนธ์ ร่วมสมัย	3.7 ความรู้อื่น ๆ 4. การพิจารณาการ อ่านตีความ 4.1 ความคิด หลัก 4.2 ความคิด แทรก 4.3 ความคิด เสริม 4.4 การถ่ายทอด 4.5 แนวการ พิจารณาความ ถูกต้องในการอ่าน ตีความ 4.6 ข้อคิดสำคัญ ในการอ่านตีความ 5. การตีความงาน เขียนประเภทต่าง ๆ 5.1 เรื่องสั้น 5.2 นวนิยาย 5.3 สารคดี 5.4 ร้อยกรอง 6. การอ่านตีความ ตีบท 6.1 ความหมาย ของการอ่านตีความ ตีบท 6.2 ข้อควรคำนึง ในการอ่านตีบท		3.2 บท บรรณาธิการ 3.3 บทความ 3.4 บทบรรยาย 3.5 บทสนทนา 3.6 บทละคร 3.7 บทเพลง 3.8 สารคดี 3.9 เรื่องสั้น 3.10 นวนิยาย 3.11 กวีนิพนธ์

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ มีความแตกต่างกันในเนื้อหาบางส่วน โดยอาจจะมีการนำเนื้อหาบางประการที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการอ่านตีความมาสอนเพื่อให้เป็นความรู้พื้นฐานแก่นักศึกษา เช่น ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน ความรู้ความเกี่ยวกับวรรณคดีวรรณกรรม รวมถึงเกร็ดความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี เป็นต้น แต่เนื้อหาหลักที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ หลักการ และกระบวนการอ่านตีความ การตีความวรรณกรรมที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งจะไปตามคำอธิบายรายวิชาที่ได้กำหนดไว้

ส่วนวิธีการวัดและประเมินผลในรายวิชาการอ่านตีความนั้น ผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งได้กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจะแบ่งการวัดและประเมินผลออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ การทดสอบย่อย การสอบกลางภาค/ระหว่างภาค และการสอบปลายภาค ส่วนที่ 2 คือ การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การตอบคำถาม หรือการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนหรือในกลุ่ม และส่วนที่ 3 คือ การทำแบบฝึกหัด การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามที่ได้รับมอบหมาย (พิชญ์ญา สุกุลวิทย์, 2556; กิตติพัฒน์ เพ็ชรทองนะ, 2559; สุคนธ์ธา พุ่มเมือง, 2559; บุญทิวา สิริชานกุล, 2555)

ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ

การเก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนรายวิชาการอ่านหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ จำนวน 10 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ทั่วประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ 1. เป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา และ 2. มีประสบการณ์ในการสอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ในประเด็นของวัตถุประสงค์ในการสอนอ่านตีความ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า การอ่านตีความมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารทำให้มีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก หากรับสารโดยไม่ได้อ่านตีความวิเคราะห์หรือตีความถึงเจตนาที่แท้จริงแล้วอาจทำให้รับข้อมูลข่าวสารผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ (กษมา สุรเดชา, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558) นอกจากนี้การอ่านตีความจะทำให้รับสารได้อย่างถูกต้องแล้ว การอ่านตีความยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา เพราะการอ่านตีความเป็นการอ่านในระดับสูงที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อเข้าใจเนื้อหาสาระ สัญลักษณ์ หรือสารที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้อย่างลึกซึ้งหรือเข้าใจเรื่องได้หลายแง่มุม (วาทิต ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558; ปาริชาติ กัณหาทรัพย์, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558, บุญทิศา สิทธิขานุกุล, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558) นอกจากนี้วิชาการอ่านตีความจะทำให้ นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ตีความสารประเภทต่าง ๆ แล้วนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง (พิชญา สกกุลวิทย์, สัมภาษณ์ 16 พฤษภาคม 2558)

ในประเด็นของสื่อหรือเนื้อหาที่ควรนำมาสอนในรายวิชาการอ่านตีความ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า ควรจะมีทั้งงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยงานเขียนประเภทร้อยแก้ว อาจจะใช้ข่าว บทเพลง บทความ สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร ฯลฯ ส่วนงานเขียนร้อยกรอง อาจจะใช้บทร้อยกรอง/กวีนิพนธ์ ซึ่งอาจจะนำมาจากวรรณคดีโบราณหรือวรรณกรรมร่วมสมัย (วาทิต ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558; พิชญา สกกุลวิทย์, สัมภาษณ์ 16 พฤษภาคม 2558; กษมา สุรเดชา, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558; ปาริชาติ กัณหาทรัพย์, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558; บุญทิศา สิทธิขานุกุล, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558)

สำหรับการวัดและประเมินผลนั้น อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า ควรจะมีการวัดและประเมินในหลาย ๆ ด้าน เช่น วัดจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน วัดจากการทำแบบฝึกหัดหรือใบงานหรือมอบหมายงานให้นักศึกษาหาบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจแล้วตีความ เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความชำนาญในการตีความมากยิ่งขึ้น และวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พิชญา สกกุลวิทย์, สัมภาษณ์ 16 พฤษภาคม 2558; ปาริชาติ กัณหาทรัพย์, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558; บุญทิศา สิทธิขานุกุล, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558) โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น นอกจากจะวัดความสามารถในการอ่านตีความแล้ว ควรวัดความสามารถในการเขียนอธิบายความคิดของตนเองออกมาเป็นคำตอบด้วย

เพราะนักศึกษาบางคนสามารถตีความได้ถูกต้อง แต่ไม่สามารถที่จะกลั่นกรองความคิดนั้นออกมาเป็นภาษาเขียนได้ ดังนั้นจึงต้องมีการวัดความสามารถในการเขียนเพื่อถ่ายทอดความคิดด้วย (วาทิต ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558)

เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่าเป็นส่วนใหญ่แล้วผู้สอนยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและตีความให้นักศึกษาฟัง โดยไม่มีการบอกขั้นตอนหรือวิธีการในการตีความ จากนั้นจึงให้นักศึกษาตีความงานเขียนด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อถามคำตอบจากนักศึกษาก็ปรากฏว่าคำตอบนั้นตีความไม่ถูกต้องหรือตีความไม่ใกล้เคียงกับจุดประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน หรือหากมีการแบ่งกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาตีความงานเขียนร่วมกันก็ปรากฏว่านักศึกษาไม่มีการระดมสมองหรือไม่มีการปรึกษาร่วมกันเพื่อตีความงานเขียนที่ให้อ่าน (บุญทิวา สิริชยานุกุล, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558; วาทิต ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558) นอกจากนี้ผู้สอนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านตีความไม่ถูกต้องมากนัก บางครั้งสอนไปในแนวการแปลความหมายมากกว่าจะตีความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเขียนประเภทร้อยกรอง ครูผู้สอนมักจะแปลคำประพันธ์และตีความตามความหมายที่ปรากฏเท่านั้น ไม่ได้ตีความให้ลึกไปถึงจุดประสงค์ของผู้เขียน (พัชรินทร์ สุริยวงศ์, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558) ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียนก็คือผู้เรียนมีจำนวนมากทำให้ยากที่จะเข้าไปอธิบายให้เกิดความเข้าใจเป็นรายบุคคลได้ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุดก็คือ ผู้เรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน อ่านน้อย ทำให้ขาดคลังคำศัพท์ รวมทั้งขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และการเขียนอธิบายความคิดของตนเอง (บุญทิวา สิริชยานุกุล, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558; ปาริชาติ กัณหาทรัพย์, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558; วาทิต ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558; พิชญ์ สกุณวิทย์, สัมภาษณ์ 16 พฤษภาคม 2558; กษมา สุรเดชา, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558; กษมา สุรเดชา, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558) ปัญหาอีกประเด็นหนึ่งที่พบก็คือ สื่อหรืองานเขียนที่นำมาให้นักศึกษาตีความ หากเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว นักศึกษาสามารถตีความได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับเจตนาของผู้ส่งสารมากกว่างานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากนี้หากงานเขียนนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักศึกษาหรือนักศึกษามีความคุ้นเคย นักศึกษาก็จะสามารถตีความได้ดีกว่างานเขียนที่เป็นเรื่องไกลตัวของนักศึกษาหรือเป็นเรื่องที่ต่างกับวัฒนธรรมของนักศึกษา (จรรยาลักษณ์ คันธะวงศ์, สัมภาษณ์ 15 พฤษภาคม 2558; วาทิต ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558)

ในส่วนของวิธีการสอนอ่านตีความ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่าเป็นในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรจะทำอธิบายหลักและกระบวนการอ่านตีความให้ชัดเจน จากนั้นจึงให้นักศึกษาพิจารณาบทอ่านและทำความเข้าใจ

เกี่ยวกับคำศัพท์ก่อน จากนั้นจึงให้อ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด เมื่อนักศึกษาเข้าใจแล้วก็ให้นักศึกษาได้ฝึกการตีความ โดยผู้สอนเป็นผู้ที่คอยให้คำชี้แนะและกระตุ้นให้นักศึกษาคิด (ปาริชาติ กัณหาทรัพย์, สัมภาษณ์ 19 พฤษภาคม 2558; วาทิต ธรรมเชื้อ, สัมภาษณ์ 17 พฤษภาคม 2558) รวมทั้งควรมีกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับการตีความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ตลอดจนควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการตีความภายในกลุ่มเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันอันจะทำให้ได้มุมมองหรือแนวคิดใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากตนเอง (พิชญา สกุลวิทย์, 2556)

ผลการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ

นอกจากผู้วิจัยจะได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความแล้ว ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 40 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ โดยนักศึกษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชาการอ่านตีความ จำนวน 10 คน และนักศึกษาที่ไม่เคยเรียนรายวิชาการอ่านตีความ จำนวน 30 คน แบ่งเป็น นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความ โดยจะสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับผู้สอน/วิธีการสอน บทอ่าน และข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งในประเด็นของผู้สอนและวิธีสอนนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สอนควรจะมีการทบทวนเรื่องการอ่านจับใจความก่อนที่จะสอนเรื่องการอ่านตีความ
2. ผู้สอนควรจะอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับวิธีการในการตีความหรือวิธีการคิดที่จะนำไปสู่การตีความ
3. ผู้สอนควรจะบอกเทคนิคหรือวิธีการการตีความสารประเภทต่าง ๆ ว่าหากเป็นสารประเภทนี้ควรจะมีวิธีการตีความหรือมีวิธีการพิจารณาอย่างไรจึงจะทำให้ตีความสารประเภทนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น
4. ผู้สอนควรจะยกตัวอย่างการตีความให้มาก ๆ และควรยกตัวอย่างหรือแสดงวิธีการตีความสารประเภทต่าง ๆ เพื่อนักศึกษาจะได้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

5. การตีความขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ดังนั้นคำตอบของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน ซึ่งบางครั้งอาจทำให้นักศึกษาบางคนเกิดความสงสัยว่าทำไมคำตอบของตนจึงไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นผู้สอนจึงต้องสามารถอธิบายได้ว่า ทำไมจึงต้องตีความเช่นนั้น

ในประเด็นของบทอ่านสามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทอ่านบางบทมีความกำกวมทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือคิดไปอีกแบบหนึ่งได้ เพราะฉะนั้นบทอ่านที่นำมาสอนควรจะต้องมีความชัดเจนและสามารถตีความได้ตรงกัน

2. บทอ่านควรจะเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และควรเป็นข้อความหรือเรื่องสั้น ๆ ไม่ยาวจนเกินไป หรืออาจจะเริ่มตั้งแต่หนึ่งประโยค หลาย ๆ ประโยค และเป็นเรื่องราวไปตามลำดับ

3. ในระยะแรก ผู้สอนควรจะนำบทอ่านที่สั้น ๆ มาให้เรียนก่อนและจึงนำบทอ่านที่มีความยาวและซับซ้อนมาให้เรียน

ส่วนประเด็นของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นสรุปได้ดังนี้

1. ข้อสอบควรมีบทอ่านหลากหลายประเภท แต่ไม่ควรยาวจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนและใช้เวลาในการอ่านมากจนเกินไป

2. ข้อสอบควรมีระดับความยากง่ายกับระดับของผู้เรียน และไม่ควรมีบทอ่านมากจนเกินไปเพราะจะใช้เวลามากในการทำแบบทดสอบ

3. ข้อสอบไม่ควรคำตอบหลายคำตอบหรือตอบได้หลายอย่าง

4. ข้อสอบต้องเป็นข้อสอบที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ไม่วัดเพียงแค่ระดับความรู้ความจำเท่านั้น และควรมีทั้งข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัยเพื่อที่จะได้วัดผลสัมฤทธิ์ได้รอบด้าน อีกทั้งควรมีข้อสอบปรนัยมากกว่าอัตนัย

5. ข้อสอบควรจัดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

6. การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำตอบนั้นทำได้ยาก บางครั้งทราบคำตอบแต่ไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาด้วยการเขียนได้

สำหรับความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความนั้น ผู้วิจัยได้สอบถามนักศึกษาใน 3 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการด้านผู้สอน/วิธีการสอน ด้านความต้องการบทอ่าน และความต้องการด้านข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ผลการสอบถามปรากฏผลดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความของนักศึกษา

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ความหมาย
1. ความต้องการด้านผู้สอน/วิธีสอน			
1.1 ต้องการให้ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการอ่านตีความก่อนลงมือปฏิบัติ	4.80	.46	มากที่สุด
1.2 ต้องการให้ผู้สอนสาธิตวิธีการตีความก่อนให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ	4.73	.55	มากที่สุด
1.3 ต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	3.85	.73	มาก
1.4 ต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.20	.64	มาก
2. ความต้องการด้านบทอ่าน			
2.1 ต้องการเรียนตีความคำคม	4.58	.50	มากที่สุด
2.2 ต้องการเรียนตีความเรื่องซ้ำชั้น	4.58	.63	มากที่สุด
2.3 ต้องการเรียนตีความโฆษณา	4.40	.67	มาก
2.4 ต้องการเรียนตีความเรื่องสั้น	4.30	.85	มาก
2.5 ต้องการเรียนตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี	4.35	.89	มาก
2.6 ต้องการเรียนตีความบทกวีซีไรต์	4.15	1.00	มาก
3. ความต้องการด้านข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
3.1 ต้องการให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้	4.12	.82	มาก
3.2 ต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยเพียงอย่างเดียว	4.17	.81	มาก
3.3 ต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอัตนัยเพียงอย่างเดียว	3.40	1.10	ปานกลาง
3.4 ต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีทั้งปรนัยและอัตนัย	4.18	.95	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการอ่านตีความก่อนลงมือปฏิบัติและต้องการให้ผู้สอนสาธิตวิธีการตีความก่อนให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และ 4.73 ตามลำดับ ในด้านของบทอ่าน นักศึกษาต้องการให้สอนเกี่ยวกับการตีความคำคมและเรื่องขำขันมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.58 ส่วนด้านข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษามีความเห็นในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อที่ว่าต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอัตนัยเพียงอย่างเดียวเท่านั้นที่นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการสอนอ่านตีความที่พบกับเป้าหมายและคำอธิบายรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ เป็นรายวิชาเลือกกลุ่มการใช้ภาษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นรายวิชาที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการอ่านตีความ รวมทั้งสามารถตีความจุดประสงค์ ความคิดหลัก ความคิดเสริม และน้ำเสียงของผู้เขียนซึ่งไม่ได้บอกไว้โดยตรงจากรรณกรรมและงานเขียนประเภทต่าง ๆ อันจะทำให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอย่างชัดเจนและมีความคิดที่แหลมคม ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยมีคำอธิบายรายวิชาว่า “หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการอ่านตีความ การตีความเพื่อให้เข้าใจจุดประสงค์ ความคิดหลัก ความคิดเสริม และน้ำเสียงของผู้เขียนจากรรณกรรมและงานเขียนประเภทต่าง ๆ”

ในส่วนของจุดมุ่งหมายของรายวิชานั้น ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านตีความ
2. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการอ่านตีความ และตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านตีความ
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ความคิดวิเคราะห์และประเมินค่าสิ่งที่อ่านเพื่อระบุจุดประสงค์ ความคิดหลัก ความคิดเสริม และน้ำเสียงของผู้เขียนจากรรณกรรมและงานเขียนประเภทต่าง ๆ
4. เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความและสามารถถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อให้นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

การวัดและประเมินผลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนแรกเป็นการวัดพฤติกรรมด้านความรู้ ประกอบด้วย การทดสอบย่อย การสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค ส่วนที่สองเป็นการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ประกอบด้วย การเข้าชั้นเรียนและการส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ส่วนที่ 3 เป็นการวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย การทำแบบฝึกหัด การทำงานกลุ่มหรืองานที่ได้รับมอบหมาย และการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในประเด็นของคำอธิบายรายวิชานั้น แม้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จะมีการเขียนคำอธิบายรายวิชาที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ แต่สาระสำคัญโดยรวมไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการตีความหรือกระบวนการตีความรวมทั้งจะต้องฝึกตีความจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยงานเขียนร้อยแก้วและงานเขียนร้อยกรอง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสาระสำคัญของการเรียนรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือ ประกอบด้วย การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการอ่านตีความ รวมทั้งมีการฝึกตีความจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง

สำหรับจุดประสงค์ในการเรียนนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้เขียนขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงทำให้มีจุดประสงค์ในการเรียน 5 ข้อ ซึ่งมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ แต่จุดประสงค์ทั้ง 5 ข้อนั้นก็ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญตามคำอธิบายที่กำหนดไว้ คือ จะต้องให้นักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการอ่านตีความ ดังปรากฏในจุดประสงค์ข้อ 2 และสามารถตีความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองได้ ดังปรากฏในจุดประสงค์ข้อ 3

ส่วนเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความนั้น ในคำอธิบายรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ไม่ได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการสอนรายวิชาการอ่านตีความไว้อย่างชัดเจน เพียงแต่ระบุว่า นักศึกษาต้องตีความงานเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอกรวมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่รายเท่านั้นที่ได้ระบุประเภทงานเขียนที่นักศึกษาต้องฝึกตีความลงไป ในคำอธิบายรายวิชา ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้กำหนดประเภทของงานเขียนในคำอธิบายรายวิชา ผู้สอนจะต้องกำหนดเนื้อหาด้วยตนเองว่าจะให้นักศึกษาฝึกตีความจากงานเขียนร้อยแก้วและงานเขียนร้อยกรองประเภทใดบ้าง ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความ และการสอบถามความต้องการของนักศึกษา มาเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ในส่วนของการวัดและประเมินผลนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้กำหนดแนวทางในการวัดและประเมินไว้ 3 ส่วน ได้แก่ การวัดผลด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ โดยการวัดผลด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วย การทดสอบท้ายบท/หน่วย การสอบกลางภาค การสอบปลายภาค การวัดผลด้านทักษะพิสัย ได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การทำงานกลุ่ม การทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการวัดผลด้านจิตพิสัย ประกอบด้วย การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

ข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการสอนอ่านตีความที่พบกับเป้าหมายและคำอธิบายรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจะได้มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านตีความเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 คือ การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและหาประสิทธิภาพของร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka เพื่อนำมาเป็นแนวคิด ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน สภาพการเรียนการสอนอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สารสำคัญของทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

3. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

4. จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไข

5. นำร่างรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสมเหตุสมผลและความเหมาะสม โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

6. ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนอีกครั้งเพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอน

7. นำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้

8. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร ประเด็นการสนทนากลุ่มสำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน และประเด็นการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน และการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

จากขั้นตอนการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการศึกษาเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka

การที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนั้น ผู้พัฒนาจะต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยจะต้องศึกษาเกี่ยวกับวิธีการหรือขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดหรือทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นมี

ประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนที่นักการศึกษาได้อธิบายไว้พบว่า นักการศึกษาต่างก็ให้ความหมายไปในทำนองเดียวกัน แต่อาจจะกล่าวถึงรายละเอียดมากขึ้น แตกต่างกันไป เช่น Joyce, Weil and Calhoun (2009: 24) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การอธิบายสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้และพฤติกรรมของครูเมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ส่วน Anderson (1997: 521) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการออกแบบการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้บรรลุผล ประกอบด้วยหลักการซึ่งต้องระบุแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์และข้อมูลอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ส่วนของนักการศึกษาไทยก็ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนไว้ในทิศทางเดียวกัน เช่น ทิศนา แคมมณี (2554: 221) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้ อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วย กระบวนการ หรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ และรูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ สอดคล้องกับ ชนาธิป พรกุล (2552: 36) ที่ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนการดำเนินการสอนที่จัดเป็นระบบ สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ มีการพิสูจน์หรือทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การจัดองค์ประกอบทางการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบแบบแผน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่จะสนับสนุนให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และจะต้องได้รับการพิสูจน์หรือทดสอบก่อนว่ามีประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปใช้จริง

ในส่วนองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น Gunter, Estes and Schwab (1990: 67-68) และ Anderson (1997: 521) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. หลักการซึ่งกำหนดโดยผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2. วัตถุประสงค์ 3. ขั้นตอนการสอน และ 4. การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง สามารถสะท้อนให้เห็นแนวคิดทฤษฎีที่นำมาพัฒนาเป็น

รูปแบบการเรียนการสอน เช่นเดียวกับ ทิศนา แคมมณี (2554: 222) ที่ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. ปรัชญา หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน และ 4. วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอน

สำหรับขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอนนั้น ทิศนา แคมมณี (2545: 199-201) ได้กล่าวไว้ว่าจะต้องปฏิบัติดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ชัดเจน
2. ศึกษาหลักการ/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ
3. ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง และป้องกันปัญหาซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบนั้นขาดประสิทธิภาพ
4. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาว่ามีปัจจัยใดที่สามารถช่วยให้รูปแบบบรรลุเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมาย
5. จัดกลุ่มองค์ประกอบ โดยนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป
6. จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ผู้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลต่อกัน และจัดลำดับองค์ประกอบให้ถูกต้อง เหมาะสม
7. จัดผังจำลององค์ประกอบ โดยการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบเหล่านั้น

8. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น
9. ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
10. ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำผลการทดลองใช้ในการปรับปรุงรูปแบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นต้องได้รับการตรวจสอบ พิสูจน์ เพื่อยืนยันว่ามีประสิทธิภาพ และสามารถส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์

จากการศึกษาเอกสารตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศจะพบว่า มีการให้ความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์ไว้ 2 แนวทาง

แนวทางแรกกล่าวว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่ผู้พูดหรือผู้ส่งสารต้องการจะสื่อสาร ผู้ฟังหรือผู้รับสารจะต้องตีความหมายจากถ้อยคำที่ได้ยินหรือได้อ่าน หรือกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางภาษาหรือการใช้ภาษาที่พิจารณาจากมุมมองของผู้ใช้ กล่าวคือเป็นการศึกษาความหมายที่สื่อสาร โดยผู้พูด (หรือผู้เขียน) และตีความโดยผู้ฟัง (หรือผู้อ่าน) อีกทั้งเป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่า ผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายว่าอะไรมากกว่าการวิเคราะห์ว่าคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำนั้นมีความหมายอะไร (Verschueren, 1999: 1; Morris, 1971: 1; สุจริตลักษณ์ ดิผลดง, 2552: 1)

แนวทางที่สอง นักภาษาศาสตร์บางกลุ่มมองว่าวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับบริบท บริบทจะเป็นตัวกำหนดการใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสารต่าง ๆ ความหมายของถ้อยคำจะขึ้นอยู่กับบริบทซึ่งแตกต่างจากความหมายตามรูปคำ ดังนั้นทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์จึงเป็นการศึกษาภาษาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้ โดยให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษาและกระบวนการทางปริชาณที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูด (Levinson, 1983: 9; Horn and Ward, 2004: xi; Leech, 1983: 6; Mey, 2001: 6; กฤษดาวรรณ หงส์ถาวรภักดิ์ และธีรนุช โชคสุวนิช, 2551: 11-16)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าความหมายของวจนปฏิบัติศาสตร์ที่ Yule (1996: 3) ได้กล่าวไว้นั้นเป็นความหมายที่น่าจะครอบคลุมมากที่สุด โดยเขาได้กล่าวถึงความหมายของวจนปฏิบัติศาสตร์ออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายของผู้พูด กล่าวคือวจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายที่สื่อสาร โดยผู้พูดหรือผู้เขียน และความหมายที่ตีความโดยผู้ฟังหรือผู้อ่าน เป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรมากกว่าการวิเคราะห์ว่าคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำนั้นมีความหมายว่าอะไร

2. วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายในบริบท กล่าวคือ วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตีความว่าผู้ใช้ภาษาต้องการหมายความว่าอย่างไรในบริบทนั้น ๆ และบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาอย่างไร เป็นการพิจารณาว่าการที่ผู้พูดจะพูดอย่างไรก็ต้องเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมว่าจะพูดกับใคร ที่ไหน เมื่อไร หรือในสถานการณ์เช่นไร

3. วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อความหมายที่มากกว่าการพูด กล่าวคือ วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการที่ผู้ฟังหรือผู้รับสารสามารถอ้างอิงสิ่งที่ผู้พูดหรือผู้ส่งสารพูดเพื่อที่จะตีความความหมายที่แท้จริงได้อย่างไร และศึกษาว่าการที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือที่พูดเช่นนั้นต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา

4. วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อความที่แสดงถึงความสัมพันธ์ กล่าวคือ วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการที่ผู้พูดตัดสินใจว่าจะพูดหรือไม่พูดแค่ไหน อย่างไร ซึ่งสิ่งที่จะทำให้ผู้พูดตัดสินใจพูดหรือไม่พูดอยู่ที่ความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ไม่ว่าจะเป็น ความใกล้ชิดทางเครือญาติ ความใกล้ชิดทางสังคม ความคิดหรือประสบการณ์ที่มีร่วมกัน

จากความหมายของวจนปฏิบัติศาสตร์ที่นักภาษาศาสตร์ได้ให้คำจำกัดความไว้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า วจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้ภาษาโดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษา เป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรในบริบทและบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา เช่นไร รวมทั้งศึกษากระบวนการทางปริชานที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูดได้ว่าสิ่งที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา

เมื่อพิจารณาขอบข่ายของทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์จากทั้งเอกสารและตำราภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวจนปฏิบัติศาสตร์พบว่า หัวข้อที่ผู้เขียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศกล่าวตรงกันมี 6 หัวข้อ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายชี้บ่ง

เป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) วัจนกรรม (speech act) หลักการความสุภาพ (politeness principle) และการวิเคราะห์บทสนทนา (conversation analysis) (Levinson, 1983; Leech, 1983; Yule, 1996; Verschueren, 1999; Mey, 2001; ทรงธรรม อินทจักร, 2550; กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551; สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552) โดยแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

1. ตัวบ่งบอก (deixis) เป็นการใช้รูปภาษาที่ความหมายไม่ได้ยึดติดกับรูปแต่แปรไปตามบริบทหรือรูปภาษาที่ไม่สามารถกำหนดอย่างชัดเจนว่าความหมายคืออะไร เนื่องจากความหมายผูกกับสถานการณ์ในการใช้ เช่น คำสรรพนาม “ฉัน เธอ คำบอกเวลา เมื่อวานนี้ วันนี้ ปีหน้า” คำบอกความใกล้เคียงของสถานที่ “ที่นี่ ที่นั่น” และกริยาแสดงการเคลื่อนไหว “ไป มา เอาไป เอามา” รูปภาษาเหล่านี้มีความหมายหลากหลายขึ้นกับว่าสิ่งที่อ้างอิงคืออะไร (กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551: 47) ยกตัวอย่างเช่น “พรุ่งนี้ฉันจะพาเธอมาที่นี่อีก เวลาเดิมนะ” ประโยคนี้ผู้อ่านข้อความจะทราบได้อย่างไรว่า “พรุ่งนี้” คือวันไหน “ฉัน” และ “เธอ” คือใคร “ที่นี่” คือสถานที่ใด และ “เวลาเดิม” คือเวลาใด หากไม่มีบริบทหรือถ้อยคำอื่นที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม เช่น สมชายพาสมหญิงไปรับประทานอาหารกลางวันที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งแล้วรู้สึกประทับใจรสชาติของอาหาร ขณะที่ขับรถออกมา สมชายก็พูดกับสมหญิงด้วยประโยคดังกล่าว เมื่อผู้อ่านได้เห็นบริบทของข้อความก็จะทราบได้ทันทีว่า “พรุ่งนี้” คือ วันที่ถัดจากวันที่สมชายพาสมหญิงไปรับประทานอาหาร “ฉัน” คือ สมชาย “เธอ” คือ สมหญิง “ที่นี่” คือ ร้านอาหารที่สมชายพาสมหญิงไปรับประทานอาหาร “เวลาเดิม” ก็คือเวลาที่สมชายนัดกับสมหญิง ซึ่งอาจจะก่อนเวลา 12.00 นาฬิกา เนื่องจากสมชายจะพาสมหญิงไปรับประทานอาหารกลางวัน ดังนั้นจึงต้องนัดเวลาก่อน 12.00 นาฬิกาเพื่อไปรับประทานอาหารแล้วเดินทางไปยังร้านอาหารแห่งนี้ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่ารูปภาษาที่ใช้เป็นตัวบ่งบอกจะไม่มี ความหมายที่กำหนดอย่างชัดเจนว่าหมายถึงอะไรต้องพิจารณาจากสถานการณ์หรือบริบทที่มีการใช้รูปภาษาเหล่านั้น

2. สภาวะเกิดก่อน (presupposition) สภาวะเกิดก่อนเป็นความรู้ที่ได้จากการอนุมาน (inference) หรือการคาดการณตามหลักเหตุผล เป็นความรู้ที่เป็นภูมิหลัง (background knowledge) หรือความรู้ร่วมกันของกลุ่มสนทนา (common knowledge, shared knowledge หรือ mutual knowledge) ของผู้คนทุกคนที่อาจมีได้ทั้งเหมือนกันและต่างกัน (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 6-7) ซึ่งตามปกติแล้วสภาวะเกิดก่อนมักไม่ได้แสดงในรูปภาษาโดยตรงแต่ต้องอาศัยบริบทในการตีความ ยกตัวอย่างเช่น มีคนหนึ่งถามอีกคนว่า “เอาชยะออกไปหรือยัง” แล้วได้คำตอบว่า “เอาออกไปแล้ว ชยะสดเอาออกไปแล้ว วันนี้วันศุกร์” สภาวะเกิดก่อนในสถานการณ์นี้คือ 1. มีการแยกชยะเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชยะสดและชยะแห้ง 2. ผู้เก็บชยะจะมาเก็บชยะทั้ง 2 ประเภทคนละวัน 3. วันศุกร์เป็นวันที่

ต้องเอาขยะสดออกไปไว้นอกบ้านเพราะคนเก็บขยะสดมาเก็บขยะสดทุกวันศุกร์ โดยสภาวะเกิดก่อนข้อ 1. กับ 2. เป็นข้อมูลที่ได้จากการอนุมานหรือคาดการณ์ตามหลักเหตุผล ส่วนสภาวะเกิดก่อนข้อ 3. เป็นสภาวะเกิดก่อนซึ่งเป็นข้อมูลที่รู้กันอยู่แล้ว (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 48)

3. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาจะช่วยในการพิจารณาเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด เนื่องจากการตอบคำถามในบางครั้งเหมือนเป็นการตอบที่ไม่ตรงประเด็น แต่เมื่อพิจารณาตามหลักการความร่วมมือในการสนทนาแล้วจะทราบได้ว่าผู้ตอบคำถามต้องการแสดงความหมายหรือต้องการให้สิ่งที่พูดออกไปหมายความอย่างไร เช่น มีคนถามว่า “เธอชอบเสื้อตัวนี้ไหม” แล้วมีผู้ตอบว่า “สีแดงแปร๊ดนี้นะนะ” จากคำตอบนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบคำถามไม่ได้ใช้หลักการความร่วมมือในการสนทนาโดยละเมิดหลักตรงประเด็น แต่ความจริงแล้วผู้ตอบคำถามตั้งใจละเมิดหลักตรงประเด็นเพื่อให้ข้อความที่พูดแสดงหมายปฏิเสธว่า “ไม่ชอบเสื้อตัวนี้” แต่อย่างไรก็ตามเมื่อบริบทเปลี่ยนไป ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยก็จะแตกต่างกันไป เช่น มีคนพูดว่า “รถคันนี้สวยมาก ๆ เลย” อีกคนตอบว่า “สีแดงแปร๊ดนี้นะนะ” ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยจากคำตอบนี้อาจจะตีความได้ว่า “ไม่ชอบรถคันนี้” แต่ถ้าเพิ่มข้อมูลบางอย่างให้แก่บทสนทนาว่า ผู้พูดรู้ว่าผู้ตอบเป็นคนชอบสีแดง ความหมายก็จะเปลี่ยนไปเป็นการตอบรับเห็นด้วย เพราะฉะนั้นการมีความรู้ร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเข้าใจความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยได้ถูกต้องตรงกัน

4. วาจันกรรม (speech act) วาจันกรรมเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียนกล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่งกับผู้ฟังหรือผู้อ่านหรือผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552: 77) วาจันกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วาจันกรรมตรงกับวาจันกรรมอ้อม วาจันกรรมตรงคือ ถ้อยคำที่สื่อความหมายตามรูปภาษาที่ใช้หรือตามถ้อยคำที่ผู้พูดพูด ส่วนวาจันกรรมอ้อมคือ ถ้อยคำที่สื่อความหมายไม่ตรงตามรูปภาษาที่ใช้ แต่ต้องการให้แสดงความหมายอย่างอื่น เช่น คนหนึ่งพูดประโยคว่า “ช่วยหยิบน้ำปลาให้ฉันหน่อยได้ไหม” แล้วก็มีคนส่งน้ำปลาให้แก่ผู้พูด จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า ไม่มีข้อความใดในประโยคที่แสดงว่าผู้พูดกล่าวถ้อยคำขอร้องให้ผู้ฟังหยิบน้ำปลามาให้ แต่ประโยคที่พูดออกไปเป็นรูปประโยคคำถาม ซึ่งผู้ฟังก็เข้าใจและคิดเองว่า ผู้พูดคงไม่ได้ถามว่าตนเองมีความสามารถที่จะยกขวดน้ำปลาได้หรือไม่ เพราะคงเป็นเรื่องที่แปลกหากคนหนึ่งคนจะไม่สามารถยกขวดน้ำปลาได้ ดังนั้นผู้ฟังจึงตีความคำพูดและอาศัยบริบท ณ เวลานั้นว่าผู้พูดกำลังทำอาหารหรือทานอาหาร และต้องการน้ำปลาเพื่อปรุงรสอาหารให้เพิ่มขึ้น แต่ขวดน้ำปลาอยู่ไกลจึงพูดเพื่อให้ผู้ฟังหยิบขวดน้ำปลามาให้

5. หลักการความสุภาพ (politeness principle) ความสุภาพเป็นการลดการคุกคามหน้าของผู้พูดผู้ฟัง เนื่องจากการสื่อสารผู้พูดผู้ฟังต้องกระทำการหลายอย่างที่อาจทำให้ผู้พูดหรือผู้ฟังต้อง

เสียน้ำ ดังนั้นผู้พูดหรือผู้ฟังจึงพิจารณาอย่างรอบคอบในการใช้ภาษา ซึ่งเรียกว่า มุมมองการรักษาหน้า (face-saving view) หรือมุมมองการจัดการหน้า (face-meaning view) อย่างไรก็ตามในการเลือกกลวิธีลดการคุกคามหน้า ซึ่งเรียกว่า กลวิธีความสุภาพ (politeness strategies) ผู้ใช้ภาษาต้องพิจารณาความเหมาะสมของสถานการณ์เป็นหลัก อันได้แก่ ลักษณะของการกระทำว่ามีความรุนแรงหรือไม่ในวัฒนธรรมนั้น ๆ อำนาจของผู้ฟังที่มีต่อผู้พูดซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง และระยะห่างระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง คือความสัมพันธ์แนบแน่นเคาระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งมีส่วนกำหนดการเลือกใช้กลวิธีเมื่อผู้ใช้ภาษาต้องทำกิจกรรมที่มีการคุกคามหน้า (กฤษดาพรรณ หงส์ถาวร และ ชีรณัฐ โชคสุวณิช, 2551: 121-122) โดยการทำให้สุภาพในภาษาไทยอาจทำได้หลายวิธี เช่น ใช้คำลงท้ายหรือใช้รูปประโยคคำถามแทนการใช้รูปประโยคคำสั่งหรือรูปประโยคขอร้อง

6. การวิเคราะห์บทสนทนา (conversation analysis) สิ่งที่นักวิจัยปฏิบัติศาสตร์สนใจศึกษาเป็นหลักคือความหมายของผู้พูดที่สรุปความได้จากบริบทที่กว้างกว่าระดับคำและประโยคโดยผนวกสถานภาพของผู้ใช้ภาษาตลอดจนปัจจัยภายนอกมาเป็นตัวกำหนดด้วย นอกจากนี้ นักวิจัยปฏิบัติศาสตร์ยังสนใจวิเคราะห์ภาษาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นของมนุษย์มากที่สุด การมีปฏิสัมพันธ์ไม่ได้มีเพียงประโยคหรือข้อความสั้น ๆ แต่จะประกอบไปด้วยผลการสนทนาจำนวนหลายผลัดและมีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 1 คนขึ้นไป (ทรงธรรม อินทจักร, 2550: 176-177) เพราะฉะนั้นการจะเข้าใจความหมายของผู้พูดและผู้ฟังจึงสามารถพิจารณาจากการผลัดกันพูด (turn-taking) จุดผลัดเปลี่ยนผู้พูดที่เหมาะสม (transitional relevance place- TRP) และการหาคู่วจนกรรม (adjacency pairs)

องค์ประกอบต่าง ๆ ของวจนปฏิบัติศาสตร์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีส่วนช่วยให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านสามารถตีความหมายที่แท้จริงที่ผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการจะสื่อได้ ยกตัวอย่างเช่น มีผู้ถามว่า “เวลาที่โมงแล้ว” แล้วมีผู้ตอบว่า “เพลงชาติเพิ่งจบไป” เมื่อพิจารณาจากคำตอบแล้วจะเห็นว่าไม่มีถ้อยคำใดที่แสดงว่าผู้ตอบกำลังตอบคำถาม ผู้ถามจะต้องพิจารณาจากบริบท สภาวะเกิดก่อนความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย และวจนกรรมเองว่า ทำไมผู้ตอบจึงพูดเช่นนั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคำตอบแล้วจะเห็นว่าผู้ตอบใช้วจนกรรมอ้อมในการสื่อสาร คือ ไม่ได้ตอบว่าเวลาที่โมง แต่ใช้ถ้อยคำอื่นเพื่อแสดงถึงเวลา คือ เวลาที่เปิดเพลงชาติ ซึ่งผู้ถามจะต้องอาศัยสภาวะเกิดก่อน (ความรู้ที่มีร่วมกัน) และความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนาว่าในประเทศไทยเวลาแปดโมงเช้าหรือหกโมงเย็นมักจะมีการเปิดเพลงชาติไทยตามสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ จากนั้นผู้ถามก็ต้องอาศัยบริบทว่า ณ เวลานั้นเป็นเวลาเช้าหรือเวลาเย็น จึงจะสามารถทราบคำตอบได้ว่าเวลาทำไร

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เจตนาที่แท้จริงของผู้พูดหรือผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องใช้ทุกหัวข้อของวัจนปฏิบัติศาสตร์เสมอไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของสาร เช่น หากเป็นการพูดหรือการเขียนธรรมดา สิ่งที่คุณฟังหรือผู้อ่านจะต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สถานะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และวัจนกรรม (speech act) หากเป็นการสนทนาหรือเป็นบทสนทนา สิ่งที่คุณฟังหรือผู้อ่านจะต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือจากองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาแล้วก็คือ หลักการความสุภาพ (politeness principle) และการวิเคราะห์บทสนทนา (conversation analysis) จึงจะทำให้ตีความเจตนาของผู้พูดหรือผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง

งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้เลือกใช้เพียง 4 หัวข้อ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สถานะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และวัจนกรรม (speech act) มาเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ เนื่องจากหัวข้อทั้ง 4 หัวข้อนี้มีความสำคัญต่อการตีความสารเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งเป็นสิ่งที่ผู้รับสารหรือผู้อ่านจะต้องนำมาพิจารณาเสมอไม่ว่าจะเป็นการอ่านงานเขียนประเภทร้อยแก้วหรืองานเขียนประเภทร้อยกรอง

ผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka

Brock and Nagasaka (2005: 17-26) ได้เขียนบทความเรื่อง Teaching Pragmatics in the EFL Classroom? SURE You Can! เพื่อเสนอแนะแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์สำหรับผู้เรียนภาษาที่สองไว้ว่า ครูควรจะใช้ S. U. R. E. เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนภาษาที่สองมีความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

See คือ ขั้นที่ครูให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่อยู่ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร และเป็นขั้นที่ครูต้องอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ในสถานการณ์การสื่อสารลักษณะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนทราบ ซึ่ง Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ผู้เรียนหลายคนอาจจะไม่รู้วิธีการที่จะร้องขออย่างสุภาพ โดยอาจจะใช้คำเพียงคำเดียว เช่น “repeat” เพื่อร้องขอให้ครูทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซ้ำอีกครั้ง เพราะฉะนั้น เมื่อครูได้ยินผู้เรียนพูดเช่นนี้ ครูจึงควรฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การพูดร้องขอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งการใช้ภาษาสุภาพนั้นต้องอาศัยทฤษฎีของ Brown and Levinson สำหรับกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์นั้น Brock and Nagasaka ได้กล่าวว่า ในขั้นแรกครูต้องถามผู้เรียนเกี่ยวกับการร้องขอที่พวกเขาใช้ว่า

พวกเขาพูดว่าอย่างไรในกรณีที่พูดกับเพื่อนและพูดกับครู จากนั้นครูจึงแนะนำวิธีการที่สุภาพในการร้องขอ หลังจากนั้นครูอธิบายและยกตัวอย่างการใช้ภาษาที่สุภาพ แล้วให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาที่สุภาพโดยการทำแบบฝึกหัด จากนั้นครูและผู้เรียนควรอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสมเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับแบบฝึกหัดทั้ง 4 ข้อ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์

Use คือ ชั้นที่ครูพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ (ทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสารนั้น ๆ โดย Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าจุดประสงค์ของการสอนภาษาคือการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีโอกาสในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร โดยครูอาจจะแบ่งกลุ่มหรือให้ผู้เรียนจับคู่กันเพื่อฝึกการใช้ภาษา หรืออาจจะใช้การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร หรือการพูดตามบทสนทนาสั้น ๆ ที่ครูกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ภาษาและพัฒนาความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ของตนเอง Brock and Nagasaka ได้ยกตัวอย่างว่า ถ้าเราอยากรู้เกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับกระเป๋าของเพื่อนว่าเก่าหรือซื้อมาตอนที่เขาลดราคาหรือไม่ เราก็มีวิธีการพูดเพื่อให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ โดยที่ไม่ต้องถามตรง ๆ โดยครูอาจสร้างบทสนทนาสั้น ๆ ให้ผู้เรียนสังเกต หลังจากที่ครูให้ผู้เรียนสังเกตบทสนทนาแล้ว ครูให้ผู้เรียนจับคู่เพื่อฝึกพูดบทสนทนาสั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีวิธีการอื่นที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ก็คือการแสดงบทบาทสมมติ โดยครูอาจจะแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มละ 4 คน สมาชิกคนหนึ่งได้รับบทบาทให้ยืมหนังสือ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้รับบทบาทเป็นพี่ชาย เพื่อน หรือครู จากนั้นแต่ละคนก็จะแสดงบทบาทสมมติหน้าชั้นเรียนตามสถานการณ์ที่กำหนดโดยใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผู้เรียนคนอื่น ๆ มีหน้าที่สังเกตเกี่ยวกับการใช้ภาษาและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

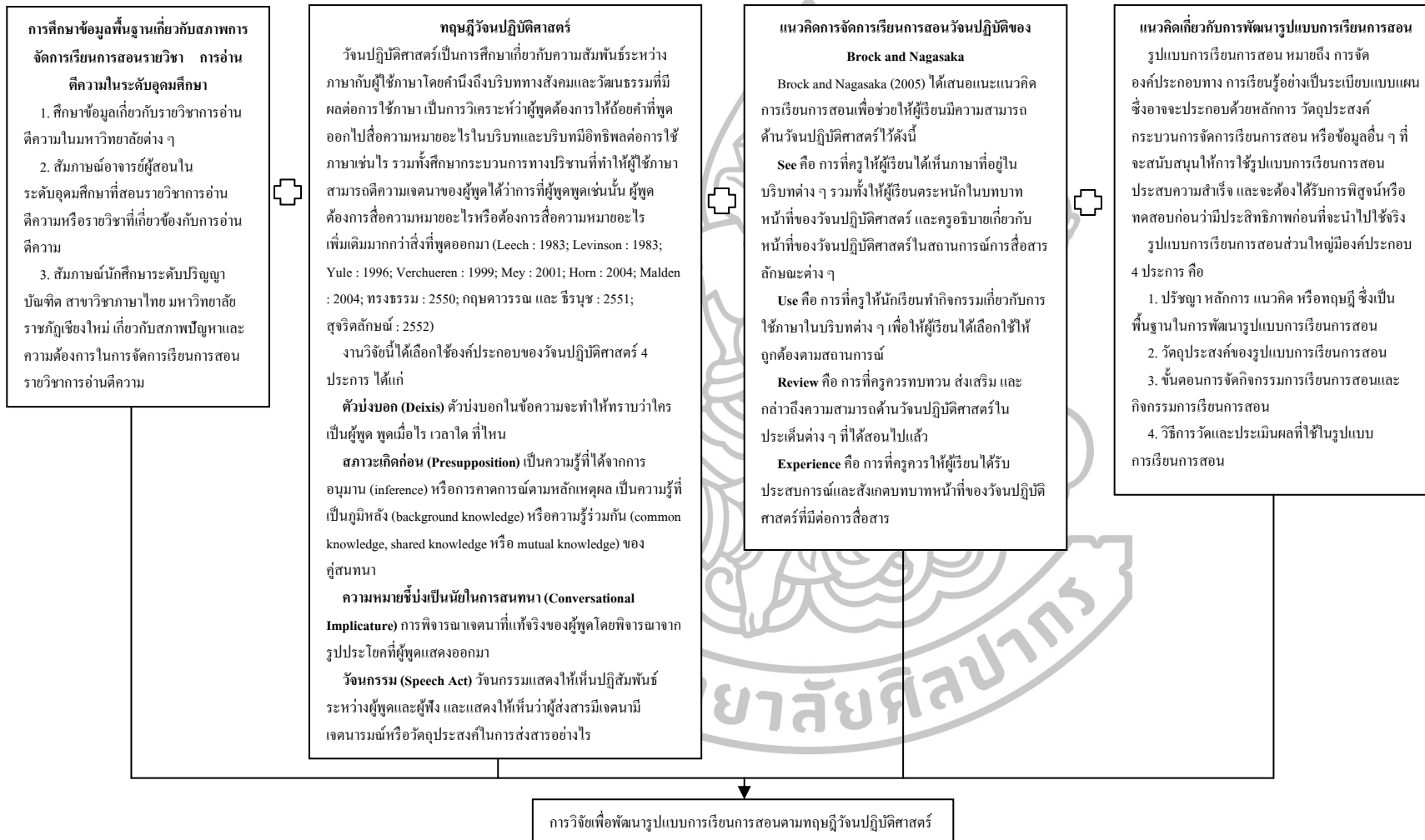
Review คือ ชั้นที่ครูต้องทบทวน ส่งเสริม และพูดถึงขอบข่ายเนื้อหาของวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอนไปแล้ว ซึ่ง Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้อธิบายความรู้หรือเนื้อหาหน้าชั้นเรียน โอกาสที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้หรือทบทวนความรู้เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์มีน้อยมาก อีกทั้งการเรียนการสอนภาษาที่สอง โอกาสที่ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาที่สองมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นครูควรที่จะหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่หนึ่งในการจัดการเรียนการสอน แต่ควรที่จะให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่สองในชั้นเรียน เช่น การร้องขอ การเปิดประเด็นในการพูด การปิดประเด็นในการพูด การปฏิเสธ การขอโทษ และการอธิบาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์อย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่น ในการเริ่มต้นบทเรียน

หรือการเริ่มกิจกรรมใหม่ ครูสามารถที่จะเลือกใช้ภาษาได้อย่างหลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์และสถานการณ์การสื่อสารมีความเชื่อมโยงกันอย่างไร

Experience คือ ขั้นที่ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ประสบการณ์และสังเกตบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร Brock and Nagasaka ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ และสื่อโสตทัศนอื่น ๆ เป็นแหล่งที่ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งผู้เรียนสามารถวิเคราะห์การใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนสังเกตการใช้ภาษาของตัวละครในสถานการณ์ต่าง ๆ แม้ว่าสถานการณ์อาจจะไม่สมจริง แต่ก็สามารถให้ประสบการณ์เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ผู้สอนอาจจะช่วยให้ประสบการณ์ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์แก่ผู้เรียน โดยการเชิญเจ้าของภาษามาในชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ลักษณะการใช้ภาษาและกิริยาท่าทางต่าง ๆ ขณะที่มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าของภาษา

จากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ของ Brock and Nagasaka ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนพูด แต่ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถที่จะนำมาดัดแปลงให้เข้ากับการสอนอ่านได้ เนื่องจากขั้นตอนที่ 1 See เป็นการให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่ใช้ในบริบทต่าง ๆ ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการอ่านได้ โดยการให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่ใช้ในงานเขียนประเภทต่าง ๆ ขั้นตอนที่ 2 Use เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการอ่านได้ โดยการให้ผู้เรียนได้อ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาจากรื่องที่อ่านผ่านการใช้ภาษาลักษณะต่าง ๆ ตามประเภทของงานเขียน ขั้นตอนที่ 3 Review เป็นขั้นที่ครูสรุป ทบทวน ความรู้เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ได้สอนไปแล้ว ซึ่งก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้โดยการให้ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาสาระหรือสรุปเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนโดยพิจารณาจากภาษาและบริบทต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานเขียน และขั้นตอนที่ 4 Experience คือ ขั้นที่ครูให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนเพิ่มเติม ก็สามารถนำมาใช้ในการอ่านได้โดยการให้ผู้เรียนทดลองอ่านงานเขียนด้วยตนเองอีกครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brook and Nagasaka ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวงปฏิบัติศาสตร์

ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์แล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือ การนำกรอบแนวคิดมากำหนดเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนและจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์โดยนำกรอบแนวคิดที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และ 4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยองค์ประกอบแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นพื้นฐานความเชื่อในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยมีพื้นฐานความเชื่อว่าทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka จะทำให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความสูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำสาระสำคัญของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka มากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งได้หลักการสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านและวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบทจะทำให้ นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้

2. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้ นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับการตีความ

3. การที่ผู้สอนอธิบายให้ความรู้แก่นักศึกษาก่อนที่จะให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยวจะทำให้ นักศึกษาเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการอ่านตีความได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และแนวคิดการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock

and Nagasaka เพื่อนำไปสู่การกำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ดังที่กล่าวข้างต้น
สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งวัตถุประสงค์ในครั้งนี้ก็คือ ต้องการให้นักศึกษาสามารถตีความเจตนาของผู้เขียนได้โดยพิจารณาจากบริบทหรือถ้อยคำที่ปรากฏในข้อความ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำสาระสำคัญของหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมา กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้โดยการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบท
  2. นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสามารถเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดเป็นข้อสรุปในการตีความ
  3. นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ได้
- จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5 ความสอดคล้องระหว่างหลักการกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตาม
ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนการเรียนการสอนเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการกำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยได้นำหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนมาวิเคราะห์แล้วกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน โดยขั้นตอนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา ระยะนี้เป็นการเตรียมการของครูก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยครูจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการให้ความรู้พื้นฐานด้านวจนปฏิบัติศาสตร์แก่นักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาสามารถตีความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้ ซึ่งการจะตีความเจตนาของผู้เขียน ได้นั้นจะต้องพิจารณาจากลักษณะของงานเขียนประเภทต่าง ๆ เป็นอันดับแรก เนื่องจากงานเขียนแต่ละประเภทมีวิธีการเขียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเข้าใจลักษณะของงานเขียนแต่ละประเภทจึงช่วยให้นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้ นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องพิจารณาความหมายของถ้อยคำที่ปรากฏในข้อความหรือบริบทนั้น ๆ ด้วย จึงจะทำให้ นักศึกษาสามารถตีความได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องข่าวสั้น โฆษณา คำคม เรื่องสั้น คำประพันธ์โบราณ และคำประพันธ์สมัยใหม่

2. นักศึกษาสามารถตีความงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรองได้ ได้แก่ เรื่องข่าวสั้น โฆษณา คำคม เรื่องสั้น คำประพันธ์คัตสรจากรรรณคดี (ใช้เป็นตัวแทนงานเขียนที่ใช้คำประพันธ์โบราณ) และบทกวีซีไรต์ (ใช้เป็นตัวแทนคำประพันธ์สมัยใหม่)

2. การกำหนดเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ผู้สอนต้องให้นักศึกษาเรียนรู้ก่อนฝึกตีความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยหัวข้อของทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยเห็นว่าจะสามารถช่วยให้นักศึกษาสามารถตีความได้ตรงตามเจตนาของผู้เขียนนั้น ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และ วจนกรรม (speech act) ดังนั้นเนื้อหาแรกที่ควรจะ

ให้นักศึกษาเรียนรู้ก็คือความหมายของทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์และหัวข้อต่าง ๆ ของทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์ โดยเน้น 4 หัวข้อดังกล่าวข้างต้น

ส่วนที่ 2 เป็นเนื้อหาที่นำมาให้นักศึกษาฝึกอ่านตีความ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมาพิจารณาว่าเนื้อหาใดที่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ทำให้ได้เนื้อหาทั้งหมด 5 เรื่อง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ บทอ่านที่เป็นร้อยแก้ว ประกอบด้วย เรื่องขำขัน โฆษณา คำคม และเรื่องสั้น และบทอ่านที่เป็นร้อยกรอง ประกอบด้วย คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี และบทกวีซีไรต์

3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งจะดำเนินการตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยรายละเอียดการจัดการเรียนการสอนในแต่ละขั้นได้กล่าวไว้ในระยะที่ 2 การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

4. การกำหนดสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกาตีความงานเขียนแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดสื่อการเรียนการสอนซึ่งจะต้องใช้ในการสอนแต่ละครั้งดังต่อไปนี้

1. เรื่องขำขัน โฆษณา คำคม เรื่องสั้น คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี และบทกวีซีไรต์ ที่ใช้ในขั้นตอนการสาธิต โดยในแต่ละประเภทจะต้องจัดเตรียมไว้ 2 เรื่อง

2. ใบความรู้เกี่ยวกับลักษณะของเรื่องขำขัน โฆษณา คำคม เรื่องสั้น คำประพันธ์โบราณ คำประพันธ์สมัยใหม่ ซึ่งครูจะต้องใช้ประกอบในการอธิบายหรือการอภิปรายร่วมกับนักศึกษาเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานให้แก่ นักศึกษา

3. ใบงาน เรื่อง การตีความเรื่องขำขัน โฆษณา คำคม เรื่องสั้น คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี และบทกวีซีไรต์

4. แบบฝึกหัด เรื่อง การตีความเรื่องขำขัน โฆษณา คำคม เรื่องสั้น คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี และบทกวีซีไรต์

5. แบบทดสอบประจำหน่วยแต่ละหน่วย

5. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ในส่วนของการวัดและประเมินผลนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการตอบคำถามหรือการมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน

2. การตรวจใบงานที่นักศึกษาทำในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
3. การตรวจแบบฝึกหัดที่นักศึกษาทำในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
4. การตรวจแบบทดสอบประจำหน่วย

ระยะที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ระยะนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน ขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความรู้เดิม กระตุ้นให้นักศึกษานำความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอนย่อยดังนี้

1.1 เรียนรู้ลักษณะบทอ่าน ขั้นตอนนี้ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านที่เรียน เช่น องค์ประกอบ โครงสร้าง ลักษณะการใช้ภาษา เป็นต้น

1.2 ให้เครื่องมือผ่านการสาธิต ขั้นตอนนี้ครูสาธิตวิธีการอ่าน โดยใช้ความรู้ด้าน วจนปฏิบัติศาสตร์ช่วยในการตีความให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง ได้แก่ การใช้ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) วจนกรรม (speech act)

2. ขั้นระหว่างอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ให้นักศึกษาอ่านอย่างอิสระ โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการสอนย่อยดังนี้

2.1 อ่านพินิจด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้ครูแจกบทอ่านอีก 1 เรื่อง ให้นักศึกษา แล้วให้นักศึกษาแต่ละคนอ่านบทอ่านด้วยตนเองตามวิธีการที่ครูสาธิต โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ

2.2 ครั้นตรงแลความเห็น ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 5 คน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตีความบทอ่าน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการตีความของตนเองที่ละกลุ่ม เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลการตีความของแต่ละกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นไปได้ในการตีความบทอ่านที่ได้อ่านไป

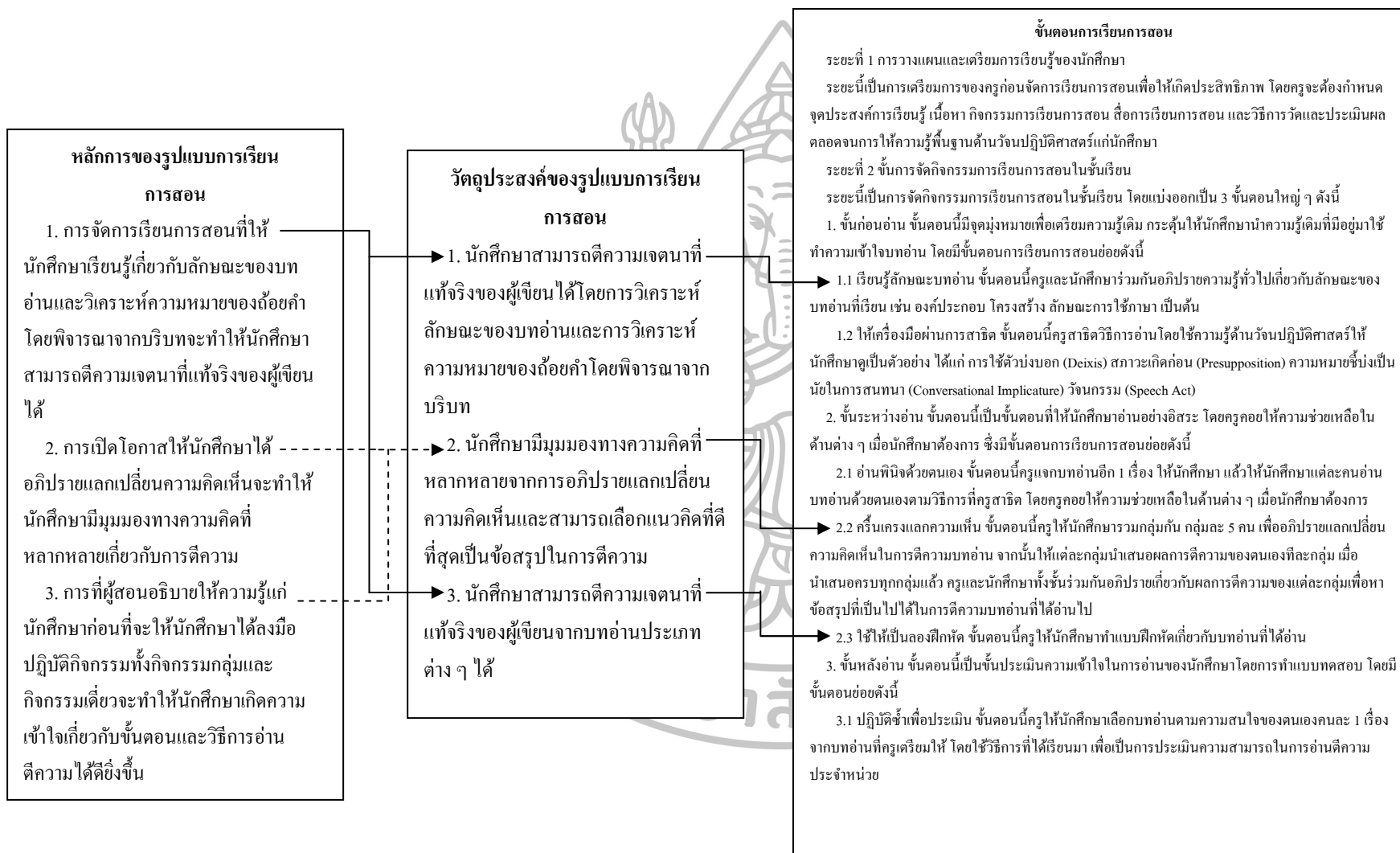
2.3 ใช้ให้เป็นลองฝึกหัด ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับบทอ่านที่ได้อ่าน

3. ขั้นหลังอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษาโดยการทำแบบทดสอบ โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

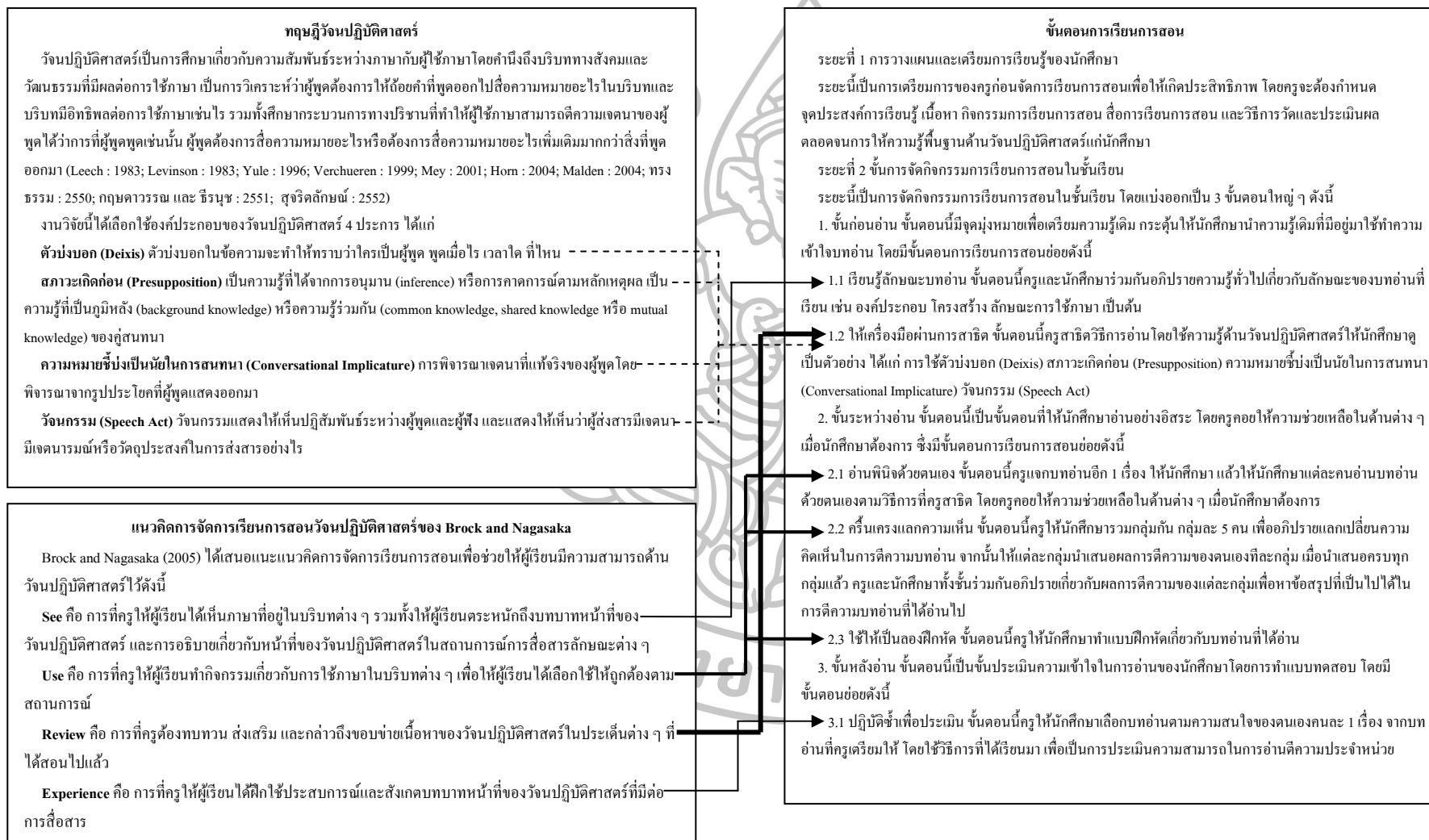
3.1 ปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาเลือกบทอ่านตามความสนใจของตนเองคนละ 1 เรื่อง จากบทอ่านที่ครูเตรียมให้ โดยใช้วิธีการที่ได้เรียนมา เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านตีความประจำหน่วย

จากหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน หลังจากนั้นจึงได้กำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6 ความสอดคล้องระหว่างหลักการ วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวงปฏิบัติศาสตร์

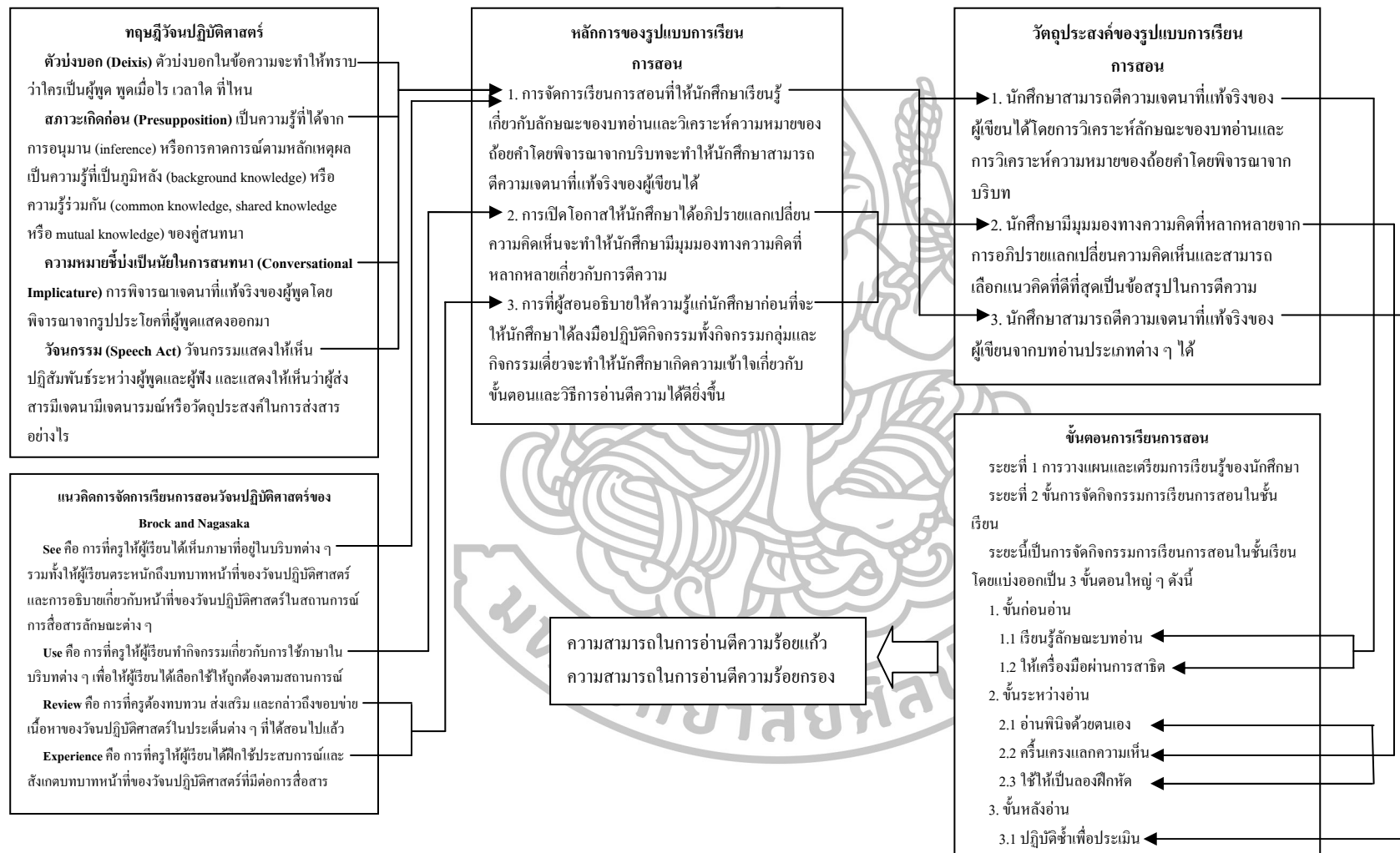
แผนภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกับขั้นตอนการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนที่จะชี้ให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เป็นการแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนนั้นสามารถทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลไม่ควรที่จะวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยหรือด้านความรู้เพียงอย่างเดียว ควรจะวัดพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย ได้แก่ พฤติกรรมด้านทักษะพิสัยหรือด้านการปฏิบัติ และพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยจะต้องสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการตอบคำถามหรือการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน
2. การทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักศึกษาจะต้องทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้เพื่อเป็นการวัดว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นั้นมากน้อยเพียงใด
3. การทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนเพิ่มมากขึ้นมากน้อยเพียงใด

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นกระบวนการในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจันปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างเป็นลำดับ เริ่มตั้งแต่การกำหนดแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อนำมากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน หลังจากที่กำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนแล้วจึงกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้น โดยขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนต้องมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วย หากจะสรุปเป็นแผนภาพเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจันปฏิบัติศาสตร์สามารถแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 8 รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ได้แก่ คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
2. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
4. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
6. คำอธิบายรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ
7. จุดมุ่งหมายของรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ
8. โครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

สำหรับการกำหนดโครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ผู้วิจัยได้นำคำอธิบายรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ซึ่งเป็นรายวิชาเอกเลือกในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาที่ต้องนำมาใช้จัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มาประกอบในการพิจารณาจัดทำหน่วยการจัดการเรียนการสอนร่วมด้วย ทำให้ได้งานเขียนที่จะต้องนำมาให้นักศึกษาฝึกตีความ 6 ประเภท ได้แก่ เรื่องข่าวสั้น โฆษณา คำคม เรื่องสั้น คำประพันธ์จากวรรณคดี และบทกวีซีไรต์ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ จำนวนชั่วโมงที่ใช้สอน สื่อการเรียนการสอน ดังปรากฏผลในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 โครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน
1		3	1. เพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาก่อนเรียน			แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
2	1 วินปฏิบัติ ศาสตร์ น่ารู้	3	1. เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลในรายวิชาการอ่านตีความ 2. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีวิจักษณ์ศาสตร์	1. การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลรายวิชาการอ่านตีความ 2. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีวิจักษณ์ศาสตร์ 3. ขอบข่ายของทฤษฎีวิจักษณ์ศาสตร์ 4. แนวคิดเกี่ยวกับตัวบ่งบอก (Deixis) 5. แนวคิดเกี่ยวกับสถานะเกิดก่อน (Presupposition) 6. แนวคิดเกี่ยวกับความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (Conversational Implicature) 7. แนวคิดเกี่ยวกับวิจักษณ์กรรม (Speech Act)	1. การบรรยาย 2. การอภิปราย	1. แผนบริหารการสอนรายวิชาการอ่านตีความ 2. เอกสารสำหรับครูใช้ในการบรรยายเรื่อง แนวคิด ทฤษฎี และขอบข่ายของทฤษฎีวิจักษณ์ศาสตร์ 3. ใบความรู้ เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับตัวบ่งบอก (Deixis) 4. ใบความรู้ เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับสถานะเกิดก่อน (Presupposition) 5. ใบความรู้ เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (Conversational Implicature) 6. ใบความรู้ เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับวิจักษณ์กรรม (Speech Act)

ตารางที่ 14 โครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน
3-4	2 พินิจดูเรื่อง ซ้ำชั้น	6	1. เพื่อให้นักศึกษา บอกลักษณะของเรื่อง ซ้ำชั้นได้ 2. เพื่อให้นักศึกษา ตีความหมายจากเรื่อง ซ้ำชั้นได้	1. ลักษณะของเรื่อง ซ้ำชั้น 2. การตีความเรื่อง ซ้ำชั้น	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วจนปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของเรื่อง ซ้ำชั้น 2. เรื่องซ้ำชั้นที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต 3. ใบงาน เรื่อง การตีความเรื่อง ซ้ำชั้น 4. แบบฝึกหัด เรื่อง การตีความเรื่อง ซ้ำชั้น 5. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 2
5-6	3 รู้เท่าทัน โฆษณา	6	1. เพื่อให้นักศึกษา บอกลักษณะของ โฆษณาได้ 2. เพื่อให้นักศึกษา ตีความหมายจาก โฆษณาได้	1. ลักษณะของ โฆษณา 2. การตีความโฆษณา	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วจนปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของโฆษณา 2. โฆษณาที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ให้นักศึกษา ฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 3
7-8	4 พิจารณา ภาษาคำคม	6	1. เพื่อให้นักศึกษา บอกลักษณะของ คำคมได้ 2. เพื่อให้นักศึกษา ตีความหมายจาก คำคมได้	1. ลักษณะของคำคม 2. การตีความคำคม	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วจนปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของคำคม 2. คำคมที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ให้นักศึกษา ฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 4

ตารางที่ 14 โครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หน่วย การเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการสอน
9-10	5 ระดมคิด วินิจฉัย เรื่องสั้น	6	1. เพื่อให้นักศึกษา บอกลักษณะของ เรื่องสั้นได้ 2. เพื่อให้นักศึกษา ตีความหมายจาก เรื่องสั้นได้	1. ลักษณะของ เรื่องสั้น 2. การตีความเรื่องสั้น	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วจนปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของเรื่องสั้น 2. เรื่องสั้นที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ใ้ นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 5
11-12	6 ตีความ คำประพันธ์ คดีศรจาก วรรณคดี	6	1. เพื่อให้นักศึกษา บอกลักษณะของ คำประพันธ์ไทย โบราณได้ 2. เพื่อให้นักศึกษา ตีความหมายจาก คำประพันธ์คดีศร จากวรรณคดีได้	1. ลักษณะของ คำประพันธ์ไทย โบราณ 2. การตีความ คำประพันธ์คดีศร จากวรรณคดี	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วจนปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของ คำประพันธ์ไทย โบราณ 2. คำประพันธ์จาก วรรณคดี ที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ใ้ นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 6
13-14	7 ความหมาย บ่งชี้จาก บทกวีซีไรต์	6	1. เพื่อให้นักศึกษา บอกลักษณะของ คำประพันธ์สมัยใหม่ ได้ 2. เพื่อให้นักศึกษา ตีความหมายจาก บทกวีซีไรต์ได้	1. ลักษณะของ คำประพันธ์สมัยใหม่ 2. การตีความบทกวี ซีไรต์	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎี วจนปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของ คำประพันธ์ สมัยใหม่ 2. บทกวีซีไรต์ที่ใช้ ในขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ใ้ นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 7

ตารางที่ 14 โครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน
15		3	1. เพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาหลังเรียน	ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต		แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

หลังจากที่ได้กำหนดโครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ที่ได้กำหนดข้างต้น ทำให้ได้แผนการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน แต่ละแผนจะประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
2. จำนวนคาบเรียน
3. สาระสำคัญ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. สาระการเรียนรู้
6. ภาระงาน/ชิ้นงาน
7. กิจกรรมการเรียนรู้
8. สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้
9. แหล่งการเรียนรู้
10. การวัดและประเมินผล
11. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไขให้ถูกต้องก่อน จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่าจะเรียงลำดับวัตถุประสงค์ให้

ตรงกันในทุกหัวข้อ และใช้ภาษาให้กระชับ ไม่เยิ่นเย้อ เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนอีกครั้งหนึ่งเพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.86 แสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน			
1.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.80	0.44	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ			
2.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.80	0.44	มากที่สุด
2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับหลักการ	4.80	0.44	มากที่สุด
2.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติ ศาสตร์มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
2.5 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	4.80	0.44	มากที่สุด

ตารางที่ 15 ผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
3. ขั้นตอนการเรียนการสอน			
3.1 ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.80	0.44	มากที่สุด
3.2 ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 ชั้นเรียนรู้ลักษณะบทอ่านส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของงานเขียนแต่ละประเภท	4.80	0.44	มากที่สุด
3.4 ชั้นให้เครื่องมือผ่านการสาธิตช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการอ่านตีความ	4.80	0.44	มากที่สุด
3.5 ชั้นอ่านพินิจด้วยตนเองช่วยให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดในการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบท	4.80	0.44	มากที่สุด
3.6 ชั้นกระตุ้นแรงแลกความเห็นเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	5.00	0.00	มากที่สุด
3.7 ชั้นกระตุ้นแรงแลกความเห็นช่วยให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
3.8 ชั้นใช้ให้เป็นลองฝึกหัดช่วยให้นักศึกษาได้ทบทวนขั้นตอนและวิธีการอ่านตีความอันจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
3.9 ชั้นปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมินทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาได้	4.80	0.44	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผล			
4.1 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	4.80	0.44	มากที่สุด
4.2 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.60	0.54	มากที่สุด
รวม	4.86	0.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 แสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86, S.D. = 0.16$) ในทุกด้าน สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 50 คน

ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนครั้งที่ 1 พบว่า นักศึกษายังไม่เข้าใจวิธีการวิเคราะห์ข้อความที่อ่านโดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ไม่สามารถตอบคำถามได้ว่าข้อความนั้น ๆ หมายความว่าอย่างไรหรือข้อความนั้น ๆ ต้องใช้หัวข้อใดของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงต้องอธิบายวิธีการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เข้ามาใช้ในการอ่านตีความและสาธิตวิธีการวิเคราะห์ข้อความโดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น

ผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 พบว่า นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ข้อความที่อ่านโดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น แต่ยังตีความโดยใช้ความรู้สึกของตนเองเข้ามาประกอบ ไม่ได้สนใจหรือนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการตีความ ผู้วิจัยจึงต้องอธิบายและสาธิตให้นักศึกษาเห็นว่าจะต้องเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาสู่การตีความให้ได้

ผลการทดลองครั้งที่ 3 พบว่า นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ข้อความที่อ่านโดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้ในการตีความได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น หลังจากที่ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนได้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้			
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้เขียนได้ถูกต้องตามหลักการเขียน	4.40	0.54	มาก
2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถวัดและประเมินได้	4.60	0.54	มากที่สุด
2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา	4.40	0.54	มาก
3. เนื้อหา			
3.1 เนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตรหรือประมวลการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 เนื้อหาสาระมีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การเรียนการสอน			
4.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน	4.80	0.44	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนการสอน			
5.1 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5.4 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา	4.80	0.44	มากที่สุด

ตารางที่ 16 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้			
6.1 เครื่องมือที่ใช้วัดผลมีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.80	0.44	มากที่สุด
6.3 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.87	0.07	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.07) สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง ผลการทดลองครั้งที่ 1 พบว่า นักศึกษาใช้เวลาทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนนานเกินไป ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีการกำหนดเวลาในแต่ละขั้นตอนเพื่อไม่ให้ให้นักศึกษาใช้เวลานานจนเกินไป และใช้วิธีการกระตุ้นให้นักศึกษาทำกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น เมื่อได้ข้อมูลจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 1 มาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 ซึ่งผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 พบว่า นักศึกษาใช้เวลาในการทำกิจกรรมน้อยลง และนักศึกษาให้ข้อมูลว่าใบงานและแบบฝึกหัดมีจำนวนมากเกินไปทำให้ใช้เวลานานและไม่สามารถคิดได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงลดจำนวนแบบฝึกหัดและใบงานลง แล้วนำไปทดลองใช้ในครั้งที่ 3 ผลปรากฏว่า นักศึกษาสามารถทำใบงานและแบบฝึกหัดได้เสร็จทันเวลาและมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ ไม่นับรวมสัปดาห์สอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2559

สำหรับขั้นตอนในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เมื่อได้รับอนุญาตจากคณบดีคณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ ไปให้นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มอย่าง ทำก่อนเรียน จากนั้นจึงดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จำนวน 7 แผน เมื่อสอนครบทั้ง 7 แผนแล้ว จึงให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียน รวมทั้งสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์นักศึกษาเพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนต่อไป

ผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 คะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

จำนวนนักศึกษา	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30	35	19.68	3.90	21.70	4.19

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาหลังทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์สูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

ตารางดังกล่าวข้างต้นเป็นตารางที่แสดงถึงความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความที่ประกอบด้วยงานเขียนประเภทร้อยแก้วและงานเขียนประเภทร้อยกรอง ซึ่งเมื่อจำแนกคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามประเภทของงานเขียนปรากฏผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 คะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนจำแนกตามประเภทของงานเขียน

ประเภทงานเขียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ร้อยแก้ว	26	15.58	3.22	16.93	3.22
ร้อยกรอง	9	4.08	1.23	4.76	1.57

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วและร้อยกรองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน

การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 3 มาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน โดยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งข้อมูลทั้ง 2 ส่วนนี้ จะเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการวิเคราะห์ในแต่ละส่วนจะได้นำเสนอด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียน และการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจะนำเสนอผลการเปรียบเทียบออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยละของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยละรองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จากการที่ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความก่อนเรียนและหลังเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏผลดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	sig
ก่อนเรียน	30	35	19.68	3.90	3.887*	.001
หลังเรียน	30	35	21.70	4.19		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียน ($\bar{X} = 21.70$, S.D. = 4.19) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 19.68$, S.D. = 3.90) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	sig
ก่อนเรียน	30	26	15.58	3.22	3.031*	.005
หลังเรียน	30	26	16.93	2.98		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วหลังเรียน ($\bar{X} = 16.93$, S.D. = 2.98) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 15.58$, S.D. = 3.22) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต นอกจากผู้วิจัยจะได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียนแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรองของนักศึกษาด้วย ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	sig
ก่อนเรียน	30	9	4.08	1.23	2.830*	.008
หลังเรียน	30	9	4.76	1.57		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านร้อยกรองหลังเรียน ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 1.57) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 1.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติศาสตร์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 7 แผนตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. ด้านเนื้อหาสาระ			
1.1 เนื้อหาสาระมีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา	4.45	.50	มาก
1.2 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.34	.67	มาก
1.3 เนื้อหาสาระที่ได้เรียนสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไป	4.72	.52	มากที่สุด
1.4 เนื้อหาสาระมีความเป็นปัจจุบันและทันสมัย	4.38	.67	มาก
รวมด้านเนื้อหาสาระ	4.47	.41	มาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน	4.45	.63	มาก
2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.03	.82	มาก
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจขั้นตอนและเห็นแนวทางในการอ่านตีความได้ชัดเจน	4.21	.67	มาก
2.4 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.41	.62	มาก
2.5 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.52	.73	มากที่สุด
2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและนักศึกษา	4.38	.82	มาก
รวมด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.33	.57	มาก

ตารางที่ 22 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน			
3.1 สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น	4.14	.63	มาก
3.2 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.31	.66	มาก
รวมด้านสื่อการเรียนการสอน	4.22	.57	มาก
4. ด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ			
4.1 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น	4.41	.73	มาก
4.2 การเรียนรู้ตามรูปแบบทำให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายยิ่งขึ้น	4.52	.57	มากที่สุด
4.3 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยให้นักศึกษาเป็นคนมีเหตุมีผลมากขึ้น	4.52	.57	มากที่สุด
4.4 การเรียนรู้ตามรูปแบบทำให้นักศึกษาเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.41	.62	มาก
4.5 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยให้นักศึกษากลับแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น	4.48	.63	มาก
รวมด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ	4.47	.45	มาก
รวม	4.39	.38	มาก

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .41) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .57) ด้าน

สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .57) และด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .45)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่นำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนนั้น นักศึกษามีความเห็นว่าการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนโดยพิจารณาจากบริบทนั้น ทำให้สามารถตีความได้ถูกต้อง ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และช่วยให้กำหนดขอบเขตในการตีความ ทำให้ตีความได้ตรงประเด็น รวมทั้งช่วยให้สามารถอธิบายเหตุผลในการตีความได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์สามารถใช้เป็นแนวทางในการตีความได้ดี ช่วยกำหนดกรอบการตีความให้ไม่ฟุ้งจนเกินขอบเขต และช่วยให้ตีความได้ตรงประเด็นมากขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

“การนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการตีความนั้นทำให้เกิดผลดี เพราะช่วยในการจำกัดขอบเขตในการตีความให้สามารถตีความได้ตรงประเด็นมากขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

“ทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ทำให้ตีความได้ง่ายขึ้น เนื่องจากทำให้รู้เรื่องราวในข้อความที่ตีความอย่างละเอียดนำไปสู่การตีความที่ถูกต้อง ไม่ออกนอกประเด็น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

“การนำทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการตีความช่วยให้สามารถตีความได้ง่ายขึ้น ชัดเจนขึ้น สามารถอ้างอิงอธิบายเหตุผลในการตีความได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

โดยสรุปแล้ว นักศึกษามีความเห็นว่าการนำทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนนั้นทำให้นักศึกษาสามารถตีความได้ถูกต้อง ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ทำให้นักศึกษามีความเห็นว่าการนำทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านและวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบทนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสม และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้โดยการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำจากบริบท สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ส่งผลให้นักศึกษาตีความได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“การตีความโดยพิจารณาจากบริบทจะทำให้สามารถตีความได้ตรงประเด็นขึ้น เพราะในบริบทจะมีข้อความที่นำไปสู่การตีความเรื่องนั้น ๆ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

“การตีความโดยพิจารณาจากบริบทช่วยให้สามารถตีความได้ดีขึ้น เพราะบริบทโดยรอบมักจะมีคำตอบอยู่หรือทำให้สามารถคาดคะเนคำตอบได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

“การตีความโดยพิจารณาจากบริบทช่วยให้เราได้พิจารณาหาคำตอบของการตีความได้ง่ายขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนนั้นที่เริ่มจากการสนทนา ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของงานเขียน จากนั้นผู้สอนสาธิตวิธีการตีความให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง แล้วจึงให้นักศึกษาทำใบงานด้วยตนเอง หลังจากนั้นให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการตีความของตนเองทีละคนเพื่อคัดเลือกคำตอบที่ดีที่สุดของกลุ่ม แล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน แล้วจึงให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบประจำหน่วย นักศึกษามีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้เรียนรู้ความคิดของคนอื่น ได้มุมมองความคิดใหม่ ๆ ที่ตนเองไม่เคยคิดมาก่อน และขั้นตอนดังกล่าวนำไปสู่การตีความได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“มีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการสาธิตก่อนการทำใบงาน และมีการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำใบงาน ประกอบกับการทำแบบฝึกหัดที่ช่วยทบทวนความรู้ความเข้าใจ และมีการนำเสนอความคิดของแต่ละคนก่อนที่จะทำแบบทดสอบ ทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการตีความเรื่องนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

“ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นการเรียนแบบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ ในการตีความที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

“ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม เพราะมีการลำดับกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ คือ ครูสาธิตให้ดูก่อน ให้ลงมือทำเองทั้งเดี่ยวและกลุ่ม มีแบบฝึกหัดให้ทำ นำเสนอ และทดสอบ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

“การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบมีความเหมาะสม เพราะการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ทั้งในเรื่องของการลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานเดี่ยวและการทำงานกลุ่ม และสุดท้ายมีการทดสอบความรู้หลังเรียนว่ามีความรู้มากขึ้นน้อยเพียงใด”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11

3. ด้านผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาสามารถตีความได้ดียิ่งขึ้นอยู่ในระดับมาก และสามารถพัฒนาความคิดให้คิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“การใช้รูปแบบการเรียนการสอนสามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของข้าพเจ้าได้ในระดับดี ข้าพเจ้าสามารถนำเอาทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ไปใช้ได้ในชีวิตจริงในการที่จะตีความบางเรื่องที่เกี่ยวข้องความหมายลึกซึ้ง ไม่สามารถเข้าใจได้ด้วยทันที เช่น กวีนิพนธ์ซีไรต์ เป็นต้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

“การใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้ทำให้มีความรู้และทักษะในการตีความได้รวดเร็วและถูกต้องเพิ่มมากขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

“การใช้รูปแบบการเรียนการสอนช่วยให้สามารถนำไปใช้ในการคิดอย่างเป็นระบบ มีความเป็นเหตุเป็นผล”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

“การใช้รูปแบบการเรียนการสอนช่วยให้ตีความได้และครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15

“เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่ยากและไม่ง่ายเกินไป ทำให้นักศึกษาตีความได้ถูกต้องตามขั้นตอน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 16

4. ในส่วนของข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนนั้น นักศึกษามีข้อคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้เกิดแนวความคิดที่หลากหลาย มองโลกได้กว้างขึ้น และการทำงานเป็นกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดของแต่ละคน ทำให้เข้าใจวิธีคิดของคนอื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“การทำงานโดยใช้ระบบกลุ่มก็ดีอีกแบบ จะได้เรียนรู้ว่าเพื่อนคิดแบบไหน ทำขั้นตอนใดบ้างถึงได้ข้อความออกมาแบบนี้ ส่วนการทำแบบทดสอบแบบเดี่ยวจะทำให้เรามีความมุ่งมั่นและฝึกคิดให้รอบคอบ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 17

“การเรียนการสอนในครั้งนี้มีทั้งความสนุกสนานและได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการตีความเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตีความและยังสามารถเป็นความรู้พื้นฐานเรื่องการตีความเพื่อนำไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ในอนาคตได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

“รูปแบบการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ทำให้ได้แลกเปลี่ยนวิธีคิด
ได้แนวคิดที่หลากหลาย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการคิดของตน
เพราะรูปแบบการเรียนการสอนทำให้มีความเข้าใจ จัดลำดับความคิด
เป็นขั้นตอนได้ และกระบวนการกลุ่มเป็นการทำให้มองโลกได้กว้าง
ขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักศึกษามี
ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้นักศึกษาสามารถตีความ
ได้ถูกต้องและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดใหม่ ๆ ที่
แตกต่างจากความคิดของตนเอง ส่งผลให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่กว้างไกลมากยิ่งขึ้น และ
ที่สำคัญก็คือทำให้นักศึกษาได้พัฒนาความคิดของตนเองให้เป็นระบบและมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

3. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

4. ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (needs analysis) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสาร ตำรา และหนังสือ รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (design and development) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นจึงออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน พร้อมทั้งได้จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ จากนั้นจึงได้นำร่างรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน (implementation) เป็นขั้นตอนที่นำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง (pre-experimental design) แบบกลุ่มเดียว วัดก่อน-หลัง (the one-group pretest-posttest design) เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยบทอ่านที่เป็นร้อยแก้ว ได้แก่ คำคม เรื่องจำขัน โฆษณา และเรื่องสั้น ส่วนบทอ่านที่เป็นร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีไทย และบทกวีซีไรต์ ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ ไม่นับรวมสัปดาห์สอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม 2559

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน (evaluation) เป็นขั้นตอนประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวินปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์เชิงปริมาณและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ซึ่งการวิเคราะห์เชิงปริมาณจะเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวินปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวินปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวินปฏิบัติศาสตร์

ผลจากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารและแหล่งข้อมูลบุคคลเพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา ผลจากการศึกษาปรากฏดังนี้

1.1 ผลจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารพบว่า คำอธิบายรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ มีทั้งส่วนที่เหมือนและต่างกัน แต่ประเด็นสำคัญที่เหมือนกันทุกมหาวิทยาลัย ได้แก่ ความหมายของการอ่านตีความ หลักการและกระบวนการอ่านตีความ รวมทั้งให้ฝึกอ่านตีความวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

ในส่วนของการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ พบว่า มุ่งให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและหลักการในการอ่านตีความ รวมทั้งสามารถตีความวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองเพื่อให้ทราบถึงจุดประสงค์ในการเขียน ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำหรับเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันเพียงบางส่วน แต่เนื้อหาหลักที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ หลักการและกระบวนการอ่านตีความ การตีความวรรณกรรมที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาที่ได้กำหนดไว้

วิธีการวัดและประเมินผลในรายวิชาการอ่านตีความ ผู้วิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏจะแบ่งการวัดและประเมินผลออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ การทดสอบย่อย การสอบกลางภาค/ระหว่างภาค และการสอบปลายภาค ส่วนที่ 2 คือ การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การตอบคำถาม หรือการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนหรือในกลุ่ม และส่วนที่ 3 คือ การทำแบบฝึกหัด การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2 ผลจากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งบุคคลพบว่า อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า การอ่านตีความมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารทำให้มีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก หากรับสารโดยไม่ได้ใช้ความคิดวิเคราะห์หรือตีความถึงเจตนาที่แท้จริงแล้วอาจทำให้รับข้อมูลข่าวสารผิดพลาดได้ นอกจากนี้การอ่านตีความยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา เพราะการอ่าน

ตีความเป็นการอ่านในระดับสูงที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อเข้าใจเนื้อหาสาระ สัญญา หรือสารที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้อย่างลึกซึ้งหรือเข้าใจเรื่องได้หลายแง่มุม ยิ่งไปกว่านั้นวิชาการอ่านตีความจะทำให้ นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ตีความสารประเภทต่าง ๆ แล้วนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

สื่อหรือเนื้อหาที่ควรจะนำมาสอนในรายวิชาการอ่านตีความควรมีทั้งงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยงานเขียนประเภทร้อยแก้ว อาจจะใช้ข่าว บทเพลง บทความ สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร ฯลฯ ส่วนงานเขียนร้อยกรอง อาจจะใช้บทร้อยกรอง/กวีนิพนธ์ โดยอาจนำมาจากวรรณคดีโบราณหรือวรรณกรรมร่วมสมัย

สำหรับการวัดและประเมินผลนั้นควรมีการวัดและประเมินในหลาย ๆ ด้าน เช่น วัดจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน วัดจากการทำแบบฝึกหัดหรือใบงานหรือมอบหมายงานให้นักศึกษาหาบทอ่านประเภทต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจแล้ว และวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น นอกจากจะวัดความสามารถในการอ่านตีความแล้ว ควรวัดความสามารถในการเขียนอธิบายความคิดของตนเองออกมาเป็นคำตอบด้วย

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้สอนยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและตีความให้นักศึกษาฟัง จากนั้นจึงให้นักศึกษาตีความงานเขียนด้วยตนเอง หรือหากมีการแบ่งกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาตีความงานเขียนร่วมกันก็ปรากฏว่านักศึกษาไม่มีการระดมสมองหรือไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อตีความงานเขียนที่ให้ นอกจากนี้ผู้สอนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านตีความไม่ถูกต้องมากนัก บางครั้งสอนไปในแนวการแปลความหมายมากกว่าจะตีความ ครูผู้สอนมักจะแปลคำประพันธ์และตีความตามความหมายที่ปรากฏเท่านั้น ไม่ได้ตีความให้ลึกไปถึงจุดประสงค์ของผู้เขียน ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียนก็คือผู้เรียนมีจำนวนมากทำให้ยากที่จะเข้าไปอธิบายให้เกิดความเข้าใจเป็นรายบุคคลได้ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุดก็คือ ผู้เรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน อ่านน้อย ทำให้ขาดคลังคำศัพท์ รวมทั้งขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และการเขียนอธิบายความคิดของตนเอง ปัญหาอีกประเด็นหนึ่งที่พบก็คือสื่อหรืองานเขียนที่นำมาให้นักศึกษาตีความ หากเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว นักศึกษาสามารถตีความได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับเจตนาของผู้ส่งสารมากกว่างานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากนี้หากงานเขียนนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักศึกษาหรือนักศึกษามีความคุ้นเคย นักศึกษาก็จะสามารถตีความได้ดีกว่างานเขียนที่เป็นเรื่องไกลตัวของนักศึกษาหรือเป็นเรื่องที่ต่างกับวัฒนธรรมของนักศึกษา

ในประเด็นของวิธีการสอนอ่านตีความนั้น อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความ หรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า ผู้สอนควรจะอธิบายหลักและกระบวนการอ่านตีความให้ชัดเจน จากนั้นจึงให้นักศึกษาพิจารณาบทอ่านและทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ก่อน แล้วให้อ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด เมื่อนักศึกษาเข้าใจแล้วก็ให้นักศึกษาได้ฝึกการตีความ โดยผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำชี้แนะและกระตุ้นให้นักศึกษาคิด รวมทั้งควรมีกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับการตีความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ตลอดจนควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการตีความภายในกลุ่มเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันอันจะทำให้ได้มุมมองหรือแนวคิดใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากตนเอง

ส่วนผลการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความพบว่า ในประเด็นของผู้สอนและวิธีสอน นักศึกษามีความเห็นดังนี้

1. ผู้สอนควรจะมีการทบทวนเรื่องการอ่านจับใจความก่อนที่จะสอนเรื่องการอ่านตีความ
2. ผู้สอนควรจะอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับวิธีการในการตีความหรือวิธีการคิดที่จะนำไปสู่การตีความ
3. ผู้สอนควรจะบอกเทคนิคหรือวิธีการการตีความสารประเภทต่าง ๆ ว่าหากเป็นสารประเภทนี้ควรจะมีวิธีการตีความหรือมีวิธีการพิจารณาอย่างไรจึงจะทำให้ตีความสารประเภทนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น
4. ผู้สอนควรจะยกตัวอย่างการตีความให้มาก ๆ และควรจะยกตัวอย่างหรือแสดงวิธีการตีความสารประเภทต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาจะได้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
5. การตีความขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ดังนั้นคำตอบของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน ซึ่งบางครั้งอาจทำให้นักศึกษาบางคนเกิดความสงสัยว่าทำไมคำตอบของตนจึงไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นผู้สอนจึงต้องสามารถอธิบายได้ว่า ทำไมจึงต้องตีความเช่นนั้น

ในประเด็นของบทอ่าน นักศึกษามีความเห็นดังนี้

1. บทอ่านบางบทมีความกำกวมทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือคิดไปอีกแบบหนึ่งได้ เพราะฉะนั้นบทอ่านที่นำมาสอนควรจะมีชัดเจนและสามารถตีความได้ตรงกัน
2. บทอ่านควรจะมีระดับจากง่ายไปหายาก และควรเป็นข้อความหรือเรื่องสั้น ๆ ไม่ยาวจนเกินไป หรืออาจจะเริ่มตั้งแต่หนึ่งประโยค หลาย ๆ ประโยค และเป็นเรื่องราวไปตามลำดับ

3. ในระยะแรก ผู้สอนควรจะนำบทอ่านที่สั้น ๆ มาให้เรียนก่อนและจึงนำบทอ่านที่มีความยาวและซับซ้อนมาให้เรียน

ส่วนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นว่า

1. ข้อสอบควรมีบทอ่านหลากหลายประเภท แต่ไม่ควรยาวจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนและใช้เวลาในการอ่านมากจนเกินไป

2. ข้อสอบควรมีระดับความยากง่ายกับระดับของผู้เรียน และไม่ควรมีบทอ่านมากจนเกินไปเพราะจะใช้เวลามากในการทำแบบทดสอบ

3. ข้อสอบไม่ควรคำตอบหลายคำตอบหรือตอบได้หลายอย่าง

4. ข้อสอบต้องเป็นข้อสอบที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ไม่วัดเพียงแค่ระดับความรู้ความจำเท่านั้น และควรมีทั้งข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัยเพื่อที่จะได้วัดผลสัมฤทธิ์ได้รอบด้าน อีกทั้งควรมีข้อสอบปรนัยมากกว่าอัตนัย

5. ข้อสอบควรวัดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

6. การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำตอบนั้นทำได้ยาก บางครั้งทราบคำตอบแต่ไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาด้วยการเขียนได้

สำหรับความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการอ่านตีความก่อนลงมือปฏิบัติและต้องการให้ผู้สอนสาธิตวิธีการตีความก่อนให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ ในด้านของบทอ่าน นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนเกี่ยวกับการตีความคำคมและเรื่องซ้ำกันมากที่สุด ส่วนด้านข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีทั้งปรนัยและอัตนัยและต้องการให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้

1.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการสอนอ่านตีความที่พบกับเป้าหมายและคำอธิบายรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) พบว่า ในประเด็นของคำอธิบายรายวิชา แม้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จะมีการเขียนคำอธิบายรายวิชาที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ แต่สาระสำคัญโดยรวมไม่แตกต่างกัน คือจะประกอบด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการอ่านตีความรวมทั้งมีการฝึกตีความจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง

สำหรับจุดประสงค์ในการเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้เขียนขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ

รับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่จุดประสงค์ทั้ง 5 ข้อนั้นก็ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญตามคำอธิบายที่กำหนดไว้

ส่วนเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความนั้น ในคำอธิบายรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ไม่ได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการสอนรายวิชาการอ่านตีความไว้อย่างชัดเจน ยกเว้นมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เท่านั้นที่ได้ระบุประเภทงานเขียนที่นักศึกษาต้องฝึกตีความลงไป ในคำอธิบายรายวิชา ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้กำหนดประเภทของงานเขียนลงไป ในคำอธิบายรายวิชา ผู้สอนจึงต้องกำหนดเนื้อหาด้วยตนเองว่าจะให้นักศึกษาฝึกตีความจากงานเขียนร้อยแก้วและงานเขียนร้อยกรองประเภทใดบ้าง เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความ และการสอบถามความต้องการของนักศึกษา มาเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ในส่วนของการวัดและประเมินผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้กำหนดแนวทางในการวัดและประเมินไว้ 3 ส่วน ได้แก่ การวัดผลด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วย การทดสอบท้ายบท/หน่วย การสอบกลางภาค การสอบปลายภาค การวัดผลด้านทักษะพิสัย ได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การทำงานกลุ่ม การทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการวัดผลด้านจิตพิสัย ประกอบด้วย การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

2. การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brook and Nagasaka จากนั้นจึงออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน แล้วตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

2.1 ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brook and Nagasaka

ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนพบว่า รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การจัดองค์ประกอบทางการเรียนรู้อย่างเป็นระเบียบแบบแผน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่ จะสนับสนุนให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และจะต้องได้รับการพิสูจน์ หรือทดสอบก่อนว่ามีประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปใช้จริง รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมี

องค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1. ปรัชญา หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4. วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นต้องได้รับการตรวจสอบ พิสูจน์ เพื่อยืนยันว่ามีประสิทธิภาพ และสามารถส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์พบว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้ภาษาโดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษา เป็นเรื่องของกรวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรในบริบทและบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเช่นไร รวมทั้งศึกษากระบวนการทางปริชานที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูด ได้ว่าการที่ผู้พูดพูดเช่นนั้นต้องการสื่อความหมายอะไรหรือต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา ขอบข่ายของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มี 6 หัวข้อ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) วัจนกรรม (speech act) หลักการความสุภาพ (politeness principle) และการวิเคราะห์บทสนทนา (conversation analysis) ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านสามารถตีความหมายที่แท้จริงที่ผู้พูดหรือผู้เขียนต้องการจะสื่อได้ อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เจตนาที่แท้จริงของผู้พูดหรือผู้เขียนไม่จำเป็นต้องใช้ทุกหัวข้อของวัจนปฏิบัติศาสตร์เสมอไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของสาร ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้จึงเลือกใช้เพียง 4 หัวข้อ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) วัจนกรรม (speech act) เนื่องจากหัวข้อทั้ง 4 หัวข้อนี้มีความสำคัญต่อการตีความสารเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งเป็นสิ่งที่ผู้รับสารหรือผู้อ่านจะต้องนำมาพิจารณาเสมอไม่ว่าจะเป็นการอ่านงานเขียนประเภทร้อยแก้วหรืองานเขียนประเภทร้อยกรอง

ผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka พบว่ามี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. See คือ ขั้นที่ครูให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่อยู่ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร และเป็นขั้นที่ครูต้องอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ในสถานการณ์การสื่อสารลักษณะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนทราบ 2. Use คือ ขั้นที่ครูพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ (ทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสารนั้น ๆ 3. Review คือ ขั้นที่ครูต้องทบทวน ส่งเสริม และพูด

ถึงขอบข่ายเนื้อหาของงานปฏิบัติศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอนไปแล้ว และ 4. Experience คือ ขั้นที่ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ประสบการณ์และสังเกตบทบาทหน้าที่ของงานปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร แม้ว่าแนวคิดการจัดการเรียนการสอนงานปฏิบัติศาสตร์ของ Brock and Nagasaka จะเป็นการจัดการเรียนการสอนพูด แต่ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถที่จะนำมาดัดแปลงให้เข้ากับการสอนอ่านได้ เนื่องจากขั้นตอนแรก See เป็นการให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่ใช้ในบริบทต่าง ๆ ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการอ่านได้ โดยการให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่ใช้ในงานเขียนประเภทต่าง ๆ ขั้นตอนที่ 2 Use เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านงานปฏิบัติศาสตร์ ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการอ่านได้ โดยการให้ผู้เรียนได้อ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาจากรื่องที่อ่านผ่านการใช้ภาษาลักษณะต่าง ๆ ตามประเภทของงานเขียน ขั้นตอนที่ 3 Review เป็นขั้นที่ครูสรุป ทบทวน ความรู้เกี่ยวกับงานปฏิบัติศาสตร์ที่ได้สอนไปแล้ว ซึ่งก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้โดยการให้ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาสาระหรือสรุปเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียน โดยพิจารณาจากภาษาและบริบทต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานเขียน และขั้นตอนที่ 4 Experience คือ ขั้นที่ครูให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนเพิ่มเติม ก็สามารถนำมาใช้ในการอ่านได้โดยการให้ผู้เรียนทดลองอ่านงานเขียนด้วยตนเองอีกครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

2.2 ผลการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

1.1. การจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของบทอ่าน และวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบทจะทำให้นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้

1.2. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับการตีความ

1.3. การที่ผู้สอนอธิบายให้ความรู้แก่นักศึกษาก่อนที่จะให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยวจะทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการอ่านตีความได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้โดยการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบท

2.2 นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายจากการอภิปรายแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและสามารถเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดเป็นข้อสรุปในการตีความ

2.3 นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนจากบทอ่านประเภท
ต่าง ๆ ได้

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา ระยะนี้เป็น
การเตรียมการของครูก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยครูจะต้องกำหนด
จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและ
ประเมินผล ตลอดจนการให้ความรู้พื้นฐานด้านวินัยปฏิบัติศาสตร์แก่นักศึกษา

ระยะที่ 2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ระยะนี้เป็นการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน ขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความรู้เดิม กระตุ้นให้
นักศึกษานำความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอนย่อยดังนี้

1.1 เรียนรู้ลักษณะบทอ่าน ขั้นตอนนี้ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายความรู้
ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านที่เรียน เช่น องค์ประกอบ โครงสร้าง ลักษณะการใช้ภาษา
 เป็นต้น

1.2 ให้เครื่องมือผ่านการสาธิต ขั้นตอนนี้ครูสาธิตวิธีการอ่านโดยใช้ความรู้
ด้านวินัยปฏิบัติศาสตร์ช่วยในการตีความให้นักศึกษาคูเป็นตัวอย่าง ได้แก่ การใช้ตัวบ่งบอก
(deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational
implicature) วินัยกรรม (speech act)

2. ขั้นระหว่างอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ให้นักศึกษาอ่านอย่างอิสระ โดยครู
คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการสอนย่อยดังนี้

2.1 อ่านพินิจด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้ครูแจกบทอ่านอีก 1 เรื่อง ให้นักศึกษา
แล้วให้นักศึกษาแต่ละคนอ่านบทอ่านด้วยตนเองตามวิธีการที่ครูสาธิต โดยครูคอยให้
ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ

2.2 ครั้นเครงแลกเปลี่ยนความเห็น ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 5
คน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตีความบทอ่าน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผล
การตีความของตนเองที่ละกลุ่ม เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกัน
อภิปรายเกี่ยวกับผลการตีความของแต่ละกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นไปได้ในการตีความบทอ่านที่ได้
อ่านไป

2.3 ใช้ให้เป็นลองฝึกหัด ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับบทอ่านที่ได้อ่าน

3. ขั้นหลังอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษา โดยการทำแบบทดสอบ โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

3.1 ปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาเลือกบทอ่านตามความสนใจของตนเองคนละ 1 เรื่อง จากบทอ่านที่ครูเตรียมให้ โดยใช้วิธีการที่ได้เรียนมา เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านตีความประจำหน่วย

4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

4.1 การสังเกตพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยจะต้องสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการตอบคำถามหรือการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน

4.2 การทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักศึกษาจะต้องทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้เพื่อเป็นการวัดว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้้นั้นมากน้อยเพียงใด

4.3 การทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนเพิ่มมากขึ้นมากน้อยเพียงใด

2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนทุกข้อมีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้พบว่า มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

3. การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาหลังทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติศาสตร์สูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติศาสตร์เมื่อจำแนกคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามประเภทของงานเขียนพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วและร้อยกรองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเช่นเดียวกัน

4. การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 3 มาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียน

การสอน โดยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียน และการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ผลการศึกษาปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียน ($\bar{X} = 21.70$, S.D. = 4.19) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 19.68$, S.D. = 3.90) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วหลังเรียน ($\bar{X} = 16.93$, S.D. = 2.98) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 15.58$, S.D. = 3.22) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านร้อยกรองหลังเรียน ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 1.57) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 1.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .41) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .57) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .57) และด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .45)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนและข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่าการของรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านและวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบทนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสม รวมทั้งวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้โดยการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำจากบริบท สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนแล้ว

ด้านการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้เรียนรู้ความคิดของคนอื่น ได้มุมมองความคิดใหม่ ๆ ที่ตนเองไม่เคยคิดมาก่อน และขั้นตอนดังกล่าวนำไปสู่การตีความได้

ด้านผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาสามารถตีความได้ดียิ่งขึ้นอยู่ในระดับมาก และสามารถพัฒนาความคิดให้คิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

ส่วนของข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้เกิดแนวความคิดที่หลากหลาย มองโลกได้กว้างขึ้น และการทำงานเป็นกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดของแต่ละคน ทำให้เข้าใจวิธีคิดของคนอื่น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารและแหล่งข้อมูลบุคคลเพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากรายละเอียดของรายวิชา (มคอ. 3) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ในรายวิชาการอ่านตีความ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับคำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ว่ามีการดำเนินการอย่างไรบ้าง มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ส่วนการศึกษาข้อมูลจากบุคคล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความ หรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ สื่อหรือเนื้อหาที่ควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ การวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชาการอ่านตีความ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ และวิธีสอนอ่านตีความ เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความว่ามีความแตกต่างจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่ได้ศึกษามาหรือไม่ ผลจากการศึกษาพบว่า อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า การอ่านตีความมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารทำให้มีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก หากรับสารโดยไม่ได้ใช้ความคิดวิเคราะห์หรือตีความถึงเจตนาที่แท้จริงแล้วอาจทำให้รับข้อมูลข่าวสารผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ นอกจากนี้ การอ่านตีความยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา เพราะการอ่านตีความเป็นการอ่านในระดับสูงที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญ หรือสารที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้อย่างลึกซึ้งหรือเข้าใจเรื่องได้หลายแง่มุม นอกจากนี้ วิชาการอ่านตีความจะทำให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ตีความสารประเภทต่าง ๆ แล้วนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น ดังที่ วิกาด้า พูลศักดิ์วิธสาร (2555: 1) ได้กล่าวไว้ว่า คนที่อ่านหนังสือเป็นย่อมจะมีหลักการหรือแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้มากกว่า เหตุผลง่าย ๆ ก็คือสามารถอ่านข้อความต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ตีความหรือเข้าใจสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้อง จดจำเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านมาแล้วได้ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด เมื่อถึงคราวจำเป็นก็สามารถสื่อสารสิ่งเหล่านี้ให้เป็นที่เข้าใจได้ นอกจากนี้ บุคคลดังกล่าวยังอาจจะเป็นเสมือนแหล่งความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจอีกด้วย การอ่านที่ดีจึงไม่ใช่จะมีประโยชน์เฉพาะตัวผู้อ่านเองเท่านั้น แต่ยังให้ประโยชน์แก่ผู้อื่นอีกด้วย

แม้ว่าการอ่านตีความจะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความยังไม่สามารถทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความพบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้สอนยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและตีความให้นักศึกษาฟัง โดยไม่มีการบอกขั้นตอนหรือวิธีการในการตีความ จากนั้นจึงให้นักศึกษาตีความงานเขียนด้วยตนเอง และเมื่อถามคำตอบจากนักศึกษาก็ปรากฏว่าคำตอบนั้นตีความไม่ถูกต้องหรือตีความไม่ใกล้เคียงกับจุดประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากวิธีสอนของครูที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการฝึกทักษะ ครูสอน

โดยยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ขาดเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ทำให้ผู้เรียนเบื่อ ไม่สนใจและกระตือรือร้นในการเรียน (ดารกา ทองมิตร, 2543: 9; พรอมา พิษยะสุนทร, 2546: 4) นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า หากมีการแบ่งกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาตีความงานเขียนร่วมกันก็ปรากฏว่านักศึกษาไม่มีการระดมสมองหรือไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อตีความงานเขียน ซึ่งก็อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือเรียนรู้จากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากนัก จึงทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการทำงานกลุ่ม แต่ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับผู้สอนก็คือผู้สอนเองยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านตีความไม่ถูกต้องมากนัก บางครั้งสอนไปในแนวการแปลความหมายมากกว่าจะตีความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเขียนประเภทร้อยกรอง ครูผู้สอนมักจะแปลคำประพันธ์และตีความตามความหมายที่ปรากฏเท่านั้น ไม่ได้ตีความให้ลึกไปถึงจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วการแปลคำประพันธ์หรือการถอดคำประพันธ์นั้นเป็นเพียงขั้นตอนแรกในการตีความ ดังที่ อารียา หุদিনทะ และนันทวัลย์ สุนทรภาระสถิตย์ (2557: 39) ได้กล่าวไว้ว่า การตีความบทร้อยกรอง ผู้อ่านนอกจากจะต้องมีความรู้ด้านฉันทลักษณ์และความหมายของถ้อยคำแล้ว ยังต้องอาศัยความรู้เรื่องภาพพจน์เข้ามาช่วยในการตีความอีกด้วย ลักษณะพิเศษของการตีความร้อยกรองคือผู้อ่านต้องถอดความบทร้อยกรองเป็นอันดับแรกเพื่อการสำรวจเนื้อความทำได้ง่ายขึ้น จากนั้นจึงตีความบทร้อยกรอง สอดคล้องกับ กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ (2545: 26) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คำทุกคำ ข้อความทุกข้อความในบทประพันธ์ ล้วนมีความหมายสำคัญและสัมพันธ์กันอย่างมากระนั้นการที่ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจความได้ถูกต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอ่านอย่างละเอียดและระมัดระวังเพื่อจะได้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างถ่องแท้ การอ่านบทประพันธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในขั้นแรกผู้อ่านอาจจะอ่านบทประพันธ์ตามตัวอักษรที่ปรากฏ หากมีคำหรือข้อความที่สะดุดใจก็ให้ขีดเส้นไว้ และควรจดความคิดหรืออารมณ์ความรู้สึกที่ได้จากการอ่านในครั้งแรกไว้ด้วยว่ามีความคิดหรือรู้สึกอย่างไร ต่อไปจึงอ่านอย่างละเอียดให้มากขึ้น โดยหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของถ้อยคำเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้แต่งกล่าวถึงและพิจารณาความหมายของคำเหล่านั้นในระดับลึกหรือตีความคำหรือข้อความต่าง ๆ ที่อาจอยู่ในรูปของสัญลักษณ์และความเปรียบซึ่งผู้แต่งไม่ได้บอกไว้โดยตรง แต่มีอะไรซ่อนให้ขบคิด ต่อจากนั้นจึงสรุปความหมายทั้งหมดของบทประพันธ์นั้น ๆ

ส่วนปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียนก็คือผู้เรียนมีจำนวนมากทำให้ยากที่จะเข้าไปอธิบายให้เกิดความเข้าใจเป็นรายบุคคลได้ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุดก็คือ ผู้เรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน อ่านน้อย ทำให้ขาดคลังคำศัพท์ รวมทั้งขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และการเขียนอธิบายความคิดของตนเอง ดังที่ จริญญา หอมเทียนทอง (2559) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม

การอ่านของคนไทย ปัจจุบันเพิ่มมากขึ้นจากเดิมที่อ่านอยู่คนละ 37 นาทีต่อวัน เพิ่มเป็น 66 นาทีต่อวัน แต่เมื่อเทียบกับต่างประเทศแล้วยังถือว่าคนไทยอ่านน้อยกว่า โดยเฉพาะเวียดนามและลาว เช่นเดียวกับ รัตตภา ชนาวรรณิต (2549: 2) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาของผู้เรียนด้านการอ่านคือ อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แยกใจความสำคัญหรือสรุปใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจรณ์ ตีความจากเรื่องที่อ่านได้ อีกทั้งไม่มีนิสัยรักการอ่าน ทำให้ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้จากหนังสือ เป็นผลให้ความรู้ทางวิชาการและด้านอื่น ๆ ค่อยลงไป

ปัญหาอีกประเด็นหนึ่งที่พบก็คือ สื่อหรืองานเขียนที่นำมาให้นักศึกษาตีความ หากเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว นักศึกษาสามารถตีความได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับเจตนาของผู้ส่งสารมากกว่างานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากนี้หากงานเขียนนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักศึกษาหรือนักศึกษามีความคุ้นเคย นักศึกษาก็จะสามารถตีความได้ดีกว่างานเขียนที่เป็นเรื่องไกลตัวของนักศึกษาหรือเป็นเรื่องที่ต่างกับวัฒนธรรมของนักศึกษา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (schema theory) ที่มีแนวคิดว่าความรู้เดิมเป็นรากฐานในการทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ที่จะเรียนรู้ ยิ่งมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมในเรื่องนั้น ๆ มากเท่าใดก็จะสามารถวิเคราะห์เรื่องนั้น ๆ ได้อย่างวิจจรณญาณมากขึ้นเท่านั้น (สุมิตรา ด่านพณิชย์, 2550: 22) สอดคล้องกับ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537ข: 5) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการอ่านตีความขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้อ่านซึ่งจะมีมากน้อยไม่เท่ากัน ทุกเรื่องที่คุณอ่านได้อ่านและรับเข้าไปในสมองจะต้องไปรวมกับโครงสร้างความรู้พื้นฐานที่มีอยู่แล้วและลักษณะของโครงสร้างความรู้พื้นฐานนั้นจะต้องสอดคล้องกับเรื่องราวใหม่ที่คุณอ่านรับเข้าไปจึงจะเกิดความเข้าใจขึ้นได้ นอกจากนี้ อนงค์ บุญเลิศ (2538: 67) และ มาลินี ชาญศิลป์ (2540: 110) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า บุคคลแต่ละคนย่อมมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ผลจากการอ่านแตกต่างกันไป คนที่ไม่เคยประสบกับเหตุการณ์ใดก็จะเข้าใจและซาบซึ้งน้อยกว่าคนที่ม่ประสบการณ์เรื่องนั้นมาแล้ว หรือหากได้ประสบกับเหตุการณ์ใดเมื่อได้อ่านเรื่องที่ตรงกับประสบการณ์ของตนก็จะสามารถตีความข้อความนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ในประเด็นของวิธีการสอนอ่านตีความนั้น อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความมีความเห็นว่า ผู้สอนควรจะอธิบายหลักและกระบวนการอ่านตีความให้ชัดเจน จากนั้นจึงให้นักศึกษาพิจารณาบทอ่านและทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ก่อน จากนั้นจึงให้อ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด เมื่อนักศึกษาเข้าใจแล้วก็ให้นักศึกษาได้ฝึกการตีความ โดยผู้สอนเป็นผู้ที่คอยให้คำชี้แนะและกระตุ้นให้นักศึกษาคิด ดังที่ สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534: 39) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านตีความเป็นการอ่านในระดับลึก ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายโดยนัยของคำและความหมายตามรูปศัพท์ของประโยค จะต้องพิถีพิถันในการพิจารณา คำ วลี ประโยค ว่าคำแต่ละคำมีความหมายอย่างไรได้บ้าง และคำนั้นมีความหมายอะไรเป็นพิเศษ

แฝงอยู่บ้าง ตลอดจนต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของคำต่าง ๆ ในข้อความเดียวกัน ผู้อ่านที่มีความชำนาญสูงจะต้องมีเทคนิคพิเศษที่จะค้นพบสิ่งที่ผู้เขียนต้องการหมายถึง และสามารถเข้าใจความหมายเฉพาะตัวของผู้เขียนที่เลือกใช้ในข้อเขียนหรือหนังสืออื่น ๆ สอดคล้องกับ อนงค์ บุญเลิศ (2538: 67) และ มาลินี ชาญศิลป์ (2540: 110) ที่กล่าวไว้ว่า ความหมายของคำเป็นส่วนสำคัญของการตีความ ผู้ที่เข้าใจในถ้อยคำ สำนวน จะตีความได้ลึกซึ้งและถูกต้องมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน และหากไม่เข้าใจถ้อยคำก็จะตีความได้ไม่ถูกต้องและไม่ลึกซึ้ง

นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการอ่านตีความหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ ยังได้เสนอแนะว่าควรมีกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับการตีความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ตลอดจนควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการตีความภายในกลุ่มเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันอันจะทำให้ได้มุมมองหรือแนวคิดใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากตนเอง

สำหรับการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความนั้นพบว่า นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนทบทวนเรื่องการอ่านจับใจความก่อนที่จะสอนเรื่องการอ่านตีความ และควรจะอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับวิธีการตีความ หรือเทคนิค วิธีการคิดที่จะนำไปสู่การตีความสารแต่ละประเภท รวมทั้งควรจะยกตัวอย่างวิธีการตีความสารประเภทต่าง ๆ ให้มาก ๆ เพื่อให้นักศึกษาจะได้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสาเหตุที่นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนทบทวนเรื่องการอ่านจับใจความก่อนที่จะสอนการอ่านตีความเนื่องมาจากหากอ่านแล้วไม่สามารถที่จะจับใจความได้ก็จะไม่สามารถตีความได้ เพราะการอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อให้อ่านเรื่องราวทั้งหมดว่าเรื่องที่อ่านนั้นกล่าวถึงเรื่องอะไร ดังที่ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2554: 67) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนแรกของการตีความจะต้องอ่านเรื่องที่ตีความโดยละเอียด คือ เมื่ออ่านจบแล้วพยายามจับประเด็นสำคัญให้ได้ ขณะที่อ่านต้องพยายามคิดหาเหตุผลและใคร่ครวญอย่างรอบคอบแล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนว่าข้อความหรือเรื่องนั้นมีความหมายถึงสิ่งใด ต่อจากนั้นจึงใช้การแปลความ คือ แปลงเรื่องที่ได้อ่านออกมาเป็นคำพูดใหม่หรือถ้อยคำใหม่ โดยยังรักษาเนื้อหาและความสำคัญของเรื่องเดิมไว้อย่างครบถ้วน และขั้นตอนสุดท้ายก็คือการตีความ

ในส่วนของบทอ่านนั้น นักศึกษาเห็นว่าบทอ่านที่นำมาสอนควรจะมีข้อความชัดเจน ตีความได้ตรงกัน และบทอ่านควรจะมีระดับจากง่ายไปหายาก อีกทั้งควรเป็นข้อความหรือเรื่องสั้น ๆ ไม่ยาวจนเกินไป หรืออาจจะเริ่มตั้งแต่หนึ่งประโยค หลาย ๆ ประโยค และเป็นเรื่องราวไปตามลำดับ ส่วนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษามีความเห็นว่าการสอบควรมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ไม่ควรมีบทอ่านที่ยาวและมีจำนวนมากจนเกินไปเพราะจะใช้

เวลามากในการทำแบบทดสอบ ข้อสอบควรมีทั้งข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย อีกทั้งต้องเป็นข้อสอบที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ไม่วัดเพียงแค่ระดับความรู้ความจำเท่านั้น

สำหรับความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการอ่านตีความก่อนลงมือปฏิบัติและต้องการให้ผู้สอนสาธิตวิธีการตีความก่อนให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ ในด้านของบทอ่าน นักศึกษาต้องการให้สอนเกี่ยวกับการตีความคำคมและเรื่องขำขันมากที่สุด ส่วนด้านข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีทั้งปรนัยและอัตนัยและต้องการให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้

2. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวิจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นจึงออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ต่อจากนั้นจึงได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้

ผลการออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์ปรากฏว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ 1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3. ขั้นตอนการเรียนการสอน และ 4. การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ อธิกมาส มากจ้อย (2553) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และแนวทาง การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน เจริญนิม (2552) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างเสริมมโนทัศน์และการแก้ปัญหาในวิชาฟิสิกส์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

ในส่วนของขั้นตอนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งระยะนี้เป็นการเตรียมการของครูก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยครูจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจน การให้ความรู้พื้นฐานด้านวจนปฏิบัติศาสตร์แก่นักศึกษา

ระยะที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ 6 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ชั้นเรียนรู้ลักษณะบทอ่าน ชั้นให้เครื่องมือผ่านการสาธิต ชั้นอ่านพินิจด้วยตนเอง ชั้นค้นคว้าแลความเห็น ชั้นใช้ให้เป็นลองฝึกหัด และชั้นปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทำให้องค์ประกอบทุกส่วนมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลฐานเพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนวจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka จากนั้นจึงนำสาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎีมากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน แล้วนำหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหลักการและวัตถุประสงค์ว่ามีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างไร ต่อจากนั้นจึงกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยนำหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนมาวิเคราะห์และเชื่อมโยงเพื่อกำหนดเป็นขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบส่งผลให้ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี และขั้นตอนสุดท้ายก็คือการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณา กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน หลังจากที่ได้ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้การสนทนากลุ่ม จากนั้นจึง นำรูปแบบการเรียนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนอีกครั้งเพื่อรับรองรูปแบบการเรียนการสอน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง อีก 3 ครั้ง เพื่อตรวจสอบเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งการดำเนินการตาม กระบวนการดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับ Joyce, Weil and Calhoun (2009) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ แบบแผนการสอนหรือกิจกรรมต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนการสอน บทบาทผู้เรียนและผู้เรียน และการวัดและประเมินผล ต้องผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับที่ ทิศนา แจมมณี (2554: 201) ได้กล่าวไว้ว่า

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบต้องดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์ระบบ (analysis) หมายถึง การวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัญหาความต้องการและจุดบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่และที่ต้องการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการสังเคราะห์ระบบ (synthesis) เป็นขั้นของการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบเดิม และนำมาใช้ในการสร้างระบบใหม่ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสร้างแบบจำลองระบบการสอน (construction of system model) เป็นขั้นของการนำเอาขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในขั้นสังเคราะห์ระบบมาใส่แบบจำลองเพื่อแสดงลำดับขั้น และขั้นตอนที่ 4 ขั้นการทดลองใช้ระบบในสถานการณ์จำลอง (system simulation) เป็นขั้นของการพิสูจน์ทดสอบว่าระบบที่สร้างขึ้น สามารถใช้ได้ผลตามที่คาดหวัง

นอกจากนี้ การดำเนินการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบยังทำให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ดังงานวิจัยของ ชมนาด เชื้อสุวรรณทวิ (2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูง และจิตตพิสัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละองค์ประกอบ ในส่วนขององค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ หลักการของรูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน สามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน แสดงให้เห็นจุดเน้นในการเรียนการสอน วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมชัดเจน สามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดในตัวผู้เรียน หลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกันตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับองค์ประกอบเชิงกระบวนการ กระบวนการเรียนการสอนมีขั้นตอนครบถ้วนเหมาะสม และสอดคล้องต่อเนื่องกัน ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความเหมาะสม สามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ แล้วองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ ปัจจัยสนับสนุนมีความเหมาะสม/สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (EPPE Model) ได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วิภาดา พูลศักดิ์วรสาร (2555) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงาน โดยใช้กลวิธีอภิปัญญาสำหรับผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ แล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ในระดับดีมาก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

เรียกว่า META Model มี 4 ชั้น คือ ชั้นจัดการก่อนปฏิบัติงาน (M) ชั้นสนับสนุนขณะปฏิบัติงาน (E) ชั้นฝึกฝนหลังปฏิบัติงาน (T) และชั้นประเมินผลลัพธ์ (A) ซึ่งผลการทดลองในชั้นเรียน พบว่า แผนการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่น่ามาใช้ได้ และมีผลให้ผู้เรียนได้ใช้ ศักยภาพของตนร่วมมือกันทำภาระงาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการพัฒนารูปแบบที่มีชื่อว่า META Model ได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งได้สัมภาษณ์ผู้สอนและเก็บข้อมูลความต้องการจำเป็นของผู้เรียนส่งผลให้องค์ประกอบของรูปแบบมีความสัมพันธ์ส่งเสริมซึ่งกันและกันทำให้รูปแบบ การสอนอ่านเน้นภาระงานนี้มีความเหมาะสมที่นำไปใช้ได้จริง

ดังนั้นการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพดี สามารถนำไปใช้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลอง ใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาหลังทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์สูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ เมื่อจำแนกคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนตามประเภทของงานเขียนพบว่า นักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วและร้อยกรองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เช่นเดียวกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต สามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ในประเด็นที่คะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้น อาจจะ อภิปรายผลได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมานั้น ได้จัดลำดับมาแล้วเป็นอย่างดี ขึ้นตอนแต่ละชั้นตอนมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน กิจกรรมที่ให้นักศึกษาทำเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตีความมากยิ่งขึ้น โดยขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา ระยะนี้เป็นการเตรียมการของครู ก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยครูจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจน การให้ความรู้พื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์แก่นักศึกษา ซึ่งการดำเนินการในระยะนี้จะทำให้ครู สามารถจัดการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลให้นักศึกษาสามารถตีความได้ ดังที่

สุรางค์ โค้วตระกูล (2553: 27) ได้กล่าวไว้ว่า การตั้งวัตถุประสงค์จะช่วยให้นักคิดเตรียมการสอนของแต่ละวิชาอย่างละเอียด นอกจากนี้วัตถุประสงค์ยังจะช่วยชี้แนวทางให้นักเตรียมกิจกรรมประสบการณ์ของนักเรียน เนื้อหาและวิธีสอน เพื่อจะช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการในส่วนนี้จึงทำให้มองเห็นภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการอ่านตีความว่าควรจะมีจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยเนื้อหาใดบ้าง สื่อการเรียนการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้คืออะไร และจะมีวิธีการวัดและประเมินว่านักศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างไร

นอกจากนี้การเตรียมการให้ความรู้พื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์แก่นักศึกษาก็เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากนักศึกษายังไม่มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาก่อน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1 ผู้วิจัยจึงได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยในขั้นแรกผู้สอนจะอธิบายเกี่ยวกับความหมายและขอบข่ายของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ให้นักศึกษาฟัง จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักศึกษาที่ความสามารถ คือ มีทั้งคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้ศึกษาหัวข้อของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการตีความ ได้แก่ ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) และวัจนกรรม (speech act) จากนั้นให้นักศึกษาออกมาเสนอผลการศึกษานำชั้นเรียน และให้นักศึกษาแต่ละคนสรุปความรู้เป็นแผนผังความคิด ซึ่งการที่ผู้สอนให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น ดังที่ Slavin (1990) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเองและต่อกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และที่สำคัญคือช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ Joyce and Weil (1986) ที่กล่าวว่า การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ช่วยพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา โดยเพื่อนในกลุ่มจะช่วยเหลือแนะนำกัน เนื่องจากผู้เรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันสามารถสื่อสารระหว่างกันได้ง่ายกว่าที่ครูสอน นอกจากนี้การให้นักศึกษาสรุปความรู้เป็นแผนผังความคิดนั้นยังทำให้นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น ดังที่ ทิศนา แจมมณี (2554: 236) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกหรือแผนผังความคิดนั้นทำให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียนและจดจำสิ่งที่เรียนได้ดี นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้การใช้ผังกราฟิกในการเรียนรู้เนื้อหาสาระอื่น ๆ ได้อีกมาก

ระยะที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ระยะนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ชั้นก่อนอ่าน ชั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความรู้เดิม กระตุ้นให้นักศึกษานำความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน ดังที่ John (1997) และ วิสาข์ จิตวัตร (2543: 262) ได้กล่าวว่า ชั้นก่อนอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความรู้เดิม ครูอาจกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน ถ้านักเรียนไม่มีความรู้เดิมในเรื่องนั้น ๆ ครูอาจสอนหรือสร้างเสริมความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่านเรื่อง กิจกรรมที่ใช้ควรกระตุ้นความสนใจและสร้างวัตถุประสงค์ในการอ่าน เช่น การใช้คำถามนำ (pre-reading question) การใช้แผนที่ความคิด (concept mapping) ดังนั้น กิจกรรมย่อยที่ผู้วิจัยได้กำหนดในชั้นตอนนี้จึงประกอบด้วย

1.1 เรียนรู้ลักษณะบทอ่าน ชั้นตอนนี้ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านที่เรียน เช่น องค์ประกอบ โครงสร้าง ลักษณะการใช้ภาษา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับชั้น See ที่ Brock and Nagasaka (2005: 20) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ชั้นตอนแรกของการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ควรจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาที่อยู่ในบริบทต่าง ๆ เพราะภาษาในบริบทที่ต่างกันก็จะมีลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้ต้องมีการเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านตลอดจนลักษณะการใช้ภาษาในบทอ่านประเภทนั้น ๆ เพราะงานเขียนแต่ละประเภทก็จะมีลักษณะการเขียนที่แตกต่างกัน การเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะหรือวิธีการเขียนของงานเขียนแต่ละประเภทจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถจับประเด็นที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารได้โดยง่าย ดังที่ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523, อ้างถึงใน กาญจนา วิชญาปกรณ, 2534: 175-176) ได้กล่าวไว้ว่า วรรณกรรมแต่ละชนิดมีรูปแบบแตกต่างกัน จึงมีข้อจำกัดและลักษณะเฉพาะไปตามวิธีการ และแนวโน้มในการแต่ง การเข้าใจรูปแบบของวรรณกรรมนับเป็นกรอบจำกัดอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การพินิจสารมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนขึ้น สอดคล้องกับ ชมัยพร แสงกระจ่าง (2545: 887-888) ที่ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้อ่านจะสามารถตีความงานเขียนได้ จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องของขนบวรรณคดี คือ การนิยมปฏิบัติตาม ๆ กันมาในเรื่องของการเสนอสาร ซึ่งแต่ละสังคมย่อมมีขนบประเพณีในการสื่อสารแตกต่างกันไปแล้วแต่ขนบประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ในวรรณคดีตะวันตก นักประพันธ์หรือกวีเคยอ้างเทพเจ้าในตำนานกรีกและบุคคลในคัมภีร์ไบเบิล กวีอื่น ๆ ย่อมทำตามกันต่อ ๆ มา ทั้งนี้เพราะผู้อ่านและผู้เขียนทำความเข้าใจกันโดยอาศัยสิ่งเหล่านี้ และในบทละครไทยก็มีการตั้งต้นคำกลอนด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” หรือ “บัดนั้น” ตามฐานะของผู้ที่จะเอ่ยชื่อถึงต่อไป หรือใช้การเปรียบเทียบหน้าของหญิงสาวกับดวงจันทร์ เป็นต้น

1.2 ให้เครื่องมือผ่านการสาธิต ชั้นตอนนี้ครูสาธิตวิธีการอ่านโดยใช้ความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ช่วยในการตีความให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง ได้แก่ การใช้ตัวบ่งบอก (deixis) สภาวะเกิดก่อน (presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) วัจนกรรม (speech act) ซึ่งการที่ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้สอนต้องสาธิตให้นักศึกษาดู

วิธีการตีความโดยใช้ทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์เพราะต้องการให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการตีความ สอดคล้องกับ Brock and Nagasaka (2005: 22) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสอนวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ในชั้น Review ครูจะต้องอธิบายเกี่ยวกับวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ให้ผู้เรียนฟังเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการใช้ภาษา ซึ่งการที่ครูอธิบายและสาธิตวิธีการนำทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการตีความ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเห็นแนวทางในการตีความบทอ่านแต่ละประเภทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังที่ ทิสนา แคมมณี (2545: 330) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีสอนโดยใช้การสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกตดูแล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการสาธิต ส่งผลให้ผู้เรียนได้เห็นการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหรือการปฏิบัตินั้นชัดเจนขึ้น นอกจากนี้การที่สาธิตวิธีการอ่านตีความโดยใช้ทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่างนั้นยังทำให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการคิดเพื่อนำไปสู่การตีความได้ ดังที่ Davey (1983, อ้างถึงใน วิสาข์ จิตวิตร์, 2543: 205) ได้กล่าวไว้ว่า ครูควรสาธิตหรือแสดงการบอกกระบวนการความคิดให้ผู้อ่านซึ่งมีปัญหาด้านการอ่านให้ดูเป็นตัวอย่าง เนื่องจากผู้อ่านที่ไม่สามารถอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น ไม่สามารถตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความหมายของเรื่องที่อ่าน ไม่รู้จักการสร้างมโนภาพจากเรื่องราวที่อ่าน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือหากลวิธีมาซ่อมเสริมเมื่อไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน การที่ครูสาธิตการใช้กลวิธีการอ่าน โดยการบอกกระบวนการความคิดหรือการบรรยายความคิดของตนให้นักเรียนฟัง จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูงได้ โดยนักเรียนสามารถเลียนแบบหรือใช้กลวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพที่ครูใช้ในขณะสาธิตได้ เช่นเดียวกับ Pressley and Harris (1993) ที่กล่าวว่า การที่ครูสาธิตให้ผู้เรียนดูจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาและวิธีการคิดที่นำไปสู่การเรียนรู้ นั้น ๆ ได้จากการสาธิตของครู

2. ชั้นระหว่างอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ให้นักศึกษาอ่านอย่างอิสระ โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ สอดคล้องกับ วิสาข์ จิตวิตร์ (2543: 262) ที่ได้กล่าวว่า ในขั้นตอนนี้ครูอาจปล่อยให้เด็กเรียนอ่านโดยอิสระ และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ต้องการ ครูควรช่วยพัฒนาวิธีการอ่านให้นักเรียน เช่น การเดาความหมายของศัพท์จากบริบท การทำนายเรื่อง การใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ คำอ้างอิงและคำที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ความเพื่อหาความหมายของบทอ่าน เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้มีขั้นตอนการเรียนการสอนย่อยดังนี้

2.1 อ่านพินิจด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้ครูแจกบทอ่านอีก 1 เรื่อง ให้นักศึกษา แล้วให้นักศึกษาแต่ละคนอ่านบทอ่านด้วยตนเองตามวิธีการที่ครูสาธิต โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือใน

ด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีกลุ่ม Constructivism ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่แล้วมาเป็นเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจ การให้ความช่วยเหลือที่แนะแก่ผู้เรียนในลักษณะของ assisted learning หรือ scaffolding เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ไปถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของตนเองได้ (Vygotsky, 1997) สอดคล้องกับ ฉัฐกร สงคราม (2553: 66) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ลงมือกระทำหรือ สร้างสรรค์ความหมายจากประสบการณ์ของตน องค์ความรู้จะถูกสร้างขึ้นโดยคนผู้นั้นเอง ผ่านชุด ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตนและมีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน นอกจากนี้ขั้นตอน นี้ยังสอดคล้องกับ Brock and Nagasaka (2005: 21) ที่ได้กล่าวไว้ว่าขั้นตอนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ ขั้น Use คือ การที่ครูพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติซึ่งจะทำให้เกิด ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ อย่างแท้จริง นอกจากนี้การที่ครูเปลี่ยนบทบาทจาก การสอน การบอก หรือการบรรยาย มาเป็นการคอยให้ความช่วยเหลือ คอยแนะนำ แก่นักเรียน ถือ ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนสำคัญ ดังที่ สนิท สัตโยภาส (2556: 53-54) ได้กล่าวว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญก็คือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง ครูจะต้องเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล เช่นเดียวกับ ทิศนา แจมมณี (2554: 121) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรจะลดบทบาทของ ตนเองลงและเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก/ช่วยให้ ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2558: 45) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องปรับ กระบวนทัศน์ใหม่จากเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-centered) เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของการ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (child-centered) เน้นการบูรณาการ (integration) โดยครูจะต้อง เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตัวเองและค้นพบ ความสามารถที่สมบูรณ์ด้วยตนเอง และเราใจให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น กระตุ้นความสนใจให้ ผู้เรียนคิดลงมือปฏิบัติ สืบถาม ตรวจสอบ และเรียนรู้

2.2 ครั้นตรงแลความเห็น ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักศึกษาที่ละความสามารถ คือ มีทั้งนักศึกษาที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตีความบทอ่าน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการตีความของตนเองที่ละกลุ่ม เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกัน อภิปรายเกี่ยวกับผลการตีความของแต่ละกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นไปได้ในการตีความบทอ่านที่ได้ อ่านไป ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้ สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบ

ร่วมมือ (cooperative learning) ที่ Johnson and Johnson (1994) และ ทิศนา แจมมณี (2554: 265) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือมี 5 ประการ ประกอบด้วย 1. การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (positive interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน 2. การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (individual accountability) 3. การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (face to face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่าง ๆ 4. การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม (interpersonal and small group skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ฯลฯ และ 5. การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยกระบวนการกลุ่ม (group processing) เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้วยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสได้ฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก

2.3 ใช้ให้เป็นลองฝึกหัด ขึ้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับบทอ่านที่ได้อ่าน ซึ่งขึ้นตอนนี้ก็สอดคล้องกับขั้น Use ของ Brock and Nagasaka (2005: 21) ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์อย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมาแล้วยังสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ Thorndike (Thorndike's connectionism theory) ที่ว่าด้วยกฎแห่งการฝึกหัด (law of exercise) ซึ่งประกอบด้วย กฎแห่งการใช้ (law of use) กล่าวคือ เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้ว หากได้รับการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญและเป็นความเคยชินจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ยิ่งฝึกมากเท่าใดก็ยิ่งถูกต้องเท่านั้น และกฎแห่งการไม่ใช้ (law of disuse) กล่าวคือ พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามหากมีการเว้นระยะเวลานานหรือขาดการฝึกฝน ไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวร ลดประสิทธิภาพลง และในที่สุดอาจลืมได้ (ณัฐกร สงคราม, 2553: 41) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความรู้ของ Vygotsky ที่ว่า การเรียนรู้ตามหลักการแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ มุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (process of knowledge construction) เป็น การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง (authentic tasks) ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดสถานการณ์ บรรยากาศ สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งชี้แนะให้แนวคิดและฝึกฝนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี, 2555: 280)

3. ชั้นหลังอ่าน ชั้นตอนนี้เป็นชั้นประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษาโดยการทำแบบทดสอบ ดังที่ วิสาข์ จัตวีวัตร์ (2543: 262) ได้กล่าวว่า ในชั้นตอนนี้เป็นการประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน โดยการทำให้ฝึกหัดในรูปแบบต่าง ๆ และวิเคราะห์บทอ่านอย่างลึกซึ้งรวมทั้งอภิปรายปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งชั้นตอนนี้มีขั้นตอนย่อยดังนี้

3.1 ปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน ชั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาเลือกบทอ่านตามความสนใจของตนเองคนละ 1 เรื่อง จากบทอ่านที่ครูเตรียมให้แล้วตีความ โดยใช้วิธีการที่ได้เรียนมา เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านตีความประจำหน่วย ซึ่งสอดคล้องกับ Brock and Nagasaka (2005: 23) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ชั้นตอนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ชั้น Experience ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ประสบการณ์และสังเกตบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดัดแปลงขั้นตอนนี้ของ Brock and Nagasaka เป็นการให้นักศึกษาเลือกบทอ่านตามความสนใจของตนเองคนละ 1 เรื่องเพื่อเป็นการทดสอบ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของตนเองเพิ่มมากขึ้น ดังที่ วิสาข์ จัตวีวัตร์ (2543: 263) ได้กล่าวว่า การอ่านบทอ่านประเภทต่าง ๆ อย่างอิสระจะทำให้นักเรียนได้พัฒนาวิธีการอ่าน ศัพท์ และไวยากรณ์ เป็นการเรียนรู้การอ่านด้วยการอ่าน รวมทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ Thorndike (Thorndike's connectionism theory) ที่ว่าเมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้ว หากได้รับการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญและเป็นความเคยชินจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน อีกทั้งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนยังสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลายแนวคิด ทฤษฎี จึงส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน การดำเนินงานในชั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียน และการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียน ($\bar{X} = 21.70, S.D. = 4.19$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 19.68, S.D. = 3.90$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยยังได้เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วและคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตด้วย โดยผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านร้อยแก้วของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยแก้วหลังเรียน ($\bar{X} = 16.93, S.D. = 2.98$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 15.58, S.D. = 3.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านตีความร้อยกรองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านร้อยกรองหลังเรียน ($\bar{X} = 4.76, S.D. = 1.57$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.08, S.D. = 1.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

สาเหตุที่นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน และเมื่อจำแนกตามประเภทของงานเขียนก็พบว่านักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้น อาจจะเป็นเพราะเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้รับการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน อีกทั้งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนยังสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลายแนวคิด ทฤษฎี จึงส่งผลให้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เมื่อนำไปทดลองใช้จึงทำให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเล่มที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นทำให้กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่น งานวิจัยของ กันตวรรณ มีสมสาร (2554) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนว สมดุลภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นทำให้คะแนนเฉลี่ยทางภาษา ของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพมณี ฤทธิกุลสิทธิชัย (2554) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเน้นเนื้อหาและการปฏิบัติภาระงานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการปฏิบัติภาระงานของนักศึกษา

วิศวกรรมศาสตร์ แล้วพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเน้นเนื้อหาและการปฏิบัติภาระงานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการปฏิบัติภาระงานมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการปฏิบัติภาระงานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และผู้เรียนมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติภาระงานได้ดี รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเล่มอื่น ๆ เช่น งานวิจัยของ แสงเดือน เจริญนิม (2552) ชันยา พิทยาพิทักษ์ (2553) ประณัฐ กิจรุ่งเรือง (2553) อธิกมาส มากจ้อย (2553) ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี (2555) วิภาดา พูลศักดิ์วารสาร (2555) และ จินตนา ศิริชัยญารัตน์ (2556) ที่ต่างพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นทำให้กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้ศึกษามีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อาจจะเป็นเพราะว่า ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนนั้นเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับข้อกับการตีความโดยตรง ดังที่ Yule (1996: 3) และ สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (2552: 1-2) ได้กล่าวไว้ว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่สื่อสารโดยผู้พูดหรือผู้เขียน และความหมายที่ตีความโดยผู้ฟังหรือผู้อ่าน เป็นเรื่องของการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรมากกว่าการวิเคราะห์ว่าคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำนั้นมีความหมายว่าอะไรในบริบทและบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเช่นไร รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับการที่ผู้รับสารสามารถอนุมานได้อย่างไรว่า การที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือที่พูดเช่นนั้นต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา สอดคล้องกับ กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และชิรนุช โชคสุวนิช (2551: 11-16) ที่ได้ให้ความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์ไว้ว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นแนวทางหนึ่งในการศึกษาภาษาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้โดยให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษาและกระบวนการทางปริชานที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูด นอกจากนี้ในต่างประเทศยังมีการนำวัจนปฏิบัติศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น งานวิจัยของ Heidi E. Vellenga (2008) Etienne Tchoutezo (2010) Mallon-Gerland, S. (2010) Tahnee Bucher Barbosa da Silva (2012) MaryLynn Patton (2014) Chia-Ning Liu (2007) Aufa Fauzul (2013) และ Feng, Jing (2007) ซึ่งผลการวิจัยต่างพบว่า การนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษามากยิ่งขึ้นและยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มา

พัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนจึงส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนความสามารถในการอ่านตีความสูงขึ้น

ในประเด็นของผลการศึกษาคำคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .41) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .57) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .57) และด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .45) ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นได้ออกแบบจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความเพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำมาใช้ให้นักศึกษาฝึกตีความและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการตีความงานเขียนประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์นักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชาการอ่านตีความเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความและสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าด้านองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่นำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนและด้านผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่าการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนโดยพิจารณาจากบริบทนั้น ทำให้สามารถตีความได้ถูกต้อง ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และช่วยให้กำหนดขอบเขตในการตีความทำให้ตีความได้ตรงประเด็น ซึ่งสาเหตุที่นักศึกษาเห็นว่าทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ช่วยให้สามารถตีความได้ดียิ่งขึ้นอาจจะเนื่องมาจากทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาภาษาที่สัมพันธ์กับบริบท ดังที่ Levinson (1983: 9) ได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็น

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทที่ผ่านกระบวนการกลายมาเป็นคำไวยากรณ์ หรือ กล่าวอีกอย่างคือ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทที่ถูกถ่ายทอดในโครงสร้างของภาษา เช่นเดียวกับ Horn and Ward (2004: xi) ที่ได้กล่าวว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายของถ้อยคำที่ขึ้นอยู่กับบริบทซึ่งแตกต่างจากความหมายตามรูปคำ นอกจากนี้ Leech (1983: 6) และ Mey (2001: 6) ยังได้กล่าวอีกว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งถูกกำหนดโดยบริบททางสังคมหรือสถานการณ์การสื่อสาร สอดคล้องกับ กฤษดาวรรณ หงส์คารมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวนิช (2551: 11-16) ที่ได้ให้ความหมายของ วัจนปฏิบัติศาสตร์ไว้ว่า วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาภาษาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้โดยให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษาและกระบวนการทางปริชาณที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนาของผู้พูด ดังนั้นเมื่อนำทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนจึงส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความดียิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาความคิดให้คิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นที่ขึ้นตอนในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเนื่องจากทำให้เรียนรู้ความคิดของคนอื่น ได้มุมมองความคิดใหม่ ๆ ที่ตนเองไม่เคยคิดมาก่อน และขึ้นตอนดังกล่าวนำไปสู่การตีความได้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า ในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนานั้น มีขึ้นตอนที่ให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการตีความในใบงานเพื่อคัดเลือกข้อความที่ทุกคนภายในกลุ่มคิดว่าดีที่สุด เหมาะสมที่สุด จากนั้นจึงออกมานำเสนอผลการตีความหน้าชั้นเรียนให้เพื่อน ๆ ได้ทราบถึงผลการตีความ ดังนั้น นักศึกษาจึงได้เรียนรู้วิธีคิดของบุคคลอื่น ๆ ทำให้เกิดมุมมองทางความคิดใหม่ ๆ และมองโลกได้กว้างขึ้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนทำให้เกิดแนวความคิดที่หลากหลาย มองโลกได้กว้างขึ้น และการทำงานเป็นกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดของแต่ละคน ทำให้เข้าใจวิธีคิดของคนอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ ผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนต้องสาธิตให้นักศึกษาดู เพราะเป็น ขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้ให้นักศึกษาเห็นแนวทางในการตีความงานเขียนแต่ละประเภท

2. ขณะที่นักศึกษาทำใบงาน ผู้สอนต้องคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่นักศึกษา เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่นักศึกษาต้องวิเคราะห์ข้อความโดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ด้วยตนเองเป็นครั้งแรก ซึ่งนักศึกษามองจะไม่เข้าใจว่าควรจะเริ่มต้นอย่างไรหรือจะวิเคราะห์อย่างไร ดังนั้นผู้สอนต้องเข้าไปอธิบาย แนะนำ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์วิเคราะห์ข้อความจากงานเขียนนั้น ๆ ได้

3. ในการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอน สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การใช้คำถามของผู้สอน ผู้สอนไม่ควรจะบอกคำตอบให้แก่ นักศึกษาโดยตรง แต่ควรจะใช้วิธีการถามคำถามเพื่อให้ นักศึกษาคิดหาคำตอบหรือค้นพบคำตอบด้วยตนเอง หรือใช้วิธีการอธิบายเปรียบเทียบเพื่อให้ นักศึกษาเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

4. ผู้สอนจะต้องไม่ยึดความคิดของตนเองว่าถูกต้องเสมอหรือยึดติดกับคำตอบเพียงคำเดียว แต่ต้องเปิดใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา หากนักศึกษาคิดความได้ไม่ตรงกับคำตอบที่กำหนดไว้ เนื่องจากการใช้ภาษาของนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นหากคำตอบที่ นักศึกษาตอบมีสาระสำคัญหรือมีประเด็นครบถ้วนแต่ใช้ภาษาที่แตกต่างจากที่ผู้สอนคิดไว้ ก็ควรถือว่าคำตอบของนักศึกษาเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการพูด

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนสำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สอง

3. ควรจะมีการศึกษาวิจัยโดยเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดเชื่อมโยง เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน ในรูปแบบอื่น เช่น แบบบันทึกการเรียนรู้ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณฺิช. (2551). **วจนปฏิบัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กษมา สุรเดชา. (2558). อาจารย์โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม.
- กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. (2545). **เอกสารคำสอน รายวิชา 449 202 หลักวรรณคดีวิจารณ์**. นครปฐม: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัณตวรรณ มีสมสาร. (2554). “การพัฒนาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุลภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาลุ่มวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา วิชญาปกรณ์. (2534). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการอ่าน**. พิษณุโลก: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติพัฒน์ เพ็ชรทองนะ. (2558). **รายละเอียดของรายวิชา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. เข้าถึงเมื่อ 16 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก http://regis.nstru.ac.th/struc/mko3.php?page_select=teacher&year_select=2/2552/733408.
- โกชัย สารีบุตร. (2520). **การอ่านภาคปฏิบัติ**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์กลางเวียง.
- _____. (2521). **การอ่านขั้นใช้วิจารณ์ญาณ**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์.
- จรรยาลักษณ์ คันธะวงศ์. (2558). อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม.
- จรัญ หอมเทียนทอง. (2559). **ชี้คนไทยอ่านเพิ่มขึ้นแต่ยังน้อย**. เข้าถึงเมื่อ 13 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.thairath.co.th/content/736511>.
- จันจิรา จุลภา. (2552). “การวิเคราะห์ประโยคบอกเล่าเชิงวจนปฏิบัติศาสตร์และรูปแบบการเขียนหนังสือธรรมะ: กรณีศึกษางานเขียนชุดธรรมะประยุกต์สำหรับคนรุ่นใหม่ของ ว.วชิรเมธี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จินดารัตน์ ธรรมรงวุทย์. (2553). “ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม: กรณีศึกษาการใช้ภาษาไทยของผู้พูดชาวอเมริกันและชาวจีน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จินดา ศิริชัยรัตน์. (2556). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในศตวรรษที่ 21 และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2548). การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. สงขลา: ภาควิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชญาดา ธนวิสุทธิ. (2540). “ลักษณะทางสัทศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ของภาษาที่แม่พูดกับลูกในภาษาไทย: การศึกษาเชิงพัฒนาการต่อเนื่อง.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนาฏ จันทะโก. (2536). “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึกการอ่าน.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2555). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูงและจิตตนิสัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชมัยพร แสงกระจ่าง. (2545). “การวิจารณ์งานเขียน”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 843-922. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2550). “ระบบข้อความ”. ใน ภาษาศาสตร์เบื้องต้น, 93-122. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐกร สงคราม. (2553). การออกแบบและพัฒนาวัสดุมีเดียเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พี.เอ็นท์ (1991) จำกัด.

- คนยา รักศีล. (2551). “กลวิธีและรูปแบบภาษาที่ใช้ในการขอร้องในภาษาเยอรมันและภาษาไทย: การศึกษาวิจัยปฏิบัติศาสตร์เปรียบเทียบ.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเยอรมัน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คารกา วรรณวิษ. (2554). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการอ่าน ตีความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (E-Learning).” *วารสารศึกษาศาสตร์*. 4(2): 79-85.
- คารุณี ถึงลาภ. (2552). “การสร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานวิชา การอ่านตีความ (EN202) หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ตั้งเทา ถู่. (2555). “การใช้วิธี เอส คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษาจีนที่ เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถวิล ทำนุ. (2554). “ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ตามทฤษฎีสมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาด้านการอ่าน.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2542). *การอ่านตีความ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). *แนวคิดด้านวิจัยปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนพรรษ สายห่วน. (2542). “กลวิธีการปฏิเสธในภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศ: การศึกษาการถ่ายโอนทางวิจัยปฏิบัติศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- ชันยา พิทยาพิทักษ์. (2553). “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล.” วิทยานิพนธ์คุุณบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนุช ปัญญาศรี. (2556). “การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรมแบบ SQ4R แบบ 4MAT และแบบปกติ.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพมณี ฤทธิกุลสิทธิชัย. (2554). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเน้นเนื้อหา และการปฏิบัติภาระงานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และการปฏิบัติภาระงานของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรคุุณบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัทร อังกุลสินธนา. (2551). “การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาในนวนิยายไทยต่างสมัย: ตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นราวัลย์ พูลพิพัฒน์. (2529). **ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นวมินทร์ ประชานันท์. (2549). “การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการตอบรับข้อร้องเรียนของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศในธุรกิจการโรงแรม.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรคุุณบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นิถาวรธม มั่นทะเล. (2550). “การใช้แนวความคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อตีความนวนิยายไทยเรื่องข้างหลังภาพของศรีบูรพา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เนาวนิจ สิริผาดิวิรัตน์. (2544). “ภาษาชักจูงในโฆษณาทางโทรทัศน์: การศึกษาภาษาระดับข้อความตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญทิพา สิริชานุกูล. (2555). **มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)**. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- บุญทิวา สิริขานกุล. (2558). อาจารย์โปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2553). “การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปาริชาติ นิพาสพงษ์. (2550). “ผลของประเภทการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดความสามารถทางวินปฏิบัติศาสตร์ด้านการพูดพิเศษของผู้เรียน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ กัณหาทรัพย์. (2558). อาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์. สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม.
- พรรณทิพย์ ตันเถา. (2539). “การเปรียบเทียบกลวิธีการอ่านตีความบทร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรวิภา ไชยสมคุณ. (2548). การอ่าน. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรอุมมา พิษยะสุนทร. (2546). “การสร้างบทเรียน โมดูลวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรินทร์ สุริยวงศ์. (2558). อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม.
- พิชญา สกุลวิทย์. (2558). อาจารย์กลุ่มผู้สอนวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. สัมภาษณ์ 16 พฤษภาคม.
- _____. รายละเอียดของรายวิชา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลข: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2555). สอนเขียนแผนบูรณาการบนฐานเด็กเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพลินพิศ สุพัตกุล. (2555). “การพัฒนาการอ่านเชิงวิพากษ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกิจกรรม เอส คิว โฟร์ อาร์ (SQ4R).” การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยยศ ไพโรวิทศิริธรรม. (ม.ป.ป.). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ภาณี อัดโสภณ. (2523). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านตีความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-การสอน) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มรรดา ท่าช้าง. (2554). “การสอนอ่านจับใจความตามแนวการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถทางการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยพิบูลสงคราม. (2558). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (5 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2555**. เข้าถึงเมื่อ 16 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก <http://edu.psru.ac.th/2011/pdf/03-Thai.pdf>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2558). **คำอธิบายรายวิชาของหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. เข้าถึงเมื่อ 16 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก http://portal1.udru.ac.th/webcurr/course_desc.php?course_id=1544203&curr_udru_id=0101&curr_year=2549&course_status=F
- มาลินี ชาญศิลป์. (2540). “การอ่านและการตีความ”. ใน **ภาษาไทย 2**. พิมพ์ครั้งที่ 5. อรทัย วิมลโนธ และ อัจฉิมา เกิดผล, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพดิน ไชยรบ. (2554). “การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดมโนคติ.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ยูเรศ ราชานนท์. (2554). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโดยประยุกต์ทฤษฎีสมองเป็นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตตภา ธนาวรรณิต. (2549). “การพัฒนาบทเรียน โมดูลวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร.
- รัชนีัญญา กลิ่นน้ำหอม. (2551). “อุปถัมภ์ที่นักการเมืองไทยใช้: การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ปริชานและวจนปฏิบัติศาสตร์.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตติกาล เทียงกระโทก. (2554). “การพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรพร ได้สกุลชู. (2547). “การใช้ประโยคคำถามในวัจนกรรมอ้อม.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณรินทร์ วินิจกิจเจริญ. (2547). “การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในเพลงตลกคำเมือง: การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์และวจนปฏิบัติศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รววัฒน์ วัฒนธีรวงูร. (2552). “การศึกษาผลการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการอ่านตีความ และการเขียนสรุปความด้วยบทเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัลภา ศศิวิมล. (2541). การอ่านตีความ. พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วาทิต ธรรมเชื้อ. (2558). อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม.

- วิภาดา พูลศักดิ์วารสาร. (2555). “การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเน้นภาระงานโดยใช้กลวิธีอภิ
 ปัญญาสำหรับผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ.” วิทยานิพนธ์
 ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร.
- วิสาข์ จิตวัตร. (2543). การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการ
 ผลิตตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีสุดา จริยากุล. (2539). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่
 2. กรุงเทพฯ: สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศศิธร รัชฎ์ถนมนันท์. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ด
 ดูเคชั่น.
- ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2537ก). อ่านเร็วอย่างเข้าใจ. กรุงเทพฯ: สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย.
 _____. (2537ข). "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่าน
 ภาษาไทย หน่วยที่ 1-7 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 1-36.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริรัตน์ นิลคุปต์. (2526). "Taxonomy ของการอ่าน". ศึกษาศาสตร์. 2(2): 23-29.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2542). การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: บริษัท เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2555). ตัวอย่างข้อสอบ
 การประเมินผลนานาชาติ PISA: การอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 อรุณการพิมพ์.
 _____. (2556). ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ บทสรุป
 สำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: บริษัท แอดวานซ์ พรินติ้ง เซอร์วิส จำกัด.
- สนิท ตั้งทวี. (2528). ความรู้และทักษะภาษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
 _____. (2536). อ่านไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สนิท สัตโยภาส. (2556). การสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ
 1991.
- สมพร มั่นตะสูตร แฟงพิพัฒน์. (2534). การอ่านทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์.
- สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2554). การใช้ภาษาไทย. เชียงใหม่:
 โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

- สินี วนิชชานนท์. (2541). “วัจนกรรมการสัญญาของเด็กไทย: การศึกษาเชิงอภิวัจนปฏิบัติศาสตร์.”
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ธา พุ่มเมือง. (2559). **รายละเอียดของรายวิชา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. เข้าถึงเมื่อ 16 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก**
reg.kpru.ac.th:9300/mko/adminmko/data/2255420509.doc
- สุจริต เพ็ชรขอบ และสายใจ อินทร์มรรย์. (2536). **วิธีสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา.**
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจริตลักษณ์ ดีผดุง. (2552). **วัจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและ
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุนีย์ สินธุเดชะ. (2523). “การอ่านและการตีความ.” ใน **ปกิณกะสำหรับครูภาษาไทยชั้น
ประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาทุกระดับ.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมิตรา คำนพพานิชย์. (2550). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนความคิดรวบยอดทาง
ภาษาอังกฤษจากการอ่าน.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์คุุฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- แสงเดือน เจริญนิม. (2552). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างเสริมมโนทัศน์และการ
แก้ปัญหาในวิชาฟิสิกส์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิษซ์. (2536). **การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3.**
กรุงเทพฯ: บริษัทประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด.
- อดิเรก สารีพิมพ์. (2555). “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ IAR.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อธิกมาส มากจ้อย. (2553). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญา
บัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรคุุฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ บุญเลิศ. (2538). **การอ่านเพื่อชีวิต.** กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

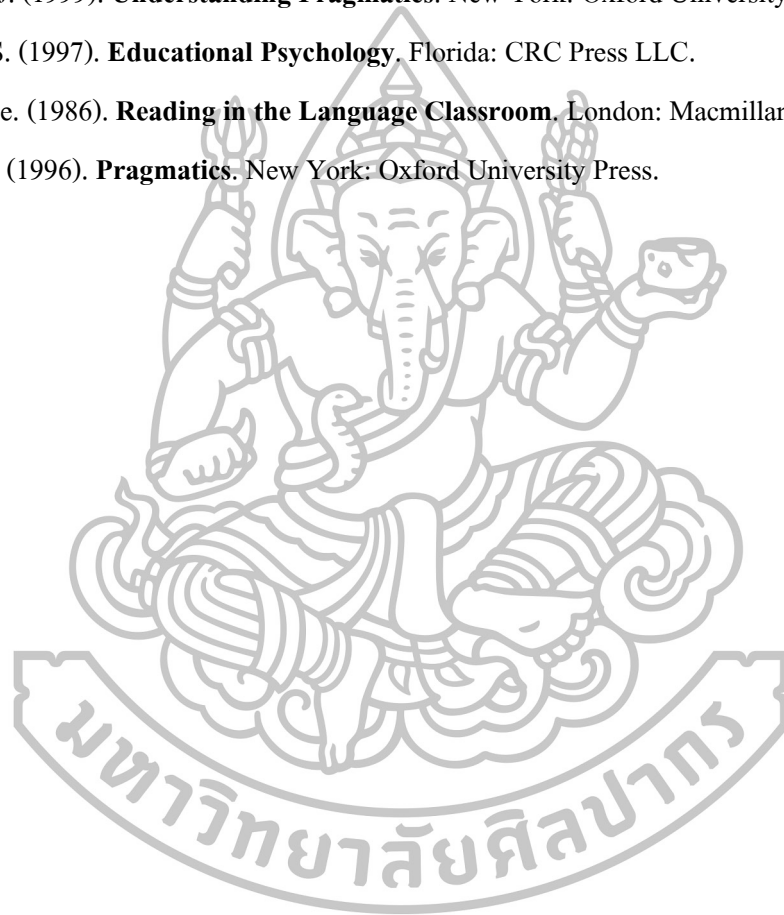
- อรษา บุญปัญญา. (2540). “การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1.” การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัจฉรา เฟ่งพานิช. (2551). **วจนปฏิบัติศาสตร์ II**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อารีญา หุตินิกะ และนันท์วัลย์ สุนทรภาระสดีชัย. (2557). “การอ่านตีความ.” ใน **การใช้ภาษาไทย**, 27-41. บำหยัน อิ่มสำราญ, บรรณาธิการ. นครปฐม: บริษัท พี.เพรส จำกัด.
- ฮามัม สุปรียาดี. (2548). “การศึกษาลักษณะวัจนกรรมที่ปรากฏในเว็บโฆษณาไทย-อินโดนีเซีย ตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Ajayi Lasisi. (2012). “Video ‘Reading’ and Multimodality: A Study of ESL/Literacy Pupils’ Interpretation of Cinderella from their Socio-historical Perspective.” **Urban Review**, 44, 1 (March): 60-89.
- Ana Maria Borderia-Garcia. (2006). “The Acquisition of Pragmatics in Spanish as a Foreign Language: Interpreting and Giving Advice.” Ph.D. dissertation, Teaching and Learning, the Graduate College of the University of Iowa.
- Anderson T.P. (1997). "Using models of instruction". **Instructional Development Paradigms**. New Jersey: Educational Publications.
- Arends R.I. (1997). **Classroom Instructional and Management**. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc.
- _____. (1994). **Leaning to Teach**. New York: McGraw-Hill.
- Artem Babayants. (2011). “Acting and Second Language Pragmatics: Pedagogical Intersections.” M.A. dissertation, Graduate Department of Curriculum, Teaching and Learning, Ontario Institute for Studies in Education, University of Toronto.
- Aufa Fauzul. (2013). “The Assessment Tool of L2 Learners’ Pragmatic Competence: Written Discourse Completion Test (WDCT).” **International Proceeding of Economics Development and Research**. 68: 113-117.
- Brock Mark N. and Nagasaka Yoshie. (2005). “Teaching Pragmatics in the EFL Classroom? SURE You Can?.” **TESL Reporter**. 38(1): 17-26.

- Chia-Ning Liu. (2007). "Pragmatics in Foreign Language Instruction: The Effects of Pedagogical Intervention and Technology on the Development of EFL Learners' Realization of 'Request'." Ph.D. dissertation, Curriculum and Instruction, Office of Graduate Studies, Texas A&M University.
- Dallmann Martha and others. (1978). **The Teaching of Reading**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Dawn Archer, Karin Aijmer and Anne Wichmann. (2012). **Pragmatics: An Advanced Resource Book for Students**. United States: Routledge.
- Dechant Emerald. (1982). **Improving the Teaching of Reading**. Englewood Clifts: Printice-Hall.
- Etienne Tchoutezo. (2010). "Instruction and Development of Second Language Acquisition Pragmatics: An Investigation into Sociolinguistic Communicative Competence." Ed.D. dissertation, Education, Faculty of the Department of Education, Shirley M. Hufstедler School of Education, Alliant International University.
- Enikő Bollobás. (2007). "Performing Texts/Performing Readings: A Pragmatic Understanding of the Revisionist Interpretation of American Literature." **Journal of Pragmatics**. 39: 2332-2344.
- Feng Jing. (2007). "The Inspirations of Pragmatics Empathy on Foreign Language Teaching." M.S. dissertation, Hubei University of Technology (People's Republic of China). ProQuest, UMI Dissertation Publishing.
- Gunter M.A., Estes T.H. and Schwab J.H. (1990). **Instruction: A Models Approach**. Boston: Allyn and Bacon.
- Heidi E. Vellenga. (2008). "Instructional Effectiveness and Interlanguage Pragmatics." Ph.D. Dissertation. Applied Linguistics, Northern Arizona University.
- Horn Laurence R. (2004). "Implicature." In **The handbook of Pragmatics**, 3-28. Edited by Horn R. Laurence and Ward Gregory. United Kingdom: Black well Publishing Ltd.
- Horn Laurence R. and Ward Gregory. (2004). **The Handbook of Pragmatics**. United Kingdom: Blackwell Publishing Ltd.

- Huang Kuo-shu and Wang Tzu-Pu. (2012). "Utilizing Problem-Based Learning (PBL) in a University English Interpretation Class." **The Journal of Human Resource and Adult Learning**. 8, (1) (June): 7-15.
- John A.M. (1997). **Text, Role and Context: Developing Academic Literacies**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johnson D. and Johnson R. (1994). **Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive, Individualistic Learning**. Boston MA: Allyn and Bacon.
- Joyce B., Weil M. and Calhoun E. (2009). **Models of Teaching**. 8th ed. United States: Pearson Education, Inc.
- Joyce B. and Weil M. (1986). **Models of Teaching**. 3rd ed. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- _____. (2000). **Models of Teaching**. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Kemp J.E., Morrison G.R. and Ross S.M. (1998). **Designing Effective Instruction**. 2nd ed. Columbus: Merrill.
- Leech Geoffrey N. (1983). **Principle of Pragmatics**. New York: Longman Inc.
- Levine Sarah. (2014). "Making Interpretation Visible With an Affect-Based Strategy." **Reading Research Quarterly**. 49, 3 (July-September): 283-303.
- Levinson Stephen C. (1983). **Pragmatics**. Cambridge: Cambridge University Press.
- _____. (2004). "Deixis." In **The handbook of Pragmatics**, 97-121. Edited by Horn R. Laurence and Ward Gregory. United Kingdom: Black Well Publishing Ltd.
- Lucia Mason, Fabio Scirica and Laura Salvi. (2006). "Effective of Beliefs about Meaning Construction and Task Instruction on Interpretation of Narrative Text." **Contemporary Education Psychology**. 31: 411-437.
- Mallon-Gerland S. (2101). "Towards an Appropriate Framework for Teaching Pragmatics in Business English." Ph.D. dissertation, University of Surrey (United Kingdom). ProQuest, UMI Dissertations Publishing.
- MaryLynn Patton M.A. (2004). "Pragmatics Instruction in the English as a Second Language Classroom: Teachers' and Students' Perceptions." Ed.D. dissertation, Education, Faculty of the Shirley M. Hufstедler School of Education. Alliant International University.

- Mey Jacob L. (2001). **Pragmatics : An Introduction**. 2nd ed. United Kingdom: Blackwell Publishing.
- Miller Wilma H. (1990). **Reading Comprehension Activities Kit**. West Nyack: Center for Applied Research in Education.
- Morris Charles W. (1971). **Writings on the General Theory of Signs**. The Hague: Mouton.
- Muzzillo Jeanne Smith. (2007). "From Reading Aloud to Oral Interpretation: Orality's Effects on the Narrative Retellings of Secondary School Students." Ph.D. dissertation. Purdue University.
- Nina A. Vyatkina. (2007). "Development of Second Language Pragmatic Competence: The Data-Driven Teaching of German Modal Particles Based on a Learner Corpus." Ph.D. dissertation, Department of Germanic and Slavic Languages and Literatures, Graduate School, Pennsylvania State University.
- Pressley M., and Harris K.R. (1993). "What We Really Know about Strategy Instruction." In **Readings and Cases in Educational Psychology**. Edited by Woolfolk, A.E. Needham Heights: Allyn & Bacon.
- Sadock Jerrold. (2004). "Speech Acts." In **The Handbook of Pragmatics**, 53-73. Edited by Horn R. Laurence and Ward Gregory. United Kingdom: Black Well Publishing Ltd.
- Saylor J., Alexander W.M. and Lewis A.J. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. 4th ed. New York: Sanders International.
- Seung Ku Park. (2012). "A Study of the Relationship between Korean Non-Native English Speaking Teachers' Prior Teaching Experience and their L2 Pragmatic Competence." Ph.D. dissertation, School of Graduate Studies and Research, Indiana University of Pennsylvania.
- Slavin R.E. (1990). **Cooperative Learning: Theory, Research and Practice**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Soo Jung Youn. (2013). "Validating Task-based Assessment of L2 Pragmatics in Interaction Using Mixed Methods." Ph.D. dissertation, Second Language Studies, Graduate Division of the University of Hawaii at Manoa.

- Tahnee Bucher Barbosa da Silva. (2112). "Bringing Pragmatics into the ESL Classroom." M.A. dissertation, TESOL, Department of World Languages, Literatures, and Linguistics, Morgantown, West Virginia.
- Vanderreken Daniel and Kubo Susumn. (2001). **Essays in Speech Act Theory**. Natherland: John Benjamins Publishing Co.
- Verschueren J. (1999). **Understanding Pragmatics**. New York: Oxford University Press.
- Vygotsky L.S. (1997). **Educational Psychology**. Florida: CRC Press LLC.
- William Eddie. (1986). **Reading in the Language Classroom**. London: Macmillan Publishers.
- Yule George. (1996). **Pragmatics**. New York: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสนทนากลุ่ม

1. รองศาสตราจารย์นราวัลย์ พูลพิพัฒน์
วุฒิการศึกษา ค.ม. (การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ทำงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. รองศาสตราจารย์สนธิ สัตโยภาส
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. รองศาสตราจารย์ยุพิน อินทะยะ
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิชัย સાເື່ອມ
วุฒิการศึกษา อ.ค. (ภาษาศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
5. อาจารย์ ดร. สุกัญญา รุจิเมธาภาส
วุฒิการศึกษา ค.ค. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
6. อาจารย์ ดร. วัทัญญ ขลิบเงิน
วุฒิการศึกษา ปร.ค. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา

1. ชนิดของเอกสาร บทความ งานวิจัย/รายงานการวิจัย ตำรา
- รายงาน/คู่มือ/เอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงาน
- อื่น ๆ (ระบุ).....

2. ชื่อเอกสาร/ชื่อเรื่อง.....

3. ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้แปล.....

4. ปีที่พิมพ์.....

5. สถานที่พิมพ์.....

6. สรุปเนื้อหาที่สำคัญ.....

ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน
รายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษา

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความในระดับอุดมศึกษามีความเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ประเด็นการบันทึกข้อมูลมีความครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็น
ในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง

แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน จำนวน 10 ข้อ ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ
ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ จำนวน 5 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

นายกิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์
นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. อายุ..... ปี
3. เพศ ชาย หญิง
4. วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
5. ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ 1 ภาคเรียน 2 ภาคเรียน
 มากกว่า 2 ภาคเรียน

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

1. การสอนอ่านตีความมีความสำคัญต่อนักศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาควรจะได้ฝึกอ่านตีความจากบทอ่านอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. การวัดและประเมินผลการอ่านตีความควรจะมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ท่านพบปัญหาอะไรบ้างในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

.....

.....

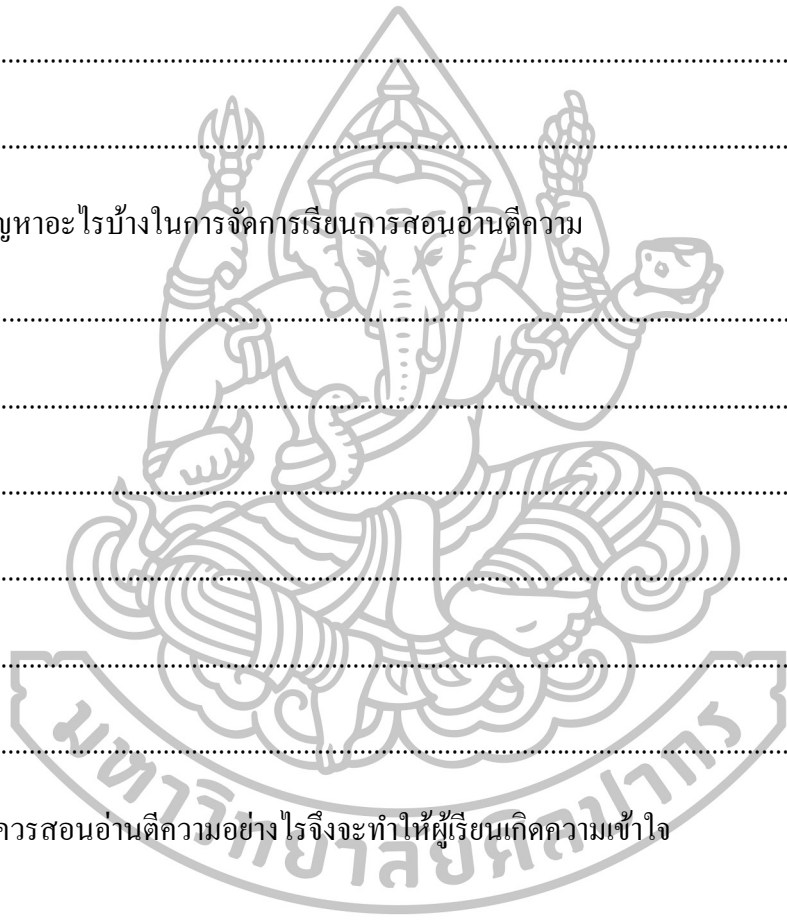
.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าควรสอนอ่านตีความอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ค่าความสอดคล้องแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา
และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอ่านตีความ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบสัมภาษณ์มีความเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ข้อคำถามตอนที่ 1 มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. ข้อคำถามตอนที่ 1 มีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	-1	-1	-1	1.00	สอดคล้อง
4. ข้อคำถามตอนที่ 1 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. ข้อคำถามตอนที่ 2 มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. ข้อคำถามตอนที่ 2 มีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7. ข้อคำถามตอนที่ 2 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ
ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจันปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง

แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอ่านรายวิชาตีความ

ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

นายกิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์

นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ ชาย หญิง
2. ชั้นปี ปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ

1. นักศึกษาเคยเรียนรายวิชาการอ่านตีความหรือไม่ เคย ไม่เคย (ถ้าไม่เคยข้ามไปทำตอนที่ 3)

2. นักศึกษามีปัญหาอะไรบ้างเกี่ยวกับการอ่านตีความในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ผู้สอน/วิธีสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 บทอ่าน

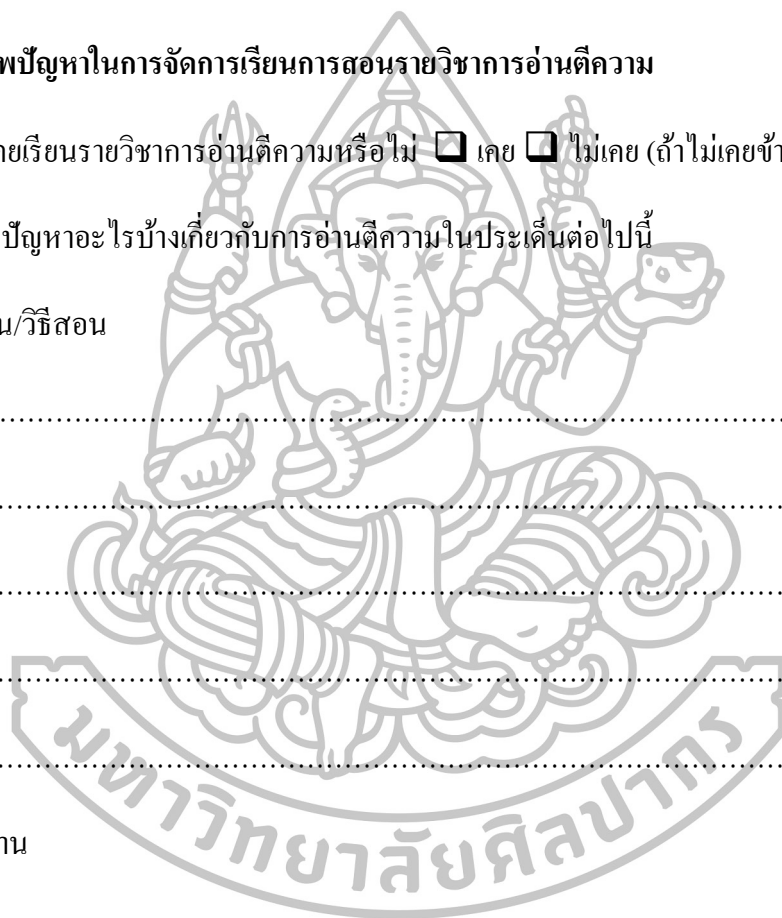
.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 3 ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านตีความ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	ต้องการมาก
3	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	ต้องการน้อย
1	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ความต้องการด้านผู้สอน/วิธีสอน					
1.1 ต้องการให้ผู้สอนอธิบายขั้นตอนการอ่านตีความก่อนลงมือปฏิบัติ					
1.2 ต้องการให้ผู้สอนสาธิตวิธีการตีความก่อนให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ					
1.3 ต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม					
1.4 ต้องการให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2. ความต้องการด้านบทอ่าน					
2.1 ต้องการเรียนตีความคำคม					
2.2 ต้องการเรียนตีความเรื่องซ้ำชั้น					
2.3 ต้องการเรียนตีความโฆษณา					
2.4 ต้องการเรียนตีความเรื่องสั้น					
2.5 ต้องการเรียนตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี					
2.6 ต้องการเรียนตีความบทกวีซีไรต์					
3. ความต้องการด้านข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
3.1 ต้องการให้มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้					
3.2 ต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยเพียงอย่างเดียว					
3.3 ต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอัตนัยเพียงอย่างเดียว					
3.4 ต้องการข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีทั้งปรนัยและอัตนัย					

**ค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ
ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอ่านตีความ**

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบสัมภาษณ์มีความเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ข้อคำถามตอนที่ 1 มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. ข้อคำถามตอนที่ 1 มีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ข้อคำถามตอนที่ 1 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. ข้อคำถามตอนที่ 2 มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ข้อคำถามตอนที่ 2 มีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ข้อคำถามตอนที่ 2 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. ข้อคำถามตอนที่ 3 มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. ข้อคำถามตอนที่ 3 มีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7. ข้อคำถามตอนที่ 3 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

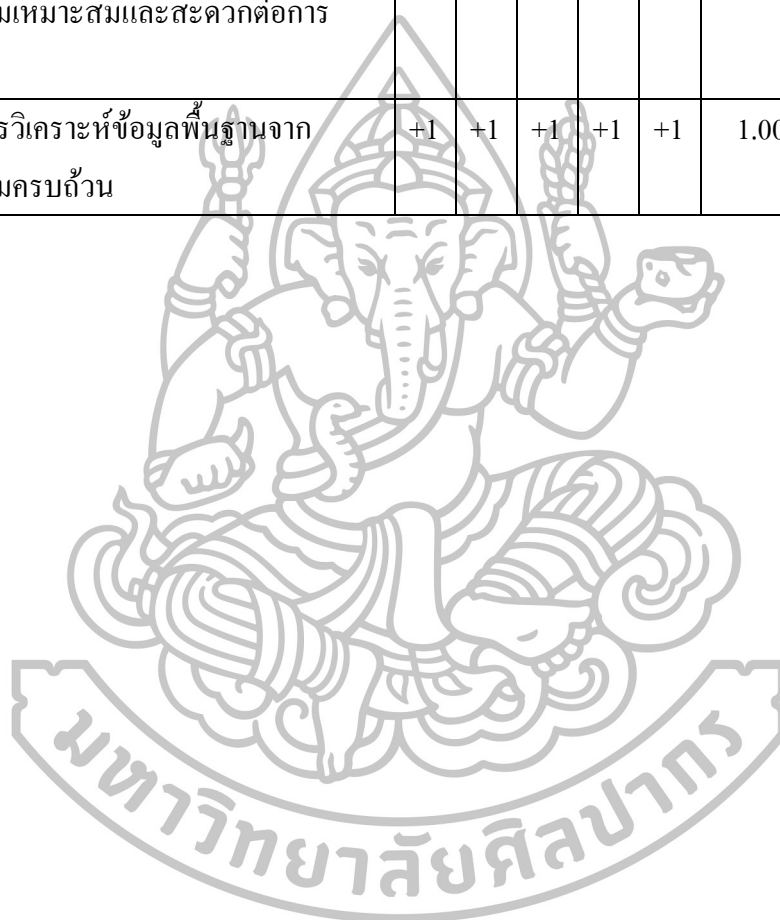
แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร

1. ชนิดของเอกสาร
  - บทความ
  - งานวิจัย/รายงานการวิจัย ตำรา
  - รายงาน/คู่มือ/เอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงาน
  - อื่น ๆ (ระบุ).....
2. ชื่อเอกสาร/ชื่อเรื่อง.....
.....
3. ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้แปล.....
.....
4. ปีที่พิมพ์.....
5. สถานที่พิมพ์.....
.....
6. สรุปเนื้อหาที่สำคัญ.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจากเอกสาร

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารมีความเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารมีความครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ประเด็นสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี
 วจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความ
 ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ประเด็นที่ 1

- องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- องค์ประกอบใดของรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ประเด็นที่ 2

- การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ หรือควรปรับปรุงอย่างไร

ประเด็นที่ 3

- ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความได้ในระดับใดและเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 4

- มีข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปใช้หรือไม่ อย่างไร

**ความเหมาะสม/สอดคล้องของประเด็นสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต**

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม/ สอดคล้อง
	1	2	3	4	5			
ประเด็นที่ 1								
● องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
● องค์ประกอบใดของรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข	5	5	5	5	4	4.80	0.44	มากที่สุด
ประเด็นที่ 2								
● การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
● ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ หรือควรปรับปรุงอย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ประเด็นที่ 3								
● ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความได้ในระดับใดและเป็นอย่างไร	5	5	5	5	4	4.80	0.44	มากที่สุด
ประเด็นที่ 4								
● มีข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปใช้หรือไม่ อย่างไร	5	5	5	5	4	4.80	0.44	มากที่สุด
รวม						4.90	0.10	มากที่สุด

**แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี
วิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความ
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต**

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน (Design and Development) ของการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต”

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน					
1.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					
1.2 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ					
2.1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับหลักการ					
2.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
2.4 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดกิจกรรม					
2.5 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มีความสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล					
3. ขั้นตอนการเรียนการสอน					
3.1 ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					
3.2 ขั้นตอนการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
3.3 ชั้นเรียนรู้ลักษณะบทอ่านส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของงานเขียนแต่ละประเภท					
3.4 ชั้นให้เครื่องมือผ่านการสาธิตช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการอ่านตีความ					
3.5 ชั้นอ่านพินิจด้วยตนเองช่วยให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดในการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบท					
3.6 ชั้นครั้นตรงแลงความเห็นเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น					
3.7 ชั้นครั้นตรงแลงความเห็นช่วยให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น					
3.8 ชั้นใช้ให้เป็นลองฝึกหัดช่วยให้นักศึกษาได้ทบทวนขั้นตอนและวิธีการอ่านตีความอันจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง					
3.9 ชั้นปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมินทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาได้					

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4. การวัดและประเมินผล					
4.1 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วิจัยปฏิบัติการมีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					
4.2 การวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี วิจัยปฏิบัติการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี
 วัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษา
 ระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบประเมินมีความเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ข้อคำถามมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการพิจารณาประสิทธิภาพของรูปแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. ข้อคำถามมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	-1	-1	-1	1.00	สอดคล้อง
4. ข้อคำถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต”

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านไม่แน่ใจว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้น ไม่มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้น ไม่มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่ารายการประเมินที่กำหนดนั้น ไม่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้					
1.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้					
1.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ					
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้เขียนได้ถูกต้องตามหลักการเขียน					
2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถวัดและประเมินได้					
2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา					

รายการประเมิน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. เนื้อหา					
3.1 เนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตรหรือประมวลการสอน					
3.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
3.3 เนื้อหาสาระมีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม					
4. การเรียนการสอน					
4.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.2 กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
4.3 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน					
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
5.2 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
5.3 สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
5.4 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา					
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
6.1 เครื่องมือที่ใช้วัดผลมีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้					
6.2 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์					
6.3 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. รูปแบบของแบบประเมินมีความเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ข้อคำถามมีความเหมาะสมและครบถ้วนตามองค์ประกอบของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. ข้อคำถามมีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	+1	+1	-1	-1	-1	1.00	สอดคล้อง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวนทั้งหมด 35 ข้อ เป็นข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน
ตอนที่ 1 เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ● ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
ตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ ให้นักศึกษาทำลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้
ตอนที่ 3 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ ให้นักศึกษาทำลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้
2. ให้เวลาทำ 2 ชั่วโมง นักศึกษาจะเลือกทำข้อใดก่อนก็ได้ แต่ควรทำให้ครบทุกข้อ
3. แต่ละข้อจะต้องตอบเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น ถ้าข้อใดตอบมากกว่า 1 คำตอบ จะได้ 0 คะแนนทันที
4. เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยหรือหมดเวลา ให้หยุดทำทันที นำกระดาษคำตอบและแบบทดสอบส่งอาจารย์ผู้สอนทันที
5. ให้เขียนชื่อ-สกุล รหัสนักศึกษา ลงในกระดาษคำตอบให้ชัดเจน

ตอนที่ 1 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

พ่อซื้อหุ่นยนต์จับ โทกโกมา มันจะตบคนที่พูด โทกโกทันที พ่อจึงตัดสินใจจะทดสอบ
ตอนกินมือเย็นกัน

พ่อ : วันนี้ลูกไปไหนเวลาเรียน

ลูก : อยู่ที่โรงเรียน...เพี้ยะ ...!!! (หุ่นยนต์ตบ)

ลูก : ก็ได้ ผมโทกโก ผมหนีเรียนไปคูหนัง

พ่อ : เรื่องอะไร .. ?

ลูก : ทอย...สตอรี่ ทุ เพี้ยะ...!!!! (หุ่นยนต์ตบ)

ลูก : ก็ได้ ก็ได้ ไปคูหนัง X มา

พ่อ : อะ ไรนะ พ่อเท่าแกพ่อไม่เคยคูหนังแบบนี้เลยนะ...เพี้ยะ.. (หุ่นยนต์ตบ)

แม่ : ฮ่า ฮ่า ฮ่า สมแล้วที่เป็นลูกเธอ..เพี้ยะ...!! (หุ่นยนต์หันมาตบแม่)...!!!!...

1. เรื่องข้างนี้ตีความได้ว่าอย่างไร
  - ก. พ่อไม่ใช่พ่อที่แท้จริงของลูกคนนี้
  - ข. ตอนที่พ่ออายุเท่าลูก พ่อก็เคยคูหนังไป
  - ค. พ่อ แม่ ลูกพูด โทกโกจึง โดนหุ่นยนต์จับ โทกโกตบ
  - ง. พ่อกำลังทดสอบประสิทธิภาพของหุ่นยนต์จับ โทกโก

หลังจากประสบมรสุมชีวิตอย่างหนัก ผมกับภรรยาตัดสินใจฆ่าตัวตายเมื่อวานนี้
แต่แปลกมาก...พอเธอฆ่าตัวตายแล้ว...ผมกลับเริ่มรู้สึกมีกำลังใจขึ้น และคิดว่าจะทำอะไร
ทำไม...สู้ต่อไปดีกว่า!

2. เรื่องข้างนี้ตีความได้ว่าอย่างไร
  - ก. สามีนต้องการให้ภรรยาตาย
  - ข. ภรรยาฆ่าตัวตายเพื่อให้สามีมีความสุข
  - ค. ภรรยาทำให้สามีต้องประสบมรสุมในชีวิต
  - ง. สามีมีกำลังใจขึ้นหลังจากที่ภรรยาเสียชีวิตไปแล้ว

รักกันอยู่ขอบฟ้า	เขาเขียว
เสมออยู่หอแห่งเดียว	ร่วมห้อง
ซังกันบ่แลเหลียว	ดาต่อ กันนา
เหมือนขอบฟ้ามาป้อม	ป่าไม้มาบัง

8. คำประพันธ์นี้ตีความได้อย่างไร
- ความรักความเกลียดมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์
  - เมื่อรักกันก็รักกันมาก เมื่อโกรธเกลียดกันก็เกลียดกันมากด้วยเช่นเดียวกัน
  - ความรักไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะหรือเชื้อชาติศาสนา ไม่ว่าจะอยู่ห่างไกลกันแค่ไหนก็รักกันได้
  - คนรักกันแม้จะอยู่ไกลกันแค่ไหนก็เหมือนอยู่ใกล้กัน ส่วนคนที่เกลียดกันแม้จะอยู่ใกล้กันก็ยังไม่อยากมองเห็นกัน

ธรรมเนียม	เป็นพยาน
เราก็คิษย์มีอาจารย์	หนึ่งข้าง
เราผิดท่านประหาร	เราชอบ
เราบ่ผิดท่านมล้าง	ดาบนั้น คั้นสนอง

9. ข้อใดคือเจตนาของผู้แต่งคำประพันธ์นี้
- ต้องการให้รู้จักเคารพนับถือครูอาจารย์
  - ต้องการให้รู้จักคิดพิจารณาให้รอบคอบ
  - ต้องการให้รู้จักเห็นคุณค่าของแผ่นดินเกิด
  - ต้องการให้รู้จักละอายเกรงกลัวต่อบาปกรรม

ในลักษณะนั้นหนาน่าประหลาด	เป็นเชื้อชาตินี้กรบกลั่นกล้า
เหตุไฉนย่อท้อรอร่า	ฤจะกล้าแต่เพียงวาที
เห็นแก้วแววับที่จับจิต	โยไม่คิดอาจเอื้อมให้เต็มที
เมื่อไม่เอื้อมจะได้อะไรมี	อันมณีหรือจะโหดไปถึงมือ
อันของสูงแม่ปองต้องจิต	ถ้าไม่คิดปิ่นปายจะได้หรือ
ไม่ใช่ของตลาดที่อาจซื้อ	ฤแย่งยื้อถือได้โดยไม่ยอม
ไม่คิดสอยมัวคอยดอกไม้วาง	คงขาดพวงบุปผชาติสะอาดหอม
ดูแต่กุมรินเที่ยวบินตอม	จึงได้ออมอบกลิ่นสุมาลี

10. คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่าอย่างไร
- ถ้าต้องการสิ่งใดก็ควรมีความพยายาม
  - ถ้าต้องการสิ่งใดก็ให้ลงมือทำด้วยตนเอง
  - ถ้าต้องการสิ่งใดก็ให้แย่งชิงเอามาให้จงได้
  - ถ้าต้องการสิ่งใดก็ควรรอคอยเวลาที่เหมาะสม
11. บุคคลในข้อใดไม่สามารถนำข้อคิดที่ได้จากคำประพันธ์นี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ชนชั้นสูงในสังคม
  - ข้าราชการชั้นผู้น้อย
  - ผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน
  - หนุ่มสาวที่กำลังจีบกัน
12. ข้อใดคือน้ำเสียงของผู้เขียนคำประพันธ์นี้
- ชื่นชม
  - แนะนำ
  - ตักเตือน
  - ให้กำลังใจ

น้ำ

โชคชัย บัณฑิต

หลากหลายโขงเจนโอบแผ่นหล้า	แตกแควแซ่ชาน้ำป่าไหล
แล่นเลียแผ่นดินทุกถิ่นไพร	ล่องสู่สมัยปัจจุบัน
ปู่ย่าตายายเคยได้ดื่ม	เพลงร้องไม้ลี้มเพลงเรือลั่น
ทรัพย์สินในดิน สินในน้ำ เคยสำคัญ	โดยความสัมพันธ์ของกาลเวลา
ปลูกเรือนเปิดโล่งใต้ถุนล่าง	ให้น้ำชะล้างเป็นบางหน้า
ฤดูน้ำ น้ำมากข้อมหลากมา	ท่วมท้นล้นบ่าไร่นาอุดม
สามในสี่ส่วนล้วนคือน้ำ	โลกจึงชุ่มฉ่ำตามเหมาะสม
ป่าคอยชี้ความเกลียดกลัว	ป่าไร้โลกล่มระดมแล้ง
เหมืองฝายจ่ายน้ำตามวิธี	พอได้พอดีมีเหือดแห้ง
มีขุมมีน้ำตามจัดแจง	มีบ้างคั่งแกล้ง โหมแล้งฤทธิ์
บัดนี้มีเขื่อนมาเหมือนป่า	ลมฟ้าอากาศเริ่มพลาดผิด
ปัจจัยหลายหลากเริ่มฝากพิช	เพิ่มความวิปริตอีกนิดแล้ว
คุ่มคุ่มเดินกรุงฟุ้งไอเสียว	ลื่นแห้งละเหยเยลี่ยใจแป้ว
เคยขอน้ำขันทันน่านแล้ว	บัดนี้ น้ำแก้วต้องซื้อกิน

13. คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่าอย่างไร

- โลกกำลังประสบกับภาวะการขาดแคลนน้ำ
- เทคโนโลยีสมัยใหม่ส่งผลกระทบต่อวงจรรธรรมชาติ
- การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสาเหตุทำให้เกิดความแห้งแล้ง
- มนุษย์เป็นตัวละครสำคัญในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

14. ข้อใดคือน้ำเสียวของคำประพันธ์ต่อไปนี้

คุ่มคุ่มเดินกรุงฟุ้ง ไอเสียว	ลื่นแห้งละเหยเยลี่ยใจแป้ว
เคยขอน้ำขันทันน่านแล้ว	บัดนี้ น้ำแก้วต้องซื้อกิน
ก. หดหู่ใจ	ข. สลดใจ
ง. แปลกใจ	ค. ห่อเหี่ยวใจ

เจ้าสาวใบตอง

ไพโรรินทร์ ขาวงาม

๑ เธอเจ้าสาวใบตองในร่องสวน

เคยขอนวลมาพ้อห่อข้าวขาว
 จะออกทุ่งออกทางทุกครั้งคราว
 ต้องห่อข้าวห่อของแล้วท่องไป
 จิงยามทิวแคะห่อก็ข้าวหอม
 ถึงกลางแดดแผดคอมก็หอมได้
 ละคำเคยอ้อมหอมถึงหัวใจ
 หอมแต่น้อยคุ้มใหญ่หอมไม่จาง

๑ รักเจ้าสาวใบตองในร่องสวน

เคยหวนวลหนักหนามาจำห่าง
 กระแสลมโหมยุคทิ้งรุกบาง
 จนเร็ดทิศแรมทางอยู่ร้างโรย
 อยู่ร้างโรยโดยทางของยุคใหม่
 อยู่เหน็บหนาวกับสมัยซึ่งให้โทษ
 อยู่รวดร้าวกับรักกระอักโอย
 ดิ้นและดิ้นจ้านน โดยสถานเดียว
 พบเจ้าสาวพลาสติกกระริกระรี่
 หว่างวิถีทางแยกปลอมแปลกเปลี่ยว
 มากแต่ยืมหัวใจให้ลัดเลี้ยว
 หลอกให้ลืมนวลเขียวเคยเคียงครอง

๑ โอ้เจ้าสาวใบตองในร่องสวน

ยุคละนี้เขียวवलกงควนหมอง
 ยินแต่เพลงพลาสติกกระริกร้อง
 หรือสิ้นเพลงใบตองเสี้ยวแล้วเอ๋ย

15. ผู้เขียนใช้ใบตองและพลาสติกแทนสิ่งใด

ก. ค่านิยมเก่า กับ ค่านิยมใหม่

ข. ความคิดเก่า กับ ความคิดใหม่

ค. วัฒนธรรมเก่า กับ วัฒนธรรมใหม่

ง. ผู้หญิงสมัยเก่า กับ ผู้หญิงสมัยใหม่

ตอนที่ 2 จงอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

เพื่อน บางคนเป็นของขวัญ บางคนเป็นบทเรียน

1. ผู้เขียนใช้คำว่า ของขวัญ เพื่อให้หมายความถึงอะไร

.....

.....

.....

.....

2. ผู้เขียนใช้คำว่า บทเรียน เพื่อให้หมายความถึงอะไร

.....

.....

.....

.....

3. คำคมนี้ตีความได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

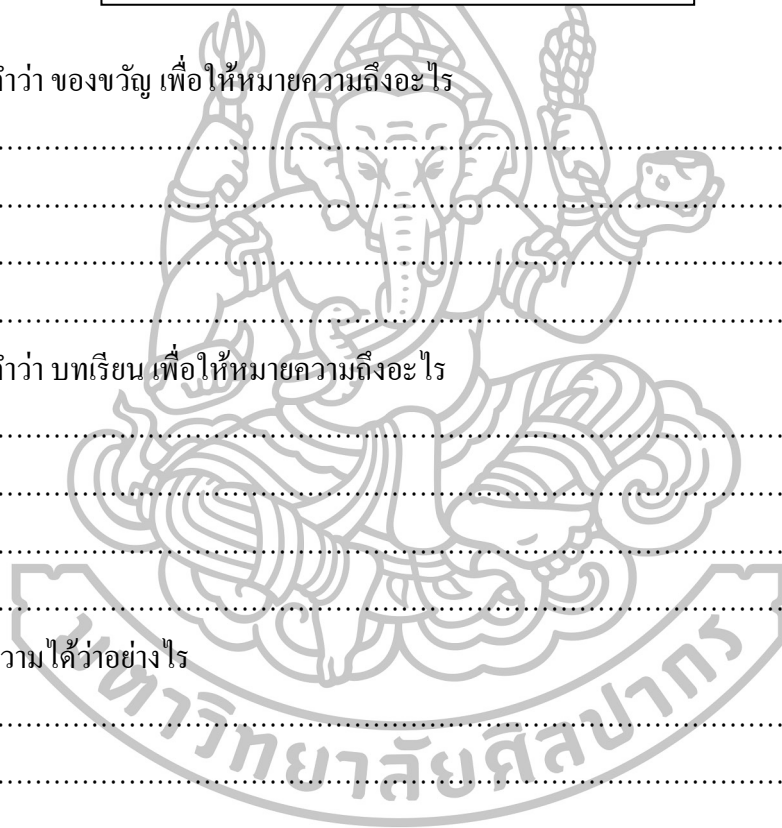
.....

.....

.....

.....

.....

ไม่มีใครไปถึงดวงดาวได้โดยปราศจากมือที่เปื้อนโคลน

4. ผู้เขียนใช้คำว่า ดวงดาว เพื่อให้หมายความถึงอะไร

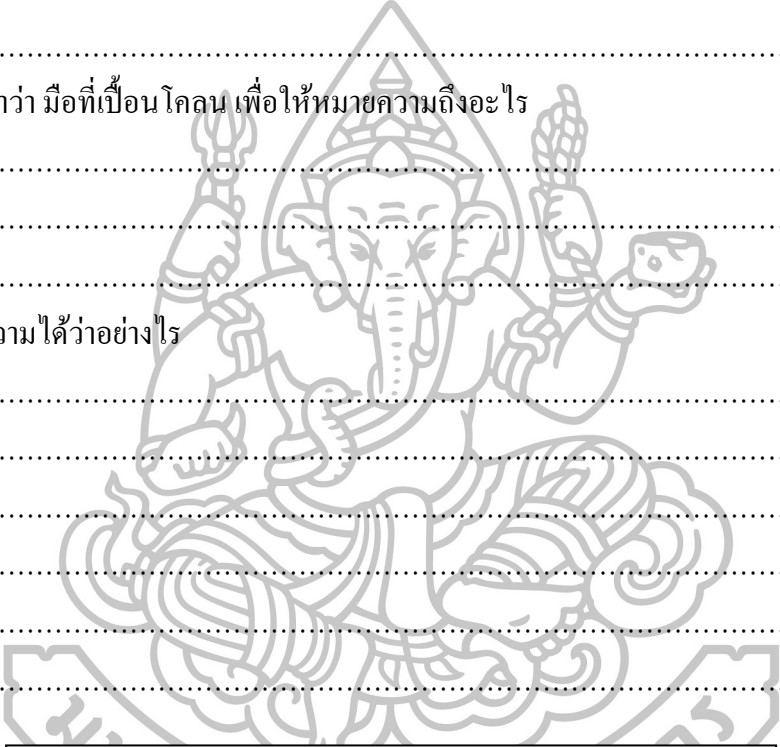
.....
.....

5. ผู้เขียนใช้คำว่า มือที่เปื้อนโคลน เพื่อให้หมายความถึงอะไร

.....
.....

6. คำคมนี้ตีความได้ว่าอย่างไร

.....
.....

ความสำเร็จมักอยู่ไกลเกินไปถึงกับคนซึ่งนั่งหงอยและคอยหา
ความสำเร็จจะมาอยู่แค่ปลายตาไปกับคนที่คิดว่าต้องพยายาม

7. คำคมนี้ตีความได้ว่าอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

อย่ากลัวการต่อต้าน จงจำไว้ว่า ว้าวจะลอยสูงได้เมื่อทวนลม มิใช่ตามลม

8. ผู้เขียนใช้คำว่า ว้าว เพื่อให้หมายความว่าอะไร

.....

.....

9. คำคมนี้ตีความได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ความทุกข์ก็เหมือนนก บินข้ามหัวเราไป ข้ามหัวเรามา
เราไม่สามารถห้ามไม่ให้มันบินข้ามหัวเราได้
แต่เราสามารถห้ามไม่ให้มันทำรังบนหัวเราได้!

10. คำคมนี้ตีความได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 จงอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

นักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่

บินหลา สันกาลาคีรี

ตั้งแต่เกิดมาลูกปลาน้อยไม่เคยมีความฝันอื่นใดเลย นอกจากฝันที่จะเป็นนักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่

1 **อาณาจักรสีคราม**คือแหล่งกำเนิดของลูกปลาน้อย กินอาณาบริเวณกว้างใหญ่ไพศาล มากมีสิ่งสารพัด มีสิ่งละอัมพันละน้อยน่าตื่นตา แต่ไกลออกไปจากอาณาจักรแห่งนี้ยังมีแคว้นแดนน้ำกว้างใหญ่กว่า มีสิ่งสาหร่ายน้ำตากลมๆ มีสิ่งละอัมพันละหมื่นคืนคก มีความหลากหลายที่ไม่มีใครสามารถถ่ายทอดบอกเล่าได้ นอกจากจะ ได้ไปรู้ไปเห็นด้วยตน

ใครที่เคยเดินทาง ต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เกิดมาชาติหนึ่งควรจะได้เดินทาง
ลูกปลาน้อยได้ยื่น**คำพูดทำนองนี้**มามาก เขาจินตนาการต่อไปว่า สำหรับผู้อื่นอาจจะแค่เดินทาง แต่สำหรับเขาจะต้องเป็นการเดินทางที่ยิ่งใหญ่

จะไปให้สุดขอบโลก ยังที่ลึกล้ำซึ่งแม้แสงอาทิตย์ก็มีอาจสาตส่องถึง หรือบุกบั่นรอนแรม ทะเลน้ำแข็ง หรือลุยดงพงปะการัง ค้นพบสัตว์ร้ายซึ่งเล่าลือกันว่าสูญพันธุ์ไปแล้ว หรือ...เพื่อพบเจอใครคนนั้น เจ้าหญิงในฝันของเขา

ลูกปลาน้อยฝันถึงเธอหลายครั้งในเวลาไล่เลี่ยกัน เขาไม่เคยรู้จักเธอ แต่ภาพในนิมิตฉายคล้ายมายากล้ายจับต้องได้ เธอรอคอยเขาอยู่ในที่ใดที่หนึ่ง รอคอยการปลดปล่อย และรอเคียงที่จะไปด้วยกันข้างหน้า

เขายังคิด ก็ยิ่งมุ่งมั่น

ยิ่งมุ่งมั่น ก็ยิ่งรู้ว่าคืบใกล้การเดินทางเข้าไปทุกขณะ

ลูกปลาน้อยเป็นชายหนุ่มรูปร่างเพริชวสมส่วน เก๋ดีเล็กๆ สีเงินของเขายาม โคนแสงแดด ทะลุสายน้ำลงมาจะพรางประกายสวยงาม นอกจากรูปร่างอันเป็นคุณสมบัติภายนอก สำคัญกว่านั้นคือเขามีความรอบคอบซึ่งเป็นอุปนิสัยจำเป็นสำหรับนักเดินทาง เขาจึงครุ่นคิดอย่างถี่ถ้วนว่า สมควรพกพาสัมภาระใด ไปบ้าง บนเส้นทางอันยาวไกลเทียวนี้

อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค สมุดบันทึก เงินทอง กล้องถ่ายรูป เหมือนล้วนจำเป็นไปสิ้น แต่ลูกปลาน้อยก็จัดสรรน้ำหนักข้าวของได้ลงตัวทีเดียว เขาพร้อมจะเดินทางอยู่แล้ว ถ้าไม่ใช่เพราะคืนนั้น อันเป็นคืนสุดท้ายก่อนถึงวันเดินทาง

เขาเข้านอน แต่นอนไม่หลับ กลับคิดตั้งคำถามแปลกๆ ให้ตัวเองตอบ

“กลัวไหม ว่าอาจจะไม่ได้กลับมา?”

เท่าที่รู้ โลกภายนอก มีได้มากมีเฉพาะสิ่งสวยงาม แต่ยังมีมากมายสิ่งร้ายกาจ

มีความดี มีความเลว มีผู้ใจดี และมีโจรใจร้าย

- ③ คำถามนั้นทำให้เขากังวลเล็กน้อย แต่พอรุ่งเช้า ความกังวลก็ปลาทไป
กึ่งตัวหนึ่งที่เพิ่งคิดตัวผ่าน ไปนั่นเอง คือคำตอบ

④

“นี่คือความรอบคอบ” ลูกปลาน้อยพิมพ์พาดชะมอเงาในกระจก

กึ่งเป็นสัตว์ที่มีผิวหนังอ่อนนุ่ม แต่เหตุที่กึ่งว่ายน้ำไปไหนมาไหนอย่างมั่นใจเพราะมันมีเสื้อ
เกราะอ่อนสวมทับไว้ชั้นหนึ่ง

ทันทีที่สรุปได้ตั้งนั้น ลูกปลาน้อยก็วิ่งเต็นจนสามารถหาเปลือกกุ้งขนาดสมส่วนกับตัวมา
จนได้ เขาลองสวมแล้วส่องกระจกดู น้ำหนักของเสื้อเกราะแทบจะไม่มีภาระเพิ่มแต่อย่างไรเลย
นอกจากจะไม่ลดทอนความปราดเปรียวแล้วยังเสริมความสง่าให้อีกด้วย สำคัญกว่านั้นคือการให้
ความมั่นใจ

แต่ก็นั่นแหละ การมัวตระเวนหาเสื้อเกราะก็ทำให้เขาต้องเสียเวลาไปเล็กน้อย ลูกปลาน้อย
จึงเลื่อนกำหนดการเดินทางออกไปเป็นวันรุ่งขึ้น

ก็พร้อมจะเดินทางอยู่แล้วเชียว ถ้าไม่เพราะคิณนั้น เขาอนไม่หลับ กลับคิดตั้งคำถามให้
ตัวเองตอบ

“กลัวไหมว่าจะไม่ได้กลับมา?”

คราวนี้เสียเวลาไปราวหนึ่งสัปดาห์กว่าปูตัวหนึ่งจะรุ่มง่ามผ่านมายอกใบคำเฉลย

เขาได้บทสรุปที่ผ่านการไตร่ตรองเป็นอย่างดีว่า เปลือกกุ้งอาจไม่ประกันความปลอดภัยใน
ทุกกรณี ผิดกับเกราะเหล็กแข็งแกร่งอย่างที่ปูสวมใส่

ลูกปลาเพียรหาซื้อกระดองปูมาจนได้ แม้จะหนักอึ้งตอนยกขึ้นสวม แต่ไม่เป็นปัญหา

แต่ก็นั่นแหละ เวลาที่ล่วงเลยไปอีกเล็กน้อยกว่าทุกอย่างจะเข้าที่ เขาจึงต้องกำหนดวัน
เดินทางใหม่ และก็พร้อมจะ ไปอยู่แน่ๆ แล้วเชียว ถ้าไม่เพราะคิณนั้น...การอนไม่หลับกับคำถาม
เดิมๆ

เดือนต่อมา...

ใครที่เคยรู้จักในนามลูกปลาน้อยเริ่มจำเขาไม่ได้ เพราะเมื่อมองมา อารมณ์ตัวนอกสุดที่เห็นคือเกราะอันแกร่งประหนึ่งซีเมนต์ของฝ่าหอย ต้องตะโกนเรียกกันนานทีเดียว คนข้างในจึงจะโผล่หน้า

ได้สวมอย่างนี้ ลูกปลาน้อยรู้สึกอบอุ่นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน จริงอยู่ว่า น้ำหนักแบกบนหลังและไหล่เพิ่มขึ้น แต่จะทำได้ในเมื่อคิดถึงประโยชน์ด้านความปลอดภัย ใช้คำว่า ‘ประโยชน์’ น่าจะไม่ถูกต้องนัก นี่คือนัก ‘จำเป็น’ เลยทีเดียวเขาได้ความคิดนี้จากการที่เห็นหอยทะเลตัวหนึ่งเก็บคลานช้าๆ ผ่านหน้าเขาไป

กำหนดเส้นทางถูกตั้งใหม่ เขาหวังว่าต่อไปนี้จะไม่มีคำถามใดๆ มากวนใจอีกแล้ว

ปีต่อมา...

ไม่มีใครในอาณาจักรสึครามแปลกใจเลย ว่าทำไมเขาจึงยังอยู่ที่นั่น อย่างไรก็ตามแต่ทุกวันนี้ไม่มีใครอีกแล้วที่เรียกเขาว่าลูกปลาน้อยแม้แต่ตัวเขาเองก็ยังลืมไปแล้วว่า ครั้งหนึ่งเคยปราดเปรียว

ลูกปลาน้อยในเกราะอ่อน เกราะอ่อนในเกราะเหล็ก เกราะเหล็กในเกราะปูน เกราะปูนในเกราะหิน อุปกรณ์เสริมความปลอดภัยล่าสุดของเขาคือกระดองเต่าตึกดำบรรพ์ เขาได้ความคิดอันสุดยอดเยี่ยมตอนเห็นเต่าตัวหนึ่งซึ่งยื่นนิ้วราวอนุสาวรีย์

หลังจากใช้ความพยายามยากเย็น ยัดเยียดตัวเองลงในกระดองซึ่งหนาและหนักที่ไม่เคยขยับเขยื้อนนับแต่ปีแรกเริ่มสร้างโลก ลูกปลาน้อยบอกตัวเองอย่างอหังการ์ว่า...เอาล่ะ ขณะนี้ทุกอย่างพร้อมแล้ว เขาไม่ต้องการความพร้อมยิ่งกว่านี้อีกแล้ว กับคำถามที่เคยครุ่นกังวล ถึงวันนี้กลายเป็นไร้สาระ

ขอเพียงวันพรุ่งนี้เท่านั้น เจ้าหญิง

เธอยังรอคอยใช่ไหม...

พรุ่งนี้ ฉันจะออกเดินทาง

อย่าลืมว่า ฉันคือนักเดินทางผู้ยิ่งใหญ่!!

หลายปีต่อมา...

1. อาณาจักรสึคราม หมายถึงอะไร

.....

.....

2. คำพูดทำนองนี้ คำว่า “ทำนองนี้” หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

3. คำถามนั้น หมายถึงอะไร

.....

.....

4. นี่คือการรอบคอบ หมายถึงอะไร

.....

.....

5. เกราะอ่อน หมายถึงอะไร

.....

.....

6. เกราะเหล็ก หมายถึงอะไร

.....

.....

7. เกราะปูน หมายถึงอะไร

.....

.....

8. เกราะหิน หมายถึงอะไร

.....

.....

9. เรื่องนี้ตีความได้ว่าอย่างไร

.....

.....

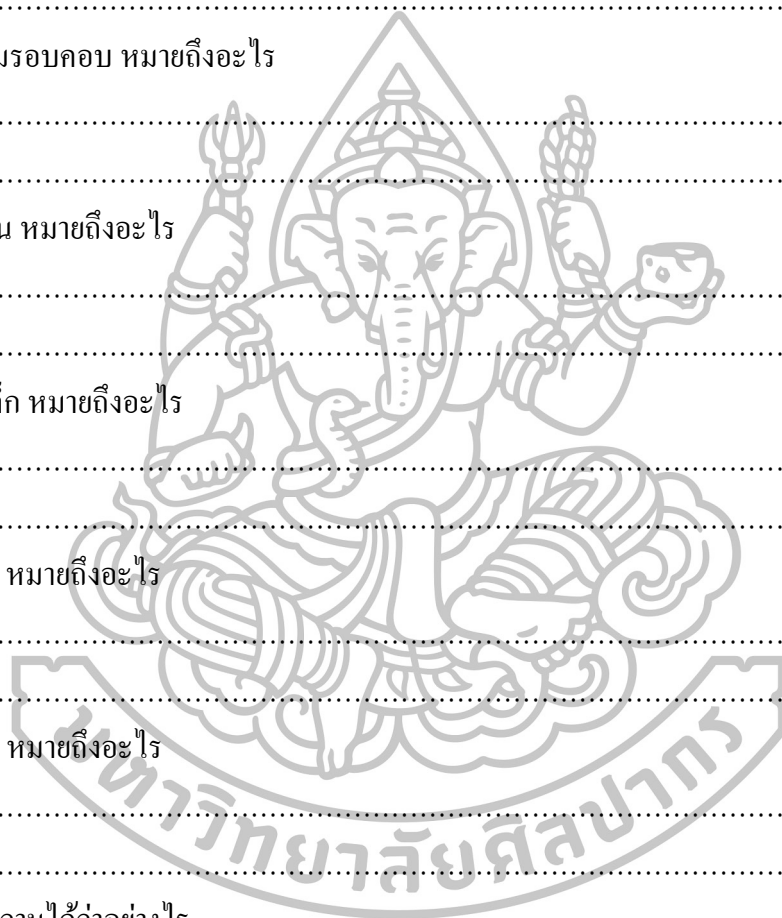
.....

.....

10. น้ำเสียงของเรื่องนี้คืออะไร

.....

.....

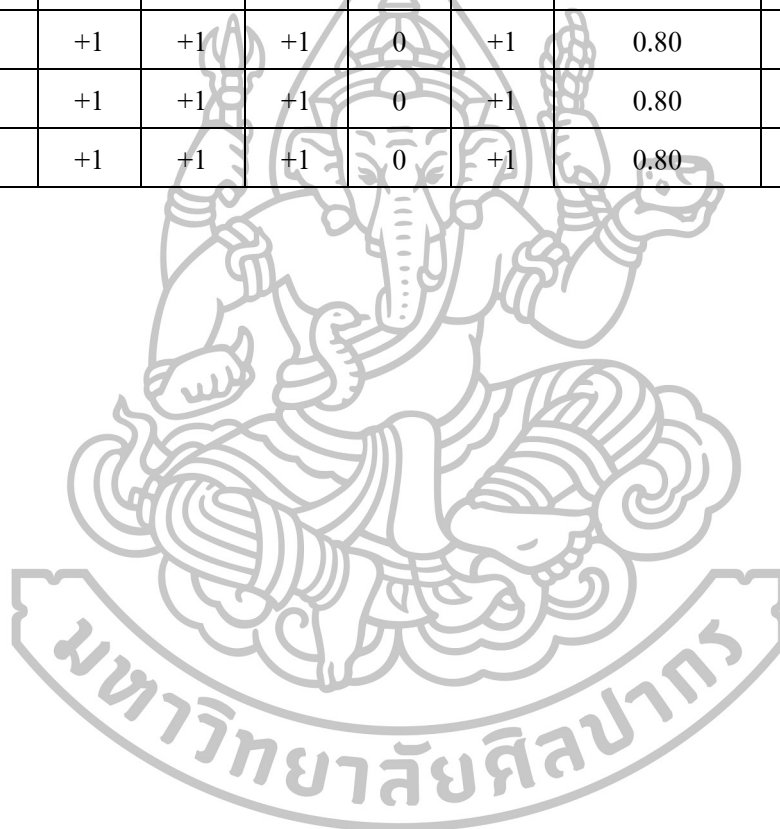
การประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษา
ระดับปริญญาบัณฑิต

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
ตอนที่ 1							
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	0	0	0.60	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	0	0	0.60	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
ตอนที่ 2							
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	0	0	0.60	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
ตอนที่ 3							
1	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
3	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง

ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
ตอนที่ 1		
1	0.36	0.43
2	0.29	0.29
3	0.64	0.71
4	0.43	0.86
5	0.50	0.71
6	0.50	0.43
7	0.21	0.43
8	0.64	0.43
9	0.50	0.43
10	0.64	0.71
11	0.79	0.43
12	0.79	0.43
13	0.21	0.43
14	0.43	0.29
15	0.36	0.71
ตอนที่ 2		
1	0.76	0.29
2	0.64	0.21
3	0.50	0.43
4	0.63	0.21
5	0.79	0.29
6	0.21	0.71
7	0.56	0.29
8	0.64	0.71

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
9	0.43	0.29
10	0.36	0.71
ตอนที่ 3		
1	0.36	0.43
2	0.43	0.29
3	0.79	0.21
4	0.79	0.43
5	0.50	0.71
6	0.21	0.43
7	0.64	0.71
8	0.29	0.29
9	0.36	0.43
10	0.79	0.43

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี
วิจัยปฏิบัติการศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความ
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต**

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาหลังจากที่ได้เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติการศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในด้านเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

- 5 หมายถึง นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับรายการประเมินข้อนั้น ๆ
- 4 หมายถึง นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมากกับรายการประเมินข้อนั้น ๆ
- 3 หมายถึง นักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลางกับรายการประเมินข้อนั้น ๆ
- 2 หมายถึง นักศึกษาเห็นด้วยในระดับน้อยกับรายการประเมินข้อนั้น ๆ
- 1 หมายถึง นักศึกษาเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดกับรายการประเมินข้อนั้น ๆ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหาสาระ					
1.1 เนื้อหาสาระมีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา					
1.2 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน					
1.3 เนื้อหาสาระที่ได้เรียนสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไป					
1.4 เนื้อหาสาระมีความเป็นปัจจุบันและทันสมัย					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน					
2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย					
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจขั้นตอนและเห็นแนวทางในการอ่านตีความได้ชัดเจน					
2.4 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด					
2.5 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น					
2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและนักศึกษา					
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน					
3.1 สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น					
3.2 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
4. ด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ					
4.1 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น					
4.2 การเรียนรู้ตามรูปแบบทำให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายยิ่งขึ้น					
4.4 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยให้นักศึกษาเป็นคนมีเหตุมีผลมากขึ้น					
4.5 การเรียนรู้ตามรูปแบบทำให้นักศึกษาเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น					
4.6 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยให้นักศึกษากลับแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น					

**การประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียน
การสอนตามทฤษฎีวิจัยปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต**

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. ด้านเนื้อหาสาระ							
1.1 เนื้อหาสาระมีความยากง่ายเหมาะสมกับ ความสามารถของนักศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ต่อการดำเนิน ชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 เนื้อหาสาระที่ได้เรียนสามารถนำไปเป็น พื้นฐานในการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.4 เนื้อหาสาระมีความเป็นปัจจุบันและ ทันสมัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน							
2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับขั้นตอน ที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เข้าใจ เนื้อหาได้ง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจ ขั้นตอนและเห็นแนวทางในการอ่านตีความได้ ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.4 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.5 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการ เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและนักศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน							
3.1 สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. ด้านประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับ							
4.1 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 การเรียนรู้ตามรูปแบบทำให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยให้นักศึกษาเป็นคนมีเหตุมีผลมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 การเรียนรู้ตามรูปแบบทำให้นักศึกษาเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.5 การเรียนรู้ตามรูปแบบช่วยให้นักศึกษากลับแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ประเด็นสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน
ตามทฤษฎีวิจ্ঞานปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความ
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ประเด็นที่ 1

- องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- องค์ประกอบใดของรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ประเด็นที่ 2

- การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ หรือควรปรับปรุงอย่างไร

ประเด็นที่ 3

- ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความได้ในระดับใดและเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 4

- มีข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปใช้หรือไม่ อย่างไร

ความเหมาะสม/ความสอดคล้องเชิงโครงสร้างของประเด็นสัมภาษณ์นักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต
เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม/ สอดคล้อง
	1	2	3	4	5			
ประเด็นที่ 1								
● องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
● องค์ประกอบใดของรูปแบบการเรียนการสอนที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข	5	5	5	5	4	4.80	0.44	มากที่สุด
ประเด็นที่ 2								
● การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนสอนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร	5	5	5	5	4	4.80	0.44	มากที่สุด
● ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ หรือควรปรับปรุงอย่างไร	5	5	5	5	4	4.80	0.44	มากที่สุด
ประเด็นที่ 3								
● ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความได้ในระดับใดและเป็นอย่างไร	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ประเด็นที่ 4								
● มีข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนและการนำรูปแบบการสอนไปใช้หรือไม่ อย่างไร	5	5	5	5	4	4.80	0.44	มากที่สุด

ภาคผนวก ค

คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

**คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์เพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต**

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอ่านตีความในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และแนวคิดการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งแต่ละแนวคิดมีสาระสำคัญดังนี้

สาระสำคัญของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์

วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับผู้ใช้ภาษาโดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษา เป็นการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการให้ถ้อยคำที่พูดออกไปสื่อความหมายอะไรในบริบทและบริบทมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเช่นไร รวมทั้งศึกษากระบวนการทางปริชานที่ทำให้ผู้ใช้ภาษาสามารถตีความเจตนาของผู้พูดได้ว่าการที่ผู้พูดพูดเช่นนั้น ผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไรหรือต้องการสื่อความหมายอะไรเพิ่มเติมมากกว่าสิ่งที่พูดออกมา (Leech: 1983; Levinson: 1983; Yule: 1996; Verchueren: 1999; Mey: 2001; Horn: 2004; Malden: 2004; ทรงธรรม อินทจักร: 2550; กฤษดาพรรณ หงส์ลดารมภ์ และ ชีรนุช โชคสุวนิช: 2551; สุจริตลักษณ์ ดีผดุง: 2552)

งานวิจัยนี้ได้เลือกใช้องค์ประกอบของวัจนปฏิบัติศาสตร์ 4 ประการ ได้แก่

1. ตัวบ่งบอก (Deixis) ตัวบ่งบอกในข้อความจะทำให้ทราบว่าใครเป็นผู้พูด พูดเมื่อไร เวลาใด ที่ไหน
2. สภาวะเกิดก่อน (Presupposition) เป็นความรู้ที่ได้จากการอนุมาน (inference) หรือการคาดการณืตามหลักเหตุผล เป็นความรู้ที่เป็นภูมิหลัง (background knowledge) หรือความรู้ร่วมกัน (common knowledge, shared knowledge หรือ mutual knowledge) ของคู่สนทนา
3. ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (Conversational Implicature) การพิจารณาเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดโดยพิจารณาจากรูปประโยคที่ผู้พูดแสดงออกมา
4. วัจนกรรม (Speech Act) วัจนกรรมแสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และแสดงให้เห็นว่าผู้ส่งสารมีเจตนามีเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ในการส่งสารอย่างไร

สาระสำคัญของแนวคิดการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka

Brock and Nagasaka (2005) ได้เสนอแนะแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. See คือ การที่ครูให้ผู้เรียนได้เห็นภาษาที่อยู่ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ และการอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ในสถานการณ์การสื่อสารลักษณะต่าง ๆ
2. Use คือ การที่ครูให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ให้ถูกต้องตามสถานการณ์
3. Review คือ การที่ครูต้องทบทวน ส่งเสริม และกล่าวถึงขอบข่ายเนื้อหาของวัจนปฏิบัติศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอนไปแล้ว
4. Experience คือ การที่ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ประสบการณ์และสังเกตบทบาทหน้าที่ของวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่มีต่อการสื่อสาร

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นพื้นฐานความเชื่อในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยมีพื้นฐานความเชื่อว่าทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka จะทำให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านตีความสูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำสาระสำคัญของทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์และการจัดการเรียนการสอนวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Brock and Nagasaka มากำหนดเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งได้หลักการสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านและวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบทจะทำให้ นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้
2. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับการตีความ
3. การที่ผู้สอนอธิบายให้ความรู้แก่นักศึกษาก่อนที่จะให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยวจะทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการอ่านตีความได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำสาระสำคัญของหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนดังนี้

1. นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนได้โดยการวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำโดยพิจารณาจากบริบท
2. นักศึกษาสามารถตีความเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนจากบทอ่านประเภทต่าง ๆ ได้
3. นักศึกษามีมุมมองทางความคิดที่หลากหลายจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสามารถเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดเป็นข้อสรุปในการตีความ

ขั้นตอนการเรียนการสอน

ขั้นตอนการเรียนการสอนเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการกำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนนั้นผู้วิจัยได้นำหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนมาวิเคราะห์แล้วกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน โดยขั้นตอนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแบ่งออกเป็น แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวางแผนและเตรียมการเรียนรู้ของนักศึกษา

ระยะนี้เป็นการเตรียมการของครูก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยครูจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการให้ความรู้พื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์แก่นักศึกษา

ระยะที่ 2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ระยะนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน ขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความรู้เดิม กระตุ้นให้นักศึกษานำความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน โดยมีขั้นตอนการเรียนการสอนย่อยดังนี้

1.1 เรียนรู้ลักษณะบทอ่าน ขั้นตอนนี้ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านที่เรียน เช่น องค์ประกอบ โครงสร้าง ลักษณะการใช้ภาษา เป็นต้น

1.2 ให้เครื่องมือผ่านการสาธิต ขั้นตอนนี้ครูสาธิตวิธีการอ่านโดยใช้ความรู้ด้าน วัจนปฏิบัติศาสตร์ช่วยในการตีความให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง ได้แก่ การใช้ตัวบ่งบอก (Deixis) สถานะเกิดก่อน (Presupposition) ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา (Conversational Implicature) วัจนกรรม (Speech Act)

2. ขั้นระหว่างอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ให้นักศึกษาอ่านอย่างอิสระ โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนการสอนย่อยดังนี้

2.1 อ่านพินิจด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้ครูแจกบทอ่านอีก 1 เรื่อง ให้นักศึกษา แล้วให้นักศึกษาแต่ละคนอ่านบทอ่านด้วยตนเองตามวิธีการที่ครูสาธิต โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ

2.2 ครั้นครบแลกความเห็น ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 5 คน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตีความบทอ่าน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการตีความของตนเองทีละกลุ่ม เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลการตีความของแต่ละกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นไปได้ในการตีความบทอ่านที่ได้อ่านไป

2.3 ใช้ให้เป็นลองฝึกหัด ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับบทอ่านที่ได้ อ่าน

3. ขั้นหลังอ่าน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษาโดยการทำแบบทดสอบ โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

3.1 ปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน ขั้นตอนนี้ครูให้นักศึกษาเลือกบทอ่านตามความสนใจของตนเองคนละ 1 เรื่อง จากบทอ่านที่ครูเตรียมให้ โดยใช้วิธีการที่ได้เรียนมา เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านตีความประจำหน่วย

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนที่จะชี้ให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เป็นการแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนนั้นสามารถทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งการวัดและประเมินผลนั้นจะต้องสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนมาวิเคราะห์แล้วกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับขั้นตอนการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยจะต้องสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการตอบคำถามหรือการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน

2. การทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักศึกษาจะต้องทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้เพื่อเป็นการวัดว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ นั้นมากน้อยเพียงใด

3. การทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจโดยรวมเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนเพิ่มมากขึ้นมากน้อยเพียงใด

คำอธิบายรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

หลักการและกระบวนการอ่านเพื่อการตีความ ฝึกตีความในระดับคำ วลี และประโยค เพื่อให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ ความคิดหลัก ความคิดแทรก และน้ำเสียงของผู้เขียน ฝึกอ่านตีความจากวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. อธิบายหลักการและกระบวนการอ่านเพื่อการตีความได้
2. ตีความในระดับคำ วลี และประโยค ได้อย่างถูกต้อง
3. ตีความจุดประสงค์ ความคิดหลัก ความคิดแทรก และน้ำเสียงของผู้เขียน ได้อย่างถูกต้อง
4. ตีความวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการสอนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

จากคำอธิบายรายวิชาและจุดมุ่งหมายของรายวิชาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดเป็นโครงการสอนตลอดภาคเรียนดังนี้

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน
1		3	1. เพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาก่อนเรียน			แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อการเรียนการสอน
2	1 วจนปฏิบัติ ศาสตร์ นำรู้	3	1. เพื่อให้ให้นักศึกษา เข้าใจเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอน และการวัดและ ประเมินผลในรายวิชา การอ่านตีความ 2. เพื่อให้ นักศึกษามี ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎีวจน ปฏิบัติศาสตร์	1. การจัดการเรียนการ สอน และการวัดและ ประเมินผลรายวิชา การอ่านตีความ 2. แนวคิดเกี่ยวกับ ทฤษฎีวจนปฏิบัติ ศาสตร์ 3. ขอบข่ายของทฤษฎี วจนปฏิบัติศาสตร์ 4. แนวคิดเกี่ยวกับตัว บ่งบอก (Deixis) 5. แนวคิดเกี่ยวกับ สภาวะเกิดก่อน (Presupposition) 6. แนวคิดเกี่ยวกับ ความหมายซึ่งเป็น นัยในการสนทนา (Conversational Implicature) 7. แนวคิดเกี่ยวกับ วจนกรรม (Speech Act)	1. การบรรยาย 2. การอภิปราย	1. แผนบริหารการ สอนรายวิชาการอ่าน ตีความ 2. เอกสารสำหรับครู ใช้ในการบรรยาย เรื่อง แนวคิด ทฤษฎี และขอบข่ายของ ทฤษฎีวจนปฏิบัติ ศาสตร์ 3. ใบความรู้ เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับ ตัวบ่งบอก (Deixis) 4. ใบความรู้ เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับ สภาวะเกิดก่อน (Presupposition) 5. ใบความรู้ เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับ ความหมายซึ่งเป็น นัยในการสนทนา (Conversational Implicature) 6. ใบความรู้ เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับ วจน กรรม (Speech Act)
3-4	2 พินิจดูเรื่อง ข้ามัน	6	1. เพื่อให้ นักศึกษา บอกลักษณะของเรื่อง ข้ามันได้ 2. เพื่อให้ นักศึกษา ตีความหมายจากเรื่อง ข้ามันได้	1. ลักษณะของเรื่อง ข้ามัน 2. การตีความเรื่อง ข้ามัน	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวจนปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของเรื่อง ข้ามัน 2. เรื่องข้ามันที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต 3. ใบงาน เรื่อง การ ตีความเรื่องข้ามัน 4. แบบฝึกหัด เรื่อง การตีความเรื่อง ข้ามัน 5. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 2

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อการเรียนการสอน
5-6	3 รู้เท่าทัน โฆษณา	6	1. เพื่อให้ให้นักศึกษา บอกลักษณะของ โฆษณาได้ 2. เพื่อให้ให้นักศึกษา ตีความหมายจาก โฆษณาได้	1. ลักษณะของ โฆษณา 2. การตีความโฆษณา	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของโฆษณา 2. โฆษณาที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ให้นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 3
7-8	4 พิจารณา ภาษาคำคม	6	1. เพื่อให้ให้นักศึกษา บอกลักษณะของคำ คมได้ 2. เพื่อให้ให้นักศึกษา ตีความหมายจากคำ คมได้	1. ลักษณะของคำคม 2. การตีความคำคม	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของคำคม 2. คำคมที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ให้นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 4
9-10	5 ระดมคิด วินิจฉัย เรื่องสั้น	6	1. เพื่อให้ให้นักศึกษา บอกลักษณะของ เรื่องสั้นได้ 2. เพื่อให้ให้นักศึกษา ตีความหมายจาก เรื่องสั้นได้	1. ลักษณะของ เรื่องสั้น 2. การตีความ เรื่องสั้น	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของเรื่องสั้น 2. เรื่องสั้นที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ให้นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 5
11-12	6 ตีความ คำประพันธ์ คัดสรรจาก วรรณคดี	6	1. เพื่อให้ให้นักศึกษา บอกลักษณะของ คำประพันธ์ไทย โบราณได้ 2. เพื่อให้ให้นักศึกษา ตีความหมายจาก คำประพันธ์คัดสรร จากวรรณคดีได้	1. ลักษณะของ คำประพันธ์ไทย โบราณ 2. การตีความ คำประพันธ์คัดสรร จากวรรณคดี	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวิจัยปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของ คำประพันธ์ไทย โบราณ 2. คำประพันธ์จาก วรรณคดีที่ใช้ใน ขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ให้นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 6

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการสอน
13-14	7 ความหมาย บ่งชี้จาก บทกวีซีไรต์	6	1. เพื่อให้ให้นักศึกษา บอกลักษณะของคำ ประพันธ์สมัยใหม่ได้ 2. เพื่อให้ให้นักศึกษา ตีความหมายจากบท กวีซีไรต์ได้	1. ลักษณะของ คำประพันธ์สมัยใหม่ 2. การตีความบทกวี ซีไรต์	การสอนตาม รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวิจารณ์ปฏิบัติ ศาสตร์	1. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของคำ ประพันธ์สมัยใหม่ 2. บทกวีซีไรต์ที่ใช้ ในขั้นตอนการสาธิต และขั้นตอนที่ให้นักศึกษาฝึกตีความ ด้วยตนเอง 3. แบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 7
15		3	1. เพื่อทดสอบ ความสามารถในการ อ่านตีความของ นักศึกษาหลังเรียน	ทดสอบหลังเรียนด้วย แบบทดสอบวัด ความสามารถในการ อ่านตีความของ นักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิต		แบบทดสอบวัด ความสามารถในการ อ่านตีความของ นักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิต

แผนการจัดการเรียนรู้

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดโครงการสอนตลอดภาคเรียน รายวิชา THAI 3206 การอ่าน ตีความ แล้ว จึงได้นำมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

ระดับปริญญาตรี

หน่วยที่ 2 พินิจดูเรื่องซ้ำชั้น

จำนวน 6 ชั่วโมง

เรื่อง การตีความเรื่องซ้ำชั้น

จำนวน 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เรื่องซ้ำชั้นเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้อ่านหรือชวนให้ผู้อ่านหัวเราะ เนื้อเรื่องมีขนาดไม่ยาวมากนัก กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ตัวละครมีตั้งแต่ 1-2 ตัวขึ้นไป เรื่องซ้ำชั้นสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วน โดยส่วนแรกเป็นส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์ของเรื่อง และส่วนที่สองเป็นจุดหักมุมของเรื่อง การตีความเรื่องซ้ำชั้นผู้อ่านต้องพิจารณาว่าเรื่องซ้ำชั้นนั้นกล่าวถึงตัวละครใดและต้องการให้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับตัวละครนั้น ซึ่งผู้เขียนไม่บอกไว้โดยตรงในเนื้อเรื่อง ผู้อ่านจะต้องพิจารณาจากบริบทหรือข้อมูลที่มีมาก่อน จึงจะสามารถเข้าใจเจตนาหรือสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะบอกได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักศึกษาสามารถบอกลักษณะของเรื่องซ้ำชั้นได้
2. นักศึกษาสามารถตีความหมายจากเรื่องซ้ำชั้นได้

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะของเรื่องซ้ำชั้น
2. การตีความเรื่องซ้ำชั้น

ภาระงาน/ชิ้นงาน

แบบทดสอบประจำหน่วยที่ 2

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนรู้ การสอนตาม ทฤษฎีวัจนปฏิบัติ ศาสตร์
ขั้นนำ 1. ครูสนทนากับนักศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการอ่านเรื่องข้ามชั้น ขั้นสอน <u>ขั้นก่อนอ่าน</u> 2. ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของเรื่องข้ามชั้น 3. ครูสาธิตวิธีการอ่านตีความเรื่องข้ามชั้น โดยใช้ความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง <u>ขั้นระหว่างอ่าน</u> 4. ครูแจกใบงาน เรื่อง การตีความเรื่องข้ามชั้น ให้นักศึกษาแต่ละคนตีความเรื่องข้ามชั้นด้วยตนเองตามวิธีการที่ครูสาธิต โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ 5. ครูให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 5 คน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการตีความเรื่องข้ามชั้นในใบงาน เรื่อง การตีความเรื่องข้ามชั้น ที่ครูแจกให้ 6. แต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อคัดเลือกข้อความที่กลุ่มคิดว่าตีความได้ถูกต้องที่สุดจากสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แล้วนำเสนอผลการตีความเรื่องข้ามชั้นในใบงาน เรื่อง การตีความเรื่องข้ามชั้น ที่ละกลุ่ม 7. เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลการตีความเรื่องข้ามชั้นของแต่ละกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นไปได้ในการตีความเรื่องข้ามชั้นที่ได้อ่านไป 8. ครูให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด เรื่อง การตีความเรื่องข้ามชั้น	เรียนรู้ลักษณะบทอ่านให้เครื่องมือผ่านการสาธิต อ่านพินิจด้วยตนเอง ครั้นตรงแลกเปลี่ยนความเห็น ใช้ให้เป็นลองฝึกหัด

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์
9. ครูตรวจแบบฝึกหัดและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการตีความเรื่องจำขันธ์แก่นักศึกษา <u>ขั้นหลังอ่าน</u> 10. ครูให้นักศึกษาเลือกเรื่องจำขันธ์ตามความสนใจของตนเองคนละ 1 เรื่องจากเรื่องจำขันธ์ที่ครูเตรียมให้ โดยใช้วิธีการที่ได้เรียนมาเพื่อเป็นการทดสอบประจำหน่วย <u>ขั้นสรุป</u> 11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการตีความเรื่องจำขันธ์และวิธีการตีความเรื่องจำขันธ์	ปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. เรื่องจำขันธ์ที่ใช้ในขั้นตอนการสาธิต
2. ใบงาน เรื่อง การตีความเรื่องจำขันธ์
3. แบบฝึกหัด เรื่อง การตีความเรื่องจำขันธ์
4. แบบทดสอบประจำหน่วยที่ 2

แหล่งการเรียนรู้

1. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การวัด
1. นักศึกษาสามารถบอกลักษณะของเรื่องจำขันธ์ได้	สังเกตจากการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพ 2
2. นักศึกษาสามารถตีความหมายจากเรื่องจำขันธ์ได้	ตรวจแบบทดสอบ	แบบทดสอบประจำหน่วยที่ 2	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพ 2

เกณฑ์ประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

ระดับ คุณภาพ	ลักษณะพฤติกรรม
4	นักศึกษาให้ความร่วมมือในชั้นเรียนดีมาก ทำกิจกรรมตามที่คุณสอนกำหนดทุกครั้ง ตอบคำถามในชั้นเรียนตลอดเวลา
3	นักศึกษาให้ความร่วมมือในชั้นเรียนพอสมควร ทำกิจกรรมตามที่คุณสอนกำหนดทุกครั้ง แต่ตอบคำถามในชั้นเรียนเฉพาะเมื่อถูกเรียกเท่านั้น
2	นักศึกษาให้ความร่วมมือในชั้นเรียนน้อย ทำกิจกรรมตามที่คุณสอนกำหนดเป็นบางครั้ง ตอบคำถามในชั้นเรียนเป็นบางครั้ง
1	นักศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในชั้นเรียน ไม่ทำกิจกรรมตามที่คุณสอนกำหนดและไม่ตอบ คำถามในชั้นเรียนเลย

เกณฑ์ประเมินความสามารถในการอ่านตีความ

ระดับ คุณภาพ	ลักษณะพฤติกรรม
4	ตีความได้ถูกต้อง โดยใช้ข้อมูลหรือเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์มาเป็นแนวทางในการตีความ
3	ตีความได้ถูกต้องแต่ไม่ค่อยใช้ข้อมูลหรือเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาเป็นแนวทางในการตีความ
2	ตีความไม่ถูกต้อง แต่แสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติ ศาสตร์
1	ตีความไม่ถูกต้อง และไม่นำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ ประกอบการตีความ

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้/ผลการจัดการเรียนการรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

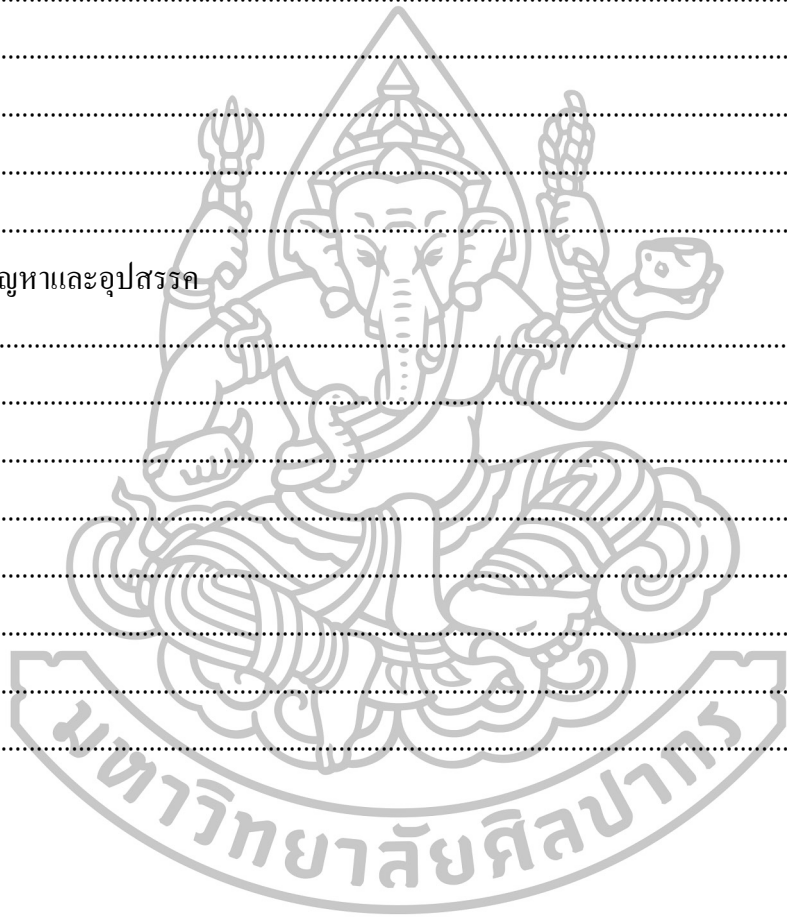
.....

.....

.....

.....

.....

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	เอกสารสำหรับครูใช้ในการบรรยาย	ระดับชั้นปริญญาตรี
ความหมายของเรื่องซ้ำซ้อน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 196) ได้นิยามความหมายคำว่า ซ้ำซ้อน ไว้ว่า ที่ชวนให้หัวเราะ เช่น เรื่องซ้ำซ้อน นิทานซ้ำซ้อน เพราะฉะนั้น คำว่า เรื่องซ้ำซ้อน จึงหมายถึง เรื่องที่ชวนให้หัวเราะ ดังที่ ทิพย์วารี เรื่องแจ่ม (2554: 13) ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องซ้ำซ้อน คือ เรื่องเล่าที่สร้างความสนุกสนาน ทำให้เกิดอารมณ์ขันหรือสามารถสร้างบรรยากาศที่ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ที่ได้ยินได้ฟัง และแฝงไปด้วยการใช้ภาษาและวาทศิลป์ต่าง ๆ นอกจากนี้ วนิดา บำรุงไทย (2544: 81-85) ยังได้กล่าวไว้ว่า เรื่องซ้ำซ้อน คือ เรื่องที่ผู้แต่งสมมติเหตุการณ์หรือเรื่องราวขึ้นเอง หรืออาจจะปรุงแต่งมาจากเรื่องจริง โดยไม่มีจุดมุ่งหมายอื่นใด นอกจากต้องการสร้างอารมณ์บันเทิงสนุกสนานแก่ผู้อ่านเพียงประการเดียว เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เรื่องซ้ำซ้อน คือ เรื่องเล่าที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนานหรือเรื่องที่ชวนให้ผู้อ่านหัวเราะ ลักษณะและโครงสร้างของเรื่องซ้ำซ้อน ลักษณะของเรื่องซ้ำซ้อนนั้น ทศนีย์ กระจ่างอินทร์ (2521: 17, 47) ได้ไว้ว่า เรื่องซ้ำซ้อนเป็นเรื่องตลกสั้น ๆ มีความยาวตั้งแต่ประโยคเดียวจนกระทั่งมีความยาวถึง 5-6 บรรทัด เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นเรื่องตลกที่ไม่น่าเป็นไปได้หรือเป็นคำพูดที่ชวนให้คิดตามหลักตรรกวิทยาที่น่าขัน บางเรื่องอาจไม่จำเป็นต้องมีตัวละครแต่ถ้ามีมักจะไม่เกิน 2 ตัว ใช้บทเจรจาไม่มากนัก จุดซ้ำซ้อนมักอยู่ตรงประโยคสุดท้ายของเรื่อง ส่วน Greg (2004 อ้างใน ทิพย์วารี เรื่องแจ่ม, 2554: 13-14) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า โครงสร้างของเรื่องซ้ำซ้อนมี 2 ส่วน โดยส่วนแรกของเรื่องซ้ำซ้อนนั้นจะเป็นส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์ของเรื่องว่าใครกระทำสิ่งใดหรือพูดกับใคร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเป็นอันดับแรก ส่วนที่สองคือส่วนที่เรียกว่าจุดหักมุมของเรื่องซ้ำซ้อน ซึ่งเป็นจุดที่สร้างเสียงหัวเราะด้วยจุดจบที่ไม่มีใครคาดคิด เพื่อทำให้ผู้อ่านประหลาดใจหรือคาดไม่ถึง จนเกิดเกิดเสียงหัวเราะได้		

จุดมุ่งหมายของเรื่องซ้ำชั้น

เรื่องซ้ำชั้นเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีเพราะฉะนั้นจุดมุ่งหมายหลักของงานเขียนประเภทนี้ก็คือมุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินหรือให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน ยิ่งหากเป็นเรื่องซ้ำชั้นด้วยแล้วยังมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่าต้องการให้ผู้อ่านเกิดความตลกขบขัน อย่างไรก็ตามเรื่องซ้ำชั้นยังมีจุดมุ่งหมายอื่น ๆ อีก ดังที่ ทศนิษฐ์ กระจ่างอินทร์ (2521: 25-30) และ ชวลิต ผู้ภักดี (2543: 44-45) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้อ่านคลายความตึงเครียด ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าเรื่องซ้ำชั้นเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นการอ่านเรื่องซ้ำชั้นจึงทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายจากความตึงเครียดในชีวิต

2. เพื่อให้เรื่องรุนแรงกลายเป็นเรื่องธรรมดาหรือน่าหัวเราะ การกล่าวถึงจุดบกพร่องของสังคมอย่างตรงไปตรงมาอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่นหรือผู้ถูกกล่าวถึงอาจจะไม่พอใจ แต่ถ้าผู้เขียนใช้ความสามารถในการเขียนทำให้เรื่องที่รุนแรง จริงจัง มีน้ำหนักอ่อนลง ผู้อ่านจะอ่านด้วยความรู้สึกสนุกสนาน ขณะเดียวกันก็สนใจหรือสนใจ ผู้ที่ถูกกล่าวถึงก็จะไม่รู้สึกว่าตนเองถูกตำหนิแบบตรง ๆ ทำให้ไม่รู้สึกละอายมากนัก

3. เพื่อกระตุ้นความคิดของผู้อ่าน แม้ว่าผู้เขียนจะชี้แนะให้ผู้อ่านเห็นความบกพร่องของสังคมดังกล่าวข้างต้น แต่ผู้เขียนก็ไม่ได้เสนอความคิดในการแก้ไขปัญหาโดยตรง เพียงแต่กระตุ้นให้ผู้อ่านคิดว่าควรจะทำอย่างไรหรือมีความรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นเท่านั้น ไม่ได้ต้องการคำตอบที่แท้จริง

4. เพื่อแสดงทัศนะต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เมื่อสังคมมีจุดบกพร่องและผู้เขียนชี้ให้เห็นจุดบกพร่องนั้นแล้ว บางครั้งทุกคนก็ผ่านปัญหานั้นไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ดังนั้นผู้เขียนบางคนจึงเสนอแนวคิดในการแก้ไขจุดบกพร่องนั้นด้วยการบอกเป็นนัยโดยใช้อารมณ์ขันเป็นเครื่องมือ

5. เพื่อล้อเลียน ผู้เขียนอาจจะล้อเลียนเหตุการณ์ บุคคล วรรณคดีเก่า ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยการนำมาเขียนเป็นเรื่องซ้ำชั้นในลักษณะที่เรียกว่าหยิกแหยงขบขัน

องค์ประกอบของเรื่องซ้ำชั้น

จากการศึกษางานวิจัยของ ทศนิษฐ์ กระจ่างอินทร์ (2521) ที่ทำวิจัยเรื่อง อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยระหว่าง พ.ศ. 2453-2516 สามารถสรุปองค์ประกอบของเรื่องซ้ำชั้นได้ดังนี้

1. ตัวละคร ผู้แต่งจะสร้างตัวละครขึ้นจากชีวิตจริงและบางทีก็เป็นชีวิตจริงของผู้แต่ง แต่ลักษณะของตัวละครจะต่างจากลักษณะของคนธรรมดาไปบ้างในด้านความรู้สึกนึกคิดและอุปนิสัย บางประการ นอกจากนี้ตัวละครส่วนใหญ่มักจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

2. โครงเรื่อง เรื่องำขันจะมีเพียงโครงเรื่องเดียวหรือเหตุการณ์เดียวเพราะเป็นเรื่องสั้น ๆ และเป็นโครงเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อนมากนัก ตามปกติแล้วโครงเรื่องของเรื่องำขันมี 2 ประเภท คือโครงเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขันโดยตรง หมายความว่าจุดำขันอยู่ที่โครงเรื่อง กับ โครงเรื่องที่ไม่ให้อารมณ์ขันโดยตรงแต่ใช้ส่วนประกอบอื่น ๆ ของเรื่องสร้างอารมณ์ขันแทน เช่น ใช้ตัวละคร เนื้อหา หรือการใช้ภาษาเป็นสื่อในการสร้างอารมณ์ขัน ซึ่งโครงเรื่องประเภทหลังนี้จะพบมากที่สุด

3. เนื้อหา เนื้อหาที่นำมาเขียนเรื่องำขันจะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ โดยอาจจะเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนเรา เรื่องที่ไม่มีความสำคัญ เรื่องที่คาดไม่ถึง หรือเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีผู้นึกถึง จนกระทั่งถึงเรื่องที่มีความสำคัญ โดยส่วนมากแล้วเรื่องำขันมักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสำคน เรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เรื่องทางสังคมและวัฒนธรรม เรื่องการเมือง เรื่องศัพท์พหุเป็นต้น

4. การใช้ภาษา เรื่องำขันอาจจะมีการใช้คำที่มีความหมายตามพจนานุกรมซึ่งผู้อ่านเข้าใจได้โดยทันทีหรือบางคำอาจมีความหมายในระดับลึกซึ่งผู้อ่านต้องทำความเข้าใจจากเนื้อความที่ผู้เขียนบอกทางอ้อม รวมทั้งอาจมีการให้รายละเอียดต่าง ๆ โดยการบรรยายและพรรณนาอย่างละเอียด ตลอดจนอาจมีการใช้สำนวนโวหารประกอบเพื่อแสดงความหมายบางประการ

ประเภทของเรื่องำขัน

ขวัญใจ อุ่นเรือน (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างความขบขันในเรื่องำขันไทยร่วมสมัย แล้วได้จัดแบ่งประเภทของเรื่องำขันตามลักษณะภาษาที่ใช้ออกเป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. เรื่องำขันที่สร้างจากความกำกวม ความกำกวมในที่นี้หมายถึงความกำกวมด้านความหมายและโครงสร้าง ความกำกวมด้านความหมาย หมายถึง การที่คำหนึ่งคำสามารถตีความได้มากกว่าหนึ่งความหมาย ส่วนความกำกวมที่เกิดจากโครงสร้างเกิดจากการเรียงลำดับของคำในประโยคหรือวลีทำให้ได้โครงสร้างมากกว่าหนึ่งโครงสร้างที่มีความหมายแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น

สุขุมชี้หิ้งกับห้อยให้สุวรรณดู แล้วพูดว่า

สุขุม : นายเชื่อไหมว่าไอ้สองคนนั้นนะ ไม่กินเส้นกัน?

สุวรรณ : จริงอะ! ก็เห็นเขาสนิทสนมกันดีนี่

สุขุม : ไม่เชื่อ เอ็งตามข้าไปคุ้มกันสองคนด้วยกัน

สุวรรณ : จริง ๆ ด้วย พวกนั้นไม่กินเส้นกันจริง ๆ ด้วย สั่งเกาหลีมากินกันทั้งสองคน
เลย

2. เรื่องำขັນที่สร้างมุขตลกจากการใช้ภาษาหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่ใช่พฤติกรรมโดยปกติวิสัย เป็นสิ่งที่เหนือกว่าความคาดหมายและเกินกว่าที่คนทั่วไปปฏิบัติ การใช้ภาษาหรือนำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นความจริงมาใช้ในเรื่องำขັນถือว่าเป็นมุขอย่างหนึ่งที่สร้างความขบขันได้ ยกตัวอย่างเช่น

หนึ่งซึ่งเป็นสาวไฮโซได้ไปกินเลี้ยงที่ภัตตาคารหรูแห่งหนึ่ง และหนึ่งได้ไปขอความช่วยเหลือจากผู้ชายคนหนึ่ง

ผู้ชาย : มีอะไรให้ช่วยหรือเปล่าครับ

หนึ่ง : จะขอยืมไม้ขีดหน่อยค่ะ

ผู้ชาย : คุณใช้ไฟแช็คดีกว่าครับ

หนึ่ง : คุณนี่ก็บ้า ไฟแช็คจะเอามาแคะฟันได้อย่างไรคะ

3. เรื่องำขັນที่สร้างมุขตลกโดยการหลอกให้คิดหรือหักมุมตอนจบ หมายถึง การใช้ภาษาบรรยายเรื่องำขັນที่ทำให้ผู้ฟังหลงคิดไปเป็นอีกเรื่องหนึ่งแต่เมื่อมาถึงตอนจบหรือตอนท้ายของเรื่องจะมีการเฉลยเพื่อเผยให้เห็นถึงคำตอบที่แท้จริง ยกตัวอย่างเช่น

ลูก : วันนี้ผมสอบได้ 100 คะแนนเต็มเลยแม่

แม่ : เก่งจริง ๆ ลูกแม่ ได้วิชาไหนล่ะ

ลูก : 2 วิชาด้วยกันอะ คณิตศาสตร์ 50 กับวิทยาศาสตร์อีก 50

แม่ : !!!

4. เรื่องำขັນที่สร้างมุขตลกจากการใช้ภาษาทางอ้อม การใช้ภาษาทางอ้อม คือ การใช้ภาษาเพื่อสื่อหรือบ่งบอกข้อมูลบางอย่างไปยังผู้ฟังโดยหลีกเลี่ยงการกล่าวโดยตรง ทั้งนี้อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำที่หยาบโลน รักษาความสุภาพ หรือลดความแรงของการใช้ภาษาโดยตรง ยกตัวอย่างเช่น

วันหนึ่งชาติ(สามี)กำลังสูบบุหรี่อยู่ แก้ว(ภรรยา)ก็เดินเข้ามา

แก้ว : เมื่อไหร่คุณจะเลิกสูบบุหรี่

แก้ว : คุณรู้ไหมว่าบุหรี่ทำให้คนรอบข้างตายได้

ชาติ : ก็เพราะเหตุนี้ใจฉันถึงไม่เลิก

5. เรื่องจำขันธ์ที่สร้างมุขตลกโดยการใช้ภาษาที่พ้องเสียง คำพ้องเสียง คือ คำต่างประเภทแต่ออกเสียงเหมือนกัน มีความหมายต่างกัน บางทีออกเสียงเหมือนกัน สะกดต่างกัน ก็จัดว่าเป็นคำพ้องเสียงด้วย คำพ้องเสียงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สร้างความขบขันขึ้นได้ ยกตัวอย่างเช่น

มีเด็กคนหนึ่งขิงนกออยู่ก็มีฝรั่งเดินมา เด็กวิ่งไปที่ถนนกะตาดขาตตัวหนึ่ง และวิ่งออกไป ลูกหินไปโดนปีกนกหล่น ปากนกแหลมทิ่มไปที่กลางหัวฝรั่ง

"NO NO NO" ฝรั่งบอก

"ไม่โนหรือก แดกเลย" เด็กพูด

6. เรื่องจำขันธ์ที่สร้างมุขตลกจากความไร้เดียงสาและความซื่อของเด็ก การนำความไร้เดียงสาและความซื่อของเด็กซึ่งถือว่าเป็นสิ่งบริสุทธิ์และไม่ซับซ้อนเหมือนความคิดของผู้ใหญ่ หรือการมองสิ่งต่าง ๆ ผ่านสายตาของเด็ก บางครั้งก็สร้างความขำขันได้ เพราะที่เด็กส่วนมากคิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น ยกตัวอย่างเช่น

วันหนึ่งแม่พูดกับลูกว่า

แม่ : ถ้าลูกชนผมของแม่จะหงอกวันละเส้น

ลูกจึงย้อนแม่กลับไปว่า

ลูก : ถ้าฉันอึดทนเป็นเด็กแม่ก็คงจะชนมากเลยสิคะ ขายถึงได้ผมหงอกเต็มหัวเลยนะ

7. เรื่องจำขันธ์ที่ใช้เรื่องลามกหรือสัปดนเพื่อสร้างมุขตลก เรื่องจำขันธ์ประเภทนี้มักสร้างความตลกโดยการกล่าวถึงเรื่องเพศหรือเรื่องสัปดน แต่ก็ไม่กล่าวถึงอย่างโจ่งแจ้งมากนัก ยกตัวอย่างเช่น

ทหาร 3 นายซึ่งมาจากคนละจังหวัดได้มาประจำการอยู่ที่ชายแดน ทหารนายที่ 1 มาจากจังหวัดเชียงราย นายที่ 2 มาจากจังหวัดเชียงใหม่ นายที่ 3 มาจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทหารทั้งสามนายได้อวดว่าจังหวัดของตนนั้นหนาวมาก

ทหารนายที่ 1 ซึ่งมาจากเชียงรายบอกว่า "ที่บ้านของฉันนะ เปิดก๊อกน้ำ ก็ออกมาเป็นน้ำแข็งเลย"

นายทหารคนที่ 2 ที่มาจากเชียงใหม่ก็โอ้อวดว่า "ที่บ้านฉันนะหนาวกว่าบ้านนายเยอะ เพราะที่บ้านฉันนะแค่ก๊อกน้ำก็เป็นน้ำแข็งแล้วละ"

ส่วนนายทหารที่มาจากแม่ฮ่องสอนก็บอกว่า "ที่นายสองคนพูดมานะไม่ได้ครึ่งบ้านฉันหรือ" แล้วนายทหารคนที่ 1 กับ 2 ก็ถามเป็นเสียงเดียวกันว่า "หนาวขนาดไหนเชียว" แล้วนายทหารคนที่ 3 ก็พูดว่า "ที่บ้านฉันแค่คิดก็แข็งแล้ว" 555555555555

8. เรื่องำขำขันที่ใช้การละคำเพื่อสร้างมุขตลก เรื่องำขำขันประเภทนี้จะใช้การละคำมาเป็นกลวิธีในการสร้างความขบขันให้เกิดขึ้น โดยทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนและแปลความหมายผิดยกตัวอย่างเช่น

แพทย์ : ยายมาหาแพทย์หรือครับ
 ยาย : มาที่คลินิก ไม่มาหาแพทย์แล้วจะไปหา "ใคร" ที่ไหนละคะ
 แพทย์ : งั้นถอดรองเท้า ชั่งน้ำหนักเลยครับ
 ยายจึงถอดรองเท้าชั่ง
 ยาย : แพทย์คะ ชั่งแล้วคะ
 แพทย์ : กี่โลครับยาย
 ยาย : ... 3 ชีด
 แพทย์ : ... 5555555555

9. เรื่องำขำขันที่ใช้การสร้างเหตุการณ์หรือสร้างความหมายใหม่เพื่อให้เกิดความขำขัน เรื่องำขำขันที่ใช้การสร้างเหตุการณ์หรือสร้างความหมายใหม่เพื่อให้เกิดความขำขันเป็นการใช้ภาษาที่ขัดแย้งกับความเข้าใจโดยทั่วไปของคนในสังคม นอกจากนี้การสร้างความหมายขึ้นมาใหม่จากคำที่เคยใช้กันในความหมายหนึ่ง ล้วนเป็นกลวิธีที่สร้างความขำขันขึ้นจากสิ่งที่ไม่ถึง เพราะมีการนำคำมาใช้โดยมีเจตนาให้มีความหมายผิดไปจากเดิม แต่ยังมีเค้าของความหมายเดิมอยู่ยกตัวอย่างเช่น

สมชายกับสมหญิงไปทานอาหารกันที่ร้าน ครั้นถึงตอนเก็บเงิน สมชายบอกพนักงานว่า
 "ช่วยแยกบิลด้วยนะ เราจ่ายแบบอเมริกันแชร์ห้าสิบบห้าสิบบ"
 พนักงานเดินงงไปที่โต๊ะแคชเชียร์แล้วกลับมาหน้ายู่
 "ที่ครับ ค่าอาหารมันร้อยสามสิบบ ถ้าพี่จ่ายคนละห้าสิบบแล้วอีกสามสิบบใครจ่ายละครับ"

10. เรื่องำขำขันที่มีลักษณะ โคร่งสร้างการดำเนินเรื่องเป็นแบบคำถามลูกโซ่ ลักษณะการดำเนินเรื่องของเรื่องำขำขันข้างต้นนี้เป็นแบบคำถามลูกโซ่ คือ คู่สนทนาใช้คำถามในลักษณะที่ถาม

เพื่อหาคำตอบไปเรื่อย ๆ เพื่อให้ได้คำตอบและเพื่อเปิดช่องให้ผู้ตอบคำถามอีกฝ่ายสามารถที่จะสอดแทรกความขบขันลงไปในการตอบขณะที่ตอบคำถามไปด้วย ยกตัวอย่างเช่น

พ่อ : ถ้าพ่อตายคงตายตาไม่หลับเป็นแน่

ลูก : ทำไมล่ะพ่อ

พ่อ : เมื่อวานนี้พ่อกินเหล้ากับน้ำแก เนื้อขึ้นสุดท้ายยังไม่ได้คีบเลย

ลูก : ทำไมพ่อไม่คีบล่ะ

พ่อ : ก็ที่ตะเกียบพ่อก็ยังมีอีกชิ้นหนึ่งนี่

ลูก : ทำไมพ่อไม่กินไปล่ะ

พ่อ : ในปากพ่อก็ยังมีอีกชิ้นหนึ่งนี่

ลูก : ทำไมพ่อไม่กลืนไปเลยล่ะ

พ่อ : กลืนไม่ได้เพราะในปากยังมีอีกชิ้นหนึ่ง

11. เรื่องจำขันที่มีลักษณะโครงสร้างการดำเนินเรื่องเป็นแบบคำตอบแสดงความซ้ำซาก เรื่องจำขันที่มีลักษณะโครงสร้างการดำเนินเรื่องเป็นแบบคำตอบแสดงความซ้ำซาก หมายถึง ลักษณะการตอบที่ใช้คำตอบในลักษณะเดียวกันหรือใช้คำคำเดียวตอบคำถามตลอดเรื่องเพื่อดำเนินเนื้อเรื่องให้จบ ซึ่งความซ้ำซากดังกล่าวนี้สามารถสร้างความขบขันได้ ยกตัวอย่างเช่น

สมชาย : ผมเป็นคนหนุ่มรูปหล่อ

สมคิด : ดีจัง

สมชาย : แต่ผมไปได้ขายแก่เป็นเมีย

สมคิด : แย่จัง

สมชาย : แต่แก่เป็นคนรวยล้นฟ้า

สมคิด : ดีจัง

สมชาย : แต่แก่ไม่เคยให้เงินผม

สมคิด : แย่จัง

สมชาย : ให้อะแต่ตี

สมคิด : ดีจัง

สมชาย : แต่ตีก็พัง

สมคิด : แย่จัง

สมชาย : พังทับแก่ตาย

สมคิด : ดีจัง

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญใจ อุ่นเรือน. (2546). “กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างความขบขันในเรื่องำขันไทยร่วมสมัย.” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวลิต ผู้ภักดี. (2543). *ภาษาเฉพาะกิจ*. กรุงเทพฯ: พิษณุการพิมพ์.
- ทัศนีย์ กระจ่างอินทร์. (2521). “อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยระหว่าง พ.ศ. 2453-2516.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์วารี เรื่องแจ่ม. (2554). “การใช้เรื่องำขันเพื่อส่งเสริมความเข้าใจความหมายโดยนัยและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	เรื่องข้ามที่ใช้ในขั้นตอนการสาธิต	ระดับชั้นปริญญาตรี
ตัวอย่างที่ 1 สภาวะเกิดก่อนที่ได้จาก ประโยคนี้ 1. นักศึกษาที่จบจาก มหาวิทยาลัยนี้มีเงินเดือน เป็นจำนวนมาก (ประมาณ 100,000 บาท) นิสิตสองคนเพิ่งเอนทรานซ์เข้า มหาวิทยาลัยชื่อดังได้และต่างนั่งคุยถึง เรื่องสถานศึกษาของตนกันในรถแท็กซี่ คนแรก : เราได้เรียนในมหาวิทยาลัยมี ชื่อเสียงแบบนี้ เขาว่าจบออกไปได้ เงินเดือนเหยียบแสน คนที่สอง : ใช่เลย แถมเขาว่าพอใกล้จบ พวกบริษัทต่าง ๆ ก็จะมีมาจองตัวพวกเรา เลยแหละ หลังจากฟังสองนิสิตคุยกันอยู่นาน ไซเฟอร์แท็กซี่ก็เอ่ยขึ้นบ้าง แท็กซี่ : ขอโทษนะครับคุณเรียนที่ ..... คณะ.....หรือครับ รู้จัก อาจารย์ประสงค์มั๊ยครับ สองนิสิต : ไซ่ครับ รู้จักสิครับ เป็น อาจารย์สอนพวกผมเอง แท็กซี่ : ท่านก็เป็นอาจารย์สอนรุ่นผม เหมือนกัน ยินดีที่ได้รู้จักครับ รุ่นน้อง! ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 921 วัน ศุกร์ที่ 2 ตุลาคม 2558 หน้า 89 สภาวะเกิดก่อนที่ได้จาก ประโยคนี้ 1. นักศึกษาที่เรียนในปี สุดท้ายของมหาวิทยาลัยนี้ เมื่อใกล้จบจะมีบริษัทมาจอง ตัวให้ไปทำงานที่บริษัท 2. นักศึกษาที่จบจาก มหาวิทยาลัยแห่งนี้จะไม่ตก งานเนื่องจากจะมีบริษัทมา คัดเลือกตัวให้ไปทำงานที่ บริษัท สภาวะเกิดก่อนที่ได้จาก ประโยคนี้ 1. คนขับแท็กซี่เป็นลูก ศิษย์ของอาจารย์ประสงค์ 2. คนขับแท็กซี่เคย เรียนที่เดียวกับนิสิตทั้ง สองคน 3. คนขับแท็กซี่เรียน จบจากมหาวิทยาลัยที่ นิสิตทั้งสองคนเข้าเรียน 4. คนขับแท็กซี่เป็น รุ่นพี่ของนิสิตทั้งสองคน		

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีจันปฏิบัติศาสตร์

1. นักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยนี้มีเงินเดือนเป็นจำนวนมาก (ประมาณ 100,000 บาท)
2. นักศึกษาที่เรียนในปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยนี้ เมื่อใกล้จบจะมีบริษัทมาจดตัวให้ไปทำงานที่บริษัท
3. นักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้จะไม่ตกงานเนื่องจากจะมีบริษัทมาคัดเลือกตัวให้ไปทำงานที่บริษัท
4. คนจับแท็กซี่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ประสงค์
5. คนจับแท็กซี่เคยเรียนที่เดียวกับนิสิตทั้งสองคน
6. คนจับแท็กซี่เรียนจบจากมหาวิทยาลัยที่นิสิตทั้งสองคนเข้าเรียน
7. คนจับแท็กซี่เป็นรุ่นพี่ของนิสิตทั้งสองคน

การตีความ

เรื่องนี้ตีความได้ว่า สิ่งที่นิสิตทั้งสองคนคิดไม่ใช่ความจริง

ตัวอย่างที่ 2

คุณครูคุยกับเด็กนักเรียนอนุบาล

1 ระหว่างคอยผู้ปกครองมารับกลับบ้าน
"ที่บ้านหนูเลี้ยงสัตว์อะไรบ้าง
คะ" คุณครูถาม
"มีหมาแค่ตัวเดียวคะ แต่ข้างบ้าน
เขาเลี้ยงตั้งหลายอย่างคะ มีนก แมว ชะนีก็
มีคะ" หนูน้อยเล่า
"แล้วหนูชอบอะไรมากที่สุดคะ"
"ชอบนกกับปลาสวยๆ คะ"
"หรือคะ แล้วคุณพ่อคุณแม่ละ
คะชอบอะไร" ครูถามต่อ
"คุณพ่อชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบ
สัตว์อะไรซักอย่าง.." หนูน้อยสายหน้าเมื่อ
พูดถึงคุณพ่อ
"ส่วนคุณแม่.. เห็นคุณพ่อพูดอยู่
เรื่อยเลยว่าคุณแม่ชอบแรดคะ..!"

ที่มา: <http://www.TourThai.com/joke.php>

สถานะเกิดก่อนที่ได้จาก
ประโยคนี้

1. เด็กอนุบาลเป็นเด็ก
ที่ไร้เดียงสา
2. เด็กอนุบาลเป็นเด็ก
ที่อายุยังน้อย

วัจจนกรรมที่ได้จาก
ประโยคนี้

1. เป็นวัจจนกรรมอ้อม
2. คุณพ่อตำหนิหรือ
ต่อว่าคุณแม่

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวัจจนปฏิบัติศาสตร์

1. เด็กอนุบาลเป็นเด็กที่ไร้เดียงสา
2. เด็กอนุบาลเป็นเด็กที่อายุยังน้อย
3. เป็นวัจจนกรรมอ้อม
4. คุณพ่อตำหนิหรือต่อว่าคุณแม่

การตีความ

เรื่องนี้ตีความได้ว่า แม่ของนักเรียนอนุบาลเป็นคนดัดจริต

รายวิชา THAI 3206	ใบงาน	ระดับชั้นประถมศึกษา
การอ่านตีความ	เรื่อง การตีความเรื่องข้ามชั้น	

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตีความเรื่องข้ามชั้นต่อไปนี้

ระหว่างสำราญใจอยู่ในท้องทะเลบาฮามาส เศรษฐีหนุ่มผู้รักแมวดั่งดวงใจก็ได้รับ โทรเลขข่าวร้ายจากผู้ดูแลบ้าน เป็นข้อความสั้น ๆ ว่า “แมวตาย” เขารีบกลับมาจัดการพิธีศพอย่างดี แล้วจึงกล่าวกับผู้ดูแลบ้านเลือดเย็น ผู้แฉ่งข่าว

“คราวหน้าคราวหลัง ส่งข่าวร้ายให้มันดีกว่านี้หน่อย ถ้าฉันเป็นเธอนะ จะเริ่มด้วย “แมวมันปีนขึ้นไปบนหลังคา ลงมาไม่ได้” สักพักแล้วค่อยส่ง ฉบับที่ 2 “แมวตกจากหลังคา บาดเจ็บมาก” ให้ฉันได้ทำใจสักนิดแล้วเธอคอยส่ง ฉบับที่ 3 “แมวได้จากไปแล้ว” อย่างนี้เป็นต้น มันจะทำให้ฉันทำใจได้ดีกว่า เข้าใจไหม”

“ผมเข้าใจเป็นอย่างดีแล้วครับท่าน” ผู้ดูแลบ้านรับคำด้วยความนอบน้อม

หลังอาทิตย์หนึ่งผ่านไป เศรษฐีหนุ่มก็กลับไปพักผ่อนต่อยังบาฮามาสเหมือนเดิม ระหว่างเบิกบานสำราญใจ เขาก็ได้รับ โทรเลขฉบับหนึ่ง มีข้อความว่า “คุณแม่เจ้านายปีนขึ้นไปบนหลังคา ลงมาไม่ได้”

ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 918 วันศุกร์ที่ 11 กันยายน 2558 หน้า 32

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิจารณ์ปฏิบัติการ

การตีความ

รายวิชา THAI 3206	แนวตอบใบงาน	ระดับชั้นปริญญาตรี
การอ่านตีความ	เรื่อง การตีความเรื่องข้ามชั้น	
สถานะเกิดก่อนที่ได้จากประโยคนี้ 1. ผู้ดูแลบ้านปฏิบัติตามคำสั่งของเศรษฐีหนุ่มในการแจ้งข่าวร้าย 2. โทรเลขนี้เป็นโทรเลขฉบับแรก 3. จะมีโทรเลขฉบับอื่น ๆ ตามมาอีก 2 ฉบับ	ระหว่างสำราญใจอยู่ในห้องทะเลบาสมาศ เศรษฐีหนุ่มผู้รักแมวดังดวงใจก็ได้รับโทรเลขข่าวร้ายจากผู้ดูแลบ้าน เป็นข้อความสั้น ๆ ว่า “แมวดาย” เขารีบกกลับมาจัดการพิธีศพอย่างดี แล้วจึงกล่าวกับผู้ดูแลบ้าน เลือดเย็น ผู้แจ้งข่าว “คราวหน้าคราวหลัง ส่งข่าวร้ายให้มันดีกว่านี้หน่อย ถ้าชั้นเป็นเธอนะ จะเริ่มด้วย “แมวมันปีนขึ้นไปบนหลังคา ลงมาไม่ได้” สักพักแล้วค่อยส่ง ฉบับที่ 2 “แมวตกจากหลังคา บาดเจ็บมาก” ให้ฉันได้ทำใจสักนิดแล้วเธอค่อยส่ง ฉบับที่ 3 “แมวได้จากไปแล้ว” อย่างนี้เป็นต้น มันจะทำให้ฉันทำใจได้ดีกว่า เข้าใจไหม” “ผมเข้าใจเป็นอย่างดีแล้วครับท่าน” ผู้ดูแลบ้านรับคำด้วยความนอบน้อม หลังอาทิตย์หนึ่งผ่านไป เศรษฐีหนุ่มก็กลับไปพักผ่อนต่อยังบาสมาศเหมือนเดิม ระหว่างเบิกบานสำราญใจ เขาก็ได้รับโทรเลขฉบับหนึ่ง มีข้อความว่า “คุณแม่เจ้านายปีนขึ้นไปบนหลังคา ลงมาไม่ได้” ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 918 วันศุกร์ที่ 11 กันยายน 2558 หน้า 32	
	การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิัจจนปฏิบัติศาสตร์ 1. ผู้ดูแลบ้านปฏิบัติตามคำสั่งของเศรษฐีหนุ่มในการแจ้งข่าวร้าย 2. โทรเลขนี้เป็นโทรเลขฉบับแรก 3. จะมีโทรเลขฉบับอื่น ๆ ตามมาอีก 2 ฉบับ	
	การตีความ เรื่องนี้ตีความได้ว่า คุณแม่ของเศรษฐีหนุ่มตาย	

2.

ใครบาปกว่า

ชายคนที่ 1 ...เป็นหนุ่มที่มีความรับผิดชอบ รักครอบครัว รักภรรยาและลูกสุดชีวิต ไม่เคยผิดลูกผิดเมียชาวบ้าน ปฏิบัติตนด้วยความดีจนกระทั่งถึงแก่ชีวิต ชายคนนี้ได้ไปที่นรก แต่ด้วยความดีที่เขาได้กระทำ พญายมจึงได้ให้ BENZ เพื่อให้เขาได้ขับขี่ในนรกนั้น

ชายคนที่ 2 ...รักครอบครัวเหมือนกัน แต่ก็แ้วโน่นแ้วนี่ยุ่งกับภรรยาชาวบ้าน พอดคนรกไป พญายมจึงให้ TOYOTA ไปขับ

ชายคนที่ 3 ...ไม่มีความดีในชีวิต ชอบยุ่งกับลูกเมียชาวบ้าน ไม่มีความรับผิดชอบอะไรเลย ไม่รักครอบครัวเลย สรุปก็คือ ไม่มีความดีอะไรเลย เมื่อตคนรกไป เขาจึงได้แค่ “มอเตอร์ไซค์”

แต่แล้ววันหนึ่ง ทั้งสามคน ได้มาเจอกันที่แยกไฟแดงที่หนึ่ง แต่เนื่องจากชายคนที่ 1 นั้นหน้าตาหมองคล้ำ ดูเหมือนคนอมทุกข์ทั้ง ๆ ที่ขับ BENZ ก็ตาม ชายคนที่ 2 (ขับ TOYOTA) และคนที่ 3 (ขับมอเตอร์ไซค์) จึงได้ถามไปว่า ทำไมถึงเป็นเช่นนี้

ชายคนที่ 1 จึงถอนหายใจตั้งเฮือก พร้อมกับตอบว่า “เขาเพียงจะเห็นภรรยาของเขา “จีจรรย์าน” ผ่านหน้าไปเมื่อสักครู่นี้เอง”

ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 905 วันศุกร์ที่ 12 มิถุนายน 2558 หน้า 71

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	แนวตอบแบบฝึกหัด เรื่อง การตีความเรื่องข้ามชั้น	ระดับชั้นปริญญาตรี
1. สภาวะเกิดก่อนที่ได้จาก ประโยคนี้นี้ 1. หนุ่มอังกฤษแต่งงานแล้ว 2. ภรรยาของหนุ่มอังกฤษท้อง 3. ภรรยาของหนุ่มอังกฤษกำลังจะคลอดลูก หนุ่มอังกฤษแฟนบอลชานานแท้ใจ จะเป็นพ่อคนในอีกไม่กี่วัน ซึ่งอาจจะเป็น วันเดียวกับที่ทีมอังกฤษประชันแข้งในศึก บอลโลกก็เป็นที่ “ถ้าเมียแก่ตลอดเวลาเดียวกับที่บอล เตะละ จะทำยังไง” เพื่อนสงสัย “ไม่เป็นไร ดูเทพเอาก็ได้” เขาตอบและ พูดต่อ “วิดีโอบันทึกการคลอดนะ” ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 909 วัน ศุกร์ที่ 10 กรกฎาคม 2558 หน้า 93 สภาวะเกิดก่อนที่ได้จาก ประโยคนี้นี้ 1. หนุ่มอังกฤษเป็นคนที่ชื่นชอบและคลั่งไคล้ในกีฬาฟุตบอลมาก 2. หนุ่มอังกฤษให้ความสำคัญกับกีฬาฟุตบอลมากกว่าสิ่งอื่น สภาวะเกิดก่อนที่ได้จาก ประโยคนี้นี้ 1. มักจะมีการบันทึกเทปกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาดูย้อนหลังได้ สภาวะเกิดก่อนที่ได้จาก ประโยคนี้นี้ 1. มีการบันทึกเทปขณะที่ภรรยาของหนุ่มอังกฤษคลอดลูก การขกเลิกสภาวะเกิดก่อน 1. หนุ่มอังกฤษตอบคำถามเพื่อนที่ถามว่า หากเมียแก่ตลอดเวลาเดียวกับที่บอลแข่งจะทำยังไง โดยในตอนแรกเขาตอบว่าจะดูเทปบันทึกการแข่งขัน แต่ก็ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อไปอีกว่าเป็นเทปบันทึกการคลอด		

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิัจจนปฏิบัติศาสตร์

1. หนุ่มอังกฤษเป็นคนที่ชื่นชอบและคลั่งไคล้ในกีฬาฟุตบอลมาก
2. หนุ่มอังกฤษให้ความสำคัญกับกีฬาฟุตบอลมากกว่าสิ่งอื่น
3. หนุ่มอังกฤษแต่งงานแล้ว
4. ภรรยาของหนุ่มอังกฤษท้อง
5. ภรรยาของหนุ่มอังกฤษกำลังจะคลอดลูก
6. มักจะมีการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาคุยย้อนหลังได้
7. มีการบันทึกตอนที่ภรรยาของหนุ่มอังกฤษคลอดลูก
8. หนุ่มอังกฤษตอบคำถามเพื่อนที่ถามว่า หากเมียคลอดเวลาเดียวกับที่บอลแข่งจะทำยังไง

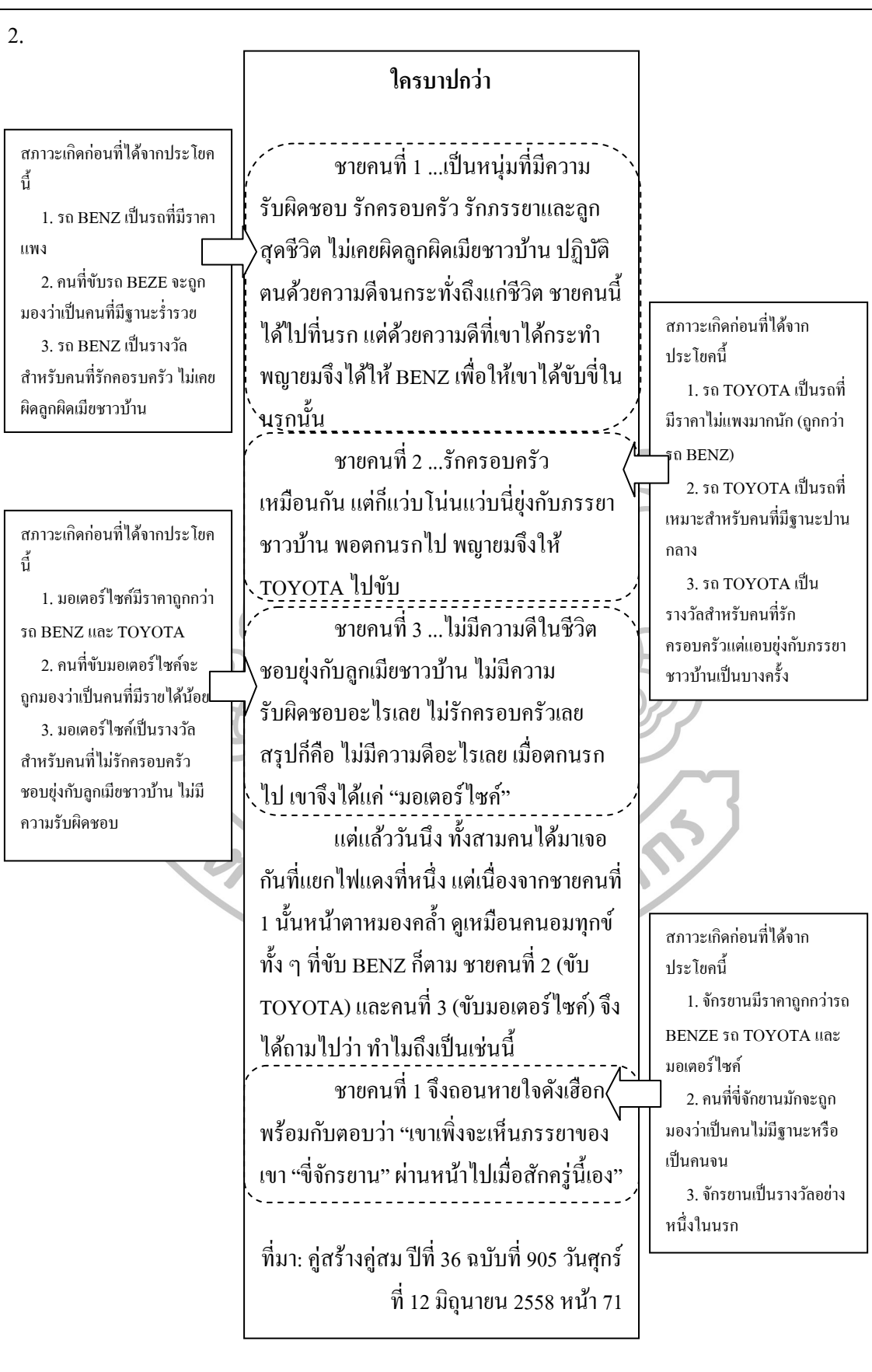
โดยในตอนแรกเขาตอบว่าจะดูเทปบันทึกการแข่งขัน แต่ก็ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อไปอีกว่าเป็นเทปบันทึกการคลอด

การตีความ

เรื่องนี้ตีความได้ว่า หนุ่มอังกฤษจะไปดูการแข่งขันฟุตบอลโดยไม่อยู่กับเมียในวันที่เมียคลอดลูก

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์

1. รถ BENZ เป็นรถที่มีราคาแพง
2. คนที่ขับรถ BEZE จะถูกมองว่าเป็นคนที่มีฐานะร่ำรวย
3. รถ BENZ เป็นรางวัลสำหรับคนที่รักครอบครัว ไม่เคยผิดลูกผิดเมียชาวบ้าน
4. รถ TOYOTA เป็นรถที่มีราคาไม่แพงมากนัก (ถูกกว่ารถ BENZ)
5. รถ TOYOTA เป็นรถที่เหมาะสมสำหรับคนที่มีฐานะปานกลาง
6. รถ TOYOTA เป็นรางวัลสำหรับคนที่รักครอบครัวแต่แอบยุ่งกับภรรยาชาวบ้านเป็น

บางครั้ง

7. มอเตอร์ไซค์มีราคาถูกกว่ารถ BENZ และ TOYOTA
8. คนที่ขับมอเตอร์ไซค์จะถูกมองว่าเป็นคนที่มีรายได้น้อย
9. มอเตอร์ไซค์เป็นรางวัลสำหรับคนที่ไม่รักครอบครัว ชอบยุ่งกับลูกเมียชาวบ้าน ไม่มี

ความรับผิดชอบ

10. จักรยานมีราคาถูกกว่ารถ BENZE รถ TOYOTA และมอเตอร์ไซค์
11. คนที่ขี่จักรยานมักจะถูกมองว่าเป็นคนไม่มีฐานะหรือเป็นคนจน
12. จักรยานเป็นรางวัลอย่างหนึ่งในนรก

การตีความ

เรื่องนี้ตีความได้ว่า ภรรยาของชายคนที่ 1 เป็นคนชั่วที่สุด ยิ่งกว่าชายคนที่ 3

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	เรื่องข้างหน้าที่ให้นักศึกษาเลือกทำเป็นแบบทดสอบ ประจำหน่วยที่ 2	ระดับชั้นปริญญาตรี

เรื่องที่ 1

จิตรกรหนุ่มฝีมือดี ถ้ามเจ้าของแกลลอรี่ถึงภาพเขียนที่เขาฝากไว้ขาย

“ก็มีทั้งข่าวดีและข่าวร้ายครับ” เจ้าของตอบ “ข่าวดีก็คือ มีคนสนใจผลงานของคุณจริง ๆ แต่เขาอยากรู้ความเห็นของผมว่า ถ้าลงทุนซื้อไปแล้ว มันจะมีมูลค่าสูงขึ้นไหม หลังผู้วาดเสียชีวิต เหมือนภาพดัง ๆ อย่างแวนโก๊ะ เป็นต้น”

“แล้วคุณตอบว่ายังไงครับ” จิตรกรหนุ่มกระตือรือร้นที่จะรู้

“ผมบอกเขาไปว่า แน่แน่นอนอยู่แล้ว จากความเชี่ยวชาญของผม ผมเดาว่าภาพของคุณจะมีราคามหาศาลเชียวละ เขาก็เลยเหมาไปหมดทั้ง 12 ภาพเลย” เจ้าของแกลลอรี่เล่า

“โอ้! ขอบคุณ ๆ สุดยอดเลยครับ แต่เอ๊ะ! คุณว่ามีข่าวร้ายด้วย”

“คือ ผู้ที่เหมาภาพทั้งหมดนั้นไป คือ แพทย์ประจำตัวของคุณครับ”

ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 904 วันศุกร์ที่ 5 มิถุนายน 2558 หน้า 13

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิัจฉาปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

เรื่องที่ 2

คุณพ่อมือใหม่ 3 คน รอคอยอยู่หน้าห้องคลอดอย่างใจจดใจจ่อ สักพักพยาบาลประจำห้องก็ออกมาประกาศกับกับชายคนแรก

“ยินดีด้วยค่ะคุณพ่อ คุณ โชคดีได้ลูกแฝดค่ะ”

“แฝด!!!” เขาอุทานลั่นด้วยความดีใจ “เป็นไงล่ะ เกี่ยวกับที่ผมทำงานที่หมากฝรั่งดับเบิลมินท์ใหม่นี้ฮะๆๆๆ”

อีกสักพักต่อมา พยาบาลคนเดิมก็ออกมาแสดงความยินดีกับชายคนที่สอง “ยินดีด้วยค่ะ คุณ โชคดีว่าคุณพ่อคนเมื่อกี้อีกค่ะ คุณ ได้แฝดสาม”

“แฝดสาม!!!” เขาอุทานลั่นกว่าคนตะกี้ “ช่างมหัศจรรย์ประจวบเหมาะอะไรอย่างนี้ นี่ผมทำงานอยู่บริษัท 3 เอ็มนะนี่”

ชายคนที่สามลุกพรืดขึ้นทันที หน้าซีด เหงื่อตก คุณพยาบาลรีบหยิบกระดาษซับนมน้อย” เขากราง

“อ้าว ๆ คุณพ่อเป็นไรไปคะ” พยาบาลตกใจ

“ผมจะเป็นลม เอ๊ก...ก พะ พะ ผมทำงานอยู่เว่วน์ อีเลฟเว่น”

ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 904 วันศุกร์ที่ 5 มิถุนายน 2558 หน้า 62

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิัจจนปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

เรื่องที่ 3

สุรศักดิ์มีयीนรอฟเฟนที่หำงแห่งหนึ่ง เขารอฟเฟนนานมากจึงคิดจะไปล้างหน้าหลังจากเดินออกมาจากห้องน้ำเขาก็เลือบไปเห็นเด็กวัยรุ่นน่ำก้ำล่งน่งกินช็อกโกแลต ทอฟฟี่ น้ำอัดลม เขาจึงเดินเข้าไปเตือน

สุรศักดิ์ : น้อง น้องรู้ใหม่ว่ำของพวกนี้ไม่มีประโยชน์

เด็กวัยรุ่น : รู้เพ่ ก็ผมกินประจำ

สุรศักดิ์ : อ้าว แล้วน้องไม่เป็นไรหรือ

เด็กวัยรุ่น : ปู่ผมอายุ 100ปี

สุรศักดิ์ : ปู่้องกินของพวกนี้ประจำเหมือนกันระอะ

เด็กวัยรุ่น : ป่าว

สุรศักดิ์ : แล้วเอาปู่มาอ่ำงทำไม่

เด็กวัยรุ่น : ปู่ผมไม่เคยอู่่งเรื่องชวบ้าน อายุเลยขิ้น

สุรศักดิ์ : ???????

ที่มา: <http://www.TourThai.com/joke.php>

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	แนวตอบแบบทดสอบประจำหน่วยที่ 2	ระดับชั้นปริญญาตรี
เรื่องที่ 1 สภาวะเกิดก่อนที่ได้ จากประโยคนี้ 1. จิตรกรหนุ่ม สุขภาพไม่ค่อยดี จิตรกรหนุ่มฝีมือดี ถ้ามเจ้าของแกลลอ รี้ถึงภาพเขียนที่เขาฝากไว้ขาย “ก็มีทั้งข่าวดีและข่าวร้ายครับ” เจ้าของ ตอบ “ข่าวดีก็คือ มีคนสนใจผลงานของคุณจริง ๆ แต่เขาอยากรู้ความเห็นของผมว่า ถ้าลงทุนซื้อ ไปแล้ว มันจะมีมูลค่าสูงขึ้นไหม หลังผู้วาด เสียชีวิตเหมือนภาพดัง ๆ อย่างแวน โก๊ะ เป็นต้น” “แล้วคุณตอบว่ายังไงครับ” จิตรกร หนุ่มกระตือรือร้นที่จะรู้ “ผมบอกเขาไปว่า แน่แน่นอนอยู่แล้ว จาก ความเชี่ยวชาญของผม ผมเดาว่าภาพของคุณจะ มีราคามหาศาลเชียวล่ะ เขาก็เลยเหมาไปหมดทั้ง 12 ภาพเลย” เจ้าของแกลลอรีเล่า “โอ้! ขอบคุณๆ สุดยอดเลยครับ แต่ เอ๊ะ! คุณว่ามีข่าวร้ายด้วย” “คือ ผู้ที่เหมาภาพทั้งหมดนั้นไป คือ แพทย์ประจำตัวของคุณครับ” ที่มา: คู่สร้างคู่สม ปีที่ 36 ฉบับที่ 904 วันศุกร์ที่ 5 มิถุนายน 2558 หน้า 13 สภาวะเกิดก่อนที่ได้ จากประโยคนี้ 1. แวน โก๊ะเป็น จิตรกรที่มีชื่อเสียง 2. แวน โก๊ะเสียชีวิต แล้ว 3. ภาพจะมีราคา สูงขึ้นเมื่อจิตรกรผู้วาด ตายไปแล้ว		

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิจ্ঞนปฏิบัติศาสตร์

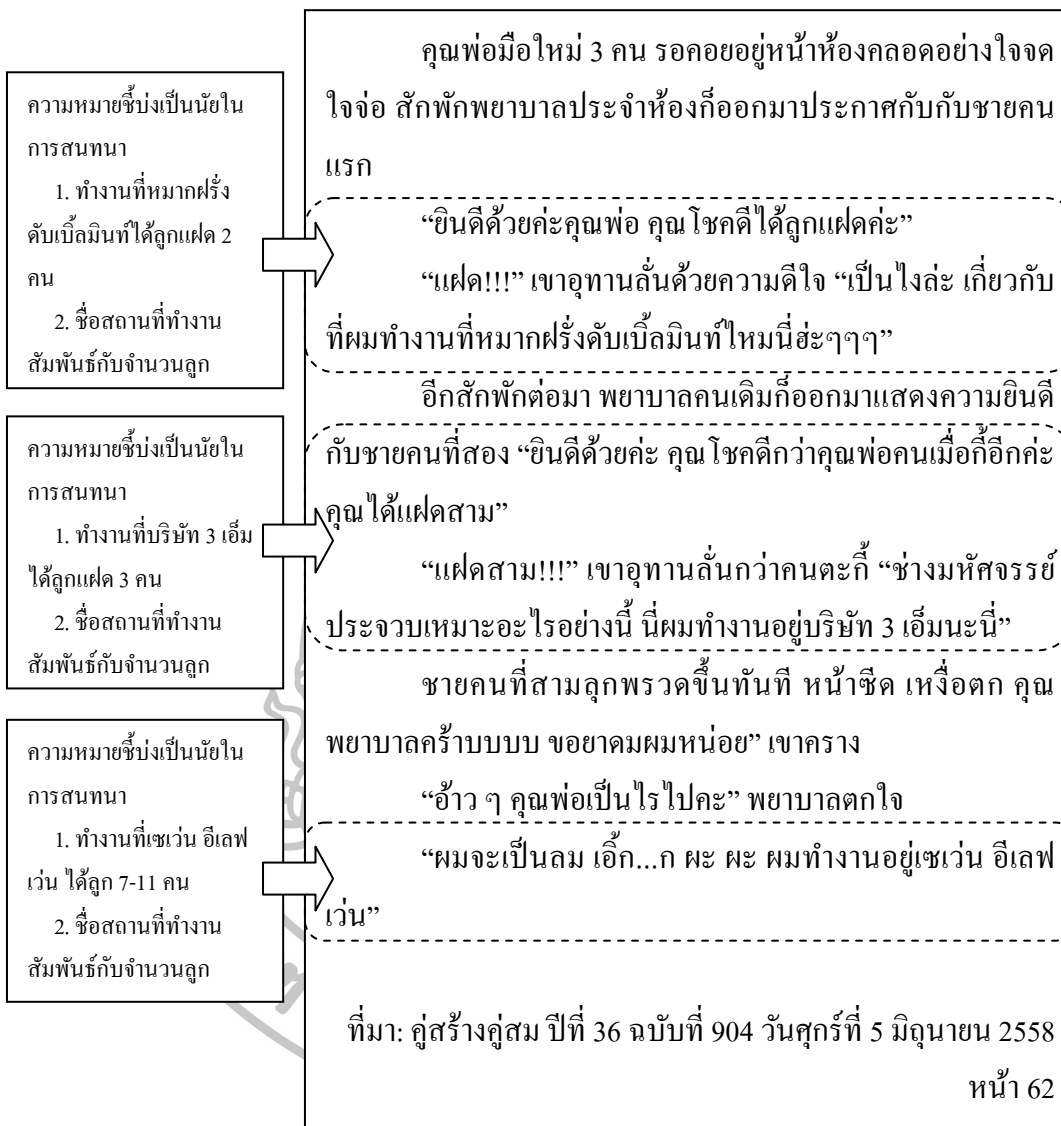
1. แวน โกะะเป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียง
2. แวน โกะะเสียชีวิตแล้ว
3. ภาพจะมีราคาสูงขึ้นเมื่อจิตรกรผู้วาดตายไปแล้ว
4. จิตรกรหนุ่มสุขภาพไม่ค่อยดี

การตีความ

เรื่องนี้ตีความได้ว่า จิตรกรหนุ่มจะเสียชีวิต

เรื่องที่ 2

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิัจจนปฏิบัติศาสตร์

1. ทำงานที่หมากฝรั่งดับเบิลมินท์ได้ลูกแฝด 2 คน
2. ชื่อสถานที่ทำงานสัมพันธ์กับจำนวนลูก
3. ทำงานที่บริษัท 3 เอ็ม ได้ลูกแฝด 3 คน
4. ทำงานที่เซเว่น อีเลฟเว่น ได้ลูก 7-11 คน

การตีความ

เรื่องนี้ตีความได้ว่า ชายคนที่สามจะได้ลูก 7-11 คน

เรื่องที่ 3

สุรศักดิ์มาขึ้นรอฟานที่ห้างแห่งหนึ่ง
เขารอแฟนนานมากจึงคิดจะไปล้างหน้า
หลังจากเดินออกมาจากห้องน้ำเขาก็เลื้อยไป
เห็นเด็กวัยรุ่นกำลังนั่งกินช็อกโกแลต ทอฟฟี่
น้ำอัดลม เขาจึงเดินเข้าไปเตือน

สุรศักดิ์ : น้อง น้องรู้ไหมว่าของ
พวกนี้ไม่มีประโยชน์

เด็กวัยรุ่น : รู้พี่ ก็ผมกินประจำ

สุรศักดิ์ : อ้าว แล้วน้องไม่เป็นไร

หรือ

เด็กวัยรุ่น : ปู่ผมอายุ 100ปี

สุรศักดิ์ : ปู่กินของพวกนี้

ประจำเหมือนกันรึอะ

เด็กวัยรุ่น : ป้า

สุรศักดิ์ : แล้วเอาป้ามาอย่างไร

เด็กวัยรุ่น : ปู่ผมไม่เคยยุ่งเรื่อง

ชาวบ้าน อายุเลยยี่

สุรศักดิ์ : ????????

วินกรรมที่ได้จาก
ประโยคนี้

1. วัยรุ่นขู่สุรศักดิ์

สภาวะเกิดก่อนที่ได้
จากประโยคนี้

1. ปู่ไม่เคยยุ่งเรื่อง
ของชาวบ้าน
2. ปู่มีอายุยืน

ที่มา: <http://www.TourThai.com/joke.php>

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิจนปฏิบัติศาสตร์

1. ปู่ไม่เคยยุ่งเรื่องของชาวบ้าน
2. ปู่มีอายุยืน
3. วัยรุ่นขู่สุรศักดิ์

การตีความ

เรื่องนี้ตีความได้ว่า การยุ่งเรื่องของชาวบ้านจะทำให้อายุสั้น

แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ
		4	3	2	1	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						

แบบประเมินความสามารถในการอ่านตีความ รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ
		4	3	2	1	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

ระดับปริญญาตรี

หน่วยที่ 6 ตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี

จำนวน 6 ชั่วโมง

เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี

จำนวน 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

คำประพันธ์ที่ใช้ในการแต่งวรรณคดี ส่วนมากจะเป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะถูกต้องตามฉันทลักษณ์ โดยคำประพันธ์ที่นำมาใช้ในการแต่งวรรณคดีมากที่สุด คือ คำประพันธ์ประเภทกลอน การตีความคำประพันธ์จะต้องเริ่มจากการพิจารณาความหมายของคำว่าผู้เขียนต้องการให้คำนั้นหมายความว่าอย่างไร จากนั้นจึงแปลความหมายของคำประพันธ์ออกมาเป็นร้อยแก้ว แล้วจึงตีความคำประพันธ์นั้น โดยจะต้องพิจารณาว่าผู้เขียนต้องการจะสื่อความหมายว่าอย่างไร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักศึกษาสามารถบอกลักษณะของคำประพันธ์ในวรรณคดีได้
2. นักศึกษาสามารถตีความหมายของคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีได้

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะของคำประพันธ์ในวรรณคดี
2. การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี

ภาระงาน/ชิ้นงาน

แบบทดสอบประจำหน่วยที่ 6

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	รูปแบบการเรียนรู้ การสอนตาม ทฤษฎีวัจนปฏิบัติ ศาสตร์
ขั้นนำ 1. ครูสนทนากับนักศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการอ่านวรรณคดี ขั้นสอน <u>ขั้นก่อนอ่าน</u> 2. ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของคำประพันธ์ในวรรณคดี 3. ครูสาธิตวิธีการอ่านตีความคำประพันธ์ในวรรณคดีโดยใช้ความรู้ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ให้นักศึกษาคูเป็นตัวอย่าง <u>ขั้นระหว่างอ่าน</u> 4. ครูแจกใบงาน เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี ให้นักศึกษาแต่ละคนตีความด้วยตนเองตามวิธีการที่ครูสาธิต โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาต้องการ 5. ครูให้นักศึกษารวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 5 คน เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการตีความคำประพันธ์ในวรรณคดีในใบงาน เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี ที่ครูแจกให้ 6. แต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อคัดเลือกข้อความที่กลุ่มคิดว่าตีความได้ถูกต้องที่สุดจากสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แล้วนำเสนอผลการตีความคำประพันธ์ในวรรณคดีในใบงาน เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี ทีละกลุ่ม 7. เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลการตีความคำประพันธ์ในวรรณคดีของแต่ละกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นไปได้ในการตีความคำประพันธ์ที่ได้อ่านไป 8. ครูให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี	เรียนรู้ลักษณะบทอ่านให้เครื่องมือผ่านการสาธิต อ่านพินิจด้วยตนเอง ครั้นตรงแลกเปลี่ยนความเห็น ใช้ให้เป็นลองฝึกหัด

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	รูปแบบการเรียน การสอนตาม ทฤษฎีวัจนปฏิบัติ ศาสตร์
9. ครูตรวจแบบฝึกหัดและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีแก่นักศึกษา <u>ขั้นหลังอ่าน</u> 10. ครูให้นักศึกษาเลือกคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีตามความสนใจของตนเองคนละ 1 เรื่อง จากคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีที่ครูเตรียมให้ โดยใช้วิธีการที่ได้เรียนมา เพื่อเป็นการทดสอบประจำหน่วย <u>ขั้นสรุป</u> 11. ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการนำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ในการตีความคำประพันธ์ในวรรณคดีและวิธีการตีความคำประพันธ์ในวรรณคดี	ปฏิบัติซ้ำเพื่อประเมิน

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีที่ใช้ในขั้นตอนการสาธิต
2. ใบงาน เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี
3. แบบฝึกหัด เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี
4. แบบทดสอบประจำหน่วยที่ 6

แหล่งการเรียนรู้

1. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	เครื่องมือ	วิธีการวัด	เกณฑ์การวัด
1. นักศึกษาสามารถบอก ลักษณะของคำประพันธ์ใน วรรณคดีได้	สังเกตจากการ อภิปรายร่วมกันใน ชั้นเรียน	แบบสังเกต พฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ระดับ คุณภาพ 2
2. นักศึกษาสามารถ ตีความหมายของคำประพันธ์ คัดสรรจากวรรณคดีได้	ตรวจแบบทดสอบ	แบบทดสอบประจำ หน่วยที่ 6	ผ่านเกณฑ์ระดับ คุณภาพ 2

เกณฑ์ประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

ระดับ คุณภาพ	ลักษณะพฤติกรรม
4	นักศึกษาให้ความร่วมมือในชั้นเรียนดีมาก ทำกิจกรรมตามที่ผู้สอนกำหนดทุกครั้ง ตอบคำถามในชั้นเรียนตลอดเวลา
3	นักศึกษาให้ความร่วมมือในชั้นเรียนพอสมควร ทำกิจกรรมตามที่ผู้สอนกำหนดทุกครั้ง แต่ตอบคำถามในชั้นเรียนเฉพาะเมื่อถูกเรียกเท่านั้น
2	นักศึกษาให้ความร่วมมือในชั้นเรียนน้อย ทำกิจกรรมตามที่ผู้สอนกำหนดเป็นบางครั้ง ตอบคำถามในชั้นเรียนเป็นบางครั้ง
1	นักศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในชั้นเรียน ไม่ทำกิจกรรมตามที่ผู้สอนกำหนดและไม่ตอบ คำถามในชั้นเรียนเลย

เกณฑ์ประเมินความสามารถในการอ่านตีความ

ระดับ คุณภาพ	ลักษณะพฤติกรรม
4	ตีความได้ถูกต้องโดยใช้ข้อมูลหรือเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎี วัจนปฏิบัติศาสตร์มาเป็นแนวทางในการตีความ
3	ตีความได้ถูกต้องแต่ไม่ค่อยใช้ข้อมูลหรือเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย ทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาเป็นแนวทางในการตีความ
2	ตีความไม่ถูกต้อง แต่แสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีวัจนปฏิบัติ ศาสตร์
1	ตีความไม่ถูกต้อง และไม่นำทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ ประกอบการตีความ

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้/ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	เอกสารสำหรับครูใช้ในการบรรยาย	ระดับชั้นปริญญาตรี
ความหมายของวรรณคดี คำว่า วรรณ แปลว่า หนังสือ คดี แปลว่า ทาง แนวทาง เมื่อนำคำทั้งสองคำประกอบกันเป็น วรรณคดี จึงมีความหมายว่า แนวทางของการแต่งหนังสือ เป็นคำที่บัญญัติขึ้นมาใช้แทนคำว่า Literature ปรากฏครั้งแรกในพระราชกฤษฎีกาวรรณคดีสโมสร พ.ศ. 2547 ในส่วนของความหมายของคำว่าวรรณคดีนั้น มีผู้ผู้เชี่ยวชาญให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย แต่ความหมายที่น่าสนใจก็คือความหมายที่ กุหลาบ มัลลิกะมาส (2550: 4-5) ได้กล่าวไว้ว่า ในวงการศึกษาวรรณคดีปัจจุบันนี้ ให้ความหมายคำว่าวรรณคดีเป็น 3 ประการ คือ 1. ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง สิ่งที่เขียนขึ้น ประพันธ์ขึ้น ทุกอย่าง 2. ความหมายแคบลง โดยกำหนดว่าหมายถึงหนังสือดี มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีคุณสมบัติในด้านรูปแบบและวิธีแสดงออก 3. ความหมายแคบและกระชับยิ่งขึ้น หมายถึงเฉพาะสิ่งทีเขียนขึ้น มีศิลปะการแต่งจนได้รับการยกย่องว่ามีวรรณศิลป์ สร้างอารมณ์และจินตนาการหรือทำให้ตระหนักในคุณค่าของชีวิตและธรรมชาติ ตลอดจนความเข้าใจจิตใจและพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ในที่นี้จะจำกัดความความหมายของวรรณคดีตามข้อ 3. และจำกัดขอบเขตเฉพาะวรรณคดีที่แต่งขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนกระทั่งถึงรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตน โกสินทร์ เนื่องจากหลังจากรัชกาลที่ 6 ลงมาหรือประมาณ พ.ศ. 2470 เป็นต้นมา จะถือว่าเป็นวรรณกรรมปัจจุบัน (รื่นฤทัย สัจจะพันธุ์, 2550: 2) ประเภทของวรรณคดี วรรณคดีแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง หากแบ่งตามประโยชน์การใช้ก็จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (หทัยวรรณ ไชยะกุล, 2544: 7-8) 1. วรรณคดีบริสุทธิ์ คือ วรรณคดีที่เขียนขึ้นโดยมีเจตนาเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อสนองอารมณ์โดยเฉพาะ 2. วรรณคดีประยุกต์ คือ วรรณคดีที่แต่งขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เพื่อสั่งสอนอบรม เพื่อปลูกฝังให้เกิดศรัทธาในศาสนาและแสดงสัจธรรม เพื่อสวดดีวีกรรม เพื่อแสดงหลักปฏิบัติด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อบันทึกเรื่องราวหรือแสดงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ		

หากแบ่งตามลักษณะการแต่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2550: 161)

1. ประเภทที่แต่งเป็นร้อยแก้ว คือ วรรณคดีที่ไม่มีลักษณะบังคับในการแต่งตามแบบแผนที่บัญญัติเอาไว้ อันได้แก่ การกำหนดจำนวนคำ กำหนดสัมผัส กำหนดเสียงเอกโท กำหนดเสียงหนักเบา

2. ประเภทที่แต่งเป็นร้อยกรอง คือ วรรณคดีประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง เพราะฉะนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าวรรณคดีสามารถจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง

ลักษณะของวรรณคดีไทย

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2542: 193-201) ได้กล่าวถึงลักษณะของวรรณคดีไทยไว้ดังนี้

1. นิยมแต่งเป็นร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว
2. เนื้อเรื่องอยู่ในวงแคบ ผู้แต่งวรรณคดีในอดีตไม่เน้นความมุ่งหมายที่จะทิ้งข้อคิดใด ๆ ไว้ในเนื้อเรื่อง ถ้ามีแนวความคิดหรือปรัชญาใด ๆ ก็เป็นไปตามธรรมชาติของเนื้อเรื่องนั้น ๆ แต่ไม่ใช่ความตั้งใจของผู้แต่ง เพราะฉะนั้นการหยิบยกเอาปัญหาสังคม การพัฒนาประเทศ การปลุกใจรวมชาติ ปัญหาจิตวิทยาหรือจิตวิเคราะห์ ไม่ใช่เรื่องที่ผู้แต่งสนใจ หากมีก็เป็นเรื่องบังเอิญมากกว่าเจตนา ผู้แต่งจะเน้นหนักด้านศิลปะของการแต่งเรียบเรียง คุณค่าของวรรณคดีจึงอยู่ที่ศิลปะการแต่งมากกว่าเนื้อเรื่อง กล่าวโดยสรุปก็คือจะเน้นอุดมคติด้านความงามและความประพุดติ เรื่องจินตนาการ เรื่องไกลตัว เช่น เรื่องยักษ์ เทวดา สวรรค์ นรก และเหนือสิ่งอื่นใดก็คือเน้นศิลปะของการเรียบเรียง ส่วนปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตจริงหรือการแต่งเพื่อให้สมจริงนั้น ไม่ใช่เรื่องที่ผู้แต่งมุ่งหมายจะกระทำ

3. มีธรรมเนียมนิยมในการแต่งที่เห็นได้ชัดเจนดังต่อไปนี้

3.1 มีโครงสร้างที่เป็นแบบแผน วรรณคดีร้อยกรองของไทยจะเริ่มต้นด้วยบทไหว้หรือประณามบท อาจเป็นการชมบ้านชมเมือง ความเกษมสุขของราษฎร ความยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์ ไหว้พระรัตนตรัย บิคา มารดา ครูบาอาจารย์ หรือสรรเสริญเทพเจ้า นอกจากนี้ยังมีธรรมเนียมนิยมในด้านฉันทลักษณ์หรือลักษณะการแต่ง เช่น เรื่องที่แต่งเป็นกลอนบางประเภท เริ่มต้นด้วยวรรครับ ถ้าเขียนกาพย์ห่อโคลง เริ่มต้นด้วยกาพย์ยานี 11 สลับกับโคลง 4 สุภาพ ความเหมือนกัน บทต่อบท ถ้าเป็นกาพย์เห่เรือก็จะขึ้นด้วยด้วยโคลง 4 สุภาพ นำ 1 บท แล้วต่อกด้วยกาพย์ยานีอย่างไม่จำกัด คือที่บทก็ได้ ในตอนจบเรื่องโดยทั่วไปก็มักบอกชื่อผู้แต่งและเหตุที่แต่งขึ้น ซึ่ง

พบวิธีดังกล่าวข้างต้นนี้เสมอ ไม่มีที่แปลกแตกต่างออกไป จะเรียกได้ว่าวรรณคดีร้อยกรองในอดีตมีธรรมเนียมนิยมในการวางโครงสร้างอย่างมีแบบแผน

3.2 มีธรรมเนียมนิยมในการบรรยายและพรรณนาอย่างเข้าแบบ เช่น การชมคน ชมไม้ ชมโคม แต่งตัว ชมรถ คร่ำครวญเมื่อคู่ตายจากไป หรือบทศรจรย์ จะพรรณนาความรู้สึกหรือบรรยายภาพ บรรยายเรื่อง คล้ายคลึงกันจนเรียกได้ว่า เข้าแบบ ได้อย่างชัดเจน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กวีแต่โบราณมิได้เน้นในความเป็นต้นแบบริเริ่มมากนัก กลับนิยมให้เป็นไปตามแนวธรรมเนียมการแต่งแบบบูรพาจารย์ ถ้าจะต้องการแสดงฝีมือหรือฝีปากที่แท้จริงแล้ว ท่านแสดงความสามารถในการพรรณนาเรื่องเดียวกันให้มีกระบวนการความแปลกและแตกต่างกันออกไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับการรจนาตกแต่งถ้อยคำให้เกิดอรรถรส วรรณคดีร้อยกรองของไทยในอดีตมีลักษณะเป็นมันทนศิลป์ คือศิลปะในเชิงตกแต่งประดับประดา กวีไทยจึงเน้นแง่มุมในการตกแต่งร้อยกรองถ้อยคำให้ไพเราะด้วยเสียง และให้ซาบซึ้งใจด้วยความหมาย ส่วนเนื้อเรื่องและความคิดอื่น ๆ มีความสำคัญเป็นอันดับรองลงไป กวีในสมัยก่อนไม่ต้องการเน้นแง่คิดหรือปรัชญาความแปลกใหม่ หรือการปรับปรุงวิพากษ์วิจารณ์สังคมหรือบุคคลใด แต่จะพยายามใช้ความสามารถในการเรียบเรียงถ้อยคำ มีกวีโวหาร มีลีลาจังหวะ และเน้นแง่มุมของการเรียบเรียงให้ไพเราะ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วรรณคดีร้อยกรองของไทยมุ่งศิลปะการแต่งมากกว่าเนื้อเรื่องและแนวความคิด แนวความคิดอาจเข้าใจ กระบวนการพรรณนาหรือบรรยายเข้าใจ แต่การเรียบเรียงถ้อยคำอย่างประณีตทั้งเสียง ทั้งจังหวะ ทั้งความหมาย จะต้องวิจิตรบรรจง จึงจะนับว่าแต่งดี

3.3 เป็นร้อยกรองขนาดยาว มีทั้งเรื่องเล่าทำนองบรรยายเรื่อง (Narrative) และบทพรรณนา (Descriptive) บทใช้ขับร้องได้และกล่าวโดยจิตวิสัยรำพันความในใจของผู้แต่งหรือของตัวละคร (Lyric) มักแทรกอยู่ในบทขนาดยาวหรือแยกอยู่ต่างหากก็ได้ เช่น เพลงต่าง ๆ แต่ไม่ใช่เรื่องสำคัญที่ผู้แต่งมีเจตนาจะเน้น

3.4 วรรณคดีในอดีตของไทยเป็นวรรณกรรมเพื่ออารมณ์มากกว่าที่จะเป็นวรรณคดีเพื่อปัญญา ผู้แต่งเจตนาแสดงศิลปะของการเรียบเรียงถ้อยคำมากกว่าจะแสดงแง่คิดหรือปัญญา ความรู้ใด แต่ไม่ได้หมายความว่าวรรณคดีจะด้อยคุณค่า แต่กลับเป็นเครื่องส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้อ่านผู้ศึกษา วรรณคดีที่แท้จริงนั้นย่อมเติบโตไปตามผู้อ่าน ในวัยหนึ่งก็จะได้รับอารมณ์อย่างหนึ่ง ครั้นเติบโตขึ้นอารมณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ ความคิด และสติปัญญาของผู้อ่าน

3.5 บทละครของไทย (ละครรำ) ไม่มีลักษณะอย่างบทใช้แสดงของตะวันตก แต่มีลักษณะเป็นวรรณคดีสำหรับอ่านประเภทเล่าเรื่อง (narrative) ที่อาจปรับเปลี่ยนเป็นบทแสดงได้ บทเจรจาสำหรับละครรำจึงแยกอยู่คนละเล่มกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นกลอน มีสัมผัสติดต่อกัน

3.6 วรรณคดีทางศาสนาในอดีตส่วนใหญ่เป็นประเภทเล่าเรื่อง (narrative) เช่น นิทานชาดก พุทธประวัติ และแทรกคำสอน เป็นเรื่องประกอบด้วยศรัทธามากกว่าจะเน้นปัญญา

3.7 พุทธปรัชญาในวรรณคดีโยทั่วไปเป็นอย่างไรง่าย ๆ พื้น ๆ สำหรับคนทั่วไปจะเข้าใจได้ เช่น ความเชื่อในความไม่เที่ยงแท้ เชื่อว่าชีวิตที่เป็นสุขอันแท้จริง คือการออกบวช เชื่อว่าชีวิตนี้เป็นทุกข์ เชื่อในกรรม และเชื่อว่ารูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เป็นเครื่องนำให้คนหลง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพุทธปรัชญาที่จะเห็นได้เสมอในวรรณคดีในอดีต

3.8 กวีโวหาร ได้แก่ ภาพพจน์ซึ่งเป็นภาษาของอารมณ์ ได้แก่ การเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย การพูดเกินจริง การพูดน้อยเกินความกว้าง การใช้สัญลักษณ์ การพูดอย่างหนึ่งโดยมีเจตนาอีกอย่างหนึ่ง มักพบเสมอในวรรณคดีไทย

3.9 พิธีกรรมต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ได้รับ ความสนใจมาก และกวีแต่งไว้อย่างต้องการให้รายละเอียดสมบูรณ์แบบ หรือมีประเพณีต่าง ๆ แทรกอยู่ในเรื่อง

3.10 บทพรรณนาธรรมชาติเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการแต่งบทร้อยกรองในอดีต กวีจะพรรณนาธรรมชาติตามที่เห็นและในจินตนาการ ป่า เขา นก ปลา สัตว์ป่า นานาชนิด จะกล่าวถึงอย่างละเอียดถี่ถ้วนในวรรณคดีร้อยกรองแทบทุกเรื่อง นอกจากนี้ กวียังใช้ธรรมชาติเป็นเครื่องสะท้อนอารมณ์ของตัวละครในเรื่อง ธรรมชาติจะเป็นเสมือนกรอบล้อมอารมณ์ รัก โศก ว้าเหว โหยหา หรือสนุกสนานรื่นเริงอีกด้วย

3.11 บททักท้วงเพศหรือที่เรียกว่าบทท้อศรรย์ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่กวีสนใจมาก อธิบายละเอียดในรูปสัญลักษณ์เป็นส่วนใหญ่ แต่ที่กล่าวถึงโดยตรงก็มี

3.12 เรื่องเกี่ยวกับการเมือง การล้อเลียน ประชดสังคม เกือบไม่มีเลย

3.13 ศาสนา พระมหากษัตริย์ และครอบครัว เป็นสถาบันที่มีค่านิยมทางสังคมสูงยิ่ง ได้รับกล่าวถึงอย่างยกย่องเคารพ เนื่องจากกวีไทยในอดีตมีความเป็นอยู่สอดคล้องกับสังคม พอใจในสภาพชีวิตและสังคมของตน จึงไม่มีบทประพันธ์ขัดแย้ง แสดงความดื่นรนหรือแสดงความเดือดร้อนเพราะการกดขี่ใด ๆ

3.14 การเขียนแบบกวีในสมัยก่อนตนขึ้นไป ไม่ถือว่าเป็นเรื่องเสียหาย กลับนิยมว่าเป็นการดำเนินรอยตามผู้ใหญ่หรือไม่ออกครุ การเขียนแบบเช่นนี้ทำให้เสียลักษณะความเป็นกวีของแต่ละท่านไป ขาดความคิดริเริ่ม และขาดความจริงใจของกวี

3.15 การรับวรรณคดีของชาติอื่นมาเป็นของตน กวีไทยดัดแปลงและปรับปรุงจนมีลักษณะเป็นไทยแท้ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและรสนิยมของไทย

3.16 ความอ่อนน้อมถ่อมตนของกวี กวีถือเป็นการประพฤติที่ควรปฏิบัติจึงมักกล่าวเชิงออกตัวว่ายังแต่งได้ไม่ดีถึงขนาด ความไม่โอ้อวดเป็นวัฒนธรรมอันหนึ่งของคนไทย แม้ชื่อกวีผู้แต่งในชั้นต้น ๆ ก็มักไม่ปรากฏว่าเป็นผู้ใด

หลังจากที่ไทยได้เริ่มรับอิทธิพลจากตะวันตกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา ทำให้วรรณคดีของไทยมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ดังนี้

1. ความนิยมในวรรณกรรมสันสกฤตเจริญขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แต่เป็นการแปลงจากภาษาอังกฤษ
2. มีการแปล แปลง วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ จากวรรณกรรมตะวันตก โดยเฉพาะจากฉบับภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส มีทั้งสารคดีและบันเทิงคดีแบบนวนิยาย เรื่องสั้น และบทละคร
3. ความเจริญด้านสื่อมวลชนทวีขึ้นตามลำดับเวลาทั้งที่เป็นหนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร นิตยสาร
4. ความนิยมในการเขียนร้อยกรองค่อย ๆ ลดลง ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 อาจเรียนได้ว่าเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเขียนร้อยกรองจากแบบเก่าที่มีลักษณะปัจจุบันซึ่งแปลกแตกต่างไปจากเดิม ส่วนร้อยแก้วกลับเป็นวรรณกรรมที่เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว

ส่วน ศิวภรณ์ หอมสุวรรณ (2535: 6) ได้กล่าวถึงลักษณะของวรรณคดีไทยไว้ดังนี้

1. มีแนวคิดส่วนใหญ่เป็นแบบอุดมคติ (Idealism) อาจมีแบบ Romanticism และ Symbolism ปนบ้าง
2. เนื้อเรื่องมักอยู่ในวงจำกัด ช้าชากวกลงไปมา และนิยมเขียนถึงสิ่งไกลตัวแบบเพื่อฝัน เช่น เป็นเรื่องของกษัตริย์ ยักษ์ เทวดา นรก สวรรค์
3. รูปแบบในการเขียนยึดตามธรรมเนียมเก่า ๆ อย่างเคร่งครัด เช่น การเริ่มเรื่องด้วยบทไหว้ครู หรือการพรรณนาคร่ำครวญ การชมโคม ชมนก ชมไม้ ก็มักจะเป็นไปในทำนองเดียวกัน
4. นิยมแต่งด้วยร้อยกรองขนาดยาว มีทั้งที่เป็นเรื่องเล่าแบบบทพรรณนา โยใช้คำประพันธ์ต่าง ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ลิลิต กลบท ฯลฯ
5. มุ่งให้คุณค่าทางอารมณ์แก่ผู้อ่าน แม้จะมีหลายเรื่องที่มุ่งสอนก็มักสร้างเรื่องให้ผู้อ่านศรัทธาเลื่อมใสมากกว่าคุณค่าทางปัญญา
6. การดำเนินเรื่องมักคำนึงถึงศิลปะการใช้ถ้อยคำและอรรถรสของเรื่องเป็นสำคัญ โครงเรื่องเป็นเพียงส่วนประกอบที่มีความสำคัญน้อย
7. การสร้างฉากและบรรยากาศเป็นแบบสมมติ

8. มีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ เวทมนตร์คาถา และกรรมเก่า ตัวละครจึงมัก
 จำนวนต่อ โชคชะตาเป็นส่วนใหญ่ มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในสุนทรียรส ไม่คำนึงถึง
 ข้อเท็จจริงนัก

เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2542). ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หทัยวรรณ ไชยะกุล. (2544). วรรณกรรมศึกษา. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มิ่งเมือง.
- ศิวกรณ์ หอมสุวรรณ. (2535). วรรณกรรมปัจจุบัน. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาไทย คณะวิชา
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- รีนฤทัย สัจจะพันธุ์. (2550). วรรณกรรมปัจจุบัน. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	คำประพันธ์คีตสรรจากวรรณคดีที่ใช้ ในขั้นตอนการสาธิต	ระดับชั้นปริญญาตรี
ตัวอย่างที่ 1 สถานะเกิดก่อนที่ได้จากประโยคนี 1. เราไม่สามารถห้ามไม่ให้พินหลุดได้ 2. พินหลุดเป็นเรื่องที่จะต้องเกิดกับทุกคน ไม่มีใครห้ามไม่ให้พินหลุดได้ 3. พินหลุดเป็นเรื่องธรรมชาติ บาทหลวงว่าวิสัยในมนุษย์ พินจะหลุดแล้วก็ห้ามปรามไม่ไหว ห้ามเกสาว่าอย่างหงอกยังนอกใจ มันขึ้นหงอกออกจนได้มันไม่ฟัง (ที่มา: พระอภัยมณี, สุนทรภู่) สถานะเกิดก่อนที่ได้จากประโยคนี 1. เราไม่สามารถห้ามไม่ให้ผมหงอกได้ 2. ผมหงอกเป็นเรื่องของธรรมชาติ 3. เมื่อถึงวัยชราผมของทุกคนต้องหงอก ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ 4. ผมหงอกเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์		

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิัจจนปฏิบัติศาสตร์

1. เราไม่สามารถห้ามไม่ให้ฟันหลุดได้
2. ฟันหลุดเป็นเรื่องที่จะต้องเกิดกับทุกคน ไม่มีใครห้ามไม่ให้ฟันหลุดได้
3. ฟันหลุดเป็นเรื่องธรรมชาติ
4. เราไม่สามารถห้ามไม่ให้ผมหงอกได้
5. ผมหงอกเป็นเรื่องของธรรมชาติ
6. เมื่อถึงวัยชราผมของทุกคนต้องหงอก ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้
7. ผมหงอกเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์

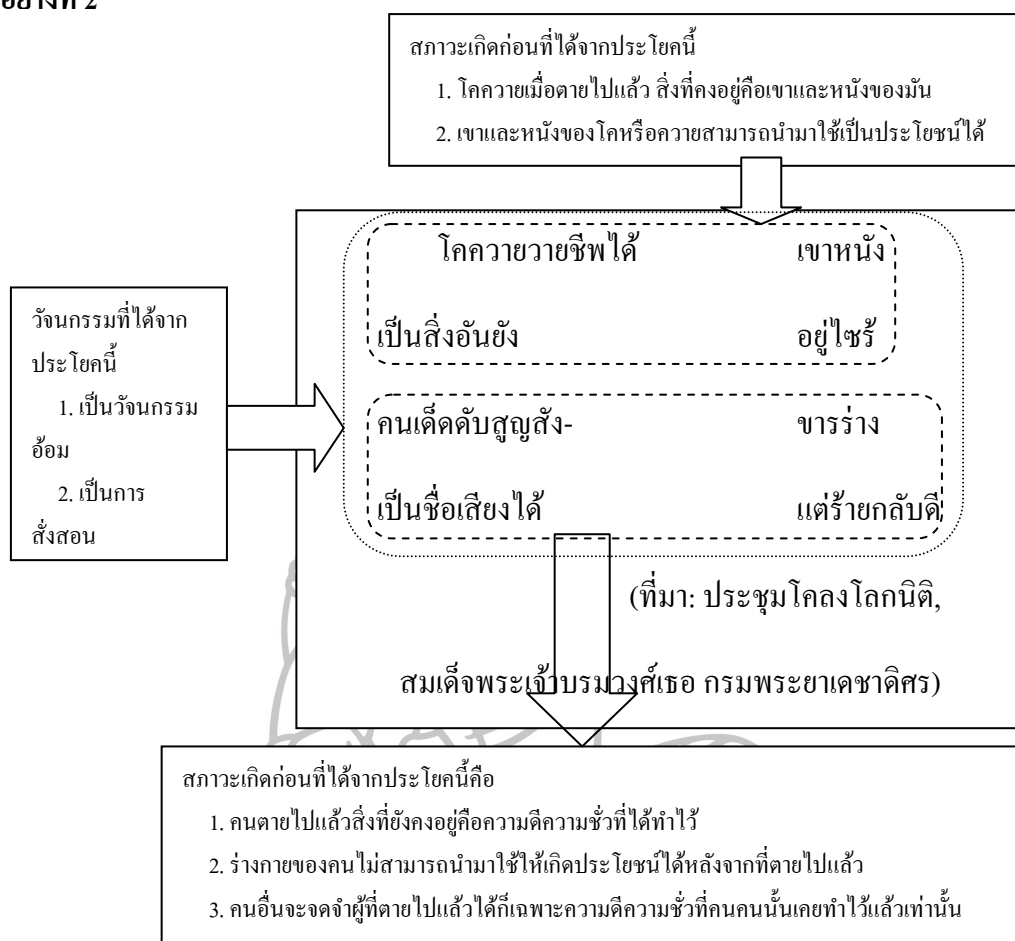
การตีความ

คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่าเราไม่สามารถฟันธรรมชาติได้

ตัวอย่างที่ 2

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวินปฏิบัติศาสตร์

1. เป็นเงินกรรมออม
2. เป็นการสั่งสอน
3. โควายเมื่อตายไปแล้ว สิ่งที่ยังคงอยู่คือเขาและหนังของมัน
4. เขาและหนังของโคหรือควายสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้
5. คนตายไปแล้วสิ่งที่ยังคงอยู่คือความคิดความชั่วที่ได้ทำไว้
6. ร่างกายของคนไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลังจากที่ตายไปแล้ว
7. คนอื่นจะจดจำผู้ที่ตายไปแล้วได้ก็เฉพาะความคิดความชั่วที่คนคนนั้นเคยทำไว้แล้ว

เท่านั้น

การตีความ

คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่า ควรหมั่นทำความดีไว้

THAI 3206 การอ่านตีความ	แนวตอบใบงาน	ระดับปริญญาตรี
คำชี้แจง ให้นักศึกษาตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีต่อไปนี้		

5. วิชาความรู้จะอยู่ติดตัวเราไปตลอดจนวันตาย
6. วิชาความรู้จะช่วยเลี้ยงชีวิตเราไปจนวันตาย

การตีความ

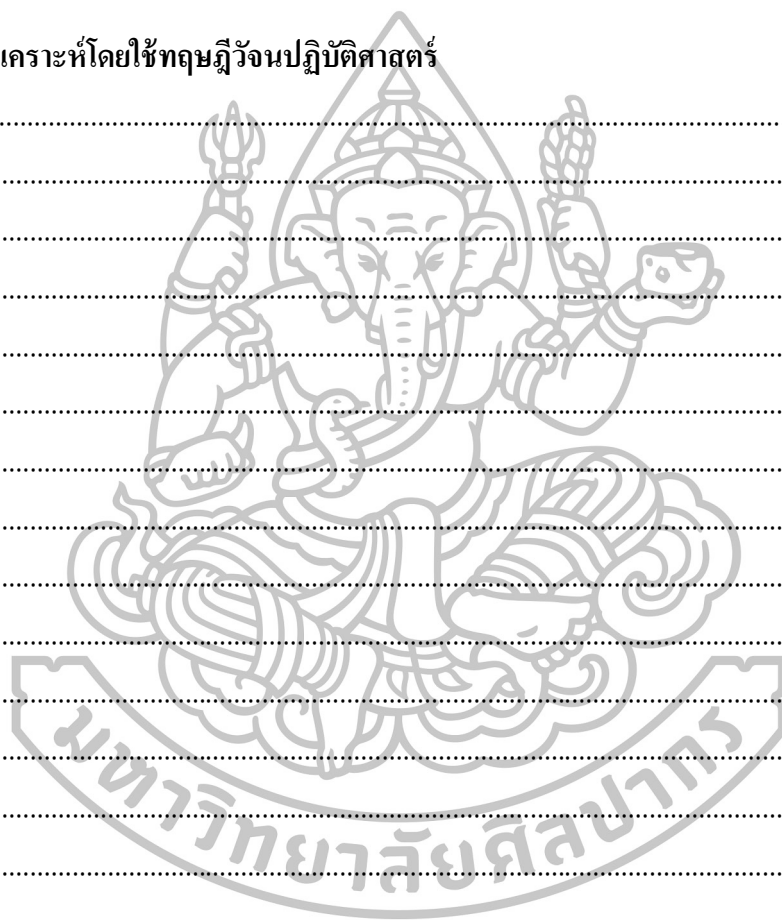
คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่า วิชาความรู้จะอยู่ติดตัวเราไปตลอดและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเลี้ยงชีพได้

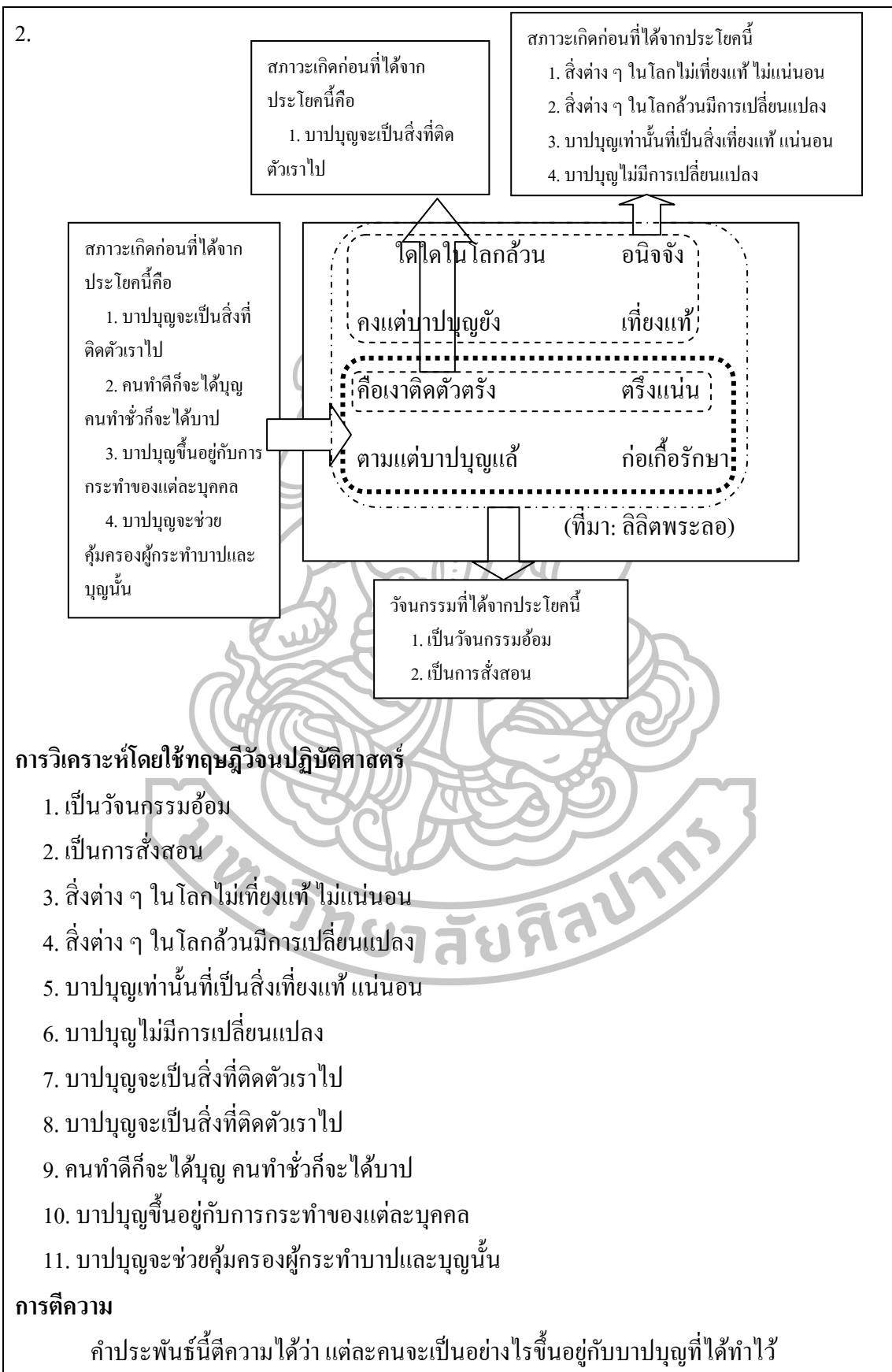
2. ไฉไลในโลกล้วน   อนิจจัง
 คงแต่บาปบุญยัง   เที้ยงแท้
 กิ๋องเกดตัวตรึง   ตรึงแน่น
 ตามแต่บาปบุญแล้   ก่อเกื้อรักษา
 (ที่มา: ลิลิตพระลอ)

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวจนปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

รายวิชา THAI 3206	แนวตอบแบบฝึกหัด	ระดับชั้นปริญญาตรี
การอ่านตีความ	เรื่อง การตีความคำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดี	
1. สภาวะเกิดก่อนที่ได้จากประโยคนี้ 1. ผู้เขียนกำลังมีความรัก 2. ผู้เขียนหลงอยู่ในวังวนของความรัก 3. ผู้เขียนไม่สามารถห้ามใจไม่ให้คิดถึงคนรักของตนเองได้ ไม่เมาเหล้าแต่เรายังเมารัก สุดจะหักห้ามจิตคิดโจน! ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็ยังหายไป แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคืน (ที่มา: นิราศภูเขาทอง, สุนทรภู่) สภาวะเกิดก่อนที่ได้จากประโยคนี้ 1. แม้จะเมาเหล้าแต่เมื่อเวลาผ่านไปก็ทำให้หายเมาได้ 2. การเมารักแตกต่างจากการเมาเหล้า 3. ความรักทำให้คนคนนั้นหลงอยู่ในวังวนของความรักตลอดเวลา การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิจันปฏิบัติศาสตร์ 1. ผู้เขียนกำลังมีความรัก 2. ผู้เขียนหลงอยู่ในวังวนของความรัก 3. ผู้เขียนไม่สามารถห้ามใจไม่ให้คิดถึงคนรักของตนเองได้ 4. แม้จะเมาเหล้าแต่เมื่อเวลาผ่านไปก็ทำให้หายเมาได้ 5. การเมารักแตกต่างจากการเมาเหล้า 6. ความรักทำให้คนคนนั้นหลงอยู่ในวังวนของความรักตลอดเวลา การตีความ คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่า ความรักทำให้เราคิดถึงคนที่เรารักอยู่ตลอดเวลา		

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	คำประพันธ์คัตสรจากวรรณคดีที่ให้นักศึกษา เลือกทำเป็นแบบทดสอบประจำหน่วยที่ 6	ระดับชั้นปริญญาตรี

คำประพันธ์คัตสรจากวรรณคดีเรื่องที่ 1

ล่องแห่เล่นก็ได้ใจกล้ากล้า
ต้องว่องไวในทำนองคล่องท่าทาง

แต่ว่าอย่าชักเยื้องเข้าเบื้องหาง
ตบหัวผางเดิwm่วนจึงควรลื้อ
(ที่มา: อิสรญาณภายิต, หม่อมเจ้าอิสรญาณ)

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

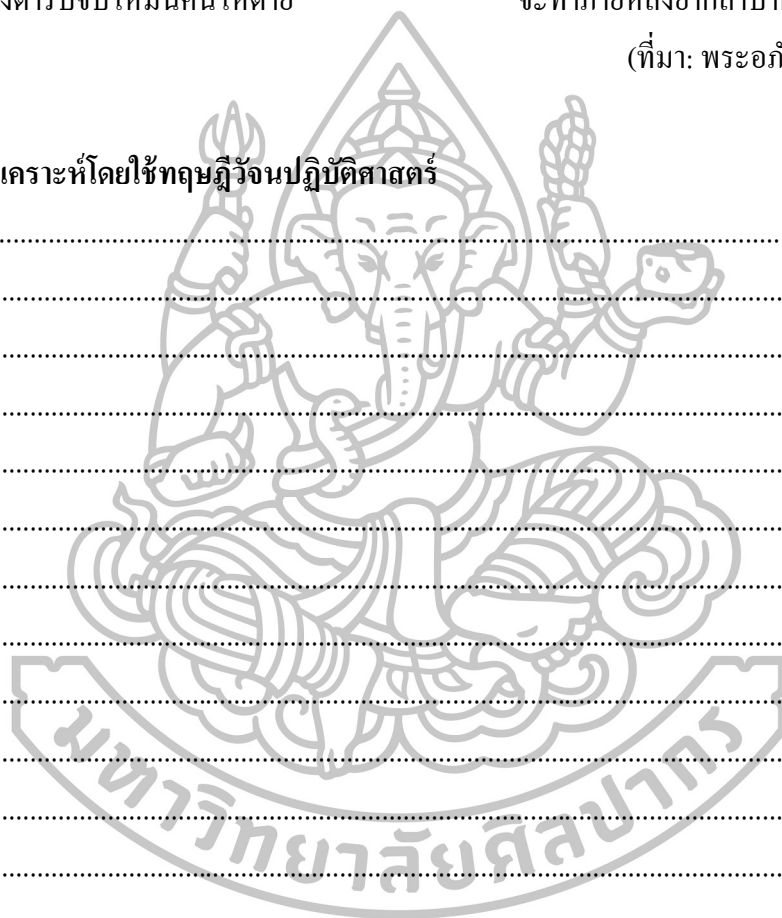
คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีเรื่องที่ 2

ประเพณีติงูให้หลังหัก
 จระเข้ใหญ่ไปถึงน้ำมีกำลัง
 อันแม่ทัพจับได้แล้วไม่ฆ่า
 ต้องตำรับจับให้มันคั่นให้ตาย

มันก็มักทำร้ายเมื่อภายหลัง
 เหมือนเสื่อขังเข้าถึงคองก็คงร้าย
 ไปข้างหน้าศึกจะใหญ่ขึ้นใจหาย
 จะทำภายหลังยากลำบากครัน

(ที่มา: พระอภัยมณี, สุนทรภู่)

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีจันปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

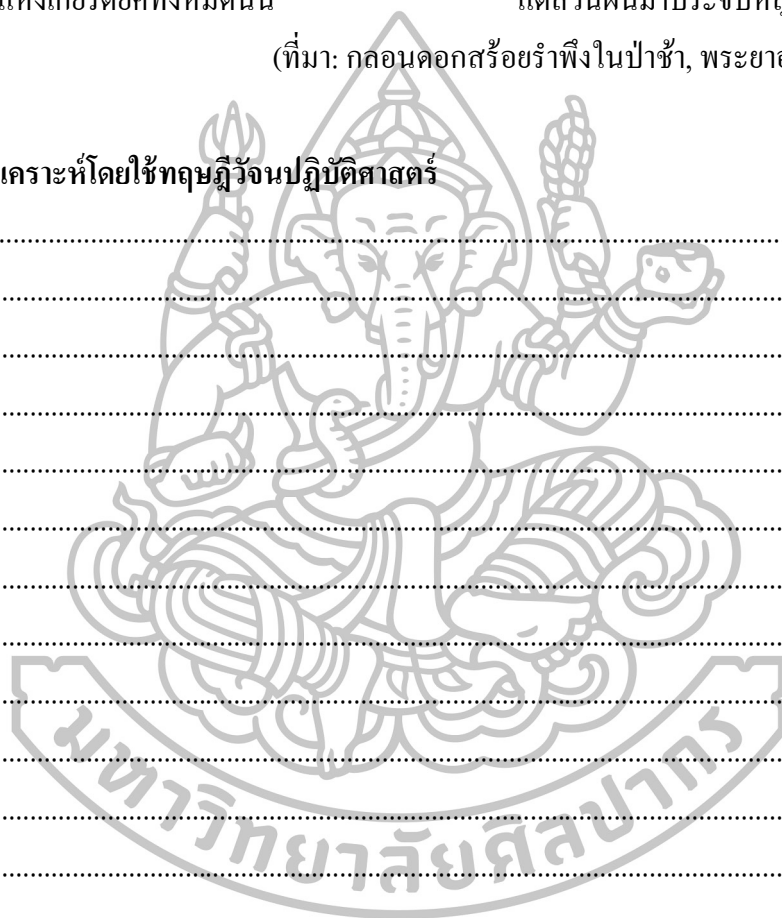
คำประพันธ์คัศรจากวรรณคดีเรื่องที่ 3

สกุลเอี้ยสกุลสูง
 อำนาจนำความสง่าอำอินทรีย์
 ความร่ำรวยอวยสุขให้ทุกอย่าง
 วิถีแห่งเกียรติยศทั้งหมดนั้น

ชกุงจิตพุชุกดีศรี
 ความงามนำให้มีไมตรีกัน
 เหล่านี้ต่างรอดตายทำลายชั้น
 แต่ล้วนผันมาประจบหลุมศพเอย

(ที่มา: กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า, พระยาอุปกิตศิลปสาร)

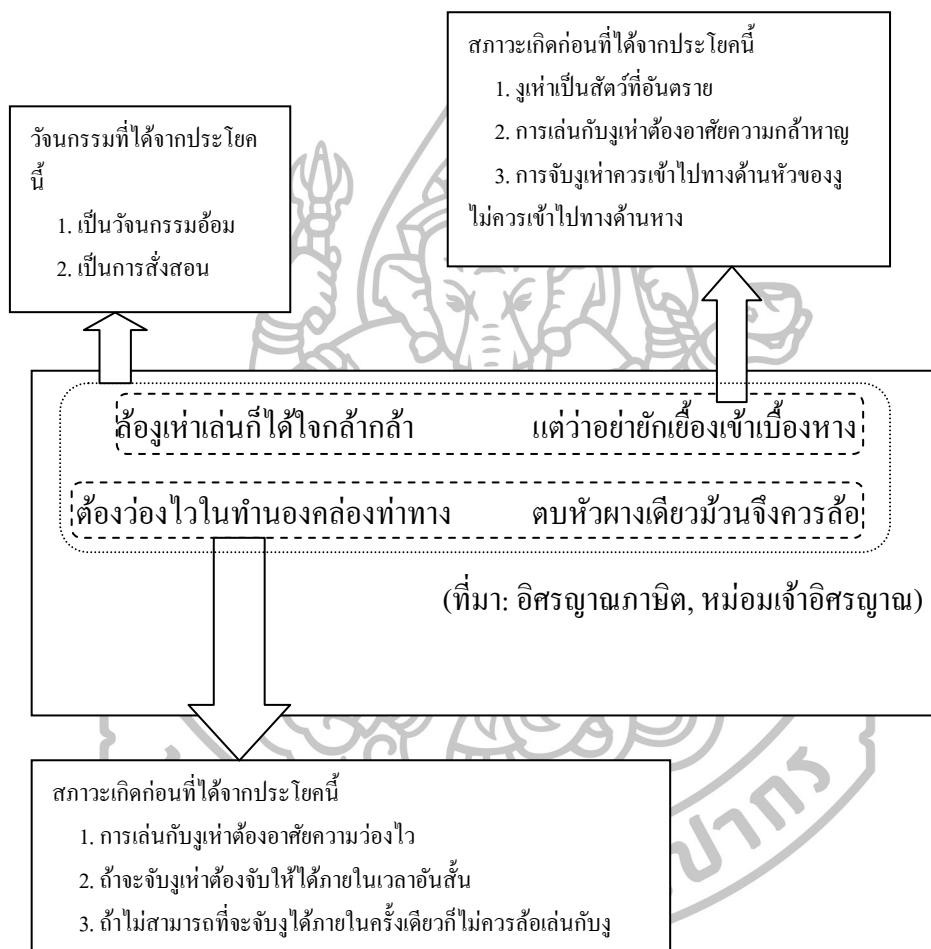
การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีจันปฏิบัติศาสตร์

การตีความ

รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ	แนวตอบแบบทดสอบประจำหน่วยที่ 6	ระดับชั้นปริญญาตรี

คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีเรื่องที่ 1

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิจักษณ์ปฏิบัติศาสตร์

1. เป็นฉันทลักษณ์อ้อม
2. เป็นการสั่งสอน
3. งูเห่าเป็นสัตว์ที่อันตราย
4. การเล่นกับงูเห่าต้องอาศัยความกล้าหาญ
5. การจับงูเห่าควรเข้าไปทางด้านหัวของงู ไม่ควรเข้าไปทางด้านหาง

6. การเล่นกับงูเห่าต้องอาศัยความว่องไว
7. ถ้าจะจับงูเห่าต้องจับให้ได้ภายในเวลาอันสั้น

การตีความ

คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่า การต่อสู้กับศัตรูควรพิจารณากำลังของกลุ่มต่อสู้ก่อนและต้องรู้จักวางแผนให้รอบคอบ

คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีเรื่องที่ 2

9. เสือจะคุ้ยหาเมื่ออยู่ในป่ามากกว่าเสือที่อยู่ถูกจับอยู่ในกรง
10. ถ้าจับแม่ทัพแล้วไม่ฆ่า เขาก็อาจจะยกทัพมาล้างแค้น
11. ตามตำราบอกว่าถ้าจับแม่ทัพได้ต้องฆ่าให้ตาย ไม่เช่นนั้นครั้งต่อไปจะจับได้โดยยาก
12. แม่ทัพจะรู้สึกโกรธแค้นที่เป็นฝ่ายพ่ายแพ้แล้วอาจจะย้อนมาแก้แค้นได้ ดังนั้นจึงต้องตัดไฟแต่ต้นลมเพื่อไม่ให้แม่ทัพย้อนกลับมาแก้แค้นได้โดยการฆ่าให้ตาย

การตีความ

คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่า การจะทำอะไรต้องทำให้เด็ดขาด

คำประพันธ์คัดสรรจากวรรณคดีเรื่องที่ 3

การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีวิจักษณ์ปฏิบัติศาสตร์

1. เป็นวัจนกรรมอ้อม
2. เป็นการสั่งสอน
3. การเกิดมาในชาติตระกูลที่สูงส่งทำให้เรารู้สึกมีศักดิ์ศรี
4. การเกิดมาในชาติตระกูลที่สูงส่งทำให้เรารู้สึกภูมิใจ

5. การเกิดมาในชาติตระกูลที่สูงส่งทำให้เรารู้สึกรักและหวงแหนชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล
6. การมีอำนาจทำให้เรารู้สึกมีสง่าราศี
7. การมีอำนาจทำให้มีคนเกรงขาม
8. คนที่รูปร่างหน้าตาดีจะมีแต่คนชอบหรือให้ความช่วยเหลือ
9. คนที่รูปร่างหน้าตาไม่ดีมักจะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดีหรืออาจไม่มีใครคบ
10. การมีเงินมาก ๆ สามารถทำให้เรามีความสุขได้
11. คนที่มีเงินมาก ๆ เมื่ออยากได้อะไรก็สามารถนำเงินที่มีอยู่ไปซื้อหามาได้
12. ชาติตระกูล อำนาจ และความงาม ต่างรอวันดับไปพร้อมกับความตายของเรา
13. เกียรติยศทั้งหมดที่เรามีอยู่ย่อมตายไปพร้อมกับตัวเรา

การตีความ

คำประพันธ์นี้ตีความได้ว่า คนทุกคนไม่ว่าจะเป็นใครล้วนต้องตายด้วยกันทั้งสิ้น

แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ
		4	3	2	1	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						

แบบประเมินความสามารถในการอ่านตีความ รายวิชา THAI 3206 การอ่านตีความ

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ
		4	3	2	1	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายกิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์
ที่อยู่	73 หมู่ 4 ต. สันกลาง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50300
ที่ทำงาน	ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 2 สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2545	สำเร็จการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2555	ศึกษาต่อระดับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2545 – 2546	อาจารย์พิเศษ คณะศิลปศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตล้านนา
พ.ศ. 2547 – 2551	อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2552 - ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่